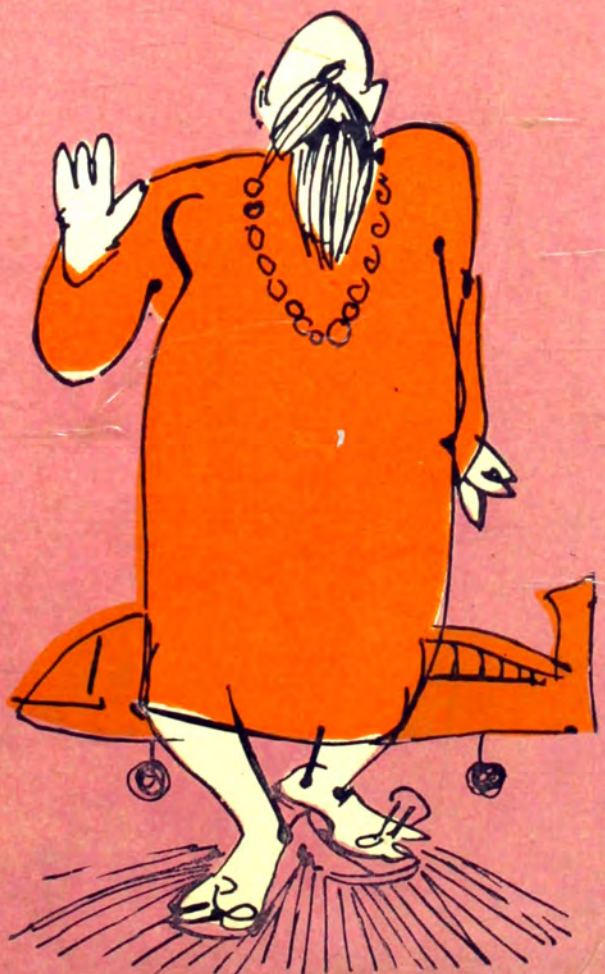

వర వర్ష

- బాంబాలాజ్యూ

ప్రజలరక్షణ

ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ; ವರ್ಷ--೪೮, ಕಿರಣ--೧

ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿ

(ನಗೆಬರಹಗಳು)

ಲಾಂಗೂಲಿ ಲಾಚಾರ್ಯ

ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಧಾರವಾಡ-೧

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ,
ಧಾರವಾಡ-೫೮೦ ೦೦೧

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ : ೧೯೯೦

 ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ ಆಚಾರ್ಯ

ವಿತರಕರು :

ಸ ನಾ ಜ ಪು ಸ್ತ ಕಾ ಲ ಯ

ಶಿನಾಜಿ ಬೀದಿ, ಧಾರವಾಡ-೧

ಶಾಖೆಗಳು :

ಸುಭಾಸಬೀದಿ,
ಧಾರವಾಡ

*

ಕೊಪ್ಪೀಕರ ಬೀದಿ,
ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಮುದ್ರಕರು :

ಪ್ರತಿಭಾ ಮುದ್ರಣ,
ಧಾರವಾಡ-೫೮೦ ೦೦೧

ಎರಡು ಮಾತು

ಇದು ನನ್ನ ನಗೆಬರಹಗಳ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಗ್ರಹ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲ-ಗಳಲ್ಲಿ “ಕರ್ಮವೀರ”, “ಕಸ್ತೂರಿ”, “ತುಷಾರ”, “ಸುಧಾ”, “ಪ್ರಜಾವಾಣಿ”, “ಉದಯವಾಣಿ”, “ತರಂಗ” ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಮತ್ತು ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಧಾರವಾಡ ನಿಲಯ-ದಿಂದ ಬಿತ್ತರಿಸಲಾದ ಸುಮಾರು ಎರಡೂವರೆ ದಶಕ ಕಾಲದ ನನ್ನ ಆಯ್ದು ಲಘು ಬರಹಗಳು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಕಳೆದ ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪತ್ರಿಕಾ ಸಂಪಾದಕರೂ ಓದುಗರೂ ನನ್ನ ಲಘು ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಮೆಚ್ಚಿಕೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಓದುಗರಿಗೂ ಸಂಪಾದಕರುಗಳಿಗೂ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ “ಕರ್ಮವೀರ”ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ವಾರವಾರವೂ ಇವುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ-ವೀಯುತ್ತಿದ್ದ ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ಹ. ರಾ. ಪುರೋಹಿತರಿಗೆ ನನ್ನ ನಮನಗಳು.

ನನ್ನ ಮೊದಲ ನಗೆ-ಕಥೆ ಉಡುಪಿಯ “ಅಂತರಂಗ” ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ನಿಯತ-ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಇಂಥ ಬರಹಗಳನ್ನು ಬರೆಯತೊಡಗಿದ್ದು ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ— “ಕರ್ಮವೀರ”ದಲ್ಲಿ. ನಾನು ಕೈಯಾಡಿಸಿದ ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ-ದಲ್ಲಿಯೂ-ಕವಿತೆ, ಕಥೆ, ಹರಟೆ, ಗಂಭೀರ ಬರಹ—ನಾನು ಯಾವೊಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಮಾದರಿ ಅಥವಾ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡವನಲ್ಲ. ಊರಿಗೊಂದು ದಾರಿಯಾದರೆ ವೋರನಿಗೊಂದು ದಾರಿ ಅಂದ ಹಾಗೆ. ಅದೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶುಚಿ ಅಭಿರುಚಿಯ ಓದುಗರನ್ನು ದೃಷ್ಟಿ-ಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆದವು ಇವು. ಅವರನ್ನು ಇವು ಮುಟ್ಟುವೆಯೆಂದೆಣಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವು ಕ್ಲಾಸಿಕಲ್ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡ,

ಉಂಡ ಮತ್ತು ಓದಿಕೊಂಡ ಸಂಗತಿಗಳ ವಿಚಿತ್ರ ವೇಣಿಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದಿವೆ.

ಈ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಮುಂದೆ ಬಂದ ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯದ ಶ್ರೀ ಮನೋಹರ ಘಾಣೇಕರರಿಗೂ, ಅನ್ಯಥಾ ನೆರವಾದ ನನ್ನ ಬಂಧು ಶ್ರೀ ಹ. ರಾ ಕಿದಿಯೂರವರಿಗೂ, ಮುಖಪತ್ರದ ಚಿತ್ರ ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟು ಕಲಾವಿದ ಕಠಾರಿಯವರಿಗೂ, ಕರಡುತಿಡ್ಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ನನ್ನ ಮಗ ಡಾ|| ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪಾಡಿಗಾರನಿಗೂ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

೧೧-೧೦-೧೯೯೦

ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ
(ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ)

ವಿಳಾಸ :

ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ

೮೨, ಕೆ. ಎಚ್. ಬಿ. ಕಾಲೋನಿ,

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನಗರ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಜಿಲ್ಲೆ ೫೮೦ ೧೨೨

ಪರಿವಿಡಿ

	ಪುಟ
೧. ಹಾಸ್ಯ ಮೀನಾಂಸೆ	೧
೨. ನಿಮ್ಮ ಆಲರ್ಜಿ ಯಾವುದು ?	೯
೩. ಎಷ್ಟು ಕರ್ನಾಟಕ ?	೧೬
೪. ಭಾವಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನ	೧೯
೫. ಕಫ್ಫುಕಸ್ವೆಂದೇಕೆ ಬೀಳುಗಳಿವಿ ?	೩೧
೬. ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಸಂತಾನ	೩೭
೭. ಮದುವೆಯಾದರೂ ಸುಖ ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಬೇಕು	೪೦
೮. ದೇವತಾ ಚಟಗಳು	೪೬
೯. ನಾನರಾಯಣ	೫೪
೧೦. ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಂಜರಿ	೬೧
೧೧. ಶಕುನಿ ಶಂಕಯ್ಯನವರ ಚರಿತ್ರೆ	೬೭
೧೨. ವಿಸರೀತ ಧ್ಯಾನಯೋಗಿಯೊಡನೆ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ	೭೪
೧೩. ತಾಯಿ ಬೇಕಂತೆ !	೮೪
೧೪. ತರಲೆ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರು	೮೯
೧೫. ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ವಿಚಾರಣಾ ನೈಖರಿ	೧೦೨
೧೬. ಮಠಕ ಪುರಾಣ	೧೦೬
೧೭. ನಾನು ವೋಲೀಸ್ ಕಂಪ್ಲೈಂಟ್ ಕೊಟ್ಟೆ	೧೧೭
೧೮. ಸಹಕರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆ	೧೨೫
೧೯. ಸಾಂಸದಿಕ ನಿದ್ರೆ	೧೩೩
೨೦. ತೊಗಲಖ ಲ್ಯಾಂಡಿನಿಂದೊಂದು ವರದಿ	೧೩೮
೨೧. ಗೋಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿರಿ	೧೪೯
೨೨. ಕುರಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಗಾಲ	೧೫೬
೨೩. ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಕಾಮೆಂಟ್ರಿ	೧೬೩

ಪಾ. ವೆಂ. (ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ) ಕೃತಿಗಳು

೧. 'ರಷ್ಯಾದ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿ' (ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿ) ೧೯೪೩.
೨. 'ನವನೀರದ'—ಕವನ ಸಂಕಲನ (ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರ) ೧೯೫೨.
೩. 'ಪ್ರಹಾರ'—ನಗೆಬರಹಗಳು (ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ) ೧೯೬೫.
೪. 'ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತ'—ಸ್ವತಂತ್ರದ ೨೫ ವರ್ಷಗಳ ಸಮಾಲೋಚನೆ (ದ್ವೈಪಾಯನ ಟ್ರಸ್ಟ್) ೧೯೭೨.
೫. 'ಲೋಕದ ಡೊಂಕು'—ನಗೆಬರಹಗಳು (ಡಿ. ವಿ. ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ) ೧೯೭೬.
೬. 'ವಿಪರೀತ'—ನಗೆಬರಹಗಳು (ಡಿ. ವಿ. ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ) ೧೯೭೭.
೭. 'ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು'—ಕವನ ಸಂಕಲನ (ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ) ೧೯೭೮.
೮. 'ಬಯ್ಯಮಲ್ಲಿಗೆ'—ತುಳು ಕವನಗಳು (ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಕೇಂದ್ರ) ೧೯೮೧.
೯. 'ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿ'—ನಗೆಬರಹಗಳು (ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ) ೧೯೯೦.

ಅನುವಾದ :

೧. 'ವಾಸನಾ'—ಬನಫೂಲರ ಬಂಗಾಲಿ ಕಾದಂಬರಿ (ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ) ೧೯೫೦.
೨. 'ಸುಭಾಷಿತ ಚಮತ್ಕಾರ'—ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಪದ್ಯಾನುವಾದ (ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ) ೧೯೮೬.

ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿ

ಹಾಸ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ

ಹಾಸ್ಯ ಎಂದರೇನು ? ಏಕೆ ಬೇಕು ? ಒಳ್ಳೆ ಮಲಾಮತ್ತಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.
ಹೂ ಎಂದರೇನು ? ಹೋಳಿಗೆ ಎಂದರೇನು ? ಅಥವಾ ಪ್ರೇಮ
ಎಂದರೇನು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದರೆ ಆಗ ನಾನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ—

ಹೂ ಎಂದರೆ ಶೇ. ೯೦ ನೀರು, ಶೇ. ೯.೯ ರಸ, ಶೇ. ೦.೦೦೧ ಚಂಚಲ—
ತೈಲ, ಶೇ. ೦.೦೦೦೧ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯ, ಶೇ. ೦.೦೧ ವರ್ಣಕಣಗಳು ೦.೦೮೮೯
ಇತರ ಎಂದೂ,

ಹೋಳಿಗೆ ಎಂದರೆ ಆ ಶೇ. ಮೈದಾ, ಬ. ಕ. ಶೇ. ಕಡಲೆಬೇಳೆ, ಡ.ಇ.
ಶೇ. ಸಕ್ಕರೆ, ಎಫ್ ಶೇ. ನೀರು, ಶೇ. ಜಿ. ಬಣ್ಣ, ೦.೦೦ ಎಚ್. ಶೇ ಯಾಲಕ್ಕಿ
ಇತ್ಯಾದಿ, ಐಶೇ. ಎಣ್ಣೆ.... ಮತ್ತು ರಾಶಿಗಟ್ಟಳೆಯಲ್ಲಿ ಬರಿಮೈ ಬಾಣಸಿಗರು
ತಯಾರಿಸಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ೦.೦ ಜಿ. ಬೆವರ ಹನಿ ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದಿತ್ತು.

ಸುತ್ತಿ ಪ್ರೇಮ ಎಂದರೆ, ಪ್ರಜಾಪತಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ
ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹಿಡಿಸಿದ ಹುಚ್ಚು ಎಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಈ ಪರ್ವಂಟೀಜುಗಳು ಹೂವೂ ಆಗಲಾರವು, ಹೋಲಿಗೆಯೂ ಆಗಲಾರವು. ಹೂವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಮೂಸಬೇಕು; ಹೋಲಿಗೆಯನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕು. (ಯಾರಾದರೂ ಮಾಡಿಸಿ ಹಾಕಿದರೆ); ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. (ಅನುಭವಿಸಿ ಮುಗಿಸಿ ಬಹಳ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಹಾಸ್ಯವಾಗಿಯೂ ತೋರಬಹುದು, ಅನ್ನಿ.)

ಹಾಸ್ಯವನ್ನಾದರೂ ನೋಡಿ, ಕೇಳಿ ಅಥವಾ ಓದಿ ನಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದು.

ಯಾಕೆಂದರೆ ಸ್ವಾಮಿ, ಲಕ್ಷಣವಾಕ್ಯಗಳು ಲಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಆದರೂ ನಿಮಗೆ ಲಕ್ಷಣವಾಕ್ಯದ ಹಟವೇ ಇದ್ದರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವಾ :

“ಹಾಸ್ಯ ಎಂದರೆ, ಬಹುತರವಾಗಿ, ಮನುಷ್ಯ ಎಂಬ ಪಶುವಿನ ಮುಖವೆಂಬ ಅವಯವವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸುಮಾರು ೨೦೦ ಸ್ನಾಯುಗಳ ಆಕುಂಚನ-ಪ್ರಸರಣಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಬಲ್ಲ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮುಖವಿಕಾರವನ್ನೂ, ಕೆಲವೇಳೆ ಅದರ ಸಂಗಡವೇ ಅದೇ ಪಶುವಿನ ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳೆಂಬ ಗಾಳಿ ಚೀಲಗಳ ಜಾಲದಿಂದ, ಗಂಟಲೆಂಬ ಸುರಂಗದೊಳಗಿನ ಧ್ವನಿಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಬಾಯಿ ಎಂಬ ಬಿಲದ್ವಾರದಿಂದ ಸಶಬ್ದವಾದ ವಾಯುವಿಸ್ಫೋಟವನ್ನೂ ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗುವಂಥ ಮಾತು ಅಥವಾ ಸನ್ನಿವೇಶ.”

ಇದು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ನಿಖರವಾದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಲಕ್ಷಣವಾಕ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. “ಮುಖವಿಕಾರ” ಎಂಬ ಪದಗಳಲ್ಲಿ “ವಿಕಾರ”ಕ್ಕೆ ನೀವು ಅಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಹಾಸ್ಯದ ಪರಿಣಾಮ ನರಪಶುವಿನ ಮೇಲೆ ಜಬರ್ದಸ್ತಾಗಿ ಅದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಮುಖಲಕ್ಷಣದ ಬದಲಾನಣಿ ಬಹುತರವಾಗಿ ವಿಕಾರವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. “ನಸುನಗೆ” ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಚಿಹರೆ ಬದಲಾನಣಿ ಮಾತ್ರ, ಸರಿಯಾದ ಮುಖವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಸುಂದರವಾಗಿರಬಲ್ಲದು. ಆದರೆ ನಸುನಗೆ ನಿಮ್ಮ ತತ್ಪ್ರವಿಗಿ ಅಪಘಾತವಾದಾಗ ಕೂಡ ಉಂಟಾಗಬಲ್ಲದು; ಮತ್ತು ಅಪಘಾತದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹಾಸ್ಯವೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಲ್ಲದೆ,

ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತಕೋಶದ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲ ಬದಲಾವಣೆ "ವಿಕಾರ"ವೇ.

ಹಾಸ್ಯದ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳುವಾಗ ಬಹುತರವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನೆಂಬ ಪಶುವಿಗೆ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ತಳಕುಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು "ನಗುವ ಪಶು" ಎಂದು ಕೆಲವರು ಕರೆದಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಒಂದು ತಾಸು ಮುಂಚೆ ಸುಂದರಿ ಎಂಬ ನಮ್ಮ ಕುರೂಪಿ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ನಾಯಿಯೊಂದು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂತು; ಜೀವ ಉಳಿದರೆ ಕದ್ದು ಬೆಣ್ಣೆ ತಿಂದು ಬದುಕಿಯೇನು ಅಂತ ಓಡಿದ ಬೆಕ್ಕು ನಮ್ಮ ಬೇಲಿಯ ಬೇವಿನ ಮರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿ, ಹಾಗೇ ನಿಂತು, ನಾಯಿ ತೀರ ಹತ್ತಿರ ಬರುವವರೆಗೆ ಕಾದು, ಅದು ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಎಂದಾಗ ಜಿಗ್ಗನೆ ಜಿಗಿದು ಮರವೇರಿ ಮ್ಯಾಂ ಮ್ಯಾಂ ಎಂದು ಅಣಕಿಸಿತು. ನಾಯಿ ಏದುತ್ತ ನಿಂತಿತು. ನಮ್ಮ ಸುಂದರಿ ಬೆಕ್ಕು ನಾಯಿಯನ್ನು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ನಾಯಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹಾಸ್ಯ ಪುಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಅದು ಮೇಲೆ ನೋಡುತ್ತ ಕೋಪದಿಂದ ಬೊಗಳಿತು. ನಾಲ್ಕು ಕಾಲಿನ ಪಶುಗಳಿಗೆ ಹಾಸ್ಯ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳೋಣ ?

ಅಥವಾ ಎರಡು ಕಾಲಿನ ಮಾನವೇತರ ಜಂತುವಾದ ಕಾಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು. ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಸೊಸೈಟಿಯ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟು ಪಡೆದ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶ ಕೇಳಿ : ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಒಂದು ಕಾಗೆಗೆ ಒಂದು ಪಿಂಗ್‌ಪಾಂಗ್ ಚಂಡು ಕಾಣಿಸಿತ್ತು. ಅದು ತತ್ತಿಯೆಂದೆಣಿಸಿ, ಅದು ಅದರ ಮೇಲೆರಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮರದ ಮೇಲೆರಿ ಟೊಂಗಿಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಕುಕ್ಕಿತು, ತಿರುಗಿಸಿತು. ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲಾಮೇಲೆ ಕೆಡವಿತು; ಅದೇನು ಜಪ್ಪೆನ್ನಲಿಲ್ಲ. ಅದು ತತ್ತಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಖಚಿತವಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ನೀವು ಹಾಸ್ಯಕರ ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ. ಅದು ನಿಮಗಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಕೇಳಿ. ಕಾಗೆ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಸೊಂಡೆ ಒಣಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾರಿಹೋಗದೇ ಅಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ಜಾತಿ ಬಾಂಧವರನ್ನು ಕರೆಯಿತು. ಅವು ಬಂದವು. ತತ್ತಿ ನೋಡಿದವು. ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಎರಗಿದವು. ಕುಕ್ಕಿದವು, ಜಪ್ಪಿದವು. ಇದು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮೊದಲ ಕಾಗೆ ಮರದ ಕೊಂಬೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರಳು ಕೊಂಕಿಸಿ ಕೊಂಕಿಸಿ ತೆಪ್ಪಗೆ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈ

ಕಾಗೆಗೆ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೆ ? ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ದುರಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಯೋಗ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತನಗೇ ಆರೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಹಾಸ್ಯದ ಮೂಲ ಸಾಮಗ್ರಿ, ಪ್ರಚೋದನೆ, ಪ್ರಯೋಜನ ಏನು ? ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಜಗತ್ತಿನ ಮಹಾ ಮಹಾ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ತೌಡು ಕುಟ್ಟಿ ದ್ದಾರೆ. ಸರಕಾರ ಮುಟ್ಟಿದ್ದೆಲ್ಲ ಮಸಿಯಾದ ಹಾಗೆ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕುಟ್ಟಿದ್ದೆಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟಾಪುಟ್ಟದೆ. ಈಗ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೂ ಈ ಗಲಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬರೆದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಓದಿದರೆ ಮುಂದೆ ನಗುವುದೇ, ನಗಿಸುವುದೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೆದರಿ ನಾನು ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಓದುವ ಗೊಡವೆಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸಕರು ಹಾಸ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಒಂದು ರಸ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಅದರ ರಸವನ್ನು ಉಂಡುಣಿಸುವುದನ್ನು ಅವರು ಆರಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೇ ಸೈಶಲ್ಯೆಸ್ ಆಗಿರುವ ವಿದೂಷಕರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೊಂದು ಕ್ಲಾಪನ್ನು ಕವಿಗಳು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವೆಂದರೆ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೊಂದು ಬಣ್ಣ ಇದೆ ಎಂಬುದು. ಆ ಬಣ್ಣ ಬಿಳಿ. ಪ್ರಪಂಚದ ಚಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಾಸ್ಯ ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಘೇರಾಯಿಸಿದೆ ಎಂದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾ ? ತ್ರಿಯಂಬಕನು ಒಂದು ಸಲ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ನಗತೊಡಗಿದನಂತೆ. ಸುರು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಘಕ್ಕನೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಿಳಿಯಾದ ಈ ನಗು ರಾಶಿಯಾಗಿ ಕೂಡಿ ಬಿತ್ತಂತೆ. ಹಿಮಾಲಯದ ಮೇಲಿರುವುದೆಲ್ಲ ಆ ಹಿಮರಾಶಿಯಂತೆ. ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಬಿದ್ದದ್ದೂ ಇದೇ ಇರಬೇಕು. ನಿಮಗೇನಾದರೂ ಹಾಸ್ಯದ ಶಾರ್ಟ್ ಸಪ್ಲೈ ಇದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಂಡೆಂಟ್ ಮಾಡಿರಿ. ನಾನು ಮಾತ್ರ ಅಸ್ತಮ ರೋಗಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಶೀತಲ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ನುಂಗಲು ಅಂಜುತ್ತೇನೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹಾಸ್ಯದ ಮೂಲದ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ದಾಸರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತೇನೆ. “ನಗುವರಲ್ಲೋ ರಂಗಯ್ಯ ನಿನ್ನಾ ಟವಾ ಕಂಡು ! ಹಗರಣವೆನಿಸುತಿದೆ ನನಗೆ....” ಹಗರಣ—ಹೌದು ಹಗರಣ ಅಥವಾ ಅಸಂಬದ್ಧತೆಯೇ ಹಾಸ್ಯದ ಮೂಲ. ರಂಗಯ್ಯನೇ ಹಗರಣದವನಾದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ

ಅದಕ್ಕೇನು ಕೊರತೆ ! ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ, ಮನ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಹಗರಣ ಇದೆ. ಗುರುತಿಸುವ ಮತಿ (ಕೆಲವೇಳೆ ದುರ್ಮತಿ) ಬೇಕಷ್ಟೆ. ಒಂದು ಸಲ ಎರಡು ಅಂಬಾಸಡರ್ ಕಾರುಗಳು ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ನಿಂತ ಟಗರು ಜೋಡಿಯ ಹಾಗೆ ಹಿಂದಣ ಚಕ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಬಾನೆಟ್-ಬಾನೆಟ್ ಥಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದು ಮುಂಗಾಲು ಎತ್ತಿ ನಿಂತ ದೃಶ್ಯ ಕಂಡೆ ನಾನು. ನನಗೆ ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಾಸ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಎಷ್ಟು ಪರ್‌ಫೆಕ್ಟ್ ಆಗಿ ಮುಂಡಾ ಮುಂಡಾ ಮಾಡಿ ನಿಂತಿವೆ ! ಮತ್ತೆ ಯಾರಿಗೂ ಗಾಯ ಕೂಡ ಆಗಿಲ್ಲವಂತೆ. ನಾನು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ನಕ್ಕೆ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪರ್‌ಫೆಕ್ಟ್ ಆಗಿರುವುದರಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಅಸಂಬದ್ಧತೆ ಬೇರೆ ಒಂದುಂಟೆ ?

ಅಥವಾ ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ದಿನಗತ ದ. ಬಾ. ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರ ಒಂದು ಚಟಾಕಿ ಕೇಳಿ, “ಎನು ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರೇ, ಇದು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮನೆಯೋ ಬಾಡಿಗೆಯದ್ದೋ ? ಎಂದೊಬ್ಬ ಪರವೂರ ಅತಿಥಿ ಕೇಳಿದರು. “ಓ ಅದು ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ” ಎಂದು ಅವರು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟು “ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲ” ಎಂದು ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಉಸುರಿದರು. ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನೇ ಕೊಡಲಾರದವನಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಮನೆ ಇರಬಹುದೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯ ಅಸಂಬದ್ಧತೆ ಅವರಿಗೆ ಕಚಕುಳಿ ಇಟ್ಟೆತ್ತು. ಸ್ವಂತ-ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯ ಶಬ್ದ-ವೈಪರೀತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ನಾವು ನಕ್ಕಿದ್ದೆವು.

ವೈಷ್ಣವರಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶಿ ದಿನ ಮಾಡುವ ಊಟಕ್ಕೆ “ಫಲಾಹಾರ” ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇತ್ತು. ಮಹಾ ಆಚಾರವಂತ ಆಚಾರ್ಯರೊಬ್ಬರು, “ಏನಪ್ಪಾ, ಫಲಾಹಾರ ಆಯಿತೆ ?” ಎಂದು ಪರಿಚಯದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೇಳಿದರು. “ಫಲಾಹಾರವೇ ? ಏಕಾದಶಿ ದಿನ ! ಇಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿಸಿ ಅಮ್ಮ ಕಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ.” ಎಂದನಾ ಕಿಲಾಡಿ. ಆಚಾರ್ಯರ ಮುಖ ಒಮ್ಮೆ ಕೆಂಪಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಅವರೂ ಗೊಳ್ಳನೆ ನಕ್ಕರು. ಜೀವನಾನವೆಲ್ಲ ಏಕಾದಶಿ ಊಟವನ್ನು ಫಲಾಹಾರ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೊಂದೂ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಕಾಣದಿದ್ದ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಈ ಹುಡುಗ ಅದರ ಅಸಂಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ನರಕುಲದ ದಂಭಾಚಾರಗಳು ಹಾಸ್ಯದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಣಜ.

ಆದರೆ ಹಾಸ್ಯಕರವಾದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ಕೇಳಿ ನಾವೇಕೆ ನಗುತ್ತೇವೆ ? 'ಇನ್ನೊಬ್ಬರಲ್ಲಿರುವ ಕೊರತೆಯನ್ನು, ಪರರ ಫಜೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನಮಗೆ ಅವರ ಕನಿಷ್ಠತೆ ಪ್ರತೀತವಾಗುತ್ತದೆ; ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವದ ಭಾವನೆ ಬಂದು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ನಗುತ್ತೀರಿ' ಎಂದೊಬ್ಬ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಪರರು ಬಿದ್ದರೆ ತಾವು ಎದ್ದಂತೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಜನ ಸಾಕಷ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಕೇಳಿದರೆ, ಪರರ ಫಜೀತಿಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಕೇಳಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಒಳ ಮನಸ್ಸು, ತನಗರಿಯದೆಯೇ ತನ್ನ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನ ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಫೂಲ್ ಅಲ್ಲವೋ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ದೊರಕುವ ಆತ್ಮ ಸಮಾಧಾನ ನಗೆಯ ಮೂಲ ಇರಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಸಂಶಯ. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಕಾಗೆ ಕಾಕಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಹಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಸುಖ ಅನುಭವಿಸಿತಲ್ಲವೆ ?

ಹಾಸ್ಯದ ಪ್ರಯೋಜನ ಅದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ ನನಗೆ. ಅದು ನಮಗೊಂದು ಬಾಂಧವ್ಯಭಾವವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ನೀವು ಪುಲುಗಳ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಓಬ್ಬ ಪುಲಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಕೇಳಿರಬೇಕೆಂದೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ನೀವು ಹೆಚ್ಚು ರಾಜಿಯಾಗಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೀವು ಕ್ಷಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದವ ಪ, ಪಂಚ ವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಲಾರ. ಚಾರಿಟಿ ಬಿಗಿನ್ಸ್ ಅಟೇ ಹೋಂ ! ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ದೇವರು ಸಮಾಜದ ಸಂಗಡವೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸೋಲನುಭವಿಸುತ್ತೇವೆ; ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಕೋಪಬರುತ್ತದೆ; ಸಮಾಜದ ಮೇಲೂ ಸಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಸ್ಯವೆಂಬುದು ಈ ಗಾಯದ ಮೇಲಿನ ಮುಲಾಮು. ಅದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇವು, ಕೊಲೆಗಳನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿಯೇವು.

ಹಾಸ್ಯವೆಂಬುದು ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಆಕ್ರಮಣ. ಬುದ್ಧಿಗೆ ಒಂದು ನಿರೂಪದ್ರವಿ ಔಟ್ ಲೆಟ್ ಇರಬಹುದು. ಓಬ್ಬನನ್ನು ನೋಡಿ ನೀವು ಲೇವಡಿ ಮಾಡಿ ನಗುವಾಗ, ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಯಸ್ತ

ದಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ಅದು ಪ್ರಕಾರಾಂತರದ ಯುದ್ಧ. ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗ್ಯಾಸಿಗೊಂದು ಹೊರದಾಡಿ. “ಮನದಲಿ : ಹಿಂದಿದನು ರಿಪುವ” ಎಂಬಲ್ಲಿಂದ “ಮಾತಲಿ ಹಿಂದಿದನು ರಿಪುವ” ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಾಸ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟು ಆಕ್ರಮಣ ಕಮ್ಮಿ. ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನಗಲು ಕಲಿತರೆ ಕಡಮೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಆಣಿಯಾದಾವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೊಗೆ ಬಾಂಬುಗಳ ಬದಲು ನಗೆ ಬಾಂಬುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರೇಗಣ್ಣರು ರಶಿಯನ್ನು ರನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡುವ ಜೋಕುಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರೆಸಿ, ಖಾಲಿ ಬಾಂಬುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಮಾಸ್ಕೋ ಮೇಲೆ ಒಗೆದರೆ ಹೇಗೆ ?

ಆದರೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತೊಂದರೆ. ಹಾಸ್ಯ ಸನ್ನಿವೇಶ ಅಥವಾ ನುಡಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ನಗಬೇಕಾದರೆ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೇಕಲ್ಲ. ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಂಬದ್ಧತೆ ನಿಮ್ಮ ಬುರುಡೆಯೊಳಗೆ ಹೊಗದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋಮು ! ಹಾಸ್ಯಗಾರನಿಗೆ ಲೋಕದ ಡೊಂಕನ್ನು ನೋಡುವ ತೀಕ್ಷ್ಣ (ನಕ್ರ) ಮತಿ ಬೇಕು. ಹಾಸ್ಯ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಗುವವನಿಗೆ ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಅವಕ್ಕಿಂತಲೂ ತೀವ್ರ ಹಾಸ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೇಕು. ಹಾಸ್ಯಗಾರ ವಿರಾಮವಾಗಿ ಒಂದು ಜೋಕನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಕ್ಕಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಭೂ ಬಿಡಬಲ್ಲ. ಕೇಳಿದವನು ತತ್ಕ್ಷಣ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಪಾಯಿಂಟನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ನಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಕು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಗುವುದನ್ನು ಸೆದ್ದು ಪೆದ್ದಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ ಒಬ್ಬ; ಆಮೇಲೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಕಿನ ಅರ್ಥವಾಗಿ ಅಟ್ಟಹಾಸ ಮಾಡಿದನಂತೆ ! ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದವ ಇನ್ನೊಬ್ಬ; ತನಗೆ ಆಗದವನು ಹಾರಿಸಿದ ಚಟಾಕಿಗೆ ಅವನು ಹೆಣಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದು, ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ನಕ್ಕನಂತೆ. ನಗೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವ ಏನನ್ನೂ ಹತ್ತಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ.

ಎದುರಿಗೆ ಕೂತಿದ್ದವನಿಗೆ ಹಾಸ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಜೋಕು ನಿಮ್ಮ ಹಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಸಂಚಕಾರ ತರಬಹುದು. ಶ್ರೀಯೋಗಿಗಳ ಭಕ್ತರೊಬ್ಬರ ಕೈಯಿಂದ ನಾನು ಅಂಗುಲ ಮಾತ್ರದಿಂದ ನನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಅವರು ತಲೆ ಚಿಟ್ಟೀರುವಂತೆ ಅರವಿಂದರ ಮಹಿಮಾಗಾನ ಮಾಡಿ, ಕಡೆಗೆ

“ಅವರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂತು. ಅದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವೆಂದರೆ ಅವರ ಜನ್ಮದಿನದಂದೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಾವುಟ ಹಾರಿದ್ದು” ಎಂದರು! ನಾನು ನನ್ನ ಹೆಡ್ಡ ತನದಲ್ಲಿ “ಹೌದೆ? ಆದರೆ ಮೊನ್ನೆ ಅಗಸ್ಟ್ ೧೫ ರಂದು ಅಸ್ಸಾಮಿನಲ್ಲಿ ಆದ ಭಯಂಕರ ಭೂಕಂಪ ಯಾರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಾದದ್ದು” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅವರು ಕೈಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿದರು. ನಾನು ಅವರ ಕೈಯಳತೆಯಾಚೆಗೆ ಜಿಗಿದು ಬದುಕಿಕೊಂಡೆ. ಶ್ರದ್ಧಾಳುಗಳಂಥ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಹೀನರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನ ಹಾಗೆ ಸಹಸ್ರ ಬಾಹುವಾಗುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಹಾಸ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕೂಡ ಭಾರಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಜೋಕುಗಳಿಗೆ ಆಗಾಧ ಡಿಮಾಂಡ್ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಹೊಸ ಹಾಸ್ಯಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಾಲುತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಹಳೇಜೋಕುಗಳನ್ನು ತಿಪ್ಪೇರಾಶಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಕಾಲದ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ಸ್, ಸ್ವಿಮಿಂಗ್ ಸೂಟ್ ತೊಡಿಸಿ ಕಳಿಸುವ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರಂತೆ. ಜೋಕುಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ನಗಬೇಕು ಎಂದು ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಅವರೊಂದು ಶಾಲೆ ತೆಗೆದರೆ ಒಳ್ಳೆದು.

ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ನಗುವ ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿ ನಿಮಗಿದ್ದರೂ, ನಗುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡಿ ನಗುವುದು ಒಳ್ಳೆದು. ಮನಶ್ಯಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಹಾಸ್ಯಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ನಿಖರವಾದ ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರಂತೆ ಯಾವ ತರದ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ನೀವು ಹೆಚ್ಚು ನಗುತ್ತೀರಿ ಅಂತ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತಾರಂತೆ. ನಿಮ್ಮ ಈ ಹಾಸ್ಯ ಫಿಂಗರ್ ಪ್ರಿಂಟುಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾಲಿಕರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿ, ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೊಮೋಶನ್ ಛಾನ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಬಿಟ್ಟಾರು ಜೋಕೆ.

ನಿಮ್ಮ ಅಲರ್ಜಿ ಯಾವುದು ?

ನೀವು ಅಲರ್ಜಿ ಪೀಡಿತರೇ ? ಹಾಗಾದರೆ ಒಳ್ಳೆದಾಯಿತು. ಹಾಂ ! ಹಾಗೆ ಮೂಗು ಸೊಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಬನ್ನಿ, ಇಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ. ನನಗೂ ಅಲರ್ಜಿ ಇದೆ....ಬೇಡ. ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಹತ್ತಿರ ಕೂಡಬೇಡಿ ನೀವು. ನನ್ನ ವುಲನ್ ಕೋಟಿಗೆ ಅಲರ್ಜಿಕ್ ಇರಬಹುದು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹಳೇದು ನೋಡಿ, ನನ್ನ ಪೂವ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು. ಹಳೇ ವುಲನ್ ಕೆಲವರಿಗೆ ಅಲರ್ಜಿ ತರುತ್ತಂತೆ. ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ವೈ ಬೆವರಿನಲ್ಲಿರುವ ಚಂಚಲ ತೈಲಕ್ಕೆ ನಾನು ಅಲರ್ಜಿಕ್ ಆಗಿರಬಹುದು. ಕೆಲವರಿಗೆ ಕೆಲವರ ಬೆವರು ಅಲರ್ಜಿ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತೆ ಅಂತ ಮೊನ್ನೆ ಯಾವುದೋ ಫಾರಿನ್ ಪೇಸರಿನಲ್ಲಿ ಓದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಕೆಲ ನಿಮಿಷ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕೂತರೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕ್ಷೇಮ.

ಏನು ? ಅಲರ್ಜಿಗೆ ತುದ್ಧ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಒಗ್ಗ ದಿಕೆ' ಅಂತ ಓಂದು ಶಬ್ದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅಂತೀರಾ ? ಹೌದು, ನಾನೂ ನೋಡಿದೆನೇ. ಆದರೆ ಆ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲರ್ಜಿಕ್ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ಯಾಕೋ ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ

ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಅಲರ್ಜಿಕ್ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ 'ಒಗ್ಗದಿಕೆ'ಗೂ 'ಒಗ್ಗರಣೆ'ಗೂ ಧ್ವನಿಸಾಮ್ಯ ಇದೆಯಲ್ಲ ! ಮನೇಲಿ ಮೇಲೋಗರಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗರಣೆ ಹಾಕುವಾಗ ನಾನು ಅಲ್ಲದ್ದರೆ ನನಗೆ ಆಸ್ತಾತ್ರ ಬರುತ್ತೆ. 'ಒಗ್ಗದಿಕೆ' ಅನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೆ ಒಗ್ಗರಣೆಯ ನೆನಪು ನನ್ನ ಸುತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆರಳಿ, ಸೌಮ್ಯ ಅಲರ್ಜಿಕ್ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರಬಹುದು ಅಂತ ನನ್ನ ಡಾಕ್ಟರರು ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸತ್ಯ ಇರಬೇಕು. ಅಕ್ಕೀ ! ನೋಡಿ, ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ತೀನು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ತೀನು ನನ್ನ ಅಲರ್ಜಿಯ ಒಂದು ಖಂಡಿತ ಪೂರ್ವ ಲಕ್ಷಣ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಯವಿಟ್ಟು-ಅಕ್ಕೀ !, ಇಕ್ಕೀ !, ಎಕ್ಕೀ !-ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ನನ್ನ ಎದುರು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಡಿ. ಒಕ್ಕೀ ! ಅಂ....ಕ್ಕೀ ! ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮುಗಿದರೆ ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ.

ನಿಮ್ಮ ಅಲರ್ಜಿ ರೂಪ ಯಾವುದು ? ಎಕ್ಲೆವಾ ? ಪಾಪ ! ಪಾಪ ! ಎಲ್ಲಿ ? ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ? ಒಣಾ ಎಗ್ಗಿಮಾವಾ ? ಅಳೋ ಎಗ್ಗಿಮಾವಾ ? ಒಣಾದೋ ? ಒಂದಿಷ್ಟು ತುರಿಕೆ ಇರುತ್ತೆ ಅಲ್ಲವೆ ? ತುರಿಸಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಇನ್‌ಫೆಕ್ಶನ್ ಆದೀತು. ಇದ್ದಿದ್ದರಲ್ಲಿ ನೀವು ಪುಣ್ಯವಂತರು. ಹಾ ! ಸಿಟ್ಟಾಗಬೇಡಿ ! ಎಗ್ಗಿಮಾ ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವಪುಣ್ಯದಿಂದ ಬಂದಿದೆ ಅಂತ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಳೋ ಎಗ್ಗಿಮಾ ಇರೋವರಿಗಿಂತ ಒಣಾ ಎಗ್ಗಿಮಾ-ದವರು ಪುಣ್ಯವಂತರು ಅಂತಷ್ಟೇ ನಾನು ಹೇಳೋದು. ಅದೂ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಇದ್ದಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ ಯಾಕೆ ? ಪುಣ್ಯ ಅನ್ನೋ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ನೀವು ಅಲರ್ಜಿಕ್ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಲ್ಲ ? ತಮಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಏನು ಕಾರಣ-ವಿರಬಹುದು ? ನಿಮ್ಮ ಪೂಜ್ಯ ತಂದೆಯವರು ಪುಣ್ಯ ಪುಣ್ಯ ಅಂತ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತಣ್ಣೀರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೇ ? ಇಲ್ಲವೇ ? ಬರೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಪುಣ್ಯ ಪುಣ್ಯ ಅಂತ ಬಡಬಡಿಸುತ್ತ ಇದ್ದರೇ ? ಚು ! ಚು ! ಚು ! ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿಯೇ ನೀವು ಆ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸೆನ್ಸಿಟೈಸ್ ಆಗಿರಬೇಕು. ಇದೊಂದು ಅತಿರೇಕ ಪ್ರಸಂಗ-ಎಕ್ಸ್‌ಟ್ರೀಂ ಕೇಸ್. ಆದರೆ ಅಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಅಲರ್ಜಿ ವಿಷಯ ಹೀಗೇ ಅಂತ ಏನೊಂದನ್ನೂ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ ! ಇನ್ನು ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಆದಷ್ಟು

ವರ್ಜಿಸಿ ಅಗತ್ಯಬಿದ್ದರೆ 'ಕಡಿಮೆ ಪಾಪ' ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅದೂ ಅಳೋ ಎಗ್ಗಿನೂ ಇರೋದಕ್ಕಿಂತ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಒಣಾ ಎಗ್ಗಿನೂ ಇರೋದು ವಾಸಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದೆ ಇರಲಾರೆ. ನನ್ನ ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ಕೈಯೇ- ಅದೂ ಅಳೋ ಎಗ್ಗಿನೂ. ಊಟ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತನಗೆ ಹೇಸಿಗೆಯಾಗುತ್ತೆ ಅದು ಅಳತೊಡಗಿದಾಗ, ಅಂತ ಅಳಾನೆ ಪಾಪ ! ಪಾದದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಪಕ್ಷ ಅದನ್ನು ಇತರರ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು. ಈಗೀಗ ಯಾರೂ ಬಗ್ಗಿ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವ ಕಷ್ಟ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋದಿಲ್ಲ ನೋಡಿ. ಕೈಲಿ ಎಕ್ಸೆವಾ ಆದರೆ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳೋದು ಹೇಗೆ ?

ನನ್ನ ಅಲರ್ಜಿಯಾವುದು ಅಂತ ಕೇಳಿರಿ, ಅಲ್ಲವೆ ? ಛೇ ಛೇ ಛೇ ಛೇ ! ಅದನ್ನು ಏನಂತ ಹೇಳಿ ? ನಾನು ಅಲರ್ಜಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯೇ ಅಂದರೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ದೇವರು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಅಲರ್ಜಿ ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು ಅಂತ ಕಂಡುಹಿಡಿಯೋಕ್ಕೆ ನನ್ನ ನ್ನು, ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ಸಿಂಪಲ್ ತೀನಿನಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಆಸ್ತಮ, ದಡಿಕೆ, ಎಗ್ಗಿನೂ....ಫೋ ಫೋ ಫೋ ಫೋ ಅದರ ಲೆಕ್ಕ ಕೇಳಬೇಡಿ. ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲದ ಅಲರ್ಜಿ ಯಾವುದು ಅಂತ ಬೇಕಾದರೆ ಕೇಳಿ. ನಿಜ ಕೇಳಿದರೆ ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲ ನಾನು ಒಂದು ಅಲರ್ಜಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಲರ್ಜಿಗೆ ಕವೈ ಹಾರುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಮೊದಲು ಏನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ತೀನುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಮೇಲೆ ಮೂಗು, ತೂತುಬಿದ್ದ ಗುಡಾಣದಂತೆ ಸೋರತೊಡಗುತ್ತೆ. ಅದನ್ನು ಒರೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಗೋಣೀಚೀಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಒಂದೆರಡು ಗೋಣೀಚೀಲ ಒಪ್ಪೆಯಾದ ಮೇಲೆ ನಾನು ತೀತಕ್ಕೆ ಮದ್ದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಬಂದಾಗುತ್ತದೆ-ಅಂದರೆ ಮೂಗು ಬಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ ಗಂಟಲೊಳಗೆ ಹದಿನೇಳು ತಂತಿಯ ಜೊಡಯ್ಯ ಪಿಟೀಲು ಗುಂಯ್ದುಡುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಕಲಾಯಿ ಸಾಬಿಯ ತಿದಿಯ ಹಾಗಿ ಬುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥ ಫರ್ಲಾಂಗು ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನ ಡಾಕ್ಟರರಿಗೆ ಅದರ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಿ, ಅವರಾಗಿ ಬಂದು ಅಡ್ರನಾಲಿನೋ ಎಮಿನೋ ಫಿಲಿನೋ ಚುಚ್ಚಿ, ಲೆಟಿಸ್ಟ್ ಯಾವುದಾದರೂ ಆಸ್ತಮ ಗುಳಿಗೆಯನ್ನು

ತನ್ನಿ ಸುತ್ತಾರೆ. ಆಸ್ತಾತ್ರ ಇನ್ನು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ ಅಂತ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಹಿನ್ನಡೆ ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮರುದಿನಸ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಸ್ತಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಕಾಲನಿಯಲ್ಲೇ ಎಂದೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಹಾಗೆ ಅದು ಮಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದಗದೇ ಅವತಾರವಾದ ಎಗ್ಜಿಮಾ ಬೆರಳ ಸಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ....

ನನ್ನದೇ ಪುರಾಣ ಬಹಳ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಅಂತ ನಿಮಗೆ ಬೋರ್ ಆಗುತ್ತೆ ಆಲ್ಲವೆ ? ನೀವೂ ನಾನೂ ಸಮುದುಃಖಿಗಳು ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಹೀಗೆ ಬಡಬಡಿಸುವವನಲ್ಲ. ನಿಮಗೊಂದು ಗುಟ್ಟು ಹೇಳಲೇ ? ನನ್ನ ಡಾಕ್ಟರ ಪಥ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು. ಅಲರ್ಜಿ ರೋಗಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಂತರ್ಮುಖ ಸ್ವಭಾವದವರು ಅಂತ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆ. ತಮ್ಮ ಸುಖದುಃಖ ಯಾರ ಮುಂದೆಯೂ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಒಳಗೇ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳೋದರಿಂದ ಅವರ ಅಲರ್ಜಿ ಉಲ್ಬಣಿಸುತ್ತೆ ಅಂತಾರೆ. ಯಾರ ಮುಂದಾದರೂ ಒಳ್ಳೇ ಗುದ್ದಲಿಯಿಂದ ನೆಲ ತೋಡಿದ ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸು ತೋಡಿಕೊಂಡರೆ, ಅಲರ್ಜಿ ಪೀಡೆ ಕಡಮೆಯಾದೀತು ಅಂತ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು....

ಅಂದಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಲರ್ಜಿನ್-ಅಂದರೆ ಅಲರ್ಜಿನಕ ಯಾವುದು ? ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಹೂ-ಅಲ್ಲ, ಪಾರ್ಥೇನಿಯಂ ಗಿಡದ ಹೂವೇ ? ಓ ಯಾವ ಹೂವಿನ ಪರಾಗದಿಂದಲೂ ನಿಮ್ಮ ಅಲರ್ಜಿ ಉಲ್ಬಣ ಆಗಬಹುದು ಅಂತೀರಾ ? ಅನ್ಯಾಯ ಅನ್ಯಾಯ ! ನಿಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕವಿ-ಹೃದಯ ಇದ್ದರೆ ಬಲು ಕಷ್ಟ. ಆದರೆ ಈಗ ಹೂಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸೋದು ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಫ್ಯಾಶನೇಬಲ್ ಆಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ, ಬಚಾವ್. ಬಚ್ಚಲು ಗುಂಡಿ, ಕೊಳೆತ ಮೀನು-ಇಂಥಾ ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ತಾನೆ ಈಗಿನ ಕವಿಗಳು ಮೆಚ್ಚೋದು ? ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ "ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸೇವಂತಿಗೇ | ಸೊಂಪಾದ ಸಂಪಿಗೆ" ಅನ್ನೋವರಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಬಂತು ಸಂಕಟ. ಗಂಡನಿಗೆ ಅಲರ್ಜಿನಕ ಆಗಿರೋ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು, ಹೆಂಡತಿಗೂ ಅಲರ್ಜಿನಕವಾಗಿ ಮಾಡೋ ಯಾವ ಉಪಾಯಾನೂ ದುರ್ಬೈವದಿಂದ ಡಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಈವರೆಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅಂತ ನಮ್ಮ ಡಾಕ್ಟರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಲರ್ಜಿ ಅಸಾಂಗತ್ಯ ಅಥವಾ ಅಲರ್ಜಿಕ್ ಇನ್ ಕಂಪ್ಯಾಟಿಬಿಲಿಟಿಯಿಂದ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಡೈವೋರ್ಸ್ ಆಗಿವೆಯಂತೆ.

ನನ್ನ ಅಲರ್ಜನಕಗಳ ವಿಚಾರ ಕೇಳಬೇಡಿ. ಇಂಡಿಯಾ ದಟೇಸ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೆ ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚಿರುವ ಅರುವತ್ತೂ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬಗೆಯ, ಎಲ್ಲ ಅಲರ್ಜನಕ ರೇಣುಗಳು ನನಗೆ ಅಲರ್ಜನಕವಾಗಿವೆ. ಬರೇ ಹೂವಿನ ರೇಣುಗಳು ಅಂತ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಹಳೇ ಬೂಟ್ಟಿಗೆ, ನಿನ್ನೇ ಬೈಡ್ಡಿಗೆ ಬರೋ ಬುರುಸು-ಗಳ ರೇಣುಗಳಿಗೂ ನಾನು ಅಲರ್ಜಿಕ್ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ತಿಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಬುರುಸು ನನಗೆ ಏನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಟೊಮ್ಮಾ ಟೊ ಹಣ್ಣಿಗೆ ನಾನು ಅಲರ್ಜಿಕ್. ಆದರೆ ಕಾಯಿಗಲ್ಲ ಮೊನ್ನೆ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಧೂಳು ಜಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲರ್ಜಿಗಳ ಒಂದು ಆವರ್ತ ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ನೀವು ನಂಬಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ನೃಪತುಂಗ ಬೆಟ್ಟದ ಬಿಳಿ ಶಿಲೆಯ ಧೂಳು ನನಗೆ ಅಲರ್ಜನಕ. ಅದೇ ಬೆಟ್ಟದ ಹಳದಿ ಶಿಲೆಯ ಧೂಳನ್ನು ಮೂಸಿದರೂ ವೂಸಿದರೂ ಮುಕ್ಕಿ-ದರೂ ನನಗೆ ಏನೂ ಆಗೋದಿಲ್ಲ. ಉದ್ದು ಹಾಕಿ ಇಡ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅಲರ್ಜಿಕ್; ಅದೇ ಉದ್ದಿ ನಿಂದ ತೈರೊಡೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅರ್ಥ ಡಜನ್ ಇಳಿಸಿದರೂ ಏನೂ ಆಗೋದಿಲ್ಲ. ಹೇಗಿದೆ ತಮಾಷೆ ?

ಏನು ? ಅಲರ್ಜಿಗಳಿಗೆ ಈಗ ಅಂಟಿಹಿಸ್ಟಮೈನ್ ಗಳು ಬಂದಿವೆ ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ? ಹೆ ಹ್ಲೆ ಹ್ಲೆ ! ನಂಗೊತ್ತಿಲ್ಲವ್ವೇ ? ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನುಂಗಿದರೆ ಮನಸ್ಸು ಮಬ್ಬಾಗಿ ತೂಕಡಿಕೆ ಬರುತ್ತೆ ಅಂತ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ ? ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ನಿದ್ರೆ ಜಾಸ್ತಿ ಹಸಿವಾದರೂ ನಿದ್ರೆ, ಊಟ ಮಾಡಿದರೂ ನಿದ್ರೆ. ಒಂದು ಸರ್ತಿ ನೆಗಡಿಗೆ ಒಂದು ಜತೆ ಇನ್ಸಿಡಾಲ್ ಗುಳಿಗೆ ನುಂಗಿ, ಅರ್ಜೆಂಟ್ ಕೆಲಸ ಇತ್ತು ಅಂತ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗೋ ಲೋಕಲ್ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂತೆ. ಯಾವಾಗ ನಿದ್ರೆ ಬಂತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರ-ವಾದಾಗ ನಾನು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದೇನೆ. ರೈಲು ಹೊರಟು ಉಣಕಲ್ ದಾಟಿದ್ದು ನನಗೆ ಖಂಡಿತ ನೆನಪಿದೆ. ಮತ್ತೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆ ? ಕಡೆಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು : ನನ್ನ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ರೈಲು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಬಂದಿರಬೇಕು. ನನ್ನ ಅರ್ಜೆಂಟ್ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮರುದಿನದ ಅರ್ಜೆಂಟುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲು ಮಾಡಿ, ಟಿಕೇಟಲ್ಲದೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ದಂಡ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ, ಗೇಟಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ದಾಟೋ ಬದಲು ರೈಲು ಲೈನ್ ಗುಂಟ ಒಂದೂವರೆ ಫರ್ಲಾಂಗು ನಡೆದು ರಸ್ತೆ ಸೇರಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿದೆ.

ಅಲರ್ಜಿಗಳಿಗೆ ಈಗ ಡೀ-ಸೆನ್ಸಿಟೈಸೇಶನ್ ತಂತ್ರ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ ಅಂತಲೂ ನಂಗೆತ್ತಿದೆ ಸ್ವಾಮೀ. ಅಲರ್ಜಿಗಳ ವಿಷಯ ನಾನು ಓದದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೆರೆದು ಅಲರ್ಜಿಗಳ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿರೋ ಒಂದೊಂದೇ ಪದಾರ್ಥದ ರೇಣುಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ತಾಗಿ ಸಿ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಆಗುತ್ತೋ ಅಂತ ನೋಡಿದರೆ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಆಗುತ್ತೋ, ಅದಕ್ಕೆ ನೀವು ಸೆನ್ಸಿಟಿವ್ ಇದ್ದೀರಿ ಅಂತ ತಿಳಿಯುತ್ತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಆಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಡೀ-ಸೆನ್ಸಿಟೈಸ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ-ಅಲ್ಲವೇ ? ಆದರೆ ನನ್ನ ಅಲರ್ಜಿಗಳ ಮುಂದೆ ಇವರ ಆಟ ನಡೆಯಲ್ಲ. ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ :

ವಿರಹಿಗಳು ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗೆ ಅಲರ್ಜಿಕ್ ಇರುತ್ತಾರೆ ಅಂತಲ್ಲವೇ ಕವಿಗಳು ಹೇಳೋದು ? ನಾನು ಸೂರ್ಯನ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಅಲರ್ಜಿಕ್ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ, ಹ್ಯಾಗಿದ್ದೀ ಅಂತ ವಿಚಾರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತೀನಪ್ಪ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೈದಡಿಕೆ, ಆದರಿಂದ ಆಸ್ತಮ, ಅನಂತರ ಉಲ್ಬಣಿತ ಎಗ್ಜಿಮಾ-ಹೀಗೆ ಒಂದು ಜೈನ್ ಮುಗಿಸಿ ವಾಪಸ್ಸು ನಾರ್ಮಲ್ಗೆ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಈಗ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಡೀ-ಸೆನ್ಸಿಟೈಸ್ ಮಾಡೋದು ಹೇಗೆ ? ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳಿ. ಅದೂ ಹೋಗಲಿ, ಪರೀಕ್ಷೆಲಿ ನಾಪಾಸ್ ಆಗೋದಕ್ಕೆ ಡೀಸೆನ್ಸಿಟೈಸ್ ಮಾಡೋಕೆ ಬರುತ್ತಾ ? ಒಂದು ಸಲ, ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಒಬ್ಬ ಮಗನ ನಂಬರು ಪರೀಕ್ಷೆಲಿ ಪಾಸಾದವರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಹುಡುಗ ನಿರಾಶೆಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೇ ಎದುರಿಸಿದ. ಆದರೆ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಲಿ ಅವನ ಮೈಲಿ ತುರಿಕೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಐದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಮೈಯೆಲ್ಲ ದಡಿಕೆ. ಹುಡುಗ ಕಂಗಾಲಾದ ನನಗೆ ನೋಡಿ, ನೆರೆಯವರ ಮನೇಲಿ ಹೊಸ ಸೀರೆ ಬಂದರೆ, ನನ್ನ ಉಬ್ಬಸ ಅಥವಾ ಎಗ್ಜಿಮಾ ಉಲ್ಬಣಿಸುತ್ತೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಲಿ ಯಾವನೋ ಮಂಗ ನನ್ನ ಪೇಸರಿಗೆ ಕಮ್ಮಿ ಮಾರ್ಕು ಹಾಕೋದರ ವಿರುದ್ಧ, ನೆರಮನೆಯವನಿಗೆ ಸಿಗೋ ಲಂಚದ ಹಣ-ದಿಂದ ಅವನು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸೀರೆ ತರೋ ವಿರುದ್ಧ ನನ್ನನ್ನು ಡೀ-ಸೆನ್ಸಿಟೈಸ್ ಮಾಡೋ ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟುಗಳನ್ನು ನನಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡಿ.

ಆದರೂ ನಾನೇ ಪುಣ್ಯ-ಅಲ್ಲ-ವಾಸಿ ಸ್ವಾಮಿ. ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಒಬ್ಬ ಒಂದು ಹುಡುಗಿ ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ನಾಲ್ಕೈದು

ರಾತ್ರಿಗಳ ನಂತರ ಅವನಿಗೆ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಉಬ್ಬಸ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಬಡಪಾಯಿ ವರ್ಷಗಟ್ಟಳೆ ಒದ್ದಾಡಿದ. ಆಮೇಲೆ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಬಸುರು ಬಂದು ಹಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ತವರಿಗೆ ಹೋದಳು. ಆ ಅವಧಿಲಿ ಅವನ ಆಸ್ತಾತ್ಮ ಸ್ವಲ್ಪ ವಾಸಿಯಾಯಿತು. ಆದರೂ ಇವನಿಗೆ ಏನೂ ಸಂಕಯ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನನಗೆ ಬಟಾಟೆ ಪಲ್ಯದ ಮೇಲೆ ಇರೋ ಹಾಗೆ ಅವನಿಗೂ ಹೆಂಡತೀ ಮೇಲೆ ಬಲು ಆಸೆ. ಅವಳು ನಾಲ್ಕು ದಿನ ತವರಿಗೆ ಹೋದರೆ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದ. ಆಗ ಆಸ್ತಾತ್ಮ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ನನಗೆ ಬಟಾಟೆ ಪಲ್ಯ ಅಲರ್ಜನಕ ಅಂತ ತಿಳಿಯೋಕೆ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ ಅವನಿಗೂ ಹೆಂಡತಿ ಅಲರ್ಜನಕಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಅಂತ ತಿಳಿಯೋಕೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಕಾಲವೇ ಹಿಡಿಯಿತು. ನಿಮಗೆ ಯಾವುದು ಅಲರ್ಜನಕ ಅಂತ ಅನುಭವದಿಂದ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ವರ್ಜಿಸೋದು ಅಲರ್ಜಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಒಳ್ಳೇ ಅಥವಾ ಒಂದೇ ಉಪಾಯ ಅಂತ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಬಟಾಟೆ ಪಲ್ಯ ಬಿಡಬಹುದು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಳಾದ ಹೆಂಡತೀನ ಬಿಡಬೇಕೆ ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡೋ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ್ನು ಆತ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ.

೨

ಏಷ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ?

ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಕರ್ನಾಟಕ ಬೇಕು ? ಎಂದು ಮೊನ್ನೆ ಒಬ್ಬರು ಕೇಳಿದರು. ಅದು ತತ್ಕಾಲದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ—ಎಂದೆ ನಾನು. ಅಲ್ಲ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಎರಡು ಕರ್ನಾಟಕ ಬೇಕಂತೆ. ಕೆಲವರಿಗೆ ಒಂದೇ ಸಾಕಂತೆ. ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಬೇಕು ಅಂತ ? ಎಂದರು ಅವರು. ಸಂದರ್ಭ ನೋಡಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತಿ—ಎಂದೆ ಮತ್ತೆ ನಾನು. ಏನು ಸಂದರ್ಭ ? ಎಂದರು ಅವರು.

ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ನಿಮಗೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಬೇಕಾದರೆ ಕೇಳಿ.

ನನಗೆ ಒಂದೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಬೇಕು. ನಾನು ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ರಕ್ತದ ಕೊನೆಯ ಹನಿ ಇರುವ ವರೆಗೂ ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯೋ, ಸಾದಾ ಮಂತ್ರಿಯೋ, ಸ್ಟೇಟ್ ಮಂತ್ರಿಯೋ, ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಉಪಮಂತ್ರಿಯೋ ಆಗುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ನನಗೆ ಒಂದೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಬೇಕು. ನೋಡಿ, ಒಂದೇ ಕರ್ನಾಟಕವಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಉದ್ಧ ಹಗ್ಗ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಉದ್ಧ

ಹಗ್ಗ ನನಗೆ ಕೊಡೋದಿಲ್ಲವೆ ? ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ! ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಒಂದು ಸೆಕ್ರೆಟರಿಶಿಪ್ ? ಬೇಡ, ಅಳಿಯನಿಗೆ ಒಂದು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ್‌ಶಿಪ್ ಕೊಡೋಣ ಅನ್ನುತ್ತೀರಾ ? ನನ್ನ ಏನಂತ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ? ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ್‌ಶಿಪ್ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ಒಂದೇ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಲಿ ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಬುರುಡೆಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಅಂತ ತಿಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ? ಒಂದು ಕರ್ನಾಟಕ-ವಾಗಲಿ, ಎರಡಾಗಲಿ, ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ್ ಆದವನು ಒಂದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಲ್ಲವೆ ಕುಯ್ಯು ಕುಯ್ಯು ಬೇಕು ? ಎಷ್ಟು ಕರ್ನಾಟಕವಾದರೆ ನನಗೇನು ?

ನೀವು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾತಾಡಿದರೆ ನಾನು ಎರಡು ಕರ್ನಾಟಕ ಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೇರೆ. ನಿಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದ್ದು ಬೇರೆ. ನಮ್ಮದು ಬಿಳಿ ರುಮಾಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ನಿಮ್ಮದು ಕರೀ ಕಮಟು ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ನನ್ನ ರುಮಾಲನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ ಹಾಕಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಗಳನ್ನು ನೀವೇ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುತಂತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಜರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಮಾರಿ ಹಣವನ್ನು ಜೇಬಿಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಮಹಡಿ ಮಹಡಿಯಿಂದ ಕೂಗಿ, ನಿಮ್ಮ ಒಂದು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಇಬ್ಭಾಗ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಯಾರೂ ರುಮಾಲು ಸುತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಬಿಳಿಟೊಪ್ಪಿ ಅಥವಾ ಬರಿ ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಡಿ. ನನ್ನ ಜಾತಿಯವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಲೆ-ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಅರಸರಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಳು ಮಾಡಿ ಮೆಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. ನೋಡುವಾ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತಾರೋ, ನನ್ನದೋ ! ನಾನು ಅಪ್ಪಟ ದ್ವಿಕರ್ನಾಟಕವಾದಿ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ದ್ವಿಕರ್ಣವಾಗಿವೆ. ದ್ವಿಕರ್ಣಾಟಕವೇ ನಿಸರ್ಗದ ನಿಯಮ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅದೀಗ ಏಕಕರ್ಣವಾಗಿರುವುದೇ ಕಾರಣ ಎಂದು, ನಾನು ಪ್ರಾಣಿಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ. ಏಕಕರ್ಣದವರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರೆ ಈ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಒಳಗೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅನ್‌ಫಿಟ್ ಆಗುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ನಾನು ಬರೇ ದ್ವಿಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗುತ್ತೇನೆಂದು ನೀವೆಣಿಸಿದ್ದರೆ ಅದು ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪು. ದ್ವಿಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಮಂತ್ರಿ-ಪದ ಸಿಕ್ಕದೇ ಹೋದರೆ ನಾನು ತ್ರಿಕರ್ನಾಟಕವಾದಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕುನಡ ನಾಡಿನ ಅಧ್ಯಯನವಾಗುತ್ತೇನೆ. ನಾಲ್ಕು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಡಿವಿಜಿಯವರಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಬೆಂಬಲವಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ಏಕಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕಾಗಿ ಏಕೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ನನಗೆ ಅರ್ಥವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ನಾಲ್ಕು ಕರ್ನಾಟಕವಾದರೆ ಅವರು ಅವರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿ ಕ್ತ ರಾಜರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬೇಕಾದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಿ ಮಾಡಬಹುದು. ನನ್ನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ನಾನು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಈಸಲು ಬಿಡಬಲ್ಲೆ.

ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ರಾವ್‌ಬಹಾದ್ದೂರರು ಒಂದೊಂದು ತಾಲೂಕು ಒಂದೊಂದು ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಯಾಗುವ ಚಾನ್ಸ್ 'ಹತ್ತು'ತ್ತದಂತೆ. ತಾಲೂಕು-ನಲ್ಲಾದರೂ ನಿಮಗೆ ಅಥವಾ ನನಗೆ ಮಂತ್ರಿಪದ ಸಿಗುವುದು ಖಂಡಿತವಿದ್ದರೆ ಇದು ಆದರ್ಶ ಉಪಾಯವೇ ಸೈ.

ನನ್ನನ್ನು ಜಾತಿವಾದಿ ಎಂದು ಕೆಲವರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಶುದ್ಧ ಅಪಪ್ರಚಾರ. ನಾನು ನನ್ನ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯನಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕರ್ನಾಟಕಗಳಾದರೆ ನನ್ನ ಜಾತಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತೇನೆಂಬುದರಿಂದ ಇವರು ನನ್ನನ್ನು ಜಾತಿವಾದಿ ಎಂದು ಡಬ್ಬು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಜಾತಿ ಇಲ್ಲ, ಮತವಿಲ್ಲ, ದೇವರಿಲ್ಲ, ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ. ಯಾರು ನನಗೆ ಮೋಟು ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು ನನ್ನ ಜಾತಿ. ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯವರೂ ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡುತ್ತಾರೆಂದು ಖಂಡಿತವಾದರೆ ನಾನು ಜಾತ್ಯತೀತನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ತೊಂದರೆ ಇಷ್ಟೇ. ನನ್ನ ಜಾತಿಯವರ ಹೊರತು ಇತರರು ನನಗೆ ಮತ ಕೊಟ್ಟಾರೆಂದು ನನಗೆ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ ನಾನು ಏಕ, ದ್ವಿ, ತ್ರಿ, ಚತುರ್....ಬಹು ಕರ್ನಾಟಕ-ವಾದಗಳ ನನ್ನ ಮುಖಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಭವವೂ ಇದೆ. ನಾನು ನಿಸ್ಕರ್ನಾಟಕ ಅಥವಾ "ನೋ ಕರ್ನಾಟಕಾ" ವಾದಿಯೂ

ಆಗಬಹುದು. ಎಷ್ಟು ಕರ್ನಾಟಕವಾದರೂ ನನಗೊಂದು ಸೆಕ್ರೆಟರೀಶಿಪ್ ಕೂಡ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಾದರೆ ನಾನು ಕರ್ನಾಟಕವೇ ಬೇಡ, ದೇಶವೆಲ್ಲ ಒಂದು ರಾಜ್ಯನಾಗಲಿ ಎಂಬ ಸೂಪರ್ ದೇಶಭಕ್ತನಾಗುತ್ತೇನೆ.

೪

ಭಾವೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನ

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ದಶಕದ ಈ ಕೊನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ದೇಶಸೇವೆಯ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳೋಕೆ ಬಂದಿದೀನಿ.

ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ : ಓಹೋ ಕೇಳಿ, ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಿ.

ಪ, : ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ?

ಲಾಂಗೂಲ : ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಯಾಕೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕು ಅನ್ನೋದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದು ಇವೊತ್ತಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದೇ ಇತ್ತು.

ಪ, : ಮತ್ತೆ ದೇಶೋದ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಪಾತ್ರ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು, ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರೇ ?

ಲಾಂಗೂಲ : ದೇಶೋದ್ಧಾರ ಸೂತ್ರವಲ್ಲ, ಮನೇ ಉದ್ಧಾರ, ಊರಿನ ಉದ್ಧಾರ, ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಪ್ರಧಾನ

ಪಾತ್ರ ಇರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ತರದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಜಳಜಳ ಇಡುವ, ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಉದ್ಧಾರದ ಪಾತ್ರಗಳೂ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ.

ಪ್ರ : ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರೇ, ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಇದೂ ನಿಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಾತ್ರವೋ ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದದ್ದುಂಟೋ ?

ಲಾಂಗೂಲ : ಖಂಡಿತ ಉಂಟು. ಮದುವೆ ಆಗೋ ವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡೋ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಮದುವೆ ಆದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ನಾನು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ರಗಳೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಧಾರ ಇವೆರಡೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿವೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ನನಗಿದೆ.

ಪ್ರ : ಮತ್ತೆ ಗಂಡಸರ ಪಾತ್ರ ? ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ?

ಲಾಂಗೂಲ : ಅದನ್ನು ಕೊನೇಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ದೇಶೋದ್ಧಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೊದಲು ದೇಶೋದ್ಧಾರ ಅಂದರೇನು ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾಡಬಲ್ಲರೇ ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಎಲ್ಲಾ ದಾರಿಗಳು ಬಂದಾದ ಮೇಲೆ ಫಟಿಂಗ ದೇಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಇಳಿತಾನೇ—ಅಂತ ಯಾರು-ಡಾ. ಜಾನ್ ಸನ್ ಅಲ್ಲವೆ ? ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಶತಮಾನ ಆಗಿರೋದರಿಂದ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪ್ರ : ಏನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ?

ಲಾಂಗೂಲ : ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಫಟಿಂಗ ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ದಾರಿ ಹುಡುಕುವ ಮುಂಚೆ ದೇಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಇಳಿತಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಸಾಧಿಸದೆ ಹೋದರೆ ಬೇರೆ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಾನೆ. ಆರ್ಥಾಟ್ Patriotism is the first resort of a scoundrel—last resort ಅಲ್ಲ—ಅಂತ ನನ್ನ ಅನಿಂಡೆಮೆಂಟ್. ಡಾ. ಜಾನ್ ಸನ್ ನ

ನಂತರ ಬಂದ ಎಡ್ಮಂಡ್ ಬರ್ಕ್ ಎನಂತಾನೆ ಗೊತ್ತೆ ? To be patriots is not to forget we are gentlemen. ದೇಶೋದ್ಧಾರದ ರಭಸದಲ್ಲಿ ನೀವು ಜಂಟಲ್ ಮನ್ನರು ಅಂತ ಮರೀಬೇಡಿ ಅಂತ. ಮಧಿತಾರ್ಥ ಎನಂದರೆ, ದೇಶೋದ್ಧಾರ ಮಾಡೋವರಿಗೆ ಸಂಭಾವಿತರಾಗಿರೋದು ಕರಕಷ್ಟ ಅಂತ. ಇದೇನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಅನುಭವ ಅಂತಲ್ಲ. ಈ ಬಿಳಿ ಜನ ಹಸಿ ಮಾಂಸ ತಿಂದು ಬತ್ತಲೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನಾಗರಿಕತೆಯ ತುತ್ತ ತುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಪವಿತ್ರ ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗಿದ್ದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಚಾಣಕ್ಯನ ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಅಂದರೆ ದೇಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಇರೋ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಸಾರಾಂಶ ಎನಂದರೆ, ದೇಶೋದ್ಧಾರ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೋಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನೀವು ಸತ್ಯಂಭಟ್ಟರಾಗಿ ಕೂತರೆ ಅಥವಾ ತಿರುಗಿದರೆ (ಈಗ ದೇಶೋದ್ಧಾರ ಅಂದರೆ ಕೂಡೋದಲ್ಲ. ತಿರುಗೋದು ತಾನೆ ?) ದೇಶೋದ್ಧಾರ ಆಗಲ್ಲ. ಈಗ ಈ ದೇಶೋದ್ಧಾರದಿಂದ ಏನೇನು ಆಗಿದೆ ನೋಡಿ. ದೇಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯುದ್ಧಗಳಾಗಿವೆ. ಸಾವಿರಾರು, ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನ ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಸಗಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನ ಉಪವಾಸ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರ : ಆದರೆ ಇದೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧ ?

ಅಂಗೂಲ : ನಿಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿ, ಅದನ್ನೇ ಹೇಳತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ದೇಶೋದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದವರು ಯಾರು ? ಗಂಡಸರು. ಹಿಟ್ಲರ್ ಗಂಡಸು, ಮುಸೋಲಿನಿ ಗಂಡಸು, ಚರ್ಚಿಲ್ ಗಂಡಸು, ರೂಜ್‌ವೆಲ್ಟ್ ಗಂಡಸು, ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ ಗಂಡಸು, ರಾಮ ಗಂಡಸು, ರಾನಣ ಗಂಡಸು ಕನಿಸ್ತು ವಕ್ಷು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ದೇಶೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಗಂಡಸರೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೇಶೋದ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರುವವರೂ ಗಂಡಸರು. ವೀರಗಲ್ಲುಗಳೂ ಹುತಾತ್ಮ ಸ್ತಂಭಗಳೂ ನಿಲ್ಲುವುದು ಗಂಡಸರಿಗೇ. ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಅವರು ಇದ್ದಲ್ಲದರಿಂದ ಸಖತ್ತಾಗಿ ಹೊರಗಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಗಂಡಸರು ಈ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಥರಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶೋದ್ಧಾರದ ಆಟ ಯಾಕೆ ಆಡುತ್ತಾರೆ ?

ಪ್ರ : ಹೌದು ಯಾಕೆ ಆಡುತ್ತಾರೆ ?

ಲಾಂಗೂಲ : ಯಾಕೆ ಅಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಮಜಾ ಇರಬೇಕು. ತಿರುಗೋ ತೊಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಕೂತಾಗ ಆಗೋ ಮಜಾ. ಪ್ಯಾರಾಚ್ಯೂಟು ಹಿಡಿದು ಆಕಾಶದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಹಾರುವಾಗ ಆಗೋ ಮಜಾ. ಬೆಕ್ಕಿನ ಫುರೀನ ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸೋವಾಗ ಆಗೋ ಮಜಾ. ಪಾತರಗಿತ್ತೀನ ಜಜ್ಜಿ ಹಾಕೋದರಲ್ಲಿ ಸಿಗೋ ಮಜಾ. ಇಂಥಾ ಯಾವುದೋ ಮಜಾಶೀರ್ ಮಜಾ ದೇಶೋದ್ಧಾರ ಮಾಡೋದರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸಿಗತಾ ಇರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದೇಶೋದ್ಧಾರದ ಸಲುವಾಗಿ ಗಂಡಸು ಯಾಕಿಷ್ಟು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ?

ಪ್ರ : ಇಂಥಾ ಕ್ರೂರ ಮಜಾಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯ ಹೇಳೋಕೆ, ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ದೇಶೋದ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಕೊಡಬೇಕು ಅಂತ ನೀವು ಅಂತೀರಿ ?

ಲಾಂಗೂಲ : ನೋ ನೋ ನೋ, ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ. ನನ್ನ ಅಕ್ಷೇಪ ಅದಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಮಜಾ, ಕಿಕ್ ಅಂತಾರಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಗಂಡಸು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಗುತ್ತಿಗೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ದೇಶೋದ್ಧಾರದ ಆ ಹೆಡ್-ಕಿಕ್-ಅನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅವಳನ್ನು ಮನೆ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಬಂಧಿಸಿಟ್ಟು, ಅವಳಿಗೆ “ಗೃಹಿಣೀ ಗೃಹಮುಚ್ಯತೇ” ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಬ್ರೀಯಿನ್-ವಾಶ್ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ವೈಫನ್ನು ಹೌಸ್‌ವೈಫ್ ಅಂತ ಕರೆದು, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಮನುಷ್ಯ ಕೂಡ ಅವಳನ್ನು ಮನೆಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ. ವೈಫು ಅಂದರೇ ಹೌಸು. ಅವಳು ಅಲ್ಲಿದ್ದರೇನೇ ಅವಳಿಗೆ ಚಂದ ಅಂತ ನಂಬಿಸಿದ್ದಾನೆ. “ಯತ್ರ ನಾರ್ಯಸ್ತು ಪೂಜ್ಯಂತೀ ರಮಂತೀ ತತ, ದೇವತಾಃ” ಅಂತ ಭಾರತೀಯ ಅವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಹೊರಗೆ ಹಣಕೆ ಲೋಕದ ಗಾಳಿ ಸೇವಿಸಿದರೆ “ಹೊಸಲು ದಾಟದ ಹೆಣ್ಣು” ಅಂತ ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆದು ಹೆದರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಮೀರಿ ಹೋದರೆ “ಯತ್ರ ನಾರ್ಯಸ್ತು ಪೂಜ್ಯಂತೀ” ಬದಲಿಗೆ “ದಂಡಂ

ದಶಗುಣಂ ಭವೇತ್” ಬಡಿದಷ್ಟೂ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಒಳ್ಳೇದು ಅಂತ ತನ್ನ ನಿಜ ರೂಪ ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸಾವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಈ ಗಂಡಸು ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಗಂಡು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸತ್ತರೆ ಅವನಿಗೆ ವೀರಗಲ್ಲು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಅಂದೆನಿಲ್ಲ. ಅವನು ವೀರ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಿರುವಾಗ ದೇವಲೋಕದ ಅಪ್ಸರೆಯರು ನಾ ಮುಂದು ತಾ ಮುಂದು ಅಂತ ಬಂದು ಅಪ್ಪಿ-ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂತೆ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ವೀರನ ಸಂಗಡ ಸಹಗಮನ ಮಾಡಿದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಕಾಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾಸ್ತಿ ಕಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಗಂಡನನ್ನು ಅಪ್ಸರೆಯರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು-ಕೊಟ್ಟದ್ದೇ ಬಂತು! ಅವಳನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಗಂಧರ್ವರೂ ದೇವತೆಗಳೂ ದೇವಲೋಕದ ಮತ್ತೆ ಯಾವ ಗಂಡಸೋ ಬರುತ್ತಾರೆಂತ ಯಾವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಾದರೂ ಆಶ್ವಾಸನೇ ಉಂಟೋ ?

ಅವನು ಕೊಡಲೆಳೆಯಿಂದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೊರಳು ಕೊಯ್ದದ್ದು ನೋಡಿ. ಹೆಂಗಸು ಅಬಲೆಯಂತೆ. Weaker sex ಅಂತೆ. ಕೋಮಲೆ, ಸುಕುಮಾರಿ, ಲೊಟ್ಟಿ ಪಟ್ಟಿ ಅಂತ ಅವಳನ್ನು ಹೊನ್ನಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸಿ (ಹೊನ್ನ ಶೂಲ ಅನ್ನೋದು ಅಲಂಕಾರವಲ್ಲ ಅನ್ವರ್ಥ-ಅವರಿಗೆ ಆಭರಣಗಳ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿದ್ದು ಯಾರು?). ಅಮ್ಮಣ್ಣೇ ನಿನ್ನ ಕೈಲಿ ಇದು ಆಗಲ್ಲ! ತಿರುಗೋ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಕೂತರೆ ನಿನಗೆ ತಲೆ ತಿರುಗಿತು. ಪ್ಯಾರಾಚ್ಯೂಟನಲ್ಲಿ ಜಿಗಿದರೆ ಪ್ರಾಣ ಹೋದೀತು. ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯೇ, ಪ್ರಾಣಾಧಿಕೇ, ನಿನಗೇನಾರೆ ಆದರೆ ನಾ ಹೇಗೆ ಬದುಕಲಿ? ನೀನೇ ಒಂದು ಬಣ್ಣದ ಚಿಟ್ಟೆಯಾಗಿರುವಾಗ, ಪಾತರಗಿತ್ತಿಗಳನ್ನು ಜಜ್ಜೋದು ನಿನ್ನ ಕೋಮಲ ಹೃದಯದಿಂದ ಆದೀತೇ? ಬೇಡ ಬೇಡ, ಈ ಕೊಳಕು ಕೆಲಸಕ್ಕೆಲ್ಲ ನಾನಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಮನೇಲೇ ಸುಖವಾಗಿರು. ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಬಣ್ಣ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ-ಅಂತ ಅವಳನ್ನು ಪುಕ್ಕಲು, ಪರಾಸಲಂಬಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ದೇಶೋದ್ಧಾರ ಮಾಡೋದೇ ಆಗತ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಮನೇಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ, ಅದೇ ನಿನ್ನ ಪಾಲಿನ ದೇಶೋದ್ಧಾರ ಅಂತ ನಂಬಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರ : ಆದರೆ ಶಾರೀರಿಕವಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ಅಬಲೆಯೇ ಅಲ್ಲವೆ ?

ಲಾಂಗೂಲ : ಫೋ ಫೋ ಫೋ ! ನೀವು ವಿಜ್ಞಾನ ಓದೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಈ ಅಬಲೇನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಹೆಣ್ಣು ಅಬಲೆಯಲ್ಲ. ಗಂಡಿಗಿಂತ ಸಬಲೆ ಅಂತ ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ, ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರ, ಭ್ರೂಣಶಾಸ್ತ್ರವೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೀವು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು ಏಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಅಂತ ಓಬ್ಬ ವಿಜ್ಞಾನಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ನಿಲ್ಲುವ ತ್ರಾಣ ಹೊಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲು ಕೂಡ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಯೋ ಗಂಡು ಪಿಂಡಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ. ಹೆಣ್ಣು ಭ್ರೂಣ, ಸಾಯೋದು ಕಮ್ಮಿ. ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಗಂಡಿಗೆ ಬರುವ ರೋಗಗಳು ಜಾಸ್ತಿ. ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಬರುವವು ಕಡಿಮೆ. ಹುಚ್ಚುವು ಹಿಡಿಯೋದು ಕೂಡ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಿದ್ಧಾಂತ-ಪಡಿಸಿದೆ.

ಪ್ರ : ದೇಶೋದ್ಧಾರದ ಹುಚ್ಚು ಕೂಡ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಅಂತೋರುತ್ತಿ ಅಲ್ಲವೆ ?

ಲಾಂಗೂಲ : ಇರಬೇಕು, ಇನ್ನೂ ಕೇಳಿ. ಗಂಡು ತನ್ನ ಪೌರುಷ ಬಹಳ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ ಗಂಡು ಏನನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಲಾರ. ಹೆಣ್ಣು, ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ, ಗಂಡಿಲ್ಲದೇ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿ ಹಡೆಯಬಲ್ಲಳು ಅಂತ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ವಿಜ್ಞಾನಿನಿಯೊಬ್ಬಳು ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ. ಹೀಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣು ಆಗುತ್ತವಂತಿ. ಇದು ಗಂಡಸಿಗೆ ಬರೆದ ಭಿತ್ತಿಯ ಬರಹದ ಹಾಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ನೀವು ನಿಜಕ್ಕೂ ಕೆರಳಿಸಿದಿರಾದರೆ, ಅವರು ಕೆಲವೇ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನಿಷ್ಪರುಷವಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಪುರುಷರೇ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಪೌರುಷ ಎಲ್ಲಿ?

ಪ್ರ : ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರೇ, ಆದರೆ ಮಿದುಳು ಪುರುಷರಿಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಇದೆಯಲ್ಲ.

ಲಾಂಗೂಲ : ಕೆಲವು ಗ್ರಾಂ ಮಿದುಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬಹುದು ಗಂಡಿಗೆ. ಆದರೆ ಮಿದುಳಿದ್ದಾಕ್ಷಣ ಬುದ್ಧಿ ಇದೆ ಅಂತ ಉಂಟೆ ? “ಸ್ತ್ರೀ ಬುದ್ಧಿಃ ಪ್ರಳಯಾಂತಿಕಾ” ಅಂತ ಹಿಂದಿನವರೇ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಕೇಳಬೇಕೆ ? ಇದ್ದ ಮಿದುಳನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಿಸೋ ಗಂಡಸರು ಎಷ್ಟು ? ದೇಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇನು ಮಿದುಳು ಟೀಕಾಗಲ್ಲ. ಇದ್ದ ಮಿದುಳು ಹೇಗೆ

ಉಪಯೋಗಿಸ್ತೀರಿ ಅನ್ನೋದು ಮುಖ್ಯ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಗೇಜ್ ಓವರ್‌ವೆಯಿಟ್, ಬಾಡಿ ಓವರ್‌ವೆಯಿಟ್‌ಗಳ ಹಾಗೆ ಬ್ರೆಯಿನ್ ಓವರ್‌ವೆಯಿಟ್ ಕೂಡ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬರ್ಡನ್‌ನೇ ಇದ್ದು ಬ್ರೆಯಿನ್‌ನ ಉಪಯೋಗಿಸೋದರಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ಹೆಂಗಸರು ಬಲ ಅಂತ ನಮುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರಿಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದೆ; ಯಾರೂ ಓಪ್ಪೋಲ್ಲ ಅಷ್ಟೇ. ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾರ್ಮಿಕ ಸಂಗತಿ ಅಂದರೆ—

ಪು : ಏನು ?

ಲಾಂಗೂಲ : ದೇಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ, ಆಗಲೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಸುಳ್ಳು, ವಂಚನೆ, ಡಂಭಾಚಾರ, ದರ್ಪ ಎಲ್ಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಈ ಕ್ವಾಲಿಫಿಕೇಶನ್‌ನಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ಹೆಂಗಸರೇ ಮುಂದೆ ಅಂತ ಮನಶ್ಚಾಸ್ತ್ರ ಸಂಶೋಧಕರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಡು ಮಗುವಿಗೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳೋದು ಕಲಿಯೋಕೆ ಪೂರ್ತಿ ಮೂರು ವರ್ಷ ಬೇಕಂತೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಎರಡೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನಿರಾಲಂಬವಾಗಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳೋದು ಸುರು ಮಾಡುತ್ತೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳೋದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೆ. ಯುದ್ಧಾನಂತರ ಬಂದ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಲೇಟಿಸ್ಟ್ ಅಂದರೆ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಥ್ಯಾಚರ್. ಅವರಿಗೆ ಏರೋಧಿ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕನೇ Liar ಅಂತ ಬಿರುದನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಧಾನ ಮಾಡಿದರಲ್ಲ ! ನಿಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿ ! ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿ ಹಾಕಬೇಡಿ. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳೋದರಲ್ಲ ಹೆಂಗಸರು ಹೆಚ್ಚು ಸಿದ್ಧ ಮುಖರು ಅಂತ ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ. ಸುಳ್ಳೇನು ಬಿಡಿ ಗಂಡಸರೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೇಳಬಹುದು ಅನ್ನುತ್ತೀರಲ್ಲ ? ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಂಡಸರು ಕಳ್ಳ ಮನಸಿನಿಂದ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳೋದರಿಂದ, ಅವರ ಮುಖ ನೋಡಿಯೇ ಇವರು ಹೇಳೋದು ಸುಳ್ಳು ಅಂತ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹೆಂಗಸರು ಅಪ್ಪಟ ಸತ್ಯ ಹೇಳೋವರ ಹಾಗೆ ಹಸಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬಲ್ಲರು. ಪ್ರೊಲಿ-ಕ್ರಾಫ್ ಅಂತ ಸತ್ಯ ಶೋಧಕ ಯಂತ್ರ ಬಂದಿದೆಯಲ್ಲ-ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ? ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಸಹಿತ ಹೆಂಗಸರ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹಿಡಿಯೋಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗ-

ತ್ತಂತೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಅಲ್ಲಿ ಕೋಟುಗಳೂ ಆ ಯಂತ್ರಗಳ ಸಾಕ್ಷೀನ
ಹಿನ್ನೆಲ್ಲ.

ಪ್ರ : ಆದರೆ ದೇಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಲ್ಮನಸ್ಸೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸರ
ಮನಸ್ಸು ತೀರಾ ನ್ಯುದು ತಾನೆ ?

ಲಾಂಗೂಲ : ಬಂಕಂ ! ಎಲ್ಲಾ ಬಂಕಂ ! ಗೋಳ್ತಾ ಮೆಯರ್ ಅಂತಿದ್ದೆಲ್ಲಾ
ಇಸ್ರೇಲಿನ ಪ್ರಧಾನಿನಿ. ಅವಳು ಇಸ್ರೇಲ್ ಸ್ಥಾಪನಾ ಗುಪ್ತ ಚಳವಳಿ-
ಯಲ್ಲಿ ಕಮಾಂಡೋಗೋಳ ನಾಯಕಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಕಮಾಂಡೋ
ಅಂದರೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ದಾಳಿ ಮಾಡೋ ತಂಡ ! ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆ, ಧ್ವಂಸ,
ಕೊಲೆ ಎಲ್ಲ ಆಗುತ್ತಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವಳು ನಿಸ್ಸೀಮಳಂತ ಸಿದ್ಧವಾದದ್ದ-
ರಿಂದಲೇ ಮುಂದೆ ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಿ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದರು, ಗಂಡಸರೇ
ಸೇರಿ ! ಇಷ್ಟೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆಯೂ ಅವಳು ಒಂಭತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಹಡೆದ ಮಾತಾಯಿ !

ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನನ್ನುತ್ತೇನೆ, ದೇಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ
ಬುದ್ಧಿಭಾವ, ದಾರ್ಢ್ಯ, ಸರಳ-ವಕ್ರ ಸಂಪತ್ತಿಲ್ಲವೂ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಿದೆ.
ಅವರು ಯುದ್ಧಗಳನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲರು.

ಪ್ರ : ಆದರೆ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಸರ್ವನಾಶವಾಗೋದ್ರಿಂದ ಅದು ಅನ್‌ಪಾವ್ಯುಲರ್
ಆಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ ?

ಲಾಂಗೂಲ : ನೀವೀಗ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಗಂಡಸರ ದೇಶೋದ್ಧಾರ
ಕಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಇನ್ನು ಹೆಂಗಸರ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನೋಡಿ. ಜಗತ್ತು
ನಾಶವಾಗೋದೇ ಇದ್ದರೆ, ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಬಿಟ್ಟು ಕೋಡೋದು
ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾಗುತ್ತೆ. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ
ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಫುರುಷರು ಉದ್ಧಾರದ ಮಜಾ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ಜಗತ್ತು ಬೇಗ ನಾಶವಾಗೋದಾದರೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆ ಮಜಾ
ಅನುಭವಿಸೋ, ಎಂಜಾಯ್ ಮಾಡೋ ಛಾನ್ಸ್ ಬರೋಕೇ ಇಲ್ಲ.
ಅವಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಕೊಡಿ. ಅವಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ನೋಡಿ. ಅವಳು
ನಿಮಗಿಂತಲೂ ಮಜಾಶೀರ್ ಆಗಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸ-
ಬಹುದು.

ಆದರೆ ನಾನಂತೇನೆ — ಜಗತ್ತನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡೋ ಅಗತ್ಯಾನೇ ಮಹಿಳೆಯರ ಲೋಕೋದ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಉಳಿಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಪ್ರ : ಅದು ಹೇಗೆ ?

ಲಾಂಗೂಲ : ನೋಡಿ, ಹೋರಾಟ ಅನ್ನೋದು, ಮಾನವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಅಂತೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಇದ್ದ ಅಂತ ನೀವು ಓದಿರಬಹುದು ಆಡಿನ ಹಾಲು ಕುಡಿದು, ಆಕಳಿನಂಥ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಆ ಗಾಂಧಿ ಕೂಡ ಹೋರಾಟ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತೆ ಅಂತ ಒಪ್ಪಿದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯೋಪಾಯ-alternative to war ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಇದ್ದ. ಹೆಂಗಸರು ಆ ಉಪಾಯನ ಒದಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಾದಾರಂತ ನನಗೊಂದು ಆಸೆ ಇದೆ. ನೀವು ಯಾವುದೇ ಪಟ್ಟಣದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಲ್ಲಿ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ಜಗಳಾಡೋದು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ? ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗಂಡಸರು ಬಾಯಿಗೆ ಬಾಯಿ ಹತ್ತಿದರೆ ಐದು ನಿಮಿಷದೊಳಗೆ ಕೈಗೆ ಕೈ, ತಲೆಗೆ ತಲೆ ಆಗುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಈ ನಲ್ಲಿ ಜಗಳದ ನಲ್ಲಿಯರು ಗಟ್ಟಿ ಗಟ್ಟಿಲೆ ಜಗಳಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತದ್ದುಂಟು. ಸಿಡಿಲಿಲ್ಲದ ಗುಡುಗು, ಸುಡದಿರುವ ಬೆಂಕಿ, ಗಾಯ ಮಾಡದ ಬಾಣಗಳ ಅದ್ಭುತ ಮಾಯಾಯುದ್ಧ ಅದು. ನಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತೋ, ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲ ಏನೇನೂ ಆಗದ ಹಾಗೆ ನಗುತ್ತ ಕಲೆಯುತ್ತ ಹರಟುತ್ತಾರೆ. ಶಾಂತಂ ತಿವಂ ಸುಂದರಂ. ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೆಂಗಸರು ತಂದುಕೊಡಬಲ್ಲರೆಂದು ಈ ಕಲಹಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭರವಸೆ ಉಂಟುಮಾಡಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇಶೋದ್ಧಾರ, ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿ ಅನ್ನೋದು ನಾನು. ಈಗ ಕೇಳಿ ಇನ್ನೇನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಉಳಿದಿದೆ ?

ಪ್ರ : ದೇಶೋದ್ಧಾರ ಹೆಂಗಸರು ಮಾಡೋದಾದರೆ, ಗಂಡಸರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ತಾ ಇರಬೇಕೇ ಅಂತ ?

ಲಾಂಗೂಲ : ಹೌದಲ್ಲ, ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉಳಿದೇ ಹೋಗಿದೆ. ನಿಜ, ಮಹಿಳೆಯರು ದೇಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಹೆಗಲು ಒಡ್ಡಿದರೆ, ಗಂಡಸರು ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡಲಿ

ಅನ್ನೋ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಕರಲರಿ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿ ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಗಂಡಸರು ಯೋಗ್ಯರೇ ಅನ್ನೋದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗಾಢವಾದ ಸಂಶಯ ಇದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳ ರೂಮುಗಳನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ ? ಗಂಡಸರ ಕೈಗೆ ಮನೆಗೆಲಸ ಒಪ್ಪಿಸಿ ನೀವು ಹೋದರೆ ಮುಗಿದೇ ಹೋಯ್ತು. They will make a mess of it—ಮನೆ ಅನ್ನೋದನ್ನು ಮುನಸಿಪಾಲ್ಟಿ ತೊಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಬಿಡೋದು ಖಂಡಿತ. ಮಹಿಳೆಯರು ದೇಶೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಬರುವಾಗ, ಒಳಗೆ ಕಾಲಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಸುವ ಹಾಗೆ ಅವರು ಮಾಡಿಡುವದು ಖಂಡಿತ Husband ಅಂದರೆ House-man ಅಂತ ಶಬ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೇನೋ ಹೇಳಿಯಾರು. ಆದರೆ ಗಂಡಸಿಗೆ ಹೌಸ್ ಅನ್ನೋ ಸೆನ್ಸ್ ಇದೆ ಹೊರತು, ಹೋಂ ಅನ್ನೋ ಸೆನ್ಸ್ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕೋದಂತೂ ಅವನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನನ್ನ ವಿನಂತಿ ಏನೆಂದರೆ, ತಾಯಿಗಳಿರಾ, ತಂಗಿಯಿರಾ, ಹೆಂಡದಿರಾ, ದೇಶೋದ್ಧಾರನೂ ನೀವೇ ಮಾಡಿ, ಗೃಹೋದ್ಧಾರನೂ ನೀವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ನಿಮ್ಮ ರಟ್ಟಿಗಳು ಮೆತ್ತಗಿದ್ದರೂ ತಲೆಗಳು ಗಟ್ಟಿ ಇವೆ ಕೈಗಳು ಚುರುಕಾಗಿವೆ. ಎರಡೂ ಹೊಣೆ ಹೊರುವಷ್ಟು ತ್ರಾಣ ನಿಮಗಿದೆ ಅಂತ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಬೀತು ಮಾಡಿದೆ.

ವಿಜ್ಞಾನ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ, ಇದರ ಸಾಧ್ಯತೆಗೆ ಬೇರೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ. ನಮ್ಮ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಖಾಸಿ ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆಲಸ, ನೇಯೋದು, ನೂಲೋದು, ಹೊಲಿಯೋದು, ಗದ್ದೆ ಉಳೋದು, ಬಿತ್ತೋದು, ಕುಯ್ಯೋದು, ಸಂತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೊಳ್ಳೋದು, ಮಾರೋದು ಎಲ್ಲಾನೂ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರೇನೂ ಸೋತವರ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಗಂಡಸು ಬರೇ ಬೀಡಿ ಸೇದುತ್ತಾ, ಹರಟೆ ಹೊಡೀತಾ ಇರತಾನಂತೆ. ಇದರಿಂದ ಅವನಿಗಾಗಲಿ ಅವಳಿಗಾಗಲಿ ಏನೊಂದೂ ಕೊರತೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಡೀ ಲೋಕದ ಉದ್ಧಾರದೊಡನೆ, ಮನೆಮತ ಉದ್ಧಾರದ ಹೊಣೆನೂ

ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರೆ ಏನೂ ಘಾತ ಆಗುವ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ಷೇಮವೇ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೆಂಗಸರ ಹಕ್ಕು ಅಸಹರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಗಂಡಸಿಗೆ ಇದು ತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯೂ ಹೌದು. ದಿನಗತ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಗಂಡಸರನ್ನು ಏನೂ ಘೈಲು ಕೊಡದೆ, ಬರೇ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಇದು ಭಾವೀ ಮಹಿಳಾ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರ : ಭಾವಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂದೇಶವೇನಾದರೂ ಉಂಟೆ ?

ಲಾಂಗೂಲ : ಜೇಶರ್. ಮಹಿಳೆಯರೇ, ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧಾರ-ಸುಖದಿಂದ ವಂಚಿಸಿದ ಗಂಡಸರ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗಬೇಡಿ. ಗಂಡಸರ ಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಬರೋ ಶತಮಾನಕ್ಕಾಗುವಾಗ ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ ತೀರ ಕ್ಷೀಣಿಸುವ ಸಂಭವ ಉಂಟು ಅಂತ ತಜ್ಞರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಡಸರು fools ಆಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಕೈಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಆಟದ ಸಾಮಾನುಗಳಾಗಿರಬಲ್ಲರು. ಅವರಿಲ್ಲದೇ ನೀವು ಜಗತ್ತನ್ನು ನಡೆಸಬಲ್ಲರೆಂಬುದು ನಿಜವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಮಜಾ ಇರಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಮಜಾಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಗಂಡಸರನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಟ್ರೈನ್ಯಾಗಿಸಿರಿ. ಹುಲಿ, ಚಿರತೆ, ಸಿಂಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹಾಗೆ, ಈ ಪ್ರಾಣಿಗೂ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗಳನ್ನು ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

—ಜಯ್ ಜಗತ್—

ಕಪ್ಪು ಕಪ್ಪೆಂದೇಕೆ ಬೀಳುಗಳೆವಿರಿ ?

ನಮ್ಮೇ ಭಾರತ ಭೂಮಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪಡೆದು ನಲವತ್ತೂರು ನರುಷ-
ಗಳಾದವು. ಕೊನೆಯ ಬಿಳಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲುಕಿತ್ತು
ನಲವತ್ತೊಂದು ಮಳೆಗಾಲಗಳಾದವು—ಮಳೆಗಾಲದ ಅಮಾಸೆಯಲ್ಲಲ್ಲವೇ,
ಅವರು ತಮ್ಮ ರುಂಡಾ ಇಳಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಗಂಟು ಮೂಟೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ? ಆದರೆ
ಇನ್ನೂ ಬಿಳಿಯರ ಕಲ್ಪನೆಗಳ ಗುಣಾಮಗಿರಿ ನಮ್ಮ ಇದ್ದ ಬಿದ್ದ ಮಿದುಳನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಪ್ಪು ಕೃಷ್ಣನ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ
ಹುಚ್ಚು, ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಬಗ್ಗೆ ರೊಚ್ಚು ಇನ್ನೂ ಆಳುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ,
ಏನಂತೀರಿ ಇದಕ್ಕೆ ?

ಪಾಂಡವರೇ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.
(ಅವಳು ಕೃಷ್ಣೆ ಅಲ್ಲವೇ ?) ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಆ ಬಣ್ಣ ಅತೀವ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾಗಿರ-
ಬೇಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಐದೂ ಜನ ಅವಳು ತನಗೆ ಬೇಕು, ತನಗೆ ಬೇಕು ಎಂದು
ತಗಾದೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರೆ ? ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಿಯ

ಭಕ್ತಳಾಗುವುದಕ್ಕೆ, ಅವಳೂ ತನ್ನ ಬಣ್ಣದವಳೇ ಆಗಿದ್ದುದು ಒಂದು ಕಾರಣ ಇರಬೇಕು.

ಆದರೆ ನಮ್ಮ ತರುಣರಿಗೆ, ಅದೂ ಹಿರಿಯರು ಹುಡುಕುವುದಾದರೆ, ಬಿಳಿ ಹುಡುಗಿಯರೇ ಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಬಣ್ಣ ಇಂಡಿಯನ್ ಇಂಕಿನ ಎಷ್ಟು ಕೋಟಿಂಗ್ ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಕೂಡ, ದೀಪ ನಂದಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ಬಣ್ಣವೂ ಕಪ್ಪೇ ಅನ್ನೋ ಸತ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ದಕ್ಷಿಣದವರು ನಮ್ಮೀ ಭಾರತ ಭೂಸಾತಿಯ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಈ ವರೆಗೂ ಆಗದೆ ಇರೋದಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣದವರು ಕಪ್ಪಾಗಿರೋದೇ ಕಾರಣವೆರ- ಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಸಾಧಾರ ಅನುಮಾನ ಇದೆ. ಸ್ವತಃ ಕಾನುರಾಜರು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದವರಲ್ಲದೆ ಯಾರೂ ಈ ದೇಶದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗಲಾರರು ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಮತ್ತೆ ಕಾನುರಾಜರು ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಕಪ್ಪಿನವರು. ನೆಹರೂ ಕುಲದ ಮೂರನೇ ತಲೆಗೆ ಪ್ರಧಾನಿತ್ವದ ಮುಕುಟ ಏರಲಿಕ್ಕೆ ಈ ವರ್ಣಭ್ರಾಂತಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೇನು ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಲಿ ! ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿ ಇಟಲಿಯ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ, ಮುಂದಿನ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಿಳಿಯಾಗಿರುವುದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಯಾಕೆ ಬಂತೂ ಅಂದರೆ, ನಮ್ಮೀ ಹೊಸ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇನ್ನೂ ಕುರ್ಚಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಿಚ್ಚುಗಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಕಪ್ಪು ಹಣದ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿ ಆರಂಭಿಸಿ ಹಣಸುಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ವರ್ಣದ್ವೇಷದ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಪ್ಪು ಪೇಟೆಯನ್ನು ಮಟ್ಟಹಾಕುವ ಇರಾದೆಯೂ ಅವರಿಗಿರಬೇಕು. ಇದು ಉತ್ತರದ ಆರೈಕೆ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಹಿಡಿತ ಬಿಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಂಗಳಾಚರಣೆ ಅಥವಾ ಅಮಂಗಳಾಚರಣೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ತರ್ಕ- ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣದ, ಪೂರ್ವದ ಎಲ್ಲ ಶೇಡುಗಳ ಕಪ್ಪು ಜನರು ಕಣ್ಣು ತಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಒದಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಹಣಕ್ಕೆ ರೂಪಾಯಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಬಿಳಿದೇ ಇರಬೇಕೆಂಬುದು ಈ ಮಡಿವಂತರ ಹೇಳಿಕೆಯೇ ? ರೂಪ್ಯ ಎಂದರೆ ಬೆಳ್ಳಿ, ಬೆಳ್ಳಿ ಎಂದರೆ ಬಿಳಿ ಸೈ ಆದರೆ ಬೆಳ್ಳಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಮಾಣಿತ ನಾಣ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದವರು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲ. ೧೬ನೇ ಶತಮಾನದ ಮುಸಲ್ಮಾನ

ಸಿಂಹಾಸನಾಸಹಾರಕ ರಾಜನಾದ ಶೇರ್‌ಶಾಹನೆಂದು ಇವರಿಗೆ ನೆನಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಿಳಿಯರಿಗೆ ಇದು ತಮ್ಮ ಬಣ್ಣದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಆದರೂ ವರ್ಣದ್ವೇಷಿಗಳಲ್ಲದ ಬಂಗಾಲಿಗಳು ಇದನ್ನು ರೂಪಾಯಿಯೆಂದು ಕರೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. 'ಟಾಕಾ' ಅಂದರೆ ಟಂಕ ಹೊಡೆದದ್ದು ಎಂಬ ಸಾರ್ಥಕ ಹೆಸರನ್ನೇ ಅದಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟರು.

ತಮಾಷೆಯೆಂದರೆ ಬೆಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಟಂಕ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಸಂದು ಕೂಡ ಮುಟ್ಟಿದಂತೆ ನಿಕೆಲ್ ಸಂಮಿಶ್ರ ಲೋಹದಲ್ಲಿ ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜನರೇ ಈಗ ಕಪ್ಪು ಹಣದ ವಿರುದ್ಧ ಕತ್ತಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದು, ಜನರ ಕೈಸೇರಿದ ಕೆಲ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಮಸುಕಾಗಿ ಕಪ್ಪಿಗೂ ಬಿಳಿಗೂ ನಡುವಣ ಒಂದು ಅನಿಶ್ಚಿತ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗುವ ರೂಪಾಯಿಯೇ ಕಪ್ಪು ಹಣವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮುಚ್ಚಂಜೆ ಹಣ ಬೇಗನೇ ಪೂರ್ಣ ಕಪ್ಪುತನಕ್ಕೆ ತಿರುಗುವ ಹಣ ನೀವು ಅಚ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾಗದದ ರೂಪಾಯಿ, ಬಿಳಿ ಕಾಗದವನ್ನು ಕಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಈಗಂತೂ ಈ ಹಣವೂ ಜನರ ಕೈ ತಾಗಿ ತಾಗಿ ಪೂರಾ ಕಪ್ಪಾಗಿ ಅದರ ಮೇಲಿನ ಮುದ್ರಣದ ಗುರುತೂ ಹತ್ತದ ಹಾಗಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾಮೀ, ಕಪ್ಪು ಹಣದ ಮೇಲೆ ಕೈ ಎತ್ತುವ ಮುಂಚೆ ನೀವು ಸಾಚಾ ಬೆಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯಾಗಿದ್ದ ವಿಕೋರಿಯಮ್ಮನಂತೆ ಬಿಳಿ ರೂಪಾಯಿ ಟಂಕ ಹೊಡೆಯಿರಿ.

ಆಹೋ ರಾಜೀವ ಗಾಂಧೀ ಮಹಾಭಾಗರೇ, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹಣವೆಂಬುದು ಬಣ್ಣ ಗುರುಡು ಪದಾರ್ಥವಲ್ಲವೆ? ಬಿಳಿ ಹಣವೆಂಬುದು ಬೇರೆ ಉಂಟೇ? ಹಣವೆಂದರೆ ಹಣ; ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ, ಕಪ್ಪು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ನೀವು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಭೇದ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಕೆಂಪು ಹಣ, ಹಳದಿ ಹಣ, ಹಸುರು ಹಣ ಎಂದೆಲ್ಲ ಮಾಡಬೇಕಾದೀತು. ಅಮೇಧ್ಯಾದಪಿ ಕಾಂಚನಮ್. ಸ್ತ್ರೀ-ರತ್ನಂ ದುಷ್ಕುಲಾದಪಿ. ಹೆಣ್ಣು ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಶುದ್ಧಳೇ. ಹಣ ಹೇಗೆ ಬಂದರೂ ಶುದ್ಧವೇ. ಇದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನ ಮುನಿಗಳೇ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದು.

ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ನೀವೂ ನಿಮ್ಮ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಹೌಂಡುಗಳೂ ಕೊಡುವ ಕಪ್ಪು ಹಣದ—ಡೆಫಿನಿಶನ್ ತಿರಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿದ ಹಣವೇ ಕಪ್ಪು ಹಣ—ಅಂತ.

ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ—ನಿಮ್ಮ ಅನುಭೂತ ಮಾತೋಶ್ರೀಯವರ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಎರವಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು—ತೆರಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸುವುದು ವರ್ಲ್ಡ್ ವೈಡ್ ಫಿನಾಮಿನನ್, ಅರ್ಥಾತ್ ಜಗದ್ವರಿತ ವಿಷಯ ಅಂತ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇರುವಂಥಾದ್ದು ಕಪ್ಪು ಹೇಗಾದೀತು. ಆದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನಿಮ್ಮ ಖ್ಯಾತ ತಾಯಮ್ಮನವರು ಕಪ್ಪು ಹಣವನ್ನು ಬಿಳಿದು ಮಾಡುವ ಒಂದು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದರು—ಪುರಾತನ ಪುರೋಹಿತರು ಅನಾರ್ಯರನ್ನು ಆರ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಯಶ್ಚೋಮವೋ ಮತ್ತಿ ಯಾವುದೋ ಸತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತಲ್ಲ—ಹಾಗೆ. ಕುರ್ವಂತೋ ವಿಶ್ವನಾರ್ಯಮ್. ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ಕಪ್ಪು ಇದ್ದದ್ದೆಲ್ಲ ಬಿಳಿಯದು ಅಂತ ನಿಮ್ಮ ತೆರಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯವರು ಸರ್ಬಫೈ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದಲ್ಲವೇ ನೀವು ಹೇಳೋದು ? ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಅನಾರ್ಯರೂ ಆರ್ಯರಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬರಲೂ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣ-ವಿತ್ತದವರು ತಮ್ಮ ಕಪ್ಪು ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಿಳಿಯದಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಣದ ಬಣ್ಣದ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟು ಆತ್ಮಸಂತುಷ್ಟಿ ಇರುವಾಗ ನೀವಾರಯ್ಯ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಟೈಟ್ ವಾಶ್ ಕೊಡುತ್ತೀವೆನ್ನುವವರು ?

ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿಮ್ಮ ದಾಳಿಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಪ್ಪು ಹಣವೆಲ್ಲ ಹೊರಗೆ ಬಂತೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯಾದ ತೆರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಆಗಾಧವಾದೀತೆಂದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋದೀತು. ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳಕೊಲ್ಲಿಯ ಮಟ್ಟ ಕೆಲವು ನೂರು ಅಡಿ ಏರಿಬಿಟ್ಟು ಹಣ ಪ್ರಳಯವಾದೀತು. ನಿಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ನುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ನೀರಡಿಸಿದ ಅಗಸ್ತ್ಯರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಕುಡಿದರೂ ಈ ಸಮುದ್ರ ಇಂಗಲಾರದು.

ಆಲ್ಲಾ, ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಪ್ಪು ಹಣದ ಗುಂಗೀಹುಳ ಯಾಕೆ ಹೊಕ್ಕಿದೆ-ಅಂತ ? ನೀವು, ನಾವು, ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು, ಬಂಗುಡೆಗಳು, ಶಾರ್ಕುಗಳು, ಶ್ರಿಂಪುಗಳು-ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಬದುಕೋದಿಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದೋದಕ್ಕೆ ಕಲಿತಿದ್ದೇವಲ್ಲ ? ಈ ಕಪ್ಪು ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಯಾಕೆ, ಅದರ ಒಂದಂಶವನ್ನು ನೀವು ಕದಾಚಿತ್ ಇಂಗಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾದರೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ನಿಂತು ಹೋಗುವುದು

ಖಂಡಿತ. ದೇವರುಗಳ ಹುಂಡಿಗಳಿಗೆ ಬಂಡಲ್ ಗಟ್ಟಲೆ ನೋಟುಗಳು ಬಂದು ಬೀಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ? ನಮ್ಮ ಸಾಧುಗಳಿಗೆ, ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ, ಐರಕ್ತರಿಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಿಗೆ, ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕರಿಗೆ, ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ, ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಜೋಳಿಗೆ ತುಂಬುವುದು ಹೇಗೆ ? ನಮ್ಮ ದೇವಾಲಯಗಳು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವಾಗುವುದು ಹೇಗೆ ? ಚರ್ಚುಗಳು, ಮಸೀದಿಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತುವುದು ಹೇಗೆ ? ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಪಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ, ನಗರ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ, ಗುಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ದೇವರ ಮನೆಗಳೆಲ್ಲ ಈ ಕಪ್ಪು ಹಣದಿಂದಲ್ಲವೇ ಈಗ ಎರಡು ಹೊತ್ತು ಪೂಜೆ, ಶಂಖ-ಜಾಗಟೆ-ನಗಾರಿ-ರಥ-ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಉತ್ಸವ ಉಪಚಾರ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು ? ಗಾಂಧೀ ಮಹಾಭಾಗರೇ, ನೀವು ಈಚೆಗೆ ತಾನೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಚ್ಚಿದ್ದೀರಿ. ಮೂವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಣ ಬಿಳಿದಾಗಿದ್ದಾಗ ಈ ಮಠ-ದೇವಾಲಯ-ದೇವರ ಮನೆಗಳು ಇದ್ದ ಪರಿಯನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿಲ್ಲ. ನಾನೂರು ವರ್ಷ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಪುರಂದರದಾಸರು “ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೈ ಬಾರದೀ ಕಾಲ” ಎಂದೂ “ಚಿಲುಕ ಅಲ್ಲಾ ಡ: ತಿದೆ ನೋಡಿ” ಎಂದೂ ಹಾಡಿ ಹಾಡಿ ಅತ್ತಾಗ ಕೂಡ ಬಿಳಿ ಹಣವೇ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಆ ಅವಸ್ಥೆ ಬಂದಿತ್ತು. ದಾಸರು ಇಂದು ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇಂದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೈ ಬರುತ್ತಿದೆ ನೋಡಿ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಧ್ವನಿವರ್ಧಕಗಳು ಧರ್ಮದ ಈ ಉಚ್ಛ್ರಾಯವನ್ನು ಊರೇ ಕೇಳು, ದೇಶವೇ ಕೇಳು ಎಂದು ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಕೂಗುತ್ತಿವೆ. ‘ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಂ ಕಲಾ’ ಕಲಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣವೇ ತಾರಕ ಎಂದು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಭವಿಷ್ಯ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಈಶ ಸೇವೆಯನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಪ್ಪು ಹಣ ದೇಶ ಸೇನೆ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿತೆ ? ನಮ್ಮ ದೇಶಭಕ್ತರ ತಲೆ ಮೈಗಳನ್ನು ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ಆಚ್ಛಾದಿಸಿರುವಾಗ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿರುವುದೆಲ್ಲ ಕಪ್ಪು ಹಣದ ಔದಾರ್ಯದ ಫಲವಲ್ಲವೇ ? ನಾಳೆ ಕಪ್ಪು ಹಣಕ್ಕೆ ಬರಗಾಲ ಬಂದರೆ ಸೇನೆ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು ?

ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ಊಟದ ಮೇಜಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಇಡಿ ಇಡೀ ಹಂದಿ-ಮರಿಗಳೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅವನಿಗಾಗಿತ್ತಂತೆ. ನಿಮಗೂ ದಿನವೂ ಮಾಡಿನೂಡಿದ ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ಬರುತ್ತಿ-

ರುವುದರಿಂದ ದೇಶವೆಲ್ಲ ಬಿಳಿದು ಎಲ್ಲೋ ಚಾರು ಚೂರು ಕಪ್ಪು ಇದೆ ಎಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇರಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ತೊಡೆದು ಹಾಕುತ್ತೇನೆಂದು ಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಕತ್ತಲಾದ ಮೇಲೆ ಆಕಾಶ ನೋಡಿ. ಕತ್ತಲಿನ ಅಗಾಧ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಆನರಿಸಿರುವ ಸ್ಥಳ ಎಷ್ಟು ? ಹಾಗೆಯೇ ಈ ದೇಶದ ಕಪ್ಪು ಹಣದ ಮಹಾವಟದ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ಹಣದ ಚುಕ್ಕೆಗಳು ಅಲ್ಲೊಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಇರೋದು. ಇನ್ನು ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ಹಣವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯೋಕೆ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನ್ ಮೈಕ್ರೊಸ್ಕೋಪುಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ಈಗಲೇ ಆರ್ಡರು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿ.

ಆನರೆಗೆ ಈ ಕಪ್ಪು ಹಣದ ಜೇನು ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕೋಲು ಹಾಕಲು ಹೋಗಬೇಡಿ. ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೆಲ ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ :

- * ಕಪ್ಪು ಕಪ್ಪೆಂದೇಕೆ ಬೀಳುಗಳೆವರಿ ಬೆಪ್ಪು ತಕ್ಕಡಿ ಗಾವಿಲರೇ !
- * ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿರುವುದೆಲ್ಲ ಕಪ್ಪು !
- * ಕಪ್ಪೇ ಬಿಳಿದು ಬಿಳಿದೇ ಕಪ್ಪು !
- * ಕಪ್ಪೇ ಸುಂದರ, ಕಪ್ಪೇ ಬಂಧುರ !
- * ಕಪ್ಪಿಲ್ಲ ಬಿಳುಪಿಲ್ಲ, ಹಣವೆಂದರೆ ಹಣ !

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಸಂತಾನ

ಸಾಹಿತಿಗಳು ಕಳ್ಳರಾಗಬಲ್ಲರೆ ? ಅಥವಾ ಕಳ್ಳರು ಸಾಹಿತಿಗಳಾಗಬಲ್ಲರೆ ? ನಾನು ಇತರರ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕದಿಯುವ ಕವಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಅನೇಕ-ಏಕೆ-ಎಲ್ಲ ಕವಿಗಳೂ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಕೃತಿಚೌರ್ಯ ಮಾಡುವವರೇ ಆಗಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ರನ್ನ ಕವಿ ಪಂಪ ಕವಿಯಿಂದ ಕಡ್ಡ. ಆದರೆ ಇತರ ಕವಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವಾಗ ಪಂಪನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟು. ಇಬ್ಬರೂ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಭಟ್ಟ ನಾರಾಯಣನ ಜೇಬಿಗೆ ಕತ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಭಟ್ಟ ನಾರಾಯಣನ ಹೆಸರನ್ನು ಎತ್ತಲಿಲ್ಲ. ನೀವು ಯಾರಿಂದಾದರೂ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅವರ ಸಾಲವನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅನರನ್ನೂ ಮರೆಯಲು ಪ ಯತ್ನಿಸ ತ್ತೀರಿ—ಎಂಬುದು ಇಂದಿನ ಕೃತಘ್ನಿಯುಗದ ಸೂತ್ರ. ಎಂದೆಂದಿನ ಪುಣ್ಯಯುಗಗಳ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಈಗ ನಾನು ಕೃತಿಚೌರ್ಯದ ಪಾತನ್ನಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು. ಕೃತಿಗಳಿಗಿಂತ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕದಿಯುವ ವಿಷಯ. ಹೇಳಲು

ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೇ. ಕಲಕತ್ತಾದಲ್ಲೊಬ್ಬ ಸಾಹಿತಿ ಕಳವಿಗಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನಂತೆ. ಅವನು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಬರೆದ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆಯಂತೆ. ಅವನು ಹಗಲಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನ-ಗಲ್ಪನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಪೋಲೀಸರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಟ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಟರುಗಳು, ಆರು ಪ್ಯಾಂಟುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಸಿಕ್ಕಿವೆಯಂತೆ. ಅವನ ಒಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಅವನು ಮದ್ಯ-ಪಾನ ಮಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಕದಿಯುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಕದಿಯಬೇಕೆನಿಸಿದಾಗ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ನನಗೆ ಸಂಶಯವಿದೆ. ನಮ್ಮ ನೆರೆಮನೆಯಲ್ಲೊಬ್ಬನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬೈಯಬೇಕೆನಿಸಿದಾಗೆಲ್ಲ ಅವನು ಕುಡಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಬೇರೆ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಅವಳು ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಕಳ್ಳ ಅಥವಾ ದರೋಡೆಕೋರ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಂಗಾಲಿ ಮಹಾಶಯನೇ ಮೊದಲಿನವನಲ್ಲ. ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯೇ ದರೋಡೆಕೋರನಾಗಿದ್ದ. ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನಿ. ಮತ್ತೆ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ ದರೋಡೆಯಿಂದ ನಿಷ್ಪತ್ತನಾಗಿ ಕವಿಯಾದ. ನಮ್ಮ ಕಥಾನಾಯಕ ಉಭಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನಷ್ಟೆ. ಭುಕ್ಕುಂಡ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕವಿ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನ ಹಾಕುತ್ತ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದು ರಾಜನ ಮುಂದೆ ಹಾಜರು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು, ಒಂದು ಪದ್ಯ ಹೇಳಿ ರಾಜನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟನಂತೆ.

ಇದರಿಂದ ಕವಿ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಲೆಯಿಂದಲೇ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೂ, ಅವರು ಕಾಗದ ಮುಸಿಗಳ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೇನಾದರೂ ಪಾರ್ಟ್‌ಟೈಮ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಂಗಾಲಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಹೆಮ್ಮೆ ಇದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಪಾರ್ಟ್‌ಟೈಮ್ ನೌಕರಿ, ಕಳ್ಳತನ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವರದೇನೂ ಆಕ್ಷೇಪವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೂರಿಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿ ಕಾರಕೂನರಾದ ಸಾಹಿತಿಗಳಷ್ಟೋ ಅಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂತೆ. ಬೇರೆ ಕೆಲ ಬಂಗಾಲಿ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ವ್ಯವಸಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಹಸಿದ ಸಾಹಿತಿ-

ಯೊಬ್ಬ ಬೇರೇನೂ ಉಪಾಯ ಕಾಣದೆ ಕಲಕತ್ತಾ ಮೃಗಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಹೋದ ಮಂಗನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, ಬೇರೆ ನಿಜ ಮಂಗನ ನೇಮಕವಾಗುವವರೆಗೆ ಹಂಗಾಮಿ ಮಂಗನಾಗಿ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ನೌಕರಿ ಹಿಡಿದನಂತೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಉತ್ಸಾಹಾತಿರೇಕದಿಂದಲೇ ಅಭಿನಯಿಸಿರಬೇಕು ಎಕೆಂದರೆ ಒಂದು ದಿನ ಅವನ ಪಂಜರದ ತಳ ಮುರಿದು ಅವನು ಕೆಳಗಿದ್ದ ಸಿಂಹದ ಪಂಜರದೊಳಗೆ ಧಡೀರಂದು ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟನು. ಸಿಂಹದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹಸಿದ ನೋಟ ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರಾಣವೇ ಹಾರಿದಂತಾಯಿತು. ಆದರೆ ತತ್ಕ್ಷಣ ಅವನಿಗೆ ಗುರುತು ಹತ್ತಿತು. ಆ ಸಿಂಹ ಕಲಕತ್ತೆಯ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸಾಹಿತಿಯಾಗಿದ್ದನು !

ಕವಿಗಳೂ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಶುದ್ಧ ನಾಲಾಯಖ್, ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ಸೋಂಪೇರಿಗಳೆಂದು ಕಳ್ಳ ಪೇಟೆಗಾರ, ಲಂಚಬಡಕರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬಂಗಾಲಿ ಬಾಬು ಕನ್ನಗಳ್ಳತನದಂಥ ಅತ್ಯಂತ ಚಾಣಾಕ್ಷತನದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಮಾಡಬಲ್ಲರೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಕವಿಗಳು ಕಳ್ಳಪೇಟೆಗಾರರಾಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ ಈಗಿನ ಕಳ್ಳಪೇಟೆಗಾರರು ಅಂಗಡಿ ಮುಚ್ಚಬೇಕಾದೀತೆಂದು ನಾನು ಎಚ್ಚರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

೭

ಮದುವೆಯಾದರೂ ಸುಖ ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಬೇಕು ?

ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ವರ ಬೇಡಿದನಂತೆ. “ಮಹಾಪ್ರಭೋ, ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಚಿರಕಾಲ, ಸೌಖ್ಯವಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು” ಅಂತ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ತನ್ನ ನಾಲೂ ಮುಖ ಸಹಿತವಾದ ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದ ರೀತಿಗೆ, ಭಕ್ತನಿಗೆ ಅವನ ಮೂರು ನೋರೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದವಂತೆ. ಬ್ರಹ್ಮ ಕಡೆಗೆ ! ಎದುರಿನ ಮುಖವನ್ನು ಜೋಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, “ಅಯ್ಯಾ ಭಕ್ತಾ ! ಬೇಕಾದರೆ ನಿನಗೆ ಚಂದದ ಹೆಣ್ಣು ಮದುವೆ ಆಗಲಿ ಅಂತ ವರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ; ಅಥವಾ ಸೌಖ್ಯವಾಗಿ ಇರು ಅಂತ ವರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ; ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಚಿರಕಾಲ ಬದುಕು ಅಂತಾದರೂ ವರ ಕೊಡಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮದುವೆ ಆಗಿ ಚಿರಕಾಲ, ಸೌಖ್ಯವಾಗಿ ಬದುಕು—ಅಂತ ಕೊಡೋದೇ ? ಅದು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಬೇಡವ್ವಾ ! You are simply asking for too much. ನಾನೇ ಯಾಕೆ, ನನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಇದ್ದಾ ನಲ್ಲ, ಮಹಾವಿಷ್ಣು, ಅವನಿಂದ ಕೂಡ ಈ ವರ ಕೊಡೋದು

ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ!” ಅಂದನಂತೆ. ಭಕ್ತ ಮತ್ತೂ ಹಟೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಲೂ “ಮಹಾರಾಯಾ ! ಬೇಕಾದರೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮ ಪಟ್ಟಾನ ನೀನೇ ತೆಗೆದುಕೋ, ಈ ವರ ಮಾತ್ರ ಕೇಳಬೇಡ !” ಅಂತಂದು ಚತುರ್ಮುಖ ಅಂತರ್ಧಾನ ಆದ; ಆಮೇಲೆ ಈ ತನಕಾನೂ ಆ ತಪಸ್ವಿಗೆ ಇಂಟರ್ವ್ಯೂ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಕೇಳಿದರೆ, ಮದುವೆ ಆಗಿ, ಸೌಖ್ಯದಿಂದ, ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬದುಕೋ ಈ idea ತೀರ ಈಚೆಗಿನ ಒಂದು ಹೊಸ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಹಂಬಲ. ನಿಮಗೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲ ಇದ್ದರೆ, ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ೧೯೧೦ ರಲ್ಲಿ ರೆವರೆಂಡ್ ಈ.ಜೇ. ಹಾರ್ಡಿ ಎಂಬೊಬ್ಬ ಪಾದ್ರಿ “ಮದುವೆ ಆಗಿದ್ದರೂ ಸುಖ ಪಡೋದು ಹೇಗೆ ?” ಅಂತ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯೋ ವರೆಗೂನೂ, ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಬದುಕೋ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಯಾರ ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಳೆದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಬಗ್ಗೆ ಇರೋ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೇ ನೋಡಿ; ವಿವಾಹ-ಬಂಧನ, ಮದುವೆ—ಗಂಟು, wed-lock. ಮದುವೆಗೂ ಸುಖಕ್ಕೂ ಏನಾದರೂ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಎಣಿಕೆ ಹಾಕಿದ್ದರೆ, ಇಂಥಾ ದ್ವಂದ್ವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅವರು ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ? ಬಂಧನ, ಗಂಟು, ಬೀಗ-ಇವುಗಳು ಇದ್ದಮೇಲೆ ಸುಖ ಅನ್ನೋದು ಇರೋಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ? ನಿಮಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸೋ ಪುರೋಹಿತರಾದರೂ ಏನು ಮಂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ? “ಧರ್ಮ-ಪ್ರಜಾಭಿವೃದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ” ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆಸೋದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೆ ಗಂಟು ಹಾಕ್ತೇನೆ-ಅಂತ ಹೊರತು, “ಸುಖ ಸಂತೋಷಾಭಿವೃದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ” ಅಂತ ನಿಮಗೆ ಪ್ರಾಮೀಸ್ ಮಾಡೋ-ದಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಗೂ ಸುಖಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧ ಹಚ್ಚೋ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದ ಪಾದ್ರಿಗೆ ಎಲ್ಲೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣದ ಗರಜೆ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ತಲೆನೋವಾದರೆ ತಿರೋ-ಭಂಜನ ಗುಳಿಗೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಿ ಅಂತ ಜಾಹೀರಾತು ಮಾಡಿ, ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡೋ ಕಂಪನಿಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ಆತ ಮನುಷ್ಯರ ಸುಖದ ಹಂಬಲವನ್ನು exploit ಮಾಡಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಲಾಭ ಹೊಡೆದಿರಬಹುದು.

ಮದುವೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ-ವಂತರು ಅನಿಸಿಕೊಂಡ ಜನರು ಬರೆದೋ ಬರೆಯದೆಯೋ ಇಟ್ಟು ಅಭಿಪ್ರಾಯ-ಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ, ಶೇಕಡಾ ಎರಡರಷ್ಟು ಕೂಡ

ಮದುವೆಯಿಂದ ನೆಮ್ಮದಿ ಉಂಟು ಅನ್ನೋದು ಹೊರಡೋಲ್ಲ; ಬೇಯೋದ-
ಕ್ಕಿಂತ ಮದುವೆ ಆಗೋದು ಲೇಸು—ಆಂತ ಬೈಬಲ್ ಹೇಳುತ್ತೆ. ಇದು
ಮದುವೆ ಬಗ್ಗೆ ಬಂದಿರೋ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಉದಾರವಾದ ಮಾತು.
ಸೆಕೆಗಿಂತ ಛಳಿ ವಾಸಿ ಅಂದಹಾಗೆ, ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖ ಇದೆ ಅಂತ ಈ
ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥ ಕೂಡ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಕೊಡೋದಿಲ್ಲ.

ನಾನು ಅಮೇರಿಕದ 'ಹೆಣ್ ಪಕ್ಷಪಾತಿ' ನಾಯಕಿಯರು ಹೇಳೋ ಹಾಗೆ
Male chauvenistic pig- ಪುರುಷ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾವಾದಿ ಹಂದಿ- ಅಂತ ಮೊದಲೇ
ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸತ್ಯಕ್ಕೂ ಮದುವೆ ಅನ್ನೋ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ-
ದವರು ಹೆಂಗಸರು ಅನ್ನೋದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ಈ ಸಂಸ್ಥೆ
ಸೃಷ್ಟಿಸೋದರಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರ ಉದ್ದೇಶ-ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಂಡಸರನ್ನು ದುಃಖಿ-
ಗಳಾಗಿ ಮಾಡೋದು ಅಂತಲೇ ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವಾತನೋ ಒಬ್ಬ
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಸುಖವಾಗಿ, ಗಾಳಿಯ ಸಂಗಡ ಗಾಳಿಯಾಗಿ, ತಿರುಗುತ್ತಾ
ಇರೋದನ್ನು ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ನೋಡಿದಳೋ, ಅವಳ ಕಣ್ಣು ತತ್ಕ್ಷಣ
ಕಾಯುತ್ತವೆ. ಈ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೇಗಾದರೂ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಬೇಕು-
ಅಂತ ಫ್ಯಾನ್ ಚಾಲೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ತಾನೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು
ಅಂತೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಆಗಲೇ ಮದುವೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಮದುವೆ
ಆದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಪರಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಆ ತರದ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಅವರದು
ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮ. ಗಂಡಸರನ್ನು ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ
ಹಾಕೋದಕ್ಕೆ ಅವರು ನಿಃಸ್ವಾರ್ಥವಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೇ ನನ್ನ
ಹೂರು. ನಿಮಗೇ ತಿನ್ನೋಕೆ ಬೇಕಾದರೆ ಬೇಟೆ ಆಡಿ. ಆದರೆ ನಿಷ್ಕಾಮ
ಬೇಟೆ ಅಂದರೆ ನನಗೆ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಭಯಂಕರ ಆಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.
ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ, ನನಗೆ ನಿಃಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವಕರನ್ನು ಕಂಡರೇ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗು-
ತ್ತದೆ. ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಯಾವುದೇ ಮದುವೆಯ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬಂದ
ಗಂಡಸರನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಹೆಂಗಸರನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು
ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ. ಮದುವೆಗೂ ಮದುವೆಗಳೂ ಉರುಲುಗಳನ್ನು-ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ
ಉರುಲಿಗೂ ಮಾಲೆಗೂ ಒಂದೇ ಹೆಸರು-'ಕಣ್ಣಿ' ಅಂತ-ವಿನಿಮಯ ಮಾಡು-

ತ್ತಿರುಸಾಗ ಹೆಂಗಸರ ಕಣ್ಣಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಬೆಳಕನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರ ಕಣ್ಣು-
ಗಳು ಪುರಂದರದಾಸರ ಪದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ “ಸಿಕ್ಕಿದೆಯಾ ಎಲೆ ಜೀವ!”
ಅಂತ ಲಕಲಕಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಗಂಡಸರೋ, ನಿರ್ವಿಕಾರವಾಗಿ ಅಕ್ಷತೆ ಕಾಳು
ತಳೆದು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಬೇಟೆ-
ಯಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು; ನಾನು
ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತೇನೆ.

ತೊಂದರೆ ಅಂದರೆ ಗಂಡಸು ಸುಖವನ್ನು, ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು, ಆರಾಮ-
ವನ್ನು ಒಯಸುತ್ತಾನೆ; ಹೆಂಗಸು ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸೋದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ
ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಸಹಿಸೋಲ್ಲ ಅನ್ನಿ. ಬೇಕಾದರೆ, ಗಂಡಸಿನ ರೂಮು ನೋಡಿ,
ಎಲ್ಲಾ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಿ. ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿ-
ಕೊಂಡು ಆತ ಮಲಗಿ ಗಡದ್ದಾಗಿ ನಿಸ್ಸೆ ಹೊಡೆಯಬಲ್ಲ. ನಾನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ-
ದ್ದಾಗ ಒಂದು ಸಲ ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂಡ ಕಸ
ಗುಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲಷ್ಟು, ತಲೆದಿಂಬಿನ ಕೆಳಗಷ್ಟು, ಮೇಜಿನ
ಕೆಳಗಷ್ಟು ಪುಸ್ತಕಗಳು ತೆರೆದು, ಮುಖ ಕೆಳಗಾಗಿ, ಮುಖ ಮೇಲಾಗಿ, ನಾನಾ
ಭಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನನಗೆ
ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಕೈ ಆಡಿಸಿ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಥವಾ ಅದು ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ
ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇ ಕೊಂಡು ತರುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ನನ್ನ ರೂಮು ಸೃಷ್ಟಿ-
ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ chaos—ಅಂದರೆ ದಿವ್ಯ ಅವ್ಯವಸ್ಥಾ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು.
ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೆಂಡತಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳೋ, “ಇಶ್ಯೀ! ಇದೇನು
ರೂಮೋ ಗೊಬ್ಬರ ಗುಂಡಿಯೋ!” ಅಂತ ಮುಖ ಸೊಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿದಳು.
ನನಗೆ ಅವಳ ಮುಖಭಂಗಿ ಬಹಳ ಚೆಂದ ಕಂಡಿತು. “ನೀನು ಇದೇ ರೀತಿ
ಮುಖ ಸೊಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡೋದಾದರೆ ನಾನು ಇಂಥಾ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಮು-
ಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ” ಅಂದೆ. ಅವಳು ಪುಸ್ತಕಗಳ-
ನ್ನೆಲ್ಲ ಓರಣವಾಗಿ ಕೂಡಿಸಿಟ್ಟಳು. ರೂಮನ್ನು ಗುಡಿಸಿ ಬೀಡೀ ತುಂಡು,
ಸುಟ್ಟ ಬೆಂಕಿ ಕಡ್ಡಿ, ಖಾಲಿ ಬೆಂಕಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೂಡಿಸಿ ಒಗೆದಳು.
ಬಡಿಗೆಗೆ ಕಸಬರಿಗೆ ಕಟ್ಟು, ಗೋಡೆಗೆ ಭತ್ತಿಗೆ ತಗಲಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ
ಜೇಡರ ಬಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದು, ಜೇಡರ ಹುಳುಗಳನ್ನು ಮನೆಗೇಡಿಗಳಾಗಿ

ಮಾಡಿದಳು. ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಟ್ಟೆ ಕೊಡವಿ ನಿರೀಯಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ತೀಡಿ ಹಾಸಿಟ್ಟಳು. ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅವಳ ಲಯಬದ್ಧ ವೈಮಾಟ-ನೋಡುತ್ತಾ, ಋತಿಯಲ್ಲಿ ತಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಆಶು ಭಾಷಾಂತರ "ಮಾಡುತ್ತಾ, ಶಿವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಂಯುಕ್ತನಾಗಲೇನೇನೂ ಮಾಡಬಲ್ಲ; ಆ ದೇವಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಪಾಪ ದೇವ ತಾನಿನಿಸು ಆಲುಗಲೊಲ್ಲ!" ಅಂದೆ. ಅವಳು ಎಲ್ಲಾ ತಿದ್ದಿ ತಲೇ ಮೇಲೆ, ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಧೂಳು, ಮುತಿ, ಬಲೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಶೋಭೆಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಚಿತ್ತೈಸಿದ ಮೇಲೆ, ಹಾಸಿಗೆ ಮೇಲೆ ಅಂಗತ್ತನೆ ಮಲಗಿ ಭತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಬೆಳಕಿಂಡಿಯನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸತೊಡಗಿದರೆ, ಮುಂಚಿನ ಹಾಗೆ ಯಾವ ಕವಿತಾ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಚಕ್ರವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿ ತನ್ನ ಎಳೆಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣವಾಗಿ ವಿಭಜಿಸುತ್ತ ಇದ್ದು ಜೇಡರ ಬಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅಸೌಖ್ಯ ಆ ಕ್ಷಣ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಮುಖ ಕೆಳಗಾಗಿ ಇಡಬಾರದು; ಬೀಡಿ ಕುಚ್ಚು-ಗಳನ್ನು ಕಂಡಕಂಡಲ್ಲಿ ಒಗೆಯಬಾರದು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನನ್ನ ದಬ್ಬಾಳೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆಂದರೆ-ನಾನು ನನ್ನ ಬೀಡಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಉದ್ದದ ಕುಚ್ಚು ಉಳಿಯೋವರೆಗೇನೇ ಸೇದಬೇಕು. ಕೆಲವಕ್ಕೆ ಒಂದಿಂಚು, ಕೆಲವಕ್ಕೆ ಒಂದೂವರೆ ಇಂಚು, ಕೆಲವಕ್ಕೆ ಅರ್ಧನೇ ಇಂಚು ಕುಚ್ಚು ಉಳಿಯೋ ಹಾಗೆ ಯದ್ವಾತದ್ವಾ ಸೇದಿ ಒಗೆಯೋದಲ್ಲ-ಎಂಬುದಾಗಿ ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು! ನಾನು ನನ್ನ ಅನ್ಯವಸ್ಥಾ-ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸೋಕೆ ಹೊರಟರೆ, ಸಿಟ್ಟು ಸಿಡುಕು ಪ್ರಾರಂಭ. ಹೆಂಗಸರ ಕೆಂಪು ಮುಖ ಮದುವೆ-ಯಾದ ಸುರುವಿನಲ್ಲಿ-ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಬರೆ-ಬರುತ್ತ ನಿಮಗೆ ಅದು ಬೋರು ಹೊಡೆಯೋ ಕಾಲ ಬರುತ್ತಿ. Too much of a good thing ಅಂತಾರಲ್ಲ ಹಾಗೆ.

ಮದುವೆಯಲ್ಲ ಸುಖ ಬೇಕಾದರೆ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ತೀರಿತು ಅಂತ ನನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮಿತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನಾನೇನೂ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿ ನೋಡಿಲ್ಲ ಅಂತ ತಿಳಿಕೋಬೇಡಿ. ತಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳೋ ಗಂಡನ್ನ ಹೆಂಗಸರು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆ ಅನ್ನೋದು ತುದ್ಧ ಭ್ರಮೆ.

ನಮ್ಮ ಹೆಂಡದಿರು ನಮ್ಮನ್ನ ಆಳಲಿಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಈ ಆಳುಗಳು ತಮ್ಮ ಯಜಮಾನರೂ ಆಗಿರಬೇಕು; ತಮ್ಮ ಈ ಪ್ರಜೆಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ದಂಗೆಯೇಳುತ್ತಲೂ ಇರಬೇಕು - ಅಂತಲೂ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ದಂಗೆ ಎಳದಿದ್ದರೆ ದಂಗೆಯ ಹುಟ್ಟಿ ಡಗಿಸಿದ ತೃಪ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಿಗಬೇಕು ? ದಂಗೆಯೆದ್ದ ಮೇಲೆ ನೀವು ಶರಣಾಗತರಾಗದಿದ್ದರೆ ನೀವು ಶುದ್ಧ ಕ್ರೂರ ಪಶು—ದಬ್ಬಾಳಕ ಅಂತ ನಿಮಗೆ ಬಿರುದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಗಂಡಸನ್ನ ಪಳಗಿಸಿ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದವಳೇ ಹೆಂಗಸು ಅಂತ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಸರ್ತಿಫಿಕೇಟು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ತರುಣ ಸಂಬಂಧಿಕನೊಬ್ಬನ ಹೆಂಡತಿ, “ನಿಮ್ಮನ್ನ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಅಂತ ಮಾಡಿದವಳೇ ನಾನು,” ಅಂತ ಗಂಡನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಎಲ್ಲಾ ಹೆಂಡದಿರೂ ಇಷ್ಟು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೀಗೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ—ಅಂತ ನನಗೆ ಖಾತ್ರಿ ಇದೆ. ನಿಜವೇ ಇರಬೇಕು. ಹೆಂಗಸರ ಕಾಟದಿಂದ ನಿನ್ನತ್ತಿ ಹೊಂದೋ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಗಂಡಸು, ಚಂದ್ರಲೋಕ ಯಾತ್ರೆಯಂಥಾ ಅದ್ಭುತ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾನೆ; ಪಶ್ಚಿಮದ ಹೆಂಗಸರು ವೂರ್ನ ದೇಶಗಳ ಹೆಂಗಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಟದಾಯಕಿಯರಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಆ ದೇಶಗಳ ಜನ ನಮಗಿಂತ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಅಂತಲೂ ಒಬ್ಬರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಾಗರಿಕತೆ ಅಂದರೇ ನೆಮ್ಮದಿಗೇಡಲ್ಲವೇ ?

ಮದುನೆಯಾದರೂ ಸುಖದಿಂದ ನೂರು ಕಾಲ ಬದುಕೋದು ಹೇಗೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯ ಉಂಟೇ ? ಅಂತ ಕೇಳಿದರೆ ಯಾವ ಉಪಾಯವನ್ನೂ ಕೂಡ ಚರ್ಚಿಸದೇ ಹಾಗೇ ಮಾತು ಮುಗಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಲ್ಲ ಅಂತ ನೀವು ನನ್ನನ್ನ ದೂರುತ್ತೀರಿ. ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾನೂ ಗಂಡಸರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಹೇಳತಾ ಇದ್ದೀ ಆನ್ನತ್ತೀರಿ. ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಉತ್ತರ ಇಷ್ಟೆ. ಮದುನೆಗೂ ಸುಖಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲ. ಮದುನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖ ನಿರೀಕ್ಷಿಸೋದೂ, ಬೇವಿನ ಮರದಲ್ಲಿ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ನಿರೀಕ್ಷಿಸೋದೂ ಒಂದೇ ಅಂತ. ಗಂಡಸರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ ಅನ್ನೋದಕ್ಕೆ ನಾನು ಪುರುಷ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾವಾದಿ ಹಂದಿ ಅಂತ ಮೊದಲೇ ಒಪ್ಪಿದ್ದೇನೆ. ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ಏನಾದರೂ ಹೇಳೋದಿದ್ದರೆ ಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ಹೇಳಲಿ, ಬೇಡೆನ್ನುವವರು ಯಾರು ?

೮

ದೇವತಾ ಚಟಗಳು

ದೇವತೆಗಳು ಅಂದರೆ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟ. ನಾನು ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳ ದೇವರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳುವುದು ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಗಳ, ಗ್ರೀಕರ, ರೋಮನ್ನರ, ಟ್ಯೂಟನ್ನರ ಪುರಾತನ ದೇವತೆಗಳ ವಿಚಾರ. ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ ಅಥವಾ ಗಣೇಶ, ಇಲ್ಲವೆ ಗ್ರೀಕರ ಜೂಪಿಸ್, ರೋಮನ್ನರ ಜುಪಿಟರ್, ಟ್ಯೂಟನ್ನರ ವೋಡೆನ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ತುಂಬಾ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ನಿಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರೀತಿ-ವಿಶ್ವಾಸ, ಕೋಪ-ತಾಪ, ಮರೆ-ನೋಸ, ಚಟ-ಅಭ್ಯಾಸ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿ, ಇವೆಲ್ಲ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ನಮಗಿಂತ ತುಂಬಾ ಹಿಗ್ಗಿಸಿದ ಆವೃತ್ತಿಗಳು (enlarged editions) ಅಷ್ಟೇ. ಕೆಲವೊಂದು ಭೇದಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ ಅಂತ ಭಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ನೆಲ-

ಮುಟ್ಟು ನಡೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ. ಅಧಿಕಾರ ಬಂದರೆ ನಾವು ಮಾಡೋದೂ ಅದೇ ಅಲ್ಲವೆ ? ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರು ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಅದೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹಾಲಿನ ಸಮುದ್ರ ಕಡೆದು ಅಮೃತ ತೆಗೆದು ಕುಡಿದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಸಾಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಗ್ರೀಕ್ ದೇವತೆ ಜೂವಸ್ ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ಪಿತೂರಿ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಅಪ್ಪ ಕ್ರೋಸಸ್-ನನ್ನು ಕೊಂದು ತಾನೇ ದೇವಾಧಿದೇವ ಆದನಂತೆ. ಆ ಕ್ರೋಸಸ್ಸದರೂ ಅಷ್ಟೇ; ತನ್ನ ಅಪ್ಪನ ಮೇಲೆ ದಂಗೆ ಎದ್ದು ಅಧಿಕಾರ ಕಸಿದುಕೊಂಡವನೇ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೈಶುನಾಗ ವಂಶದವರು ಈ ಗ್ರೀಕ್ ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನೆ ಅನುಸರಿಸಿದರೆಂದು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಓದಿದ ನೆನಪು.

ಸಮುದ್ರ ಕಡೆದು ಅಮೃತ ತೆಗೆದರು ಅಂದೆನಲ್ಲ—ಇದರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ದೇವತೆಗಳು ಮಾನವರ ಹಿಗ್ಗಿಸಿದ ಆವೃತ್ತಿಗಳಂತೆ ತಾನೇ ನಡೆದುಕೊಂಡರು.

ದೇವತೆಗಳ ಚಟಗಳು ಅನ್ನೋ ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕು ಅಂತ ಹೊರಟು, ದೇವತೆಗಳು ನಮ್ಮದೇ ದೊಡ್ಡ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಅನ್ನುವ ಅತಿಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಈತ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನಲ್ಲ ಅಂದುಕೊಬೇಡಿ. ಅವರಿಗೂ ನಮಗೂ ಸಾದೃಶ್ಯ ಉಂಟು ಅನ್ನೋದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡದೆ, ಅವರ ಚಟಗಳ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಬುನಾದಿ ಇಲ್ಲದ ಕಟ್ಟಡ ಆದೀತು. ನಾವು ಸುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಬುನಾದಿಯ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗುತ್ತಿ.

ದೇವತೆಗಳ ಚಟ ಅನ್ನೋ ವಿಷಯ ಮಾತಾಡಬೇಕಾದರೆ, ವಿಷಯದ ಋತಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ದೇವತೆಗಳ heydayಯ ಅಥವಾ ಶುಕ್ರದಶೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಗರೇಟು ಇರಲಿಲ್ಲ, ಅಫೀಮು, ಭಾಂಗ್, ಎಲ್. ಎಸ್. ಡಿ. ಇರಲಿಲ್ಲ ಇಸ್ಪೀಟು ಇರಲಿಲ್ಲ, ಕ್ಯಾಸಿನೋಗಳು ಖಂಡಿತ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಪನ್ ಕೋಸ್ ಇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ: ಪಗಡೆ ಆಟ ಇತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯದು.

ಗಣೇಶನ ಕೈಲಿ ಬೀಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಗಣೇಶನ ಯಾವ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆತ ಬೀಡಿ ಸಿಗರೇಟು ಸೇಡುತ್ತಿದ್ದ ಅನ್ನೋದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಸಿಗೋದಿಲ್ಲ—ಅಂತ ನಾನು ಎದೆತಟ್ಟಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ನೀಜ ಕೇಳಿದರೆ ಅವರ ಕಾಲ ತುಂಬಾ ಭೋಳೇ ಯುಗ ಆಗಿತ್ತೆಂದು ತೋರುತ್ತೆ.

ಆದರೆ ಅವರು ಚಟಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು ಅಂತಲ್ಲ. ತಿನ್ನೋದು, ಕುಡಿಯೋದು, ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕೋದು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಜಗಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಾರ್ಟಿ ಕಟ್ಟೋದು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕಾಡೋದು ಈ ಚಟಗಳು ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದವು.

ಗಣಪತಿಯನ್ನೇ ನೋದಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇವನ ಮುಖ್ಯ ಚಟ ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿ. ಎರಡನೆಯದು ಕವಿತೆ ಬರೆಯೋದು—ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತಿ. “ಗಣಾನಾಂ ತ್ವಾ ಗಣಪತಿಂ ಹವಾಮಹೇ ಕವಿಂ ಕವೀನಾಂ” ಅಂತ “ಎಸ್ರತಮಂ ಕವೀನಾಂ” ಅಂತ, ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕವಿತೆ ಬರೆಯುವ ಚಟ ಇತ್ತು ಅಂತ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿ. ಸುದೈವದಿಂದಲೋ ದುದೈವದಿಂದಲೋ ಅವನು ಬರೆದಿರಬಹುದಾದ ಕವಿತೆಗಳು ಈಗ ದೊರೆಯೋದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನ ತಿಂಡಿಯ ಚಟದ ಕೀರ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಅಜರಾನ್ತವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ನೋದಕ, ಉಂಡೆ, ಪಂಚಕಜ್ಜಾಯ, ಎಳ್ಳಿನ ಚಿಗಳಿ, ಕಬ್ಬು, ಪಾಯಸ, ಚಕ್ಕುಲಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನೇನೇನೋ ಅವನಿಗೆ ಬೇಕು. ಅವನ ಅಭಿರುಚಿ ನಾಜೂಕು ಅಂತ ಯಾರೂ ಓಸ್ಪಬೇಕು. ಆದರೆ ಬೇರೆ ನಾಜೂಕಯ್ಯಗಳ ಹಾಗೆ ರುಚಿಯಾದ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ಬರೇ ಮೂರು ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಚೆನ್ನಾಗಿ, ವಾಹ್ ಎಂದು ಅಷ್ಟ ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಕೈ ಚಾಚುವವನಲ್ಲ ಈ ಗಿರಾಕಿ. ರುಚಿಯೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕು, ಸಟ್ಟಾಗಿ ಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೂ ಬೇಕು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆದು ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬೆಳಸಿಕೊಂಡ ಅಂದರೆ, ಒಂದು ದಿನ ಅದು ಒಡೆದೇ ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಇಂಥಾ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಅಸತ್ತು ಅಸಫಾತಗಳಿಗೆ ಸೊಪ್ಪು ಹಾಕುವವ ಅಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಗಣೇಶ. ಅಲ್ಲೇ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾವನ್ನು ಒಡೆದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸುತ್ತು ಹಾಕಿ ಕಟ್ಟಿ ಮಜವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಮನೆಗೆ ಸಾಗಿದ, ಉಂಡೆ ಚಕ್ಕುಲಿಯ ಕಪ್ಪ ವಸೂಲು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ.

ಗಣಪತಿ ನೋಡೋಕೆ ದಪ್ಪನಾದರೂ, ಬಲು ಚೂಟಿ ಅಂತ ಗಣೇಶ ಕಥೆಗಳು ಹೇಳುವುದು ಉತ್ತೇಕ್ಷೆ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅವಳು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಹಾಕಬಹುದು; ಆದರೆ ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಬೇಕಲ್ಲ. ಆ ಎಲ್ಲ

ರಗಳೆ ಬೇಡ ಅಂತ ಅವನು ರೆಡಿಮೇಡ್ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಮನೆಮನೆಯಿಂದ ಗಟ್ಟಿ ಸೋದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದೆಂದರೆ, ತನಗೆ ಉಂಡೆ, ಚಕ್ಕುಲಿ ಕೊಡದಿದ್ದವರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನ ತಂದುಹಾಕುವುದು. ತನ್ನಷ್ಟೇ ಎತ್ತರದ ಕಡುಬಿನ ರಾಶಿ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಭಲೇ ಖುಶಿ—ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ನನಗೆ ಒಂದೇ ಸೋಜಿಗ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹಸಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ. ಗಣೇಶನಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಷ್ಟೆ; ಹಸಿವೆ ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಬಾಯಿರುಚಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಹೇಗೆ ಈ ದೇವ ? ಕೇವಲ ನಾಲಗೆಯ ಚಟಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಿನ್ನುವ ಗಣಪತಿಗೆ, ಹಸಿವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಂಥಾ ಸವಿ ಪದಾರ್ಥವನ್ನೂ ಸವಿಯಲಾರದ ನಾನು ನನೋ ನನೋ ಎಂಬೆ.

ಇಂದ್ರ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯರ ಪರಮದೇವತೆಯಾಗಿದ್ದನು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ರಾಜ. ಸಮುದ್ರ ಕಡೆದ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಆಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿದು, ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳ ಹಾಗೆ ಇವನೂ ಅಪುರನಾದ. ಹಸಿವು-ತೃಷೆಗಳನ್ನೂ ಹಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಆದರೆ ಆಮೇಲೆ ಆಮೃತ ಅವನಿಗೆ ಬೇಜಾರು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆಮೃತ ಕುಡಿದರೂ ಮತ್ತು ಬರುತ್ತಿ ಅಂತ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದ್ರನಿಗೆ—ಮತ್ತು ಇತರ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ—ಆದರೆ ಮತ್ತು ಏನೇನೂ ಸಾಲದೆ ಹೋಗಿರಬೇಕು—ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದ್ರ ಸೋಮಲತೆಯ ರಸದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸೋಮರಸದ ಚಟಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದ. “ಸ್ವಾದಿಷ್ಟಯಾ ಮದಿಷ್ಟಯಾ ಪವಸ್ತು ಸೋಮಧಾರಯಾ ಇಂವ್ರಾಯ” ಅಂತ ವೇದ ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಬರೇ ಸ್ವಾದಿಷ್ಟ ವೇದಗಳು—ಅಂದರೆ ನೀರಾದಂಧವು—ಸಾಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮದಿಷ್ಟವೂ—ಅಂದರೆ ಮದ ಬರಿಸುವಂಥವೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆರ್ಥಾತ್ ಎಂಜುಡ್ಡು ರತ್ನ ಹೇಳೋ “ಒಳ್ಳೇ ವುಳಿ ಯೆಂಡ”ದ ಹುಚ್ಚು ಅವನಿಗೆ ಇತ್ತು. ‘ಮಧು ನಕ್ತಂ ಉತೋಷಸಿ’ ಅಂತ ವೇದ ಹೇಳೋದರಿಂದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಯೂ ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಯೂ ಅವನಿಗೆ ಮಧು ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಅಂತ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಡಿದುಬಿಟ್ಟು ಅಂದರೆ ಮಧುಮತ ಪಾರ್ಥಿವಂ ರಜಃ—ನೇಲದ ಧೂಳು ಕೊಡ ಸೋಮರಸದ ಹಾಗೆ ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. “ಎಲೆಲೆ ಮಂಕೆ ರಸ್ತೆ ಏನು ಅವ್ಯವಸ್ತೆ” ಅಂತ ರತ್ನನಿಗೆ ಕುಡಿದಾಗ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ ?

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸೋಮರಸ ಬಿದ್ದರೆ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಎಂಥಾ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ದೈತ್ಯರೂ ಬರುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಬಲಿ, ನಮುಚಿ, ಪುಲೋಮು ಮೊದಲಾದ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸೋಮರಸದ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲೇ ಅವನು ಕೊಂದ. ಆದರೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕೆಲವು ಸಲ ತನ್ನ ಕೈಲಿ ನೀಗದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ಕೈಹಾಕಿ ಫಜೀತಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದದ್ದುಂಟು. ಚ್ಯವನ ಋಷಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಎತ್ತಿದ. ಋಷಿ ಅವನ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಸ್ತಂಭಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಇಂದ್ರ ಬಾಲ ಮುಡುಡಿಕೊಂಡು ವಾಪಸ್ಸು ಬರುವಂತಾಯಿತು. ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನೇ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಂಡ.

ಅನೇಕ ನೇತಾರರಿಗೆ ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಇಂದ್ರನಿಗಿತ್ತು. ಆದೇ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹುಚ್ಚು. ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಶಚೀ ದೇವಿಯಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಅಪ್ಸರೆಯರು ಇದ್ದರು. ಆದರೂ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ಕೆಡುತ್ತಿತ್ತು. ಲೈಂಗಿಕ ಹತಾಶೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದ ಭೂಲೋಕದ ನಾರಿಯರನ್ನು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸೋದು ತನ್ನ ವಿಶೇಷ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಆತ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಗೌತಮ ಋಷಿಯ ಪತ್ನಿ ಅಹಲೈಯನ್ನು ಹೀಗೆ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸೋಕೆ ಹೋಗಿ ಆತ ಪೇಚಿಗೆ ಬೀಳಬೇಕಾಯಿತು. ಗೌತಮನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸೋ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆನು ? ಶಾಪ ಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿ ಇತ್ತಲ್ಲ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಹುಳುಕಾಯಿತು.

ನರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಭೋಗ ಪಡೆಯುವ ಹಂಬಲ ದೇವಲೋಕದ ಇಂದ್ರಾದಿ ಗಂಡು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದದ್ದಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ಆ ಚಟ ಇತ್ತು. ರಂಭೆ, ಊರ್ವಶಿ, ತಿಲೋತ್ತಮೆ, ಘೃತಾಚಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಅಪ್ಸರೆಯರು ಇಂದ್ರನ ಹುಚ್ಚು ಹಾರಿದ ಕೂಡಲೇ, ಭೂಲೋಕದ ಋಷಿಗಳ ತಪಸ್ಸು ಕೆಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದದ್ದು, ಬರೇ ಒಡೆಯನ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಾಲಿಸೋಕೆ ಅಂತ ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಆಗಲ್ಲ. ಅಪ್ಸರಗಣಕ್ಕೆ ಸೇರದೆ ಇದ್ದ ದೇವನಾರಿಯರ ಬಗ್ಗೆ ಓದಿದರೆ ನೀವು ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೀರಿ. ಗಂಗಾದೇವಿಯನ್ನೇ ತಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ; ದೇವಲೋಕದಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ನೆರೆದಿರುವಲ್ಲಿ, ಭೂಲೋಕದಿಂದ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಮಹಾಭೀಷ ರಾಜ-

ನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳ ಸೆರಗು ಜಾರಿತಂತೆ. ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು, ಅವಳಿಗೆ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಈ ರಾಜನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯಾಗೆಂದು ಶಾಪವಿತ್ತ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹಿತವಾದ ಶಾಪವನ್ನು ಯಾರೂ ಯಾವ ಹೆಂಗಸಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಸೆನ್ಸ್ ಆಫ್ ಹ್ಯೂಮರ್ ಇತ್ತು.

ಸುರಲೋಕದವರಿಗೆ ನರಲೋಕದವರ “ಮಾಂಸ”ದ ಹುಚ್ಚು ಇರೋದು ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ದೇವದೇವತೆಯರದೇ ವಿಶೇಷ ದೌರ್ಬಲ್ಯವಲ್ಲ. ಗ್ರೀಕ್ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅದು ಇತ್ತು. ಬಲಿಂಪಿಯ ಪರ್ತದ ಮೇಲಿದ್ದ ದೇವಲೋಕದ ಒಡೆಯ ಜ್ಯಾವಸನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರನಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೇರ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿ ಇದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಾ ಪ್ರೇಯಸಿಯರೂ ಇದ್ದರು. ಭಾರತೀಯ ದೇವತೆಗಳ ಹೆಂಡದಿರ ಹಾಗೆ ಹೇರಾ ಮಾತ್ರ ಮೌನವಾಗಿ ವೇದನೆ ನುಂಗಿಕೊಳ್ಳುವವಳಲ್ಲ. ಜೂವಸ ಅತಿಚಾರ ಮಾಡಿದಾಗೆಲ್ಲ ಅವಳು ಅವನನ್ನು ಪಿಡಿಸಿ ಪಿಡಿಸಿ ಹಣ್ಣುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವನ ಭೂಸ್ಥಿತ ನಾರಿಯನ್ನೂ ಅವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಸತಾಯಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಗ್ರೀಕ ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಿಜಕ್ಕೂ ಬಲು ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನ ಜನ. ಒಬ್ಬಳು ದೇವತೆಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ದೇವತೆಯ ಮೇಲೆ ಸದಾಕಾಲ ಕಣ್ಣುಸವತಿಯರು ಅಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ ಕೂಡ. ಮಜಾ ಅಂದರೆ ಗ್ರೀಕ್ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ವಿಶೇಷ ದೇವತೆಯ ನೇಸುಕವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಹೆಸರು ಏರಿಸ್. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮದುವೆಗೆ ಅವಳನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸೋಕೆ ಮರೆತಿದ್ದರು-ಅವಳು ಇವರಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಅಂತ, ಒಂದು ಬಂಗಾರದ ಸೇಬುಹಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ “ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರಿಗೆ” ಅಂತ ಬರೆದು, ಅದನ್ನು ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಡುವೆ ಒಗೆದಳು. ಅದು ತನಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು, ತನಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು ಅಂತ ಮೂವರು ದೇವಿಯರು ಆಫೊ ಡೈಟ್, ಅಥೇನಾ ಮತ್ತು ಹೇರ-ವರಾತ ಹಚ್ಚಿದರು. ಕಡೆಗೆ ವಿವಾದ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಟ್ರಾಯ್ ದೇಶದ ರಾಜಕುಮಾರ ಪ್ಯಾರಿಸನನ್ನು ಕರೆದರು. ಅವನು ಸುರಲೋಕ-ನರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಲಾವಣ್ಯದ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪರೀಕ್ಷಕನೆಂದು

ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ. ಅವನು ಅದಕ್ಕೆ ಅಪೊಡ್ಯೆಟಳೇ ತಕ್ಕವಳೆಂದು ತೀರ್ಪು ಕೊಟ್ಟ. ಬಡವನು ಸ್ತ್ರೀಲಾಪಣ್ಯದ ಸಂದಿಗೊಂದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ, ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಅರಿತರಲಿಲ್ಲ. ದೇವಲೋಕಾಧಿಪತಿಯ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ತನ್ನ ಸರ ತೀರ್ಪು ಕೊಡದಿದ್ದ ಕುನಿಸು ಹಿಡಿದು, ಹೇರ ಟ್ರಾಯ್ ದೇಶಕ್ಕೂ ಗ್ರೀಕ್ ದೇಶಕ್ಕೂ ಯುದ್ಧ ತಂದು ಹಾಕಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಯ್ ಸೋಲುವ ಹಾಗೆ ಮಸಲತ್ತು ಮಾಡಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಪರೀಕ್ಷಕನನ್ನೇ ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಬಲಿಷ್ಠರ ಜಗಳಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯತೀರ್ಪು ಕೊಡೋ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿಗೆ ಆಗಲೂ ಕುತ್ತು ಇತ್ತು, ಈಗಲೂ ಇದೆ.

ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹವಿಸ್ಸು ತಿಂದು, ಸೋಮರಸ ಕುಡಿದು ಮಳೆ ಬೆಳೆಕೊಡುವ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಮೂಲೆಗೆ ಬಿದ್ದು ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾ ದೇವತೆಗಳು ಮೇಲಾದರು. ಹಳೇ ದೇವರುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಾಗಾರರು ಅಥವಾ ಗಿರಾಕಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ನೀವು ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪ ಸುರಿದರೆ ದೇವತೆಗಳು ನಿಮಗೆ ಯಜುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ಅದು ವ್ಯಾಪಾರಧರ್ಮ. ಸ್ವಲ್ಪ ಖರ್ಚಿನ ಧರ್ಮ ಅನ್ನಿ. ಆದರೆ ಈ ದೊಡ್ಡ ದೇವರು ಹಾಗಲ್ಲ. 'ನಮಗೆ ಪತ್ರ, ಪುಷ್ಪ, ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು ಏನಾದರೂ ಕೊಡಿ ನಾವು ನಿಮಗೆ ಒಲಿಯುತ್ತೇವೆ' ಅಂತಾರೆ. ಇವರ ಸಂಗಡ ವ್ಯವಹಾರ ಸುಲಭ ಆಗಿತ್ತು. ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸುರಿಯೋ ತುಪ್ಪವನ್ನು ನಾವೇ ತಿನ್ನ ಬಹುದು. ನೈವೇದ್ಯ ತೋರಿಸಿ ನಾವೇ ತಿನ್ನ ಬಹುದು ಅಂತ ಜನ ಇಂದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಸೂಪರ್ ದೇವತೆಗಳ ಬೆಂಬತ್ತಿದ್ದರು ಹಿಂಡು ಹಿಂಡಾಗಿ. ಆದರೆ ಇವರಿಗೆ ಬೇರೆಯೇ ಚಟ. ಭಕ್ತಿಯ ಚಟ. ಭಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅವರನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. "ಅನನ್ಯಾಶ್ಚಿಂತಯಂತೋ ಮಾಂ" ಎರಡನೇ ವಿಚಾರವೇ ಇರಬಾರದು. ಇವರಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಾಗ, ಆ ಕಡೆ ಬೆಕ್ಕು ಹಾಲು ಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಇದೆ ಅಂತ ಆಲೋಚನೆ ಬಂತೋ, ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು, ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತಿ ವ್ಯರ್ಥ! ಫಲ ಶೂನ್ಯ. ಆ ದೇವರುಗಳ ಹತ್ತಿರ ನೀವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋದು ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಆಗಿತ್ತು. ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಪೂರೈಸಿದರೆ ಕರಾರು ಪ್ರಕಾರ ನಿಮಗೆ ಅವರು ಫಲ ಕೊಡಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ. ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಕೈಹಾಕಿ

ನೋಡುತ್ತಿ ರಲಿಲ್ಲ. ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ ನೊದಲಾದ ಈ ಸುಪರ್ ದೇವತೆಗಳು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಗೂಢಚಾರರನ್ನ ಇಡೋ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳು.

ಕುಟ್ಟು ನೋಡುವ, ಹೆಟ್ಟು ನೋಡುವ, ಜಜ್ಜಿ ಬಜ್ಜಿ ಮಾಡಿ ನೋಡುವ, ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ನೀನೇ ಗತಿ ಆಂದಿರೋ ನಿಮಗೆ ನಾನೊಲಿವೆ ಎಂಬ ನಮ್ಮ ದೇವರ ದೇವ “ಹಾಲೊಗಳದ್ದು ನೀರೊಳಗದ್ದು, ನಾ ನಿನ್ನ ನಂಬಿದೆನೊ” ಈ ಭಕ್ತಿಯ ಚಟ ಅಮೃತ, ಅಪ್ಸರಸೆ, ಸೋಮರಸ, ಯಜ್ಞ ಇತ್ಯಾದಿ ಚಟ-ಗಳಿಗಿಂತ ಮಹಾ ಭಯಂಕರ. ಅದು ನಿಮಗೆ, ನಿಮ್ಮದು ಅನ್ನೋದನ್ನ ಏನೂ ಉಳಿಸೋದಿಲ್ಲ.

ಈ ಪರ ದೈವತಗಳ ಭಕ್ತಿಯ ಚಟಕ್ಕೆ ನೀವು ಒಮ್ಮೆ ಮುಣಿದರೆ, ಅಮೇಲೆ ಅನರು ಕೇಳಿದ್ದು ಕೊಡುತ್ತಾರಂತೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟ ರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೂ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡುವ ಚಟ ಬ್ರಹ್ಮಕವಾಲದ ಹಾಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಭಕ್ತಿಯ ಚಟದ ಪರ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ನಾನು ಓಡಿ-ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇನೆ.

೯

ವಾನರಾಯಣ

ಅಥ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯು ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೇಳುವಂಥವಳಾದಳು : “ಎಲೈ ನಾಥನೇ ! ಈವರೆಗೆ ನೀನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಪವಿತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಿ. ಆದರೆ ರಾಮರಾವಣರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದ ವಾನರರು ಮುಂದೇನಾದರು ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಉತ್ಸುಕ-ಳಾಗಿದ್ದೇನೆ ಪ್ರಭೋ ”

ಅದಕ್ಕೆ ಕೈಲಾಸನಾಥನಾದ ಮಹಾದೇವನು ಹೀಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು—
“ಎಲೌ ಪರ್ವತರಾಜ ಪುತ್ರಿಯೇ ! ವಾನರರ ಕಥೆಯು ನೀನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಡ. ಅದು ಗುಹ್ಯಾತ್-ಗುಹ್ಯತರವಾದದ್ದು. ನಾನು ಈ ಎರೆಗೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳದಂಥಾ ರಾಮಕಥೆಯು ಕಲಿಯುಗದ ಜನರ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿರುವುದು. ಆದರೆ ವಾನರರ ಕಥೆಯು ಮರ್ತ್ಯರು ಕೇಳಲು ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ನಾರದರು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗೆ ಅದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ. ನನಗೂ ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣು-

ವಿಗೂ ಹೊರತು, ವಾನರ ವೃತ್ತಾಂತವು ದೇವಾಸುರ ಮರ್ತ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೇಳಲು ಆವೇಕ್ಷಿಸಬೇಡ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮೂದಷ್ಟು ಪಾಪ ಬರುವುದು.”

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಹೇಳುತ್ತಲೂ, ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯು ಕೋಪವಂ ತಳೆದು ಜಗ್ಗನೆದ್ದು, ಕೋಪಗೃಹವಂ ಸಾರಿ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಕೆದರಿಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲಂ ಸಾರ್ಚಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳತೊಡಗುತ್ತಲೂ, ಮಹಾದೇವನು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಅನುನಯವಂ ಮಾಡಿದರೂ ಕೇಳದಿರಲು, ದೇವದೇವನೂ ಕರುಣಾಸಾಗರನೂ ವತ್ಸೀಪರವಶನೂ ಆದ ಶ್ರೀಪುರಾಂತಕನು, “ಪ್ರಿಯೇ! ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ. ಬಾಗಿಲು ತೆರೆ, ವಾನರಾಯಣವಂ ನಿನಗೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವಂಥವನಾಗುವೆನು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ನೀನು ಉಸುರಲಾಗದು.” ಎನ್ನಲಾಗಿ ಪಾರ್ವತಿಯು “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ, ನಿನ್ನ ಕೊರಳಾಣೆಯಾಗಿಯೂ ಈ ಕಥೆಯಂ ಇನ್ನಾರಿಗೂ ಪೇಳುವವಳಲ್ಲ” ಎಂದು ಅಶ್ವಾಸನವಂ ಕೊಡುತ್ತಲೂ ಮಹಾದೇವನು ಇಂತೆಂದು ಪಿಸುಮಾತಿನೊಳ್ ಬಿತ್ತರಿಸಿದನು.

“ಎಲಾ! ಪರ್ವತರಾಜ ಕನ್ಯೆಯೇ! ರಾವಣ ಸಂಹಾರವಾದ ಅನಂತರದೊಳ್ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಂ ಕಂಡು ಪುನೀತರಾಗುವೆನೆಂದು ಒಂದು ಕೋಟಿ ಇಪ್ಪತ್ತೂರು ಲಕ್ಷ ಏಳು ಸಾವಿರದೂ ಒಂದನೂರೂ ಹನ್ನೊಂದು ವಾನರರು ಅಯೋಧ್ಯಾ ನಗರಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದರೆಂಬುದಾಗಿ ನಿನಗೆ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲವೆ! ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವು ಮುಗಿದು ಆರು ಸಿಂಗಳು ಕಳೆದರೂ ವಾನರರು ಅಯೋಧ್ಯೆಯಂ ಬಿಟ್ಟು ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಗೆ ಹೋಗದೆ ದಿನಾಲೂ ಸೀತಾರಾಮಕೀ ಜೈ ಎಂದು ಪ್ರಭಾತಘೇರಿಗಳಂ ಸಂಧ್ಯಾಘೇರಿಗಳಂ ತೆಗೆದು ಕೂಗುತ್ತಲೂ ಉಳಿದ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸರಯೂ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಉದ್ಯಾನಗಳೊಳ್ ಫಲಪುಷ್ಪಗಳಂ ಧ್ವಂಸ ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಮನೆಗಳನ್ನೇರಿ ಹಂಚುಗಳಂ ಕೀಳುತ್ತಲೂ ಗವಾಕ್ಷಗಳಂ ಪೊಕ್ಕು ಪಾಕಗೃಹದೊಳಗಿರ್ಪ ಸುದತಿಯರಂ ಬೆದರಿಸಿ ಭಕ್ಷಭೋಜ್ಯಗಳಂ ಮೆಲ್ಲುತ್ತಲೂ ಏನೋದದೊಳಿರುತಿರ್ಪುದಂ ಕೇಳಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಚಿಂತಿತನಾದನು. ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನಂ ವಸಿಷ್ಠ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ತಿಷ್ಯನಾದ ದೀರ್ಘ ದಾಡಿಯು ಅರಮನೆಯೊಳ್ ಹೋಮವಂ ಮಾಡಿ ದಕ್ಷಿಣಾದ್ರವ್ಯಂ-

ಗಳಾದ ಅಕ್ಕಿ, ಕಾಯಿ, ಸುಸರ್ಣಗಳಂ ಬುಟ್ಟಿಯೊಳಿಟ್ಟು ತಲೆಯ ಮೇಲೇ ರಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜಮಾರ್ಗದೊಳ್ ಪೋಗುತ್ತಿರ್ಪಲ್ಲಿ ವಾನರನೋರ್ವನು ಬದಿಯ ಮರದಿಂದ ಚಂಗನೆ ದೀರ್ಘದಾಡಿಯ ಮುಂದೆ ನೆಗೆದು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದೊಳ್ ಅವನ ಹೆಗಲೇರಿ ಬುಟ್ಟಿಯಂ ಕೆಡಹಿ ಅವನ ದಾಡಿ ನಿಜವೋ ಕೃತಕವೋ ಎಂದು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಪಿಡಿದೆಳೆದು ಭಂಗಿಸುತ್ತಲೂ ಆ ಋಷಿಯು ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ದೂರಿಟ್ಟು ಪಾರೋಹಿತಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯಂ ಕೊಡಲು ದಶರಥಾತ್ಮಜನು ಅವನಂ ಸಂತೈಸಿ ದಕ್ಷಿಣಾ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಇಮ್ಮಡಿ ದಂಡವಂ ಸೇರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ರಾಜೀನಾಮೆಯಂ ಹಿಂದೆಗೆಸಿ ಕಪಿ ಸಮಸ್ಯೆಯಂ ಇನ್ನು ಹೀಗೇ ಬಿಡಲಾಗದೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಂ ತಮ್ಮಂದಿರಂ ನೆರಹಿ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯಂ ಮಾಡಿ ಕಪಿನಾಯಕರಂ ಕರಸಿ ನೀವಿನ್ನು ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಗೆ ಮರಳಿ ನಿಮ್ಮ ಅರಣ್ಯಂಗಳೊಳ್ ಸುಖವಾಗಿರ್ಪುದು ಎಂದುಪದೇಶಂಗೈಯ್ದನು.

ಆದಕ್ಕೆ ವಾನರರು “ಪ್ರಭೋ ! ಇದೇನನ್ಯಾಯ ! ನಾವು ವಾನರರಾದರೂ ಈ ಆರ್ಯಾವರ್ತಕ್ಕೆ ದೈತ್ಯ ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಬಂದ ವಿಪತ್ತಂ ನಿವಾರಿಸಲೆಂದು ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂ ಬಲಿಕೊಟ್ಟು ನೊಂದು ಬೆಂದು ಆರ್ಯಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಂ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಕಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಇದೇ ಏನು ಪ್ರತಿಫಲ ? ಸೀತಾಮಾತೆಯಂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರು ಮಿಡಿಯುತ್ತಲಿರ್ದ ನಿಮಗಾಗಿ ನಾಲೆಸೆಗಳು ತಿರುಗಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಕಷ್ಟಂಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿದ್ದನ್ನು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಮರೆಯುವುದೇ ?” ಎನ್ನಲಾಗಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ರೋಷಗೊಂಡು ಈ ಕಪಿಗಳೆಲ್ಲವಂ ಯಮಸದನಕ್ಕಟ್ಟುವೆನೆಂದು ಧನುವನೆತ್ತಲಾಗಿ ಅವನಂ ಸಂತೈಸಿ ದಯಾಸಾಗರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು, “ಎಲೈ ವಾನರೋತ್ತಮರಿರಾ ! ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ದೇಶದ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ನೀವು ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದೀರಿ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲೇ ನೀವು ಈ ಪರಿ ನೆರೆದು ಕಾಲ ಕಳೆದು ಜೀವನಂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿಸಲಾಗದು. ದೈತ್ಯ ಸೀಡಿತಮಾದ ಈ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದೊಳ್ ಸಕಲ ಜನಸುಖಾಯ ಶಾಂತಿ ಸುಭಿಕ್ಷೆಗಳಂ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸಬೇಕು” ಎನ್ನುತ್ತಲೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಎದ್ದು ಮೇಣ್ ಮುನಿಗಳ ಗಡ್ಡವಂ ಹಿಡಿದೆಳೆವ ಮಂಗತನವಂ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು”

ಎಂದು ನುಡಿದುದಂ ಕೇಳ್ದು ತರುಣ ಕಪಿಗಳ್ ಕೋಪಗೊಂಡು, “ಎಲೈ-
ಸೌಮಿತ್ರಿಯೆ : ನೀನು ಇಂದ್ರಜಿತು ಬಾಣದಿಂ ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಬಿದ್ದಾಗ
ನಮ್ಮ ಹನುಮಂತನು ಸಂಜೀವನವಂ ತಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಈ
ಕೃತಘ್ನತೆಯೇ ? ನಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳಂ ಮರೆತು ಸೇತುಬಂಧಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲುಗಳಂ
ಹೊತ್ತು, ರಾವಣನ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಹೋರಿ ಸತ್ತು, ಅವನ ಸೆರೆಮನೆಗಳೊಳಗೆ
ಬಿದ್ದು ಕೊಳೆತು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ನಮಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಪುರೋಹಿತರ
ಗಡ್ಡೆ ಎಳೆಯುವ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲವೆ ?” ಎಂದು ಕೋಲಾಹಲಂ ಮಾಡಲು
ನಲ, ನೀಲ, ಜಾಂಬವಾದಿಗಳು ತರುಣ ಕಪಿಗಳಂ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ
ಶ್ರೀರಾಮನಂ ಬಿನ್ನೈಸಿದರೆಂತೆನೆ—

“ಎಲೈ ಸೀತಾಪತಿಯೇ ! ನಿನಗಾಗಿಯೂ ಭಾರತ ವರ್ಷಕ್ಕಾಗಿಯೂ
ನಾವು ಬಹಳ ನೊಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನ ಜಯಜಯಕಾರ ಮಾಡುವ ಹೊರತು
ನಮಗೆ ಬೇರೆ ವಿದ್ಯೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಸೇವೆ ಕೈಕೊಂಡ ನಾವು ದುಡಿದು
ಹೊಟ್ಟೆಹೊರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನೇ ಅರಿಯುವು. ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಗೆ ನಾವು ಹಿಂದಿರುಗಿ
ಹೋಗಲಾರೆವು. ಅಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಗೃಹಂಗಳಿಲ್ಲವು, ವಾಹನಂಗಳಿಲ್ಲವು” ಈ
ಪರಿಯಾಗಿ ಕಪಿ ನಾಯಕರು ಬಿನ್ನೈಸಲೊಡನೆ, ಕೋಟೆ ಕಪಿಗಳು ಏಕಕಂಠ-
ರಾಗಿ “ಜೈ ಸೀತಾರಾಂ !” ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲೊಡನೆ ಅಯೋಧ್ಯಾಪುರಿಯ
ಅನೇಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಮನೆಗಳು ಕೆಳಗುರುಳಿದವು. ಶ್ರೀರಾಮನು ಅವರ
ಸಮಸ್ಯೆಯಂ ವಿಚಾರಿಸುವುದಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸನವಿತ್ತು, ಅಂದಿಗೆ ಸಭೆಯಂ
ವಿಸರ್ಜಿಸಿದನು.

ಆತ್ತ ಶ್ರೀರಾಮನು ವಾನರ ಸಮಸ್ಯೆಯಂ ಅಹೋರಾತ್ರಂ ಚಿಂತಿಸುತ್ತ
ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನೂ ಮರೆತಿದ್ದಾಗ, ಇತ್ತ ಕಪಿಗಳು ತಮ್ಮ ತ್ಯಾಗವನ್ನು
ಶ್ರೀರಾಮನು ಮರೆಯುತ್ತಿರುವನೆಂದು ಅಂದೋಲನವಂ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿ-
ದರು. ತಾವು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಅಯೋಧ್ಯಾವಾಸಿಗಳು
ಸುಖ ವಿಲಾಸದೊಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರೇ
ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಸಹನೀಯವೆಂದೂ ತಮಗೆ ಯುದ್ಧ ದಲ್ಲೊದಗಿದ ಗಾಯ-
ಗಳನ್ನೆಣಿಸಿ, ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಅವರು ಪ್ರಚಂಡವಾದ
ಬಿನ್ನ ವತ್ತಳೆಯಂ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಮರ್ಯಾದಾ ಪುರುಷೋ-

ತ್ತಮನು ಮರ್ಮಾದೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದೇ ಉಪಾಯವೆಂದು ಬಗೆದು, ಲಕ್ಷ್ಮಣ-ಭರತರ ವಿರೋಧವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕಪಿಗಳ ಇಚ್ಛೆಗೆ ತಲೆವಾಗಿದನು.

ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಗಾಯ ಪರೀಕ್ಷಕರು ಕಪಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಯುದ್ಧದೊಳಗೆ ಗಾಯಗೊಳ್ಳದಿದ್ದ ಅನೇಕ ಸಾವಿರ ಕಪಿಗಳು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರವೈದ್ಯರ ಹಸ್ತ ಶುದ್ಧಿಯಂ ಮಾಡಿ, ಗಾಯದ ಕಲೆಯಂ ಸ್ಪಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡರೆಂದು ಗುಪ್ತಚಾರರು ಶ್ರೀರಾಮಂಗೆ ಬೆಸಸಿದರು. ಆದರೆ ಮುಷಿಮೂಲವಂ ನದಿಮೂಲವಂ, ಗಾಯಮೂಲವಂ ಅತಿಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪವೆಂದು ಶ್ರೀರಾಮಂ ಅದೆಲ್ಲವಂ ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲವು.”

ಪರಮೇಶ್ವರನು ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಾಗಲು, ಪಾರ್ವತಿದೇವಿ ಪುನಃ ಕೇಳಿದಳು. “ಎಲೈ ಜೀವಿತೇಶ್ವರಾ ! ಏಕೆ ಸುಮ್ಮನಾದೆ, ಮುಂದೇನಾಯಿತು ?” ಎಂದು ಕೇಳಲು ಮಹಾದೇವನು ವಿಷಣ್ಣ ಧ್ವನಿಯಿಂದ, “ದೇವಿ, ಏನು ಹೇಳಲಿ ! ಅಯೋಧ್ಯಾನಗರದಲ್ಲಿ ಗಾಯಗಳನ್ನು ಮೆರೆಸಲು ಕಪಿಗಳು ಕುಣಿಯುತ್ತ ಹೊರಟ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೆನೆದು ನನಗೆ ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದನು.

ಪಾರ್ವತೀ ಉವಾಚ : “ಗಾಯಪ್ರಮಾಣವಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದರೇ ? ಒಂದು ಕೋಟಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ವಾನರರಿಗೆಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಗಳು ದೊರೆತವೇ ?”

ಪರಮೇಶ್ವರ ಉವಾಚ : “ಇಲ್ಲ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೋಟಿಗಟ್ಟಳೆ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲವು. ಹೊಸ ಹೊಸ ಮಂಡಳಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೂ ಎಲ್ಲ ವಾನರರಿಗೂ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ದೇವಿ.”

ಪಾರ್ವತೀ ಉವಾಚ : “ಎಲ್ಲ ವಾನರರೂ ಗಾಯಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕೈಯೊಡ್ಡಿದರೆ ? ಹನುಮಂತ, ಅಂಗದನಂಥವರು ಕೂಡ ?”

ಮಹಾದೇವನು ಹೇಳಿದನು : “ಇಲ್ಲ ದೇವಿ, ತ್ರೀತಾಯುಗ ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲ ಕಪಿಗಳು ರಾಜಧಾನಿಗೇ ಬಾರದೆ, ದೂರದಿಂದ ರಾಮನಾಮವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ರಾಜಧಾನಿಗೆ

ಬಂದರೂ ಗಾಯಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನೆನೆದೂ ದುಃಖವೇ ಆಗುತ್ತದೆ.”

“ಏಕೆ ?” ಎಂದು ಪಾರ್ವತೀದೇವಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು.

“ಗಾಯ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಾರದವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಯೋಗ್ಯತಾವಂತರಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟರು. ಅವರು ಎಲ್ಲೋ ಮೂಲೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರು.”

“ಶ್ರೀರಾಮನೂ ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆ ?” ಎಂದು ಪಾರ್ವತಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು.

“ಇಲ್ಲ, ಬೊಬ್ಬಿರಿವ ವಾನರರಂ ಶಾಂತಗೊಳಿಸುವುದೇ ಬಹು ಕಷ್ಟವಾದ ಮೇಲೆ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಬೊಬ್ಬಿರಿಯದವರನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.”

ಪಾರ್ವತೀದೇವಿ : “ಅನ್ಯಾಯ ಅನ್ಯಾಯ, ಆದರೆ ಬೇಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ವಾನರರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಮಾನವು ಲಭಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀನು ಹೇಳುವಂಥವನಾಡು. ನಾಥಾ, ಉಳಿದವರ ಗತಿ ಏನಾಯಿತು ?” ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದಳು.

ಮಹಾದೇವನು ಹೇಳಿದನು : “ದೇವೀ ಕೇಳು. ಈ ವಾನರರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ತರದ ಅನ್ಯಾಯಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತ ಜೀವನಯಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಶ್ರೀರಾಮನ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ನಮ್ಮ ರಕ್ತ ಚೆಲ್ಲಿ ಸೀತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಕೊಡಿಸಿದೆವು. ಈತನು ನಮಗೆ ಏನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ‘ಅವನಿಗೆ ಸೀತೆ ಹೇಗೆ ದಕ್ಕುವಳೋ ನೋಡುವೆವು’ ಎಂದು ಅವರು ಒಳಗೊಳಗೇ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದಲೇ ಸೀತಾ ಮಾತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನು ತ್ಯಜಿಸಿದನು.”

ಪಾರ್ವತಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತಳಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು : “ಆದರೆ, ಯಾರೋ ಅಗಸನು ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಆಡಿದ್ದರಿಂದ, ರಾಮನು ಲೋಕಪಾವನೆಯನ್ನು ಅಡವಿಗಟ್ಟಿದನೆಂದು ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತವಲ್ಲ.”

“ಹೌದು ದೇವಿ, ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸತ್ಯ ತಿಳಿದರೆ ಮಹಾ ಅನರ್ಥವಾದೀತೆಂದು, ನಾರದರು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿಗೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರು. ನಿಜವಾಗಿ ನಡೆದದ್ದು ಇದು.”

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು, ಈ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸಬಾರದೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಲೋಕನಾಥನಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಾದನು.

ಮತ್ತೆ ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತೆಂದು ಕೇಳುವಿರಾ ? ನಾನಾಗ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಭವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಲ್ಲಿಯಾಗಿದ್ದೆ.

(ಹಿಂದಿಯ ಛಾಯೆ)

ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಂಜರಿ

ಬೊಳುವಾರು ಮಹಮ್ಮದ್ ಕುಂಞಿಯವರು ತಮ್ಮ ಧಾರಾವಾಹಿ 'ಜೆಹಾದ್'ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನಾಯಕ ರಷೀದನಿಂದ 'ಊಟದ ಶಾಸ್ತ್ರ' ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವನು ಒಂದು ಸಲ ಊಟದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಓದಿದಾಗ 'ಇರಲಿ ಪಾಪ' ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆಯೂ ಅವನು ಆದೇ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಇನ್ನು ನಾನು ಸುಮ್ಮನೇ ಕೂತರೆ ಇವನು ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಊಟದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾ, ತಾನೂ ಹಸಿದಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಕುಲಗೆಡಿಸುತ್ತಾನೆಂದೆನಿಸಿ, ನನ್ನ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲೇಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಬೊಳುವಾರು ಅವರಿಗಾಗಲಿ, ಅವರ ತರುಣ ನಾಯಕ ರಷೀದನಿಗಾಗಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದರೇನೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಊಟವೆಂದರೇನೆಂದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ (ಮತ್ತು ಅನುಷಂಗಿಕವಾಗಿ ಊಟದ ಬಗ್ಗೆ) ಅವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಕೆಡಹುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಿ- ದ್ದೇನೆ.

ಜನಾಬ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಕುಂಜಾ ಸಾಹೇಬರೇ ! ನಾವು ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ಬಲ್ಲವರು, ಎಂದೂ ಊಟದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ಪಟ್ಟಕ್ಕಿ ಆಟ್ಟಿ ಮಾಡಚಿ ಕೂತು ಊಟವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತೀವೆ. ಊಟದಲ್ಲಿ 'ಶಾಸ್ತ್ರ'ಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ 'ಅನ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವ್ಯಜಾನಾತ್' ಅಸಸರ ಇದ್ದರೆ, ನಾವು ನಮ್ಮವನ ಶ್ರಾದ್ಧದ 'ಶಾಸ್ತ್ರ' ಮಾಡಿಯೇವು. ಅಂದರೆ ಅಸರಾಹ್ನ ಆಗಬೇಕಾದ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು, ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ಇದ್ದರೆ, ಪೂರ್ವಾಹ್ನದಲ್ಲೇ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿಯೇವು ಅಥವಾ ಎರಡು ತಾಸು ಬೇಕಾದ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲೇ ಮುಗಿಸಿಯೇವು. ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತರದೂ ಅಭ್ಯಂತರ ಇಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾವು 'ಸುವರ್ಣ ದಕ್ಷಿಣಾಂ', 'ರಜತ ದಕ್ಷಿಣಾಂ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರಿಗೆ ಇಡುವುದು ಈಗಿನ ನಿಕ್ಕಲ ದಕ್ಷಿಣೆಯೇ. ಅಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಇದೇ 'ಶಾಸ್ತ್ರ ಸುರ್ಯಾದೆ'. ಆಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಊಟದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರ ಐಟಂಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ರಷೀದನ ಹಸಿವೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಮಾನುಷತನಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ರಷೀದನು ತನ್ನ ಮೃತ ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಊಟದ ಐಟಂಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅದು ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬರೇ ಊಟದ 'ಶಾಸ್ತ್ರ' ಎಂದೊಪ್ಪಬೇಕು.

ಊಟದ 'ಶಾಸ್ತ್ರ' ನಾವು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೆ. ಆದರೆ ನಾವು 'ಉಪವಾಸದ ಶಾಸ್ತ್ರ' ಮಾಡುತ್ತೀವೆ. ನಾವು ಹರಿದಿನ, ಹರದಿನ, ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮಿ ದಿನ ಇತ್ಯಾದಿ ಉಪವಾಸಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತೀವೆಂದು ಕುಂಜಾ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ಉಪವಾಸದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'ಉಪವಾಸದ ಶಾಸ್ತ್ರ' ಮಾಡಿದರೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಡೆಯುತ್ತದೆಂದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯಿಸಿಯೇ ನಡೆಸುತ್ತೀವೆ. ಈ ಉಪವಾಸದ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಫಲಾಹಾರದ ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದೂ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿದೆ. ಈ 'ಶಾಸ್ತ್ರ'ಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅನ್ನ ಉಣ್ಣುವವರು ರೊಟ್ಟಿ ತಿಂದರೆ ಮತ್ತು ರೊಟ್ಟಿ ತಿನ್ನುವವರು ಅನ್ನ ಉಂಡರೆ ಉಪವಾಸದ 'ಶಾಸ್ತ್ರ'ಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ, (ಅನ್ನಗತಿಕರು) ಅಕ್ಕಿಯೊಡನೆ ಎರಡು ಕಾಳು ಹೆಸರು ಬೇಳೆ ಹಾಕಿ ಬೇಯಿಸಿದರೂ, ಅದು 'ಶಾಸ್ತ್ರ' ಸಮೃತ ಉಪವಾಸ; ರೊಟ್ಟಿಬಡಕರು 'ಹಿಟ್ಟು

ನಾದುವಾಗ ಒಂದೆರಡು ಚನುಚೆ ಹಾಲು ಸೇರಿಸಿದರೆ, ಆಮೇಲೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ತಕರಾರು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಫಲಾಹಾರದ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಅಂದರೆ ಛೇಂಚ್ ಆಫ್ ಡಾಯಟ್. ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಫಲಾಹಾರದ ಪರಿಮಾಣದ (ಕ್ವಾಂಟಿಟಿ) ಮೇಲೆ ಯಾವ ನಿರ್ಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. “ಊಟ ಹಾಗೆ ಫಲಾಹಾರ ಮುಪ್ಪಾಗ” ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಇದೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಒಂದು ಪುಟವನ್ನು ಹರಿದುಕೊಂಡು, ಬೊಳುವಾರರ ನಾಯಕ ಉಪವಾಸದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಅವನು ತನ್ನ ಹುಡುಗಿಯೊಡನೆ ತಾಸತ್ರಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ನಾನು ದೇವರ ವಾಚಿಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಸಂಧ್ಯಾ-ವಂದನೆಯನ್ನೂ ಮುಂಚೆ ತಾಯಿಯ, ಈಗ ಹೆಂಡತಿಯ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೆ ಮಾಡುವುದುಂಟು. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರ ಬಳಗದಲ್ಲಿ ‘ಓಂಸ್ತು’ ಮಾಡುವುದು ಎಂಬ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಪದವನ್ನು ಒಳಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳು ‘ಓಂ’ ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ; ಮತ್ತು ‘ಬ್ರಹ್ಮಾ-ರ್ಪಣಮಸ್ತು’ ಅಥವಾ ‘ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು’ ಎಂದು ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ‘ಓಂಸ್ತು’ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾರಂಭದ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ವರ್ಣವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದಂತಾಗಿ, ನಡುವಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ ಫಲ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ನಾನು ಪಾಣಿನಿಯ “ಆದಿರಂತೈನ ಸಹೇತಾ” ಎಂಬ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕೋಟ್ (quote) ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ಯಂತವಾಗಿ ಕರ್ಮ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಇದೇ ನೋಡಿ. ದೇವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಗಳೂ ಗೊತ್ತು. ನಾನು ‘ಓಂಸ್ತು’ ಅಂದರೆ ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಮಧ್ಯದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೂ ದಿನ ದಿನ ಅವೇ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೇಸರ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅವನ ಬೋರ್ಡಂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ತಂತ್ರವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಖುಷಿಯೇ ಆಗದುಂಟೆ ?

ಕ್ರಾಪ್ ಇಟ್ಟು ಬೈತಲೆ ತೆಗೆಯುವ ಫ್ಯಾಷನ್ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಾಂತಿಯಾಗುವ ಲಕ್ಷಣ ಕಂಡಿತ್ತು. ಹಿಂದುವಾದವನು ಆಕಳ ಗೊರಸಿನಷ್ಟಾದರೂ ಜಂಡಿಕೆ ಇಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಆಗಿನ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಕ್ರಾಪಿನ ಮೋಹ ತರುಣರನ್ನು ಆವರಿಸಿದಾಗ, ಕ್ರಾಪ್ ಇಡುವೆನೆಂದರೆ ನತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂದಲುಗಳೇ ಉಳಿದಿರದ ಹಿರಿಯರ ಉಗ್ರ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ತಲೆ..

ದೋರಿತು. ಕಡೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಚಾಣಾಕ್ಷ ಕ್ಷೌರಿಕ ಇದಕ್ಕೊಂದು ಹಾದಿ ತೆಗೆದ. ಹಿಂದಲೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಂಟು ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಉಳಿದವುಗಳಿಗಿಂತ ತುಸು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ತಲೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕ್ರಾಪೀಕರಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ಚಂಡಿಕಾಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಾದದ್ದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಾಂತಿ ಚದುರಿಹೋಯಿತು. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ಜುಟ್ಟು ಕೂಡ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಯವಾಯಿತೆನ್ನಿ. ಈಗ ಶಿಖೆ ಅಥವಾ ಜುಟ್ಟು ಇರಲೇ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ದ್ವಾಪರಯುಗಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿ ನಾವು ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಯುಗಧರ್ಮ ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವೊಂದಿದೆ.

ಹಿಂದೆ ಸಹಗಮನ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತಂತಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಆವಾಗ ಬೆಂಟಿಂಕ್‌ನ ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗದ ಹಾಗೆ ಒಬ್ಬಳು ಸಹಗಮನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿದಳಂತಿ. ಅವಳು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಕೂದಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಿತ್ತು ಪತಿಯ ಚಿತೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಕಿದಳು. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಹಗಮನದ ವಿರುದ್ಧ ಬಡ ಬೆಂಟಿಂಕ್‌ನಿಗೆ ಏನೂ ಉಪಾಯ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸಹಗಮನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿದವಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಮಾಸ್ತಿ-ಕಲ್ಲು ಕೂಡ ನಟ್ಟಿದ್ದಂತೆ. ಆದರೆ ಅದು ಎಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚಲು ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ವಿಫಲವಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲೊಂದು ದೇವಾಲಯ ಕಟ್ಟಿ, ಮುಸ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಊಟದ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೊಂದು ಹಾದಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ವೈದಿಕರು ಮಡಿಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಆಗಬೇಕು. ಸ್ನಾನದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಅಂದರೆ ತಲೆಯಿಂದ ಪಾದದ ವರೆಗೆ, ಮೈಯೆಲ್ಲ ನೀರಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾದರೆ ಸೈ; ತೊಳೆಯುವುದು ಆಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಟ್ಟೆ ಮಡಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಎರಡು ಕಂಡಿಶನ್ನೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಬೇಕು; ಒಂದು, ಅದು (ನಾವು ಕೊಳ್ಳುವಾಗ) ಬಿಳಿದಾಗಿರಬೇಕು. ಎರಡು, ಅದನ್ನು ಒದ್ದೆ ಮಾಡಿ ಒಣಗಿಸಿರಬೇಕು—ಒಗೆಯುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಅದನ್ನು ಎರಡು ಸಲ ಕುಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮಡಿ ಪಂಚೆ ಒಣಗಿದಾಗ, “ನೈನಂ ಛಿಂದಂತಿ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ನೈನಂ ದಹತಿ ಪಾವಕಃ” ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ, ಚೂರಿಗೂ, ಬೆಂಕಿಗೂ ಅಂಜದ ಪದಾರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬುದು ಕೇವಲ ವೈದಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವೈದಿಕ ವೃಂದಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ ತಪ್ಪು. ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ತ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಂಕೆಗೆ ಅಥವಾ 'ಆಂಕಿತ'ಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ನಮ್ಮ ಹುಡುಗರು ಓದಿದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಪಾಠದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಸಲ ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿ (ಅಂದರೆ ಹಾಜರಿ ಹಾಕಿ) ಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನೀವು ಸ್ವತಃ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಹೆಸರು ಕರೆದಾಗ 'ಯಸ್ ಸರ್' ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನೂ ದರೂ ಒಡಂಬಡಿಸಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಇದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಾದರೆ ಅವರಿಗೂ ಸಮಾಧಾನ.

ನಾವು ಕಛೇರಿಗೆ ಹೋದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿ (ಅಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿ-ನಿಧಿಯಾಗಿ ಕೋಟಿನೋ ಶಾಲನೋ ತೂಗ ಹಾಕಿ) ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗಬಹುದು. ಕೂತರೆ ಕೆಲಸದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುತ್ತೀವೆ. ಕೆಲಸದ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕ್ಯಾಂಟೀನಿನಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸುವವರನ್ನು ನಿರುತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸಲು, ಒಂದು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಹೊಸ ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜರರು ಟೀಬಲ್ಲಿನಲ್ಲೇ ಚಹಾ ಓದಗಿಸುವ ಉಪಕ್ರಮ ಮಾಡಿದಾಗ, ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕಾದ ಹೇಯ ಅಪಚಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಎದ್ದ ಕೂಗಿನಿಂದ ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜರರ ಕುರ್ಚಿಯೇ ಗಡಗಡ ನಡುಗಿತಂತೆ.

ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾರೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ವಿರುದ್ಧ ದೊಡ್ಡ ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪದ ಆರೋಪ ಬಂದು ಬಹಳ ಬೊಬ್ಬಿ ಎದ್ದರೆ, ಸರ್ಕಾರ ವಿಚಾರಣೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧಿಕಾರಿ ಎಷ್ಟು ಇಸ್ಪ್ಲಯಿಯೆಂಶಲ್ಲೋ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಮುಗಿದುಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಅಮಾನತ್ತಿನ ಅವಧಿಯ ಸಂಬಳ ಸಹಿತ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ತುಂಬಾ ದಂಡವಾದಂತಾಗುತ್ತದೆ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಅಮಾನತ್ತಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಅನ್ಯಥಾ ಲಭ್ಯವಾಗಬಹುದಿದ್ದ ಗಿಂಬಳ ಕೈಗೆ ಹತ್ತುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಬ್ಬರು ನನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಈ ಆಂಶ ಆ ಮುಂಚೆ ನನ್ನ ಮುಡ್ಡಿ ಮುಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕೇ ಇರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಹೊಕ್ಕು ಮೇಲೆ ಇಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಬರುವಂತಾಯಿತು.

ಪೋಲೀಸರು ಪ್ರಬಲ ಅಥವಾ ಉದಾರ ನಾಗರಿಕರ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಗಂಭೀರ ದೂರುಗಳ ತಪಾಸಣೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪೋಲೀಸರು ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಗುವ 'ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ' ವಿಚಾರಣೆಯೂ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ; ಅದಕ್ಕಾಗುವ ವೆಚ್ಚ ಸೂತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಳವಡಿನಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಕಾಲೇಜು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ನಮ್ಮ ಸಂಸತ್ತು, ವಿಧಾನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅವರು ಮಾಡುವ ಅತ್ಯಂತ ನಾಟಕೀಯ 'ಶಾಸ್ತ್ರ'ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಈ ದೇಶದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಪರಂಪರೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಭಾತ್ಯಾಗ ಅಥವಾ 'ವಾಕೌಟ್' ಎಂದು ಹೆಸರು. ನನಗೆ 'ವಾಕೌಟ್' ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯವಾದ ಹೆಸರು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರ ಎಷ್ಟು ತುರ್ತಾಗಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆಂಬುದು 'ಸಭಾತ್ಯಾಗ' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಧ್ವನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೂಡಾ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಾತಾಡುವ ವೆಟ್ಟಿಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕೂತಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿದಂತಾಗುವುದರಿಂದ, ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅವರು ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಾರಷ್ಟೆ.

ಭಾರತದ ಶಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಪೀಚ್.ಡಿ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನಾದರೂ ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಆದರೆ ಆಗಲೇ ಮಸಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲಿಟ್ಟಿರುವ ನನಗೆ ಡಾಕ್ಟರೇಟಿನಿಂದೇನು? ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಪೀಚ್.ಡಿಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲವಂತೆ.

ಹೌದು, ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಪವಾದವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದೆಂದರೆ ಊಟ; ಇನ್ನೊಂದು ಅಪವಾದವನ್ನು ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಈ ಪ್ರಬಂಧ ಅಪೂರ್ಣವಾದೀತು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅಪವಾದಗಳಿಂದ ಉತ್ಸರ್ಗಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ (Exceptions prove the rule) ಎಂದು ವೃದ್ಧ ವಚನವಿದೆ.

ಆ ಇನ್ನೊಂದು ಅಪವಾದವೆಂದರೆ ನಿದ್ರೆ. ಅದು ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಂಜಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶಕುನಿ ಶಂಕಯ್ಯನವರ ಚರಿತ್ರೆ

ಶಕುನಿ ಶಂಕಯ್ಯನವರು ತುಂಬಾ ತಿರೆಮನಸ್ಸಿನ ನಿರುಪದ್ರವ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಶಕುನಿಯೆನ್ನುವ ಮಹಾಭಾರತದ ಆ ಕೇಂದ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಯಾವ ವಕ್ರ-ಗುಣವೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಶಕುನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೋಲುವ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಕಯ್ಯನವರಿಗಿದ್ದ ಭಯಭರಿತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಆ ಅಡ್ಡಹೆಸರು ಬಿದ್ದಿತ್ತು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು, ಅವರ ಬಾವಿಕಟ್ಟಿಯ ಬಳಿ ಮುಸುರೆ ತಿಕ್ಕಿದ ನೀರು ಕುಡಿದು ಕೊಬ್ಬಿ ಬೆಳೆದ ತಿಂಗಿನ ಮರದ ಮೇಲೆ ಕಾಗೆ ಕೂತು ಗಂಟಲು ಕೆರೆದು ಕೂಗಿದರೆ ಶಂಕಯ್ಯನವರು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದು, "ಹೌದೇ ಹೆಣ್ಣೇ ! ಬೇಳೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಯಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಬಿಡು. ಯಾರೋ ನೆಂಟರು ಬರತ್ತಾರೆ ಅಂತ ಈ ಕಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿ, ಕೇಳಿಲ್ಲವಾ ? ಒಳಗೆ ಕಾಫಿ ಪುಡಿ ಸಕ್ಕರೆ ಉಂಟಾ ಇಲ್ಲವಾ ?" ಅಂತ ಅಪ್ಪಣೆ ಮತ್ತು ಪೃಚ್ಛೆಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ತಿಂಗಿನ ಮರದ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಕಾಗ ಹಾಗೆ ಕೂಗಿದರೆ ನೆಂಟರು ಬರುವುದು

ಖಂಡಿತ ಅಂತ ಶಂಕಯ್ಯನವರ ನಂಬಿಕೆ. ಬರೇ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ತ್ಯಸ್ತರಾಗದೆ ತಾವೇ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣಾಪಿನಲ್ಲೇ ಬೇಳೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಿ, ಕಾಫಿಪುಡಿ, ಸಕ್ಕರೆ ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಸುರಕ್ಷಿತವೆನಿಸುವಷ್ಟು ದಾಸ್ತಾನಿದೆಯೆಂದು ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆಯೇ ಕಾಫಿ ಲೋಟ ಎತ್ತುವವರು ಅವರು. ಬೇಳೆಯನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿಯೇ ಬೇಯಿಸಲು ಹಾಕುವರು. ಕಾಗೆ-ಶಕುನ ನಂಟರು ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ಋನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಎಷ್ಟು ಜನ ಚಿತ್ತೈಸುತ್ತಾರೆಂದು ಅದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ, ಊಟದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಬಂದರೆ ತಾವು ಅಸಿದ್ಧರಾಗಿರಬಾರದಲ್ಲ.

ಶಂಕಯ್ಯನವರ ಹೆಂಡತಿ ಎಂಕಮ್ಮನಿಗೆ ಶಕುನಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಗಾಢ ವಿಶ್ವಾಸ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರು ವೈಯಾರನಾಗಿ, "ನಿನ್ನೂಗೊಂದು ಮರುಳು; ಕಾಗೆಗೆ ತೀತ ಆಗಿರಲಕ್ಕು, ಗಂಟು ಕೆರೀತ್, ಹಾಂಗೆ ಕೂಗತ್. ಆದನ್ನ ನಂಬಿ ಬೇಳೆ ಬೇಸಿ, ಆಮೇಲೆ ಯಾರೂ ಬಾರದೆ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನೇನು ಮಂಡೆಗೆ ಮೆತ್ತಿಕೊಂಬುದಾ?" ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪ ದಾಖಲು ಮಾಡಿ, ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಲ ಹೀಗೇ ಬೇಳೆ ಬೇಯಲಿಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ನಂಟರು ಬಾರದೆ, ಕಡೆಗೆ ಅದನ್ನು ಕಲ ಗಚ್ಚಿಗೆ ಬೆರಸಿ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಇಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಶಂಕಯ್ಯ ಬಡವೆಟ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪುವವರಲ್ಲ. ಆ ಸಲ ಕಾಗೆ ಶಕುನ ತಪಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಅವರು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ನಂಟರು ಆ ಸಲವೂ ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಬೇರೊಬ್ಬ ನಂಟರು ಸಿಕ್ಕಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅಥವಾ ಕಾಗೆ ಗಂಟಲು ಕೆರೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಶಂಕಯ್ಯನವರಲ್ಲಿಗೆ ಅವರ ಒಬ್ಬ ಹಳೇ ಗೆಳೆಯ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬಸ್ ತಪ್ಪಿತಂತೆ! ಕಾಗೆ ಶಕುನದ ಮೇಲೆ ಶಂಕಯ್ಯನವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ನಂಬಿಕೆಯೆಂದರೆ, ಅದು ಕೂಗುವಾಗ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮೋರೆ ಹಾಕಿತ್ತೋ ಅದೇ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ನಂಟರು ಬರುತ್ತಾರೆಂಬುದೂ ಅವರಿಗೆ ಖಂಡಿತ. ಕಾಗೆ ಶಕುನದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಕೊರತೆಯೆಂದರೆ, ನಂಟರು ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೊಂದು ಆಕಸ್ಮಿಕದಿಂದಾಗಿ ಆ ಬರವು ವಜಾ ಆದರೆ,

ತನ್ನ ಮುಂಚಿನ ನುಡಿಯನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡುವ ಉಪಾಯ ಕಾಗೆಗೆ ಗೊತ್ತಿ-
ದ್ದಿಲ್ಲ-ಆಷ್ಟೇ.

ಶಂಕಯ್ಯ ಕಟ್ಟಾ ಬಲಪಕ್ಷದವರು: ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎಳುವಾಗ
ಬಲ ಮಗ್ಗಲಿಗಾಗಿಯೇ ಏಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಎಡಮಗ್ಗಲಿಗಾಗಿ
ಎದ್ದಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಆಮೇಲೆ ಶಂಕೆ ಬಂದರೆ ಅವರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಲಗಿ,
ನಿಮಿಷ ಕಾಲ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕೃತಕ ಗೊರಕೆ ಹೊಡೆದು, ಆ
ಮೇಲೆ ಬಲ ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಹೊರಳಿ ಏಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗಾಗಲಿ
ಒಳಗಾಗಲಿ ಕಾಲಿಡಬೇಕಾದರೆ ಬಲಗಾಲು ಮುಂದಾಗಿಯೇ ಅವರ ಪಾದ-
ಕ್ಷೇಪ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವೊಂದು ಮಹತ್ಕಾರ್ಯದ ಉದ್ದೇಶವೇ ಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ.

ಎಡಬಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರೆಷ್ಟು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದರೆ,
ಅವರ ಮನೆಗೆ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥ ಬರುವವರಿಗೂ ಆ ಕಾನೂನು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿತ್ತು.
ನಾನೊಮ್ಮೆ ಅವರ ಬಳಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿ ಕೈಗಡ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅವರು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಅಜ್ಜಾ ನದಲ್ಲ ನಾನು
ಎಡಗಾಲು ಮುಂದಾಗಿ ಹೊಸಲು ದಾಟದ್ದು ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು.
ಬಂದಂಥಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅವರು ಕ್ಷಣಕಾಲ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತೂಗಾಡಿ, “ಆಚಾರ್ರೇ, ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಿಮಗೆ ಬೇಜಾರಾ-
ಗುತ್ತಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಓಂದುಪಾಯ ಮಾಡುವಾ. ನೀವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಣೆಯಿಂದ
ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಐದು ನಿಮಿಷ ತಡೆದು ಬಲಗಾಲು ಮೊದಲಾಗಿ ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ.
ಕೊಡುವಾ” ಎಂದರು. ನಾನು ಅರೆ ಗಂಭೀರ, ಅರೆ ವಿನೋದವಾಗಿ, “ಹೊರಗೆ
ಕಾಲಿಡುವಾಗ ಎಡಗಾಲು ಮುಂದಿಡಬೇಕೋ, ಬಲಗಾಲೋ” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.
ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆಗೆ ಬಿದ್ದರು. ಆಮೇಲೆ “ಎಡಗಾಲೇ ಮುಂದಿಟ್ಟು
ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಎಡದಿಂದ ಬಂದ ಫಲ ಎಡದಿಂದ ಹೋದರೆ ವಜಾ ಆಗುತ್ತಿ”
ಅಂತ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಹಣ ನನ್ನ ಕೈಲಿಡುತ್ತ
ಶಂಕಯ್ಯ, “ಆಚಾರ್ರೇ, ಬೇಜಾರು ಮಾಡಿಕೋಬೇಡಿ. ಎಡಗಾಲು ಮುಂದಿಟ್ಟು
ಒಂದವರಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟರೆ ನನ್ನ ಹಣ ಮುಳುಗುತ್ತಿ ಅಂತ ನನಗೆ ಭಯ
ಅಂತ ತಿಳಕೋಬೇಡಿ. ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾ ಹೋದರೆಷ್ಟು ಬಂದರೆಷ್ಟು ?
ಆವರೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ನಿಮಗೆ ಅಶುಭವಾಗಬಾರದಲ್ಲ. ಮನೆ

ಮುಟ್ಟುವುದರೊಳಗೆ ಪಿಕ್‌ಪಾಕೆಟ್ ಆಗಿಬಿಡಲೂಬಹುದು. ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯದ್ದು ಕೆಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರಬಹುದು” ಅಂತ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದರು. ನಿಜ ಕೇಳಿದರೆ, ಅವೊತ್ತು ಪೇಟಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪಿಕ್‌ಪಾಕೆಟ್ ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವಸರದಿಂದ ಶಂಕಯ್ಯನವರಲ್ಲಿಗೆ ಕೈಗಡಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವೊತ್ತು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ ಬಲಗಾಲ ಮುಂದಾಗಿತ್ತೋ ಎಡಗಾಲೋ ಅಂತ ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ತಲೆಕೆರೆದುಕೊಂಡರೂ ನೆನಪಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕಿಸೆ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಆ ಹಸ್ತವಿಚಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ ಅಂದು ಬಲಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಎದ್ದು, ಬಲಗಾಲು ಮೊದಲಾಗಿ ತನ್ನ ಪವಿತ್ರ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಹೊರಬಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಸಂಶಯ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಯಾವುದಾದರೂ ವಿಶೇಷ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೊರಬೀಳಬೇಕಾದರೆ ಶಂಕಯ್ಯನವರಿಗೆ ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ. ನಸ್ತೆಗಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಬೆಕ್ಕು ಎಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದೆ? ವಿಧವೆ ಮೊದಲು ಎದುರಾಗಬಹುದೆ? ಒಂಟಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಭಿಮುಖವಾಗಲುಂಟೆ? ಇಂಥದೇನಾದರೂ ಎದುರು ಬಂದರೆ ಶಂಕಯ್ಯ ರೈಟ್-ಅಬೌಟ್-ಟರ್ನ್ ಮಾಡಿ, ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ, ಹುಸ್ ಅಂತ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕೈಹೊತ್ತು ಕೂತುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಮಗ್ಗಲು, ಅವರ ಕಾಲೆರಡೂ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿ-ಇರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಶಕುನಾನುಕೂಲವಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ನೆರೆಮನೆಯ ಕಪ್ಪು ಬಾವುಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬಹುದಾದ ಒಂಟಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇನ್ನೂ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಬಡ ವಿಧವೆಯರು-ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಯಾರು ಗಿಳಿನೇ ಸೆಕ್ಷನ್ ಜಾರಿ ಮಾಡುವವರು?

ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಶಕುನಗಳಿಗೂ ತತ್ವಾರ ಬಂದಿದೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ನರಿಸುಖ ನೋಡಿದರೆ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ ಅಂತ ಶಂಕಯ್ಯನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಶಹರುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗಿ ನರಿಗಳೇ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಅಸ್ತಮಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತೆ ಅಂತ ಅವರೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ದೂರಿದರು. “ಅಯ್ಯೋ ಶಂಕಯ್ಯನವರೇ! ಅವೆಲ್ಲ ಈಗ ಎರಡು ಕಾಲಿನವಾಗಿ ಶಹರುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ಟೋಪಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ?” ಅಂತ ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. (ಆಗಿನ್ನೂ ಬಿಳಿ ಟೋಪಿಗಳನ್ನು ನರಿಗಳು ತೊರೆದಿರಲಿಲ್ಲ.)

ಬೇರೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಕಡೆಕಡೆಯ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಕಯ್ಯನವರನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಥವಾ ನನ್ನಂಥವರು ಅವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಂಕೆಗಳನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸಕೇಶಿಗಳನ್ನು ವಿಧವೆಯೆ-ರೆಂದು ಹಿಡಿಯಬೇಕೋ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡವರನ್ನಷ್ಟೇ ಅಪಶಕುನವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೋ ? ಜುಟ್ಟು ಜನಿವಾರ ಬಿಟ್ಟವರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀವು ತುರ್ತು ಶುಭಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವಾಗ ನಿಮಗೆ ಮೊದಲು ಎದುರಾದ ಒಂಟಿ ಆಸಾಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋ ಶೂದ್ರನೋ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ ?

ಕೆಲವು ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೆ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಎದುರಾದ ಕೂಡಲೇ, “ಎನು ಸ್ವಾಮಿ ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿರಿ ?” ಎಂದು ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ಉಂಡದ್ದು ಕರಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಭಾರತಕ ಅಪಶಕುನಿಗಳ ಹಾವಳಿ ತೀರಾ ಹೆಚ್ಚಾದ್ದರಿಂದ ಶಂಕಯ್ಯ ತಮ್ಮ ಸಹಜ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು, ಯಾರಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆಯುವ ಮೊದಲು ತಾವೇ ನಮಸ್ಕಾರ ಹೇಳಿ, “ದಯವಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ ಅಂತ ಕೇಳಬೇಡಿ !” ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರ ಗೂಢವರಿಯದ ಹುಂಬರು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದಲೋ ಕೋಪದಿಂದಲೋ ಅವರನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗಿರುವ ಶಂಕಯ್ಯನವರೊಡನೆ ನಾನೊಮ್ಮೆ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟಾಗ, ಒಬ್ಬ ವಿಧವೆ ಎದುರಾದರೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಅವರು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಾಗ ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಅವರ ಮುಖ ನೋಡಿದೆ. ವಿಧವೆ ಕಿವಿಯಳತೆಯಾಚೆಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಶಂಕಯ್ಯ ನಗುತ್ತ, “ಬನ್ನಿ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ !” ಎಂದರು. “ಯಾಕೆ ? ವಿಧವಾ ಶಕುನ ಅನಿಷ್ಟವಲ್ಲವೇ ?” ಎಂದೆ. ಅವರು ಮೃದುವಾಗಿ “ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಅಂದೆನಲ್ಲ ? ಅವಳು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಗಂಡ ಆಚೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಅನನ್ಯೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಕೂತವಳಲ್ಲ !” ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದರು.

ಅವರ ಶಕುನವಿವಾಸವನ್ನೆಲ್ಲ ನರ್ಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಸಮಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶಕುನಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಅವರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ. ಹಸ್ತಸಾಮುದ್ರಿಕ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ಅಂಕುರಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ

ಅವರ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವು ಅಥವಾ ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ರಾಹುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಕೂಡಾ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಅವರ ಗೆಳೆಯರೊಬ್ಬರು ಅವರೆದುರಿಗೇ ಲೇವಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ಅವರು ಶಂಕಯ್ಯನವರ ಒಂದು ಗುಟ್ಟಿನ ಕತೆ ಹೇಳಿದರು. ಅನರಿಗೊಬ್ಬ ಗುಪ್ತ ವ್ರೇಯಸಿ ಇದ್ದಂತೆ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಇವರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸಂಜೆ ಸವಾರಿ ಬಿಡುವುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಂಜೆ ರಾಹುಕಾಲ ಅಥವಾ ಪೂರ್ವ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಗುಳಿಕಕಾಲ ಇರುವ ದಿನ ಅವರೆಂದೂ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ ! ಇವರು ಅವಳ 'ಯಜಮಾನ'ರಾದರೂ ಈ ರಾಹುಕಾಲ-ಗುಳಿಕಕಾಲ ಮರ್ಮವನ್ನರಿತ ಅವಳು, ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ಗೆಳೆಯನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು ! ಈ ಕತೆ ಹೇಳುವಾಗ ಅವರು ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ ನೋಡಿ, ಆಕೆಯ ಆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಗೆಳೆಯ ಯಾರೆಂದು ಊಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಟಿನ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಶಂಕಯ್ಯನವರು ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಕೂಡಿಸಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು, ಅವರು ಕೊಪ್ಪದಲ್ಲೋ ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲೋ ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಆಗಲೇ ಅವರಿಗೆ ಶಕುನ, ಸಾಮುದ್ರಿಕ, ಜಾತಕ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಗಾಧ ವಿಶ್ವಾಸ. ಅವರ ಕೈ ನೋಡಿದವರು, ಒಂದು ದಿನ ಧಾರಾಳ ದುಡ್ಡು ಎಣಿಸುವ ಯೋಗ ಈ ಕೈಗಿದೆ ಎಂದು ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಶಂಕಯ್ಯ ಡ್ಯಾಟಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಸಟ್ಟುಗದಂಥ ಒಂದು ಮರಗೈಯನ್ನು ಆಫೀಸಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾರ್ಡ್, ಕವರು ನೂರಾಟ, ಮನಿಯಾರ್ಡರು ಸ್ವೀಕಾರ ಮೊದಲಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಗಂಟುಬಿದ್ದಾಗ ಅವರು ದುಡ್ಡನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟದೆ, ಆ ಸಟ್ಟುಗದಿಂದ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಹರವಿ ಕಣ್ಣಿಂದ ಎಣಿಸಿ, ಹಾಗೆಯೇ ದ್ರಾವರಿನೊಳಗೆ ಬೀಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಕೈಯ ದುಡ್ಡೆಣಿಸುವ ಯೋಗ, ಕಂಡ ಕಂಡವರ ದುಡ್ಡು ಎಣಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋಗಬಹುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ! ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ಸ್ವಂತ ದುಡ್ಡು ಎಣಿಸುವ ಭಾಗ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮರದ ಸಟ್ಟುಗದ ಲಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಅಭಿಮಾನ-

ನಾಯಿತು. ಆ ಸಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಕೊನೆವರೆಗೂ ತಮ್ಮ ತಿಜೋರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾದಿಟ್ಟಿದ್ದರಂತೆ.

ನಮ್ಮ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಅವರೊಬ್ಬ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸದಸ್ಯರು. ಒಮ್ಮೆ ಯಾವುದೋ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಗರಜಿಗಾಗಿ ಅವರು ಹತ್ತು ಸಾವಿರದ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದರು. ಕಮಿಟಿಯವರು ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿತ್ವ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಡಿತಮಾಡಿ ಏಳೂವರೆ ಸಾವಿರ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದರು. ಸಾಲವತ್ತು ಶಂಕಯ್ಯನವರ ಹತ್ತಿರ ಸುಗಮವಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಅವರು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಬಿಚ್ಚಿದರು. ಆ ಕಾಗದವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮುಟ್ಟದೆ ಅವರು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದರು. “ಏಳೂವರೆ! ಸಾಡೇಸಾತ್! ಬೇಡಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಸಾಲವೂ ಬೇಡ! ನೀವು ನನಗೆ ಸಾಡೇಸಾತಿ ಗಂಟು ಹಾಕೋದೂ ಬೇಡ!!” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರು. ಅವರನ್ನು ಸಮಾದಾನಪಡಿಸಲು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಬೇರೆ ಸಾಲಪತ್ರ ತರಿಸಿ ಏಳೇ ಸಾವಿರ ಅಸಲು ಬರೆಸಿದರು. ಏಳೂವರೆಯೊಡನೆ ಶಂಕಯ್ಯ ಎಂದೂ ಸಂಸರ್ಗ ಬೆಳಸುವ ಹಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದು ನೂರಿರಲಿ ಸಾವಿರ ಇರಲಿ, ದಶಸಾವಿರ ಇರಲಿ!

ನಕ್ಷತ್ರ ನೋಡದೆ ಮುಖ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ಶಕುನಿ ಶಂಕಯ್ಯನವರಿಗೆ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರ ನೋಡಿ ಸಾಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲೆಂದು ಷರದಿ ಮಾಡಲು ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಹು ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಸಂಧಿಗೆ ಆರು ತಿಂಗಳ ಮೊದಲೇ ಶಾಂತಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡರೂ, ಸಂಧಿ ಮುಗಿದು ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಡಯಾಬೆಟಿಸ್ ಉಲ್ಬಣಿಸಿತು. ನಕ್ಷತ್ರ ನೋಡಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಆರಂಭಿಸಿದರೂ ಸಂಧಿಯ ಭಯದಿಂದಲೋ ಏನೋ ಅವರು ಕೋಮಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ತಲಪಿದರು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಅವರು ಧನಿಷ್ಠಾ ಪಂಚಕದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲೇ ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆದರು. ಕೋಮಾವಸ್ಥೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಅವರು ಧನಿಷ್ಠಾ ಪಂಚಕದಲ್ಲಿ ಇಹಲೋಕದಿಂದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಲು ಖಂಡಿತಾ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಸಂಶಯ-ಯಾಕೆ ಖಾತ್ರಿ-ಇದೆ.

ವಿಪರೀತ ಧ್ಯಾನಯೋಗಿಯೊಡನೆ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ

“ಹಾರಾಡುವ ಯೋಗಿ” ಅಥವಾ “ನೆಲ ತುಳಿಯದ ಯೋಗಿ” ಎಂದೇ ಹೆಸರಾದ ಕ್ಷುದ್ರರ್ಷಿ ಮಹಂಗೇಶ ಸ್ವಾಮಿಯವರ “ವಿಪರೀತ ಧ್ಯಾನ ಯೋಗ” ಎಂಬ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ಯೋಗವಿಧಾನವೊಂದು ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಜಯಭೇರಿ ಬಾರಿಸಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಫುನರ್ನೇಲಸಲು ಮರಳುತ್ತಿದೆ. ರಾಜಕಾರಣಿಗಳೂ ಉಚ್ಚ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಭಂಡವಾಳಿಗರೂ ತೆರೆಮರೆಯಲ್ಲಿ ಏಜ್ಜಾ ನಿಗಲೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿ ತಾಳಿದ್ದು ಅದು ರಭಸದಿಂದ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಚುನಾವಣಾ (ಹಾಗೆಂದು ಆಸಕ್ತರು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ) ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ಧ್ಯಾನದ ನೆರವನ್ನು ಕೋರುವ ಸಹಸ್ರಾರು ಶಿಷ್ಯರು ಕ್ಷುದ್ರರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಆಗಲೇ ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ವದಂತಿ. ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ತುತ್ತತುದಿಯ ಅಧಿಕಾರ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅನಾಮಿಕ ಆದರೆ ಊಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ ವರ್ಗಗಳು ಕೂಡ ಈ ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಅಷ್ಟು ಗುಟ್ಟಾಗಿಲ್ಲ.

“ಹಾರಾಡುವ” ಅಥವಾ “ನೆಲತುಳಿಯದ” ಯೋಗಿಯೆಂದು ಈ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಹೆಸರು ಬರಲು ಅವರು ಎಂದೂ ವಿಮಾನ ಮೂಲಕ ಹೊರತು ಸಂಚರಿಸದಿರುವುದು ಕಾರಣ. ವಿಮಾನದಿಂದ ಇಳಿಯುವಾಗ ಅವರ ಪಾದಗಳ ಕೆಳಗೆ ಕಾಶ್ಮೀರಿ ಶಾಲು ಹಾಸಿ ಅದರ ಮೇಲಿಂದ ನಡೆದು ನೇರವಾಗಿ ಅವರು ಕಾರು ಏರುತ್ತಾರೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು “ನೆಲ ತುಳಿಯದ ಸ್ವಾಮಿ”ಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೊಂದು ಸ್ವಂತ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೊಂದು ಸ್ವಂತ ಹೆಲಿಪ್ಯಾಡ್ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ನಿರಾಶೆಗೊಳಿಸದ ಈ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪಂಚತಾರಾ ಹೋಟೆಲಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಈ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕಂಡ ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಅವರ ವೇಷದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾದನು. ಯೋಗಿಗಳು ಒಳ್ಳೇ ಆಳಾಗಿದ್ದಾರಲ್ಲದೆ ಸ್ಫುರದೂ ಪಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಸಾಲದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಕಿವಿಗಳವರೆಗಿನ ನೆತ್ತಿಯ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ನುಣ್ಣಿಗೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಗಳನ್ನು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳಸಿರುವುದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ತಟ್ಟನೆ ಅಭಿಭೂತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮನಶ್ಯಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಣತರಂತೆ ಕಂಡ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಜಿ ಕ್ಲಾಸಿನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಡಬಲ್ ಗ್ರಾಜುಯೇಟನು ಓದಿದಷ್ಟು ಸಲೀಸಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡು, “ಓ! ಆದಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಡ” ಎಂದರು. “ನಾನು ಭಾರತದ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವಾಮಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಾದ ‘ಕೇಶಿ’ ಮತ್ತು ‘ಮುಂಡಿ’ ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂಗಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ತಿಳವಳಿಕೆಗಾಗಿ, ‘ಕೇಶಿ’ ಎಂದರೆ ಕೂದಲು ಬೆಳಸಿಕೊಂಡವರು ‘ಮುಂಡಿ’ಯೆಂದರೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡವರು”, ಎಂದು ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ಅತಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಬ್ರೂಕೇಡಿತ ಅಪ್ಪಟ ಸಿಲ್ಕ್ ದುಸ್ತಿನಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಂಕುಮ ಕೇಸರದ ಕೆಂಪು ತಿಲಕ ಧರಿಸಿದ್ದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ತೋರಿಸಿದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತಾಗ, ಅವರ ಗಡ್ಡದಿಂದ ಗಮಗಮಾಯಿಸುವ ಲೆವೆಂಡರ್ ಸುವಾಸನೆ ನಿಮ್ಮ ಈ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಮೂರ್ಛಿತಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲ ಮಾತ್ರ. ಅವರು ಧರಿಸಿದ ಸಿಲ್ಕಿನಷ್ಟೇ ಅಪ್ಪಟವಾದ

ಇಂಗ್ಲೀಜಿಯನ್ನು ಅವರು ಅಮೆರಿಕನ್ ಆಕ್ಸೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗಿಂತ ಇಂದು ಅಮೆರಿಕನ್ನರು ಹೆಚ್ಚು ಏರುಭಾಸಿನ್ನರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಇಂಗ್ಲೀಜಿ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಶುದ್ಧವೆಂದು ಲೋಕಾಭಿ-ರಾಮವಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಕಾನ್ಸೆಪ್ಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂದೇಹಿಸಿದಾಗ “ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ನೋಡಿಬರೆ ಯಾವುದು ಸಕ್ಸೆಸ್ ಪುಲ್ಲೋ ಅದೇ ಶುದ್ಧ ಎನ್ನುವುದೇ ಸಿದ್ಧ” ಎಂದವರು ಸಿದ್ಧಾಂತಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನು ರಾಧಾಂತಿ-ಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಲಿಲ್ಲ.

“ಕ್ಷುದ್ರರ್ಷಿ” ಎಂಬ ಅವರ ಬಿರುದಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಸಿಧಿ ಮೃದು-ವಾದ ಸೋಜಿಗ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ. “ಓ ! ‘ಕ್ಷುದ್ರ’ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಕೇಳು ಅರ್ಥ-ವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಅವರು ಆಶ್ವಾಸನ ಕೊಟ್ಟರು. (ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಪ್ರತಿ-ಯೊಂದು ಪಕ್ಷೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಓ ! ಎಂದೇ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಓಂಕಾರದ್ದೇ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪ ಎಂದು ನಾನು ತರ್ಕಿಸಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ “ಆಧುನಿಕ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತದಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕಾಗಿದೆ” ಎಂದವರು ಓಂದು ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರು.) ಕ್ಷುದ್ರತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವ-ರಿಸುತ್ತಾ ಸ್ವಾಮೀಜಿ, “ವೇದ ಮುಷಿಗಳಲ್ಲೇ ಕ್ಷುದ್ರ ಸೂಕ್ತರು ಇದ್ದಾರೆ. ಮಹಾಸೂಕ್ತರು ಉದ್ಧಾನುದ್ಧದ ಬಹಳ ಸೂಕ್ತಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರೆ, ಕ್ಷುದ್ರ ಸೂಕ್ತರು ಜನರನ್ನು ಬೋಧಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡದೆ ಕೆಲವೇ ಸೂಕ್ತಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ನಾನೂ ಹಾಗೆಯೇ” ಎಂದರು. ಸೂಕ್ತವೋಕ್ತಗಳ ವಿಷಯ ನನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮೀತಿಮೀರುವಷ್ಟಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಂದೂಡಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಇಂಪ್ರೆಸ್ ಆಯಿತು.

ಮಹಂಗೇಶ ಯೋಗಿಗಳ ಜನ್ಮವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಅವರು, “ಓ ! ಅದೆಲ್ಲ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಮಾತಾಯಿತು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಎಂದೂ ಮಾತಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟು, ಹುಟ್ಟೂರು, ಹುಟ್ಟಿಸಿದವರು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಆಸ್ತಿತ್ವವೇ ಮಾಯೆಯೆಂದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ-ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಸಾವಿಲ್ಲ. ತದೇಕೋವಶಿಷ್ಟಃ ತಿವಃ ಕೇವಲೋಽಹಮ್ ನಾನು ದಿಶ್ಯಾಲಾದ್ಯನಪಚ್ಚನ್ನನು ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ

ನಡುವೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಮಂದ, ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಹೆಬ್ಬೆರಳು, ತೋರು-
ಬೆರಳು ಜೋಡಿಸಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರು.
ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನಮುದ್ರೆ ಪದರ್ಶಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಂತೆ ನನಗೆ ನನ್ನ
ಅಜ್ಞಾನ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯ
ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟೆ.

ಆದರೆ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಬೇರೆ ಅನುಶೋಧನೆಗಳಿಂದ, ಸ್ವಾಮೀಜಿ-
ಯವರು ತಪ್ಪಿ ಕೂಡ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯದಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಮೂಲತಃ
ಕನ್ನಡಿಗರೆಂದೂ ಅವರು ವಿಂಧ್ಯಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವನೋ ಯೋಗಿಯಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ
ಪಡೆದರೆಂದೂ ತಿಳಿದು ಬಂದಿತ್ತು.

“ತಾವು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದಿರಿ ?” ಎಂದು ನಾನು ಬೇರೆ
ಜಾಡು ಹಿಡಿದೆ. “ಎಲ್ಲ ಯೋಗಿಗಳಂತೆ ಹಿಮಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲವೇಕೆ ?”

“ಓ ! ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಿಮಾಲಯದ ಚಳಿಯಲ್ಲೇ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬುದು ಬರಿ
ಭ್ರಮೆ. ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಚಂಬಲ್ ಕೊಳ್ಳದಲ್ಲಯೂ ಅಷ್ಟೇ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೋಗಸಾಧನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಕಾಲ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ.
ಕಾಲ ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ಭ್ರಮೆ. ನನಗೆ ಕಾಲವೇ ಇಲ್ಲ, ನಿನಗೆ ಭೂತ
ಭವಿಸ್ಯದ್ ವರ್ತಮಾನ ಎಸಸುವುದೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಬರೇ ವರ್ತಮಾನ. ಅಜೋ
ಸಿತ್ಯಃ ಶಾಶ್ವತೋಕಂ ಪುರಾಣಃ. ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯುಗದಷ್ಟು
ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬಹುದು.

“ಹೌದು, ಈಗಿನವರಿಗೆ ಪುರಸ್ಕೊತ್ತು ಕಡಿಮೆ” ಎಂದು ನಾನು ನಡುವೆ
ಬಯಿ ಹಾಕಿದೆ.

“ಓ ! ವಿಶ್ವ ಉಬ್ಬುತ್ತಿದೆ, ಕಾಲ ಕುಗ್ಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು,
ನನ್ನಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆಯುವವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹಸ್ತವಾದ ವಿಪರೀತ ಧ್ಯಾನ
ಯೋಗದ ಕೋರ್ಸನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರ
ಪರಿಣಾಮಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತೀಯ ಯೋಗದ ಅಷ್ಟಾಂಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು
ಕಾಲು ಗಂಟೆಯ ರಹಸ್ಯ ಮಂತೋಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಡಕ ಮಾಡುತ್ತದೆ.”

“ಈ ಕೋರ್ಸಿನ ವಿವರಗಳೇನು ?” ನಾನು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ.

“ಹೃ! ಅದು ನಿರ್ವಿವರ ಅವಿಭಕ್ತ ಅಖಂಡ ಯೋಗ. ಉಪದೇಶ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಅದು ತಿಳಿಯುವುದು”.

“ಈ ಯೋಗದಿಂದ ದೊರಕುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ?”

“ಶಾಂತಿ ! ಪೂರ್ಣ ಮನಃಶಾಂತಿ ! ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಾಡುವುದು (nagging ಎಂಬುದು ಅವರ ಶಬ್ದ) ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತೆ.”

“ಅದು ಹೇಗೆ ?”

“ಓ ! ಅದೇ ? ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವ ಒಂದು ನಾಡಿಯಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಕಂಡುಹಿಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಷುವಾ ನಾಡಿಯೆಂದು ನಾನು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಈ ನಾಡಿಯನ್ನು ನನ್ನ ವಿಪರೀತ ಧ್ಯಾನಯೋಗ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತದೆ”.

“ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತದೆ ? ಸರ್ಜರಿ ಇಲ್ಲದೆ ?” ನಾನು ಬೆಚ್ಚಿ ಪೃಚ್ಛಿಸಿದೆ.

“ಓ ! ಕತ್ತರಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಲಕ್ಷಣಾರ್ಥದಲ್ಲಿ cuts ಬದಲಿಗೆ inhibits totally (ಪೂರ್ತಿ ಅವಿರೋಧಿಸುತ್ತದೆ) ಅಂದುಕೋ ಶಬ್ದದ ಬಗ್ಗೆ ನಿನಗೆ ಅಷ್ಟು ಭಲ ಇದ್ದರೆ” ಎಂದರು ನೆಲ ತುಳಿಯದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ.

ನಾನೂ ವಿಪರೀತ ಧ್ಯಾನಯೋಗದ ಉಪದೇಶ ಪಡೆಯಲೇ ಎಂದು ಆಸೆಯಾಯಿತು. ನನ್ನ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯೂ ನನಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಗುಂಡುಸೂಜಿ ಚುಚ್ಚುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟೆ,

“ಓ ! ವರ್ಗ ವರ್ಣ ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರೂ ವಿಪರೀತ ಧ್ಯಾನ-ಯೋಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರೆಂಬುದು ತತ್ವ. ನಿನ್ನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ೫೦೦ ಡಾಲರು ಅಥವಾ ತತ್ಸಮಾನ ಇಂಡಿಯನ್ ಕರೆನ್ಸಿ ಇದ್ದರೆ ನೀನು ತತ್ ಕ್ಷಣ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆಯಬಹುದು” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಬಂತು.

ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಆಗ್ನದಲ್ಲಿ ಮಾರುವವರಲ್ಲ. ವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು ಅವರ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಥಾ finality ಇತ್ತೆಂದರೆ, ನನಗೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಚೌಕಾಶಿ ಮಾಡುವ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಜೇಬು ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಾದೆ. ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ನಡುವೆ ನೆನಪು ಬಂದಿಯಾದರೆ, ಒಬ್ಬ ವಾಂತ್ರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಗಳಿ ಬರೆದು ಒಂದು ಸೈಟು ಗಿಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಜೂಜು; ಇದು ವ್ಯಾಪಾರ.

“ಈ ಯೋಗವನ್ನು ನೀವೇ ರೂಪಿಸಿದಿರಾ ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳೇ ಉಪದೇಶಿಸಿದರೋ?” ನಾನು ಸೈಟಿನ ಹಂಬಲ ತೊರೆದು ಮಾತು ತಿರುಗಿಸಿದೆ

“ಓ ! ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಎಂಬುದು ಮತ್ತೊಂದು ಮಾಯೆ. ಸಿದ್ಧಿಯ ನಂತರ ಗುರುವೇ ಶಿಷ್ಯ, ಶಿಷ್ಯನೇ ಗುರು. ನೇಹ ನಾನಾಸ್ತಿ ಕಿಂಚನ. ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ.”

“ಆದರೂ—”

“ಓ ! ನಾನು ಈ ಯೋಗವನ್ನು ಈ ಕಾಲದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಗೊಳಿಸಿದ್ದೇನೆ”.

“ಆದರೆ ಕಾಲ ಎಂಬುದು ಭ್ರಾಂತಿ ಎಂದು ಈಗ ಆಪ್ತನೇ ಆಯಿತಲ್ಲ.”

ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ನಕ್ಕರು “ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಎಂಬುದು ನಾಸ್ತಿ ನಿನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಸ್ತಿ. ಆಮೇರಿಕದ ಜನರಿಗೆ ನಾನು ಈ ಯೋಗವನ್ನು ಸರಿಹೊಂದಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವೇಳೆ ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಯೋಗ ಮತ್ತಾರಿಗಿಂತ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ”

“ಅದು ಹೇಗೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ?”

“ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿಂದ”, ಸ್ವಾಮೀಜಿ ವಿವರಿಸಿದರು. “ಒಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಅತಿರೇಕವಾದ ಸಂಪತ್ತು ಇದೆ; ಮತ್ತೊಂದು, ಅವರಲ್ಲಿ ಅತಿರೇಕವಾದ ಆತ್ಮ-ಸಾಕ್ಷಿ ಇದೆ. ಇವೆರಡೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪುದುನಾಳುವುದು ಕರ ಕಷ್ಟ. ಅವರು ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಹಣ ಕೂಡಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ತಾವು ಜುಗುಪ್ಸೆ ಸಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ ಅವರಿಗೆ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಅಣೆಗಳಂತೆ ಅಣೆಯತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹಣವನ್ನು ಸಲಿಸಾಗಿ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವ ಬದಲು, ದೊಡ್ಡ ಧರ್ಮ foundation ಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಅಪ್ಪಂದಿರಿಗೆ ಹೇಸಿಕೊಂಡು ಹರೇಕೃಷ್ಣ ಪಂಥ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಎದೆಗುದಿಯನ್ನು ತಣಿಸುವುದು ಅಮೇರಿಕನ್ ವೇ ಆಫ್ ಲೈಫ್ ಅನ್ನು ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಅಮೇರಿಕನ್ ವೇ ಆಫ್ ಲೈಫ್ ಉಳಿಯಬೇಕಾದ್ದು ವಿಶ್ವ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ಅವರು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಯೋಗ—

ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಈ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಳವಡಿಸುವ ಮೂಲಭೂತ ಬದಲಾವಣೆ. ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಲಾಯಿತು.”

“ಹೌದೌದು, ನಾನೂ ಹಾಗೇ ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ಅಮೇರಿಕನ್ ವೇ ಆಫ್ ಲೈಫ್ ಉಳಿಯದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಕಂಗಾಲರಿಗೆ ಹಣವನ್ನೂ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಬಾಂಬುಗಳನ್ನೂ ನಮ್ಮ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಪರಿಧಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ನೆವಗಳನ್ನೂ ಯಾರು ಒದಗಿಸಬೇಕು ?” ಎಂದು ನಾನು ಸಹ-ಮತ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದೆ,

“ಅಲ್ಲಿ ನೀವು ವಿಪರೀತ ಧ್ಯಾನದ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ?”

“ಓ ! it depends ಅಂತೂ ಕನಿಷ್ಠ ೫,೦೦೦ ಡಾಲರ್ !”

“ಅಯ್ಯಬ್ಬಾ !” ಎಂಬ ಉದ್ಗಾರ ನನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ತಂತಾನೇ ಹೊರ-ಬಿತ್ತು.

“ಓ ! ಅಷ್ಟು ಹೌಹಾರಬೇಡ. ಅಮೇರಿಕ ಇಂಡಿಯ ಅಲ್ಲ ! ತುಟ್ಟ ಅಲ್ಲದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಮಾರುವುದಿಲ್ಲ. ಐಡಿಯವೇ ಇರಲಿ, ಅಡ್‌ವೈಸೇ ಇರಲಿ, ಸರಕೇ ಇರಲಿ, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಾಲ್ಯು (ಮೌಲ್ಯ) ಗಳೂ ಪ್ರಯಾಸ್‌ಗೆ (ಬೆಲೆ) ತಳಕು ಬಿದ್ದಿವೆ. (All their values are price-linked). ‘ಹಾರಾಡುವ ಯೋಗಿ’ ಎಂದು ನನಗೆ ಹೆಸರು ಬಿದ್ದಿದೆಯೆಂದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಹಾರದೆ, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಡೆದರೆ, ಯಾಕೆ ಮೋಟಾರಿಸಿದರೆ ಕೂಡ ಅವರು ಓ ಇವನು ಇಂಡಿಯದಿಂದ ಬಂದ ತಿರುಕನಿರ-ಬೇಕು (Oh! he must be a begger from India) ಎಂದು ಕೊಳ್ಳು-ತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅವರು ನನ್ನ ವಿಪರೀತ ಯೋಗವನ್ನು ಬಿದಿರು ಗಳದಿಂದ ಕೂಡ ಮುಟ್ಟಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.”

ನನಗೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ತಿರುಳದೆ ಎಂದು ತೋರಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರು ಯೋಗೀ ‘ಮಹಂಗೇಶ’ ಎಂದು ಯಾಕೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳು-ತ್ತಾರೆಂದೂ ಹೊಳೆಯಿತು.

“ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಇಂಡಿಯದಲ್ಲಿ” ಎಂದೆ ನಾನು ಅನುಮಾನದಿಂದ.

“ಓ ! ಇಂಡಿಯದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ವಿಪರೀತ ಧ್ಯಾನಯೋಗಕ್ಕೆ ಏನೂರು ಡಾಲರ್ ದಕ್ಷಿಣೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ”.

“ಅದಲ್ಲ, ನಾನು ಹೇಳುವುದು. ನಮ್ಮ ಮೌಲ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ.”

“ಓ !” ಎಂದು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ನಕ್ಕರು. “ನಿಮ್ಮ ಮೌಲ್ಯ-ಪದ್ಧತಿ ?

Don't you see that every Indian is dying to be an American ?”

(ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಇಂಡಿಯನ್ ಕೂಡ ಅಮೇರಿಕನ್ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಜೀವ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ?)

ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ತುಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತುಂಟನಗು ಮೂಡಿತು. “ಬಲ್ಲೆ, ನಿನ್ನ ಅನುಮಾನ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು And those that don't want to be Americans want to be Russians ! (ಮತ್ತೆ ಅಮೇರಿಕನ್ನರಾಗಲೊಲ್ಲದವರಿಗೆ ರಶಿಯನ್ನರಾಗುವ ಹಂಬಲ)-ಹಾ ! ತಡೆ ತಡೆ ! ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. And those that won't be either simply don't matter (ಎರಡೂ ಆಗಲೊಲ್ಲದವರನ್ನು ಯಾರೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ). ಅವರಿಗೆ ತಾವು ಇಂಡಿಯನ್ನರೆಂದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬರೇ ಅಭಿಪ್ರಾಣಿಗಳು. ಅವರು ವೋಟು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಆಹ್ವಾನ”.

ಈ ಭೀಕರ ತೀರ್ಪನ್ನು ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ತಾಳಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. “ಹಾಗೆ ಯಾಕೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ? ನಾನೇ ಇದ್ದೇನೆಲ್ಲ. ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಬರ್ತೀರಾ ಅಂತ ಕೇಳಿದಾಗ ಬೇಡ ಅಂದವನು ?”

“ಹೌದೆ ? ಆದರೆ Do you think you really matter?” (ನಿನಗೆ ಏನಾದರೂ ಬೆಲೆ ಉಂಟೆಂದು ನೀನೆಣಿಸಿದ್ದೀಯಾ ?) ಎಂದು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ನಿರ್ದಯವಿಂದ ಕೇಳಿದರು.

ಆಂಗ್ಲ ತೋರಿಸಿ ಅವಲಕ್ಷಣ ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು ಮತ್ತೆ ವಿಷಯಾಂತರ ಮಾಡಿದೆ.

“ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಈ ಧ್ಯಾನಯೋಗವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ ?”

“ಓ ! ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ”

“ಎಂಥ ಜನರು ತಮ್ಮ ಈ ಧ್ಯಾನಯೋಗಕ್ಕೆ ದೀಕ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ?”

“ಓ ! ಅದಕ್ಕೇನು, ಮಿಲಿಯಾನಿಯರರು. ಸಿ.ಐ.ಎ. ಏಜಂಟರು, ಉದ್ಯೋಗವತಿಗಳು, ಸಿನೇಟ್ ಸದಸ್ಯರು, ಕೆಬಿನೆಟ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು, ಪಾದ್ರಿಗಳು, ಪ್ರೊಫೆಸರರು, ಗಂಡಂದಿರು, ಹೆಂಡಂದಿರು, ಪೋಲೀಸ್ ವರಿಷ್ಠರು, ಜನರಲ್ಲರು, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು-ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಾರದ್ದನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಾದವರೆಲ್ಲ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಆರಿಸಿಬಂದ ಸರ್ಕಾರ-ವನ್ನು ಉರುಳಿಸುವ ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಕಿ, ನಡುವೆ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದ ಕುಟುಕಿಸಿ-ಕೊಂಡ ಸಿ. ಐ. ಎ. ವರಿಷ್ಠನೊಬ್ಬ ನನ್ನ ಯೋಗವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದ. ಮೂರು ದಿನದೊಳಗೆ ಅವನ ವಿಷುಮ್ಮಾ ನಾಡಿ ಡೀ-ಫ್ಯೂಸ್ ಆಯಿತು. ಈಗ ಆತ ಹುಮ್ಮಸದಿಂದ ತನ್ನ ಕಾಯಕ ನಡೆಸಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.”

“ಸ್ವಾಮೀಜಿ, ತಮ್ಮ ಯೋಗದ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ತಾವು ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಯಾಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ?”

“ಅಯ್ಯಾ ಮಂದಮತೀ ! ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯದಿರುವ ಯಾವ ಭಾರತೀಯ ಸರಕು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾರುತ್ತಿ ಹೇಳಯ್ಯ ? ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ವೇದಾಂತ, ವೈದ್ಯ, ವಿಜ್ಞಾನ, ದೇವರು, ದಿಂಡರು, ಹರೇಕೃಷ್ಣ-ಯಾವುದು ಹೇಳಯ್ಯ !” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು ಪ್ಲುದ್ರರ್ಷಿಗಳು.

“ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಗಪ್ರಸಾರದ ಪ್ರಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತನುಗೇನು ಅನಿಸುತ್ತದೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ?”

“ಓ ! ಇಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಜನ, ವಿಪರೀತಯೋಗದ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

“ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ? ಉಡವಾಳಗಾರರು ? ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ? ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಹಾರಹೊಡೆಯುವ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ?”

“ಹೋ ! ಮತ್ತು ಸ್ಮಗ್ಲರರು, ಹೆಂಗಸರ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರು” ಎಂದರು ಸ್ವಾಮೀಜಿ.

“ಮತ್ತೆ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರು ?”

“ಓ ! ಇಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರು ಇದ್ದಾರೆಯೇ ? ಆಚೆ ಈಚೆ-
ಯವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದವನನ್ನು ಹುಲಿ ಹಿಡಿಯಿತೆಂಬ ಗಾದೆ ಕೇಳಿ-
ದ್ದಿಯಾ ನೀನು ?” ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಚಟಾಕಿಸಿದರು.

ನನಗೆ ನಗೆ ಬಾರದಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಸ್ವಾಮೀಜಿ, ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ವಿಪರೀತ
ಯೋಗ ಅಮೇರಿಕನ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ರೂಪಿಸಿದ್ದು, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ
ಶರಣು ಬರುವವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅಮೇರಿಕದವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಹಾಗೆಯೇ
ಇವೆಯೇ ?”

“ಓ ! ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಹಾಗೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಇವರು
ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಅಮೇರಿಕನ್ನರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆದಾದ್ದು ತಮಗೂ ಒಳ್ಳೆದಾಗಿರ-
ಬೇಕು. ನೀವು ಏನು ನಂಬುತ್ತೀರೋ ಅದು ಆಗುತ್ತೀರಿ.”

“ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದು ಫ್ಯಾಷನೇಬಲ್, ಅಲ್ಲವೇ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ?-ಆದರೆ
ನಿಜಕ್ಕೂ ?” ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ.

ಸ್ವಾಮೀಜಿ ತುಸು ಕೆರಳದಂತೆ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡರು. “ನೀನು ಎತ್ತ-
ಹೊರಟಿದ್ದೀಯೆಂದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿ. ಈ ಜನರಿಗೆ ವಿಷುವನ್ನಾ ನಾಡಿ
ಉಂಟೇ ? ಅದು ಇದ್ದರೆ ಜೀವಂತ ಇದೆಯೇ ಎಂದಲ್ಲವೇ ನೀನು ಕೇಳುತ್ತಿರು-
ವುದು ? ಇದು ಆಫ್-ದಿ-ರಿಕಾರ್ಡ್, ವರದಿ ಮಾಡಿ-ಗಿಡೀಯ ! ಈ ದೇಶ-
ದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಡೆ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ತೊಂಭತ್ತು ಪಾಲು ಜನರು ಮಿತಿಮೀರಿದ ಹಣ
ಅಥವಾ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ಮಿತಿ-
ಮೀರಿದ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಪರೀತ ಧ್ಯಾನ
ಅವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಅನರಿಗೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಆಫ್-ದಿ-ರಿಕಾರ್ಡ್ ಈಗ get out” ಎಂದು ನನಗೆ
ಬಾಗಿಲು ತೋರಿಸಿದರು. ನಾನು ಆಫ್-ದಿ-ರಿಕಾರ್ಡ್‌ಗೆ ಕಟ್ಟುಬಿಳುವನ-
ನಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

೧೩

ತಾಯಿ ಬೇಕಂತೆ

“ಬೇಕು-ಒಬ್ಬ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಅವಳ ಗಾಢಪ್ರೇಮ-ಕ್ಲಾಸ್ ಓನ್ ಆಫೀಸರನಿಗೆ—ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ ನಿಷೇಧವಿಲ್ಲ. ಬಾಕ್ಸ್ ನಂ. ೧೫೧೨ ಸಂಡೇ ಸ್ವಾಂಟ್‌ಡರ್ಡ್, ನವದಿಲ್ಲಿ” — ಸಂಡೇ ಸ್ವಾಂಟ್‌ಡರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಾಹಿರಾತು. ಸೋಜಿಗ- ಅಲ್ಲವೇ ? ಬೆಳೆದು ಧಡಿಯನಾದ ಇಂಥಾ ಆಫೀಸರನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ತಾಯಿ ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ? ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ ನಿಷೇಧವಿಲ್ಲದೆ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಾಯಿಯ ಪ್ರೇಮ ಸಾಕು ಎನ್ನುವುದು ? ಅವನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಕೆಲ ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸಿನವರಂತೆ ಗೆಲತಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ?

ನಾನೂ ಸೋಜಿಗಪಟ್ಟೆ. ಮತ್ತು ಊಹಾಪೋಹ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಆಫೀಸರನ ಹಡೆದ ತಾಯಿಗೆ ಏನಾಗಿರಬಹುದು ? ಅವಳು ಸತ್ತಳೆ ? ಸತ್ತಿದ್ದರೆ ಎಂದು ? ಇದೇ ಈಗಲೋ, ಬಹುಕಾಲದ ಹಿಂದೆಯೋ ? ನನ್ನ ಅಂಥ ತರ್ಕ-ವಿತರ್ಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಊಹೆಯೂ ಸಾಧಾರವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗದಿದ್ದ ಮೇಲೆ

ಅವನ ತಾಯಿ ಬಹಳ ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಸತ್ತಳೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೇ. ಈ ಕಲ್ಪನೆ ನನ್ನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತದೆ. ಅವನ ತಾಯಿ ಎಂದೋ ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅವನಿಗೆ ತಾಯಿಯ ತೀವ್ರ ಆಗತ್ಯವೆನಿಸಿದೆ—ಎಂದು ನಾನು ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹರಿಯಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಆದರೆ ಯಾಕೆ ? ಅವನು ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಾಶನಾದನೆ ? ನಾವು ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟೋ, ಅಷ್ಟೇ ತಾಯಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದಲೂ ಎಂದು ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಬಯಸುತ್ತೇವೆ. “ಕಾರ್ಯೇಷು ದಾಸೀ ಕರಣೇಷು ಮಂತ್ರೀ ರೂಪೇ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕ್ಷಮಯಾ ಧರತ್ರೀ ಭೋಜ್ಯೇಷು ಮಾತಾ ಶಯನೇಷು ರಂಭಾ” ಇದು ನಿಜವಾದ ಕುಲಧರ್ಮಪತ್ನಿಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಸುಭಾಷಿತಕಾರ ಹೇಳುವುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಭೋಜ್ಯೇಷು ಮಾತಾ, ಕ್ಷಮಯಾ ಧರತ್ರೀ—ತಿನ್ನಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯಾಗಬೇಕು. ಕ್ಷಮಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಾಗಬೇಕು. ಇವೆರಡೂ ತಾಯಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದರೆ ಕಾರ್ಯೇಷು ದಾಸಿಯೂ ತಾಯಿಯೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ತಾಯಿಯ ಹಾಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು ? ಹೀಗೆ, ಕೈಹಿಡಿಯುವ ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಗಂಡಸು ಬಯಸುವುದು ಶೇಕಡಾ ಐವತ್ತರಷ್ಟು ತಾಯಿಯನ್ನು, ಒಂದಂಶ ಮಾತ್ರ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು—ಅವಳು ಶಯನೇಷು ರಂಭಾ ಆಗಬೇಕಾದಾಗ.

ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಆರು ಕವಲಿನ ಆಶೆ ನಮಗೆ ಗಗನಕುಸುಮವಾಗಿಯೆ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಅವಳು ಶಯನೇಷು ರಂಭಿ ಆಗಬಹುದು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮಗೆ ರಂಭಿಯೊಬ್ಬಳೇ ಸಾಕು ಎನಿಸಲೂಬಹುದು. ಆ ಮದಿಷ್ಟ ದಿನಗಳ ಸ್ವಾದಿಷ್ಟತೆ ತುಸು ಬೇಸರವಾದಾಗ ನಾವು ಅವಳ ಕೈಯಡಿಗೆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಬಡಿಸಿ ಕಲಿಸಿದ ಅಡಿಗೆಯಷ್ಟು ರುಚಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗಮನಿಸತೊಡಗುತ್ತೇವೆ. ಹಸಿದುಬಂದಾಗ ರಸದೂಟಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ತಾಯಿ ತಿದ್ದಿದ ನಾಲಿಗೆ ಅದು. ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ “ಕ್ಷುಧಾತ್ಮಸಾರ್ತಾ ಜನನೀಂ ಸ್ಮರಂತಿ”.

ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ನೀವು ನೆನೆದುಕೊಂಡಿರೋ, ನಿಮ್ಮ ಸೊಪ್ಪುಗಳಾದ ರಂಭೆ ಅದನ್ನು ಬೇಗನೆ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವಳು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಹಾಗೆ ಪ್ಲಮೆಯಾ ಧರಿತ್ರಿ, ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರಲು ತಡ ಹತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಪುರುಷನನ್ನು ತನ್ನ ಅತ್ತೆಯೊಡನೆ ಕೂಡ ಪಾಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಇಡೀ ಪುರುಷ ಬೇಕು. ಅವಳಲ್ಲಿ ರಂಭೆ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟೂ ಧರಿತ್ರಿಯ ಅಂಶ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ತಾಯಿಯ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು, ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದದೆ ರಂಭೆಯನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ನಮ್ಮೀ ಜಾಹಿರಾತಿನ ನಾಯಕನಿಗೆ ಹೀಗನಿಸಿರಬಹುದೇ ? ಎಂದೋ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ತಾಯಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಹಂಬಲಿಸುವಂತೆ ಅವನ ರಂಭೆ ಅವನನ್ನು ನೋಯಿಸಿದಳೇ ? ಹೆಂಡತಿಯೆಂದೂ ತಾಯಿಯಾಗಲಾರಳೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಅನಿಸಿರಬಹುದೇ ? ಕ್ಲಾಸ್ ಒನ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ತಾಯಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಈಗ ತಿಳಿದಿರಬಹುದೇ ? 'ಊರಿಗೆ ಆರಸ-ನಾದರೂ ತಾಯಿಗೆ ಮಗ' ಎಂದ ಹಿರಿಯರ ಮಾತು ಅವನಿಗೂ ಪ್ರತೀತವಾಯಿತೆ ?

ನಾನು ಸ್ವತಃ ಅಜ್ಜನಾಗುವ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನೇನು ಭಾವನಾಪರನೂ ಅಲ್ಲ. ಗಾಂಧಿ ಸತ್ತಾಗ ಹೊರತು, ಮತ್ತಾರು ಸತ್ತಾಗಲೂ ನಾನು ಅತ್ತಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ ಸತ್ತಾಗಲೂ, ಎಲ್ಲರ ತಾಯಿಯೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಸಾಯಲೇಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡು, ಅವಳನ್ನು ಬೂದಿ ಮಾಡಿ ಬಂದವನು ನಾನು. ಆದರೂ ಅಷ್ಟು ಮಾಡಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಡೊಗರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಅನಿಸಿತು. ಆ ಡೊಗರಿನಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಪಿಶಾಚಿ ಶಬ್ದಗಳು ಊದುವ ಹಾಗೆ ಅನಿಸಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮೀ ಜಾಹಿರಾತಿನ ಕ್ಲಾಸ್ ಒನ್ ಅಧಿಕಾರಿಗೂ ಅನಿಸಿರಬಹುದು. ನೀವು ಎಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡವರಾದ ಮೇಲೂ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮುಖವಿಟ್ಟು ಅತ್ತು, ನಿಮ್ಮ ಪಾಪಗಳನ್ನು, ತಾಪಗಳನ್ನು, ಅಪಮಾನಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆತಂಕವಿಲ್ಲ. ಅವಳು ನಿಮ್ಮ ತಲೆ ನೇವರಿಸಿ, ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿಯಾಳು ಅಥವಾ "ಮಗಾ ! ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ

ಕೇಳಿಲ್ಲ ನೀನು" ಎಂದಾಳು ಈ ಸೌಮ್ಯಭರ್ತ್ಸನೆ ನಿಮಗೆ ಆಪ್ಯಾಯ-
ಮಾನನಾಗಿಯೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದೇ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಂದೆ, ನಿಮ್ಮ
ದುಃಖಗಳನ್ನು, ಅವಮಾನಗಳನ್ನು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ?

ಯೋಚಿಸುವಾಗ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಯಿಗೂ ಹೆಂಡತಿಗೂ
ಇರುವ ಆಕಾಶ-ಪಾತಾಳ ಅಂತರವನ್ನು ಕುರಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮನ್ನು
ಬತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಬಲ್ಲರು. ಆದರೆ ಈ ಬತ್ತಲೆದರ್ಶನದಲ್ಲೇ ಎಷ್ಟು ಅಂತರ !
ತಾಯಿ ನಮ್ಮ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಒಳಗಿನವರಿಗಿನ ಬತ್ತಲೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವಳು.
ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಒತ್ತಲೆಯೊಡನೆ ನಾವು ಅವಳೊಡನೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ
ನಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ನಮ್ಮ ಹೊರಬತ್ತಲೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ದಾಯವಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ.
ನಮ್ಮ ಒಳಬತ್ತಲೆಯನ್ನು ನಾವು ಶತಪ ಯತ್ನದಿಂದ ಅವಳ ಮುಂದೆ
ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲೇ ಇಡುತ್ತೇವೆ ಅಹಂಕಾರದ ತೆರೆಯೊಂದು ಅದನ್ನು ಯಾವಾ-
ಗಲೂ ಮುಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಅವಳ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ನಾವೆಂದೂ ಮುಖ ಹುದುಗಿಸಿ,
ಮುಕ್ತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳನ್ನು ಆತ್ತು ಕಳೆಯಲಾರೆವು. ತೆರೆಯನ್ನು
ಸರಿಸಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅವಳು ನಮ್ಮ ಒಳಗನ್ನು ನೋಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ನಮಗೆ
ಸತ್ತಂತಾಗುತ್ತದೆ ಅವಳು ನಮ್ಮ ಕೈಲಾಗದತನಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ
ಸಹ-ನುಭೂತಿ ತೋರಿಸಿದರೆ ಅದು ಇನ್ನೂ ಕಷ್ಟ. ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ನಮ್ಮ
ಸಂಬಂಧ ಪೌರುಷದ ಸೇತುವೆಯ ಮೇಲೆ ಆದದ್ದು. ಪೌರುಷದ ಸೇತುವೆ
ಕುಸಿದರೆ ನಾವು ಅವಳ ಗೌರವದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಾತಪತಿತರು. ನಿಮ್ಮ
ಮಡದಿಯ ಮುಂದೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿಮಗಾದ ಅವಮಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳ-
ಬಹುದು; ಅವಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೇವರಿಸಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಬಹುದು ಕೂಡ.
ಆದರೆ ಆಮೇಲೆ ಅವಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಡದಿಯೆಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸುವುದು
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವಳು ತಾಯಿಯಾಗಬಹುದು. ಒಳ್ಳೇ ತಾಯಿಯಾಗಬಹುದು
ಕೂಡ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲ-ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಅವಳ ಉರ್ವಶಿತನ ಹೊರಟು-
ಹೋದಂತೆಯೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಎಷ್ಟೂ ವಿಕ್ರಮರಾಗಿ
ಉಳಿದಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಕ್ಲಾಸ್ ಒನ್ ಆಫೀಸರನ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲಿನವನು
ಬೂಟು ಗಾಲು ಆಡಿಸಿರಬಹುದು. ಅದನ್ನು, ಒದಿಸಿಕೊಂಡ ನಾಯಿಯಂತೆ

ಇವನು ಸಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಪತ್ನಿಯ ಮುಂದೆ ಅದನ್ನು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪೌರುಷ ಬಿಡದೆ, ಅವನು ತಾಯಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿರಬಹುದೆ ?

ನಮ್ಮೇ ಆಫೀಸರನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ತಾಯಿ ಯಾವ ಮತಧರ್ಮದವಳೂ ಜಾತಿಯವಳೂ ಆಗಬಹುದಂತೆ. ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಜಾತಿಯನ್ನು, ರೂಪವನ್ನು, ಹಣವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ತಾಯಿಗೆ ಜಾತಿ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯಲ್ಲೂ ತಾಯಿ ತಾಯಿಯೇ. ಪ್ರೇಮವೊಂದಿದ್ದರೆ ತಾಯಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಬೇರೆ ನಾಯಿಯ ಮರಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಯನ್ನೂ ಸಾಕಿದ ನಾಯಿಯನ್ನು ನಾನೇ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಮನುಷ್ಯರೊಳಗಿನ ಅನಾಂತರ ಜಾತಿಗೆ ಏನು ಬೆಲೆ ?

ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು “ಕುಪುತ್ರೋ ಜಾಯೇತ ಕ್ವಚಿದಪಿ ಕುಮಾತಾ ನ ಭವತಿ”—ಕುಪುತ್ರ ಇರಬಹುದು, ಕುಮಾತೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಾರಳು—ಎಂದದ್ದು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸತ್ಯವೇ ಸೈ.

೧೪

ತರಲೆ ತಾರಮ್ಯಯ್ಯನವರು

ತರಲೆ ತಾರಮ್ಯಯ್ಯನವರ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು ಅದಲ್ಲ; ತಗರೆ ತಾತಯ್ಯ (ನವರ ಮಗ) ರಮಣಯ್ಯ ಎಂಬ ಅವರ ಅಂಕಿತ ನಾಮ ಜನಗಳ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕೆಲ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅಡ್ಡಹೆಸರು ಅಥವಾ ರೂಢನಾಮವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ರೂಢನಾಮಗಳ ಹಾಗೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಅನ್ವರ್ಥಕವೂ ಆಗಿತ್ತು.

ನನಗೆ ಅವರ ಪರಿಚಯವಾದದ್ದು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ನಾನು ಬಂದ ಮೇಲೆ. ಇನ್ನೂ ಮನೆ ಹೂಡದೆ ಹೆಚ್ಚುಕಮ್ಮಿ ಕೇರಂಫ್ ಫುಟ್ ಪಾತ್ ಆಗಿದ್ದ ಸಮಯ. ಕುತ್ರೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆದಿತ್ಯವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಸೀಕರಣೆ ಕತ್ತರಿಸಿ, ದಿಂಬಿಗೊರಗಿ ನಿದ್ರೆಗೂ ಎಚ್ಚರಕ್ಕೂ ನಡುವಿನ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ತಲೆಬಾಗಿಲ ಹೊರಗೆ ಸೈಕಲ್ ಘಂಟಾನಾದ ಕೇಳಿಸಿತು. ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ಸೀತಾರಾಮ ತರಳಾಯನಾಗಲಿ, ನಾನಾಗಲಿ ಏಳುವ ವಿಷಯ ಜೋಲಾಯವಾನ ಮಾನಸರಾಗಿದ್ದಾಗ ಸೀತಾರಾಮನ ಹೆಂಡತಿ ಸರಸಿ

ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಎದ್ದು, “ತರಲೆ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತಿ”, ಎಂದು ಪಿಸು ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಳು. “ಜೆನ್ನಾಗಿದ್ದೀರಾ?” ಎನ್ನುತ್ತ ಒಳಗೆ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮುಖ ಬೆವರಿಂದ ಹನಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕಿಂತ ತುಸು ಉದ್ದ, ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕಿಂತ ತುಸು ಕೃಶ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕಿಂತ ತುಸು ಕಪ್ಪು ಮೈಯ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಇನ್ನಷ್ಟು ಅಸಾಮಾನ್ಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅವರು ಬೆಂಚನ್ನು ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಪಟ ಪಟ ಹೊಡೆದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಅದೇ ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಖವನ್ನೂ ಕೊರಳನ್ನೂ ಒರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಇಂಗಿತಜ್ಞ ಗೃಹಿಣಿಯಾದ ಸರಸಿ ಲಾಮಂಚದ ಕಂಪು ಸೂಸುವ ಓಂದು ತಂಬಿಗೆ ನೀರನ್ನೂ ಒಂದು ಲೋಟವನ್ನೂ ಅಸರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿದಳು. ಅವರು ಲೋಟದ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಿ ನೀರವಾಗಿ ತಂಬಿಗೆಯಿಂದಲೇ ನೀರನ್ನು ಗಂಟಲೊಳಗೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಕೆಳಗಿಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಸುತ್ತಲ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಕುತೂಹಲದ ಸಂಚಾರವಾದದ್ದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕೇವಲ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬಲ್ಲದೆಂದು ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ಅದೇ ಮೊದಲು. ಶರಳಾಯ ಗೊರಕೆಯ ಹಂತಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿದ್ದವನು ದಿಗ್ಗನೆ ಕುಳಿತ; ಸರಸಿ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಗೋಡೆಗೆ ಬೆನ್ನು ಆನಿಸಿ ತನ್ನನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಳು. ನಾನು ಕೂಡ ಬೆನ್ನು ಹುರಿಯನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮುಖ ಒರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ತೀವಿದೇಳನಗೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳಂ ಪಸರಿಸಿ, ಧರಿಸಿದ ಬಿಳಿ ಜುಬ್ಬದ ಬಿಳುಪನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಿಳುಪೇರಿಸಿದ ಮೇಲಂತೂ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸುಗಳು ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ ನಿಂತವು.

ರಮಣಯ್ಯ ನನ್ನನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮುಂಜಾಗ್ರತಿಯಿಂದ, “ಇವರು ಯಾರು, ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ?” ಎಂದರು. ಸೀತಾರಾಜು, “ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ರಮಣಯ್ಯನೋರೆ, ಇವರು ನನಗೆ ಕೇವಲ ನನ್ನ ಕ್ಲಾಸ್‌ಮೇಟು. ನೌಕರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಸರು—ಇನ್ನೂ ಮನೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ” ಎಂದ. ಆಮೇಲೆ, “ಏನು ವಿಶೇಷ ರಮಣಯ್ಯ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಬಂದಿರಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ರಮಣಯ್ಯನವರ ಮುಖ ಬೆಳಗಿತು. ಆದರೆ ಅವರು ಲೋಕಾಭಿ-
ರಾಮವಾಗೆಂಬಂತೆ, “ವಿಶೇಷ ಏನು ? ಈ ದಾರಿಲೆ ಹೊರಟೆ. ರವಿವಾರ,
ಮನೆಲಿದ್ದೀರಾ ಅಂತ ನೋಡುವಾ ಅಂತ ನನ್ನ ಕುದುರೆಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಿ
ಕೆಳಗಿಳಿದೆ,” ಎಂದರು. “ಅಂದ ಹಾಗೆ ನಾಳೆ ಊರಿಗೆ ಸಿಂಗಾವರ ಗುರುಗಳು
ಚಿತ್ತೈಸುತ್ತಾರೆಂತಲ್ಲ,” ಎಂದು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.

ಇದೆಲ್ಲ ಆಮೇಲೆ ಶರಳಾಯ ನನಗೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ತರಲೆ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯ-
ನವರು ತಾವು ಹೇಳಿರುವ ಸುದ್ದಿಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಏರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ
ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿಲಂಬತಂತ್ರ ವಾಗಿತ್ತು.

“ಶ್ರೀಗಳು ಬರೋ ಸುದ್ದಿ ಪೇಪರಿನಲ್ಲೇ ಬಂದಿದೆಯಲ್ಲ. ಅದು ಹೇಳ-
ತಕ್ಕ ಸುದ್ದಿಯೇ ? ಬರಿದೆ ಸೋಗು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ.” ಎಂದಳು ಸರಸಿ.

“ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸುದ್ದಿ ಬರುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಿ. ತಿರುಗಾಟದ
ಜೀವ ನೋಡಿ, ಆದರೆ ನನಗೆ ಯಾಕೆ ದೊಡ್ಡವರ ಉಸಾಬರಿ ? ಮೊದಲೇ
ತರಲೆ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯ ಅಂತಾರೆ, ನನ್ನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ, ಅಲ್ಲೇನಮ್ಮಾ ?” ಎಂದು
ರಮಣಯ್ಯನವರು ನಗುತ್ತಲೇ ಹೇಳಿದರು. ನನಗೂ ನಗೆ ಬಾರದಿರಲಿಲ್ಲ.
ಸರಸಿ ಸೆರಗು ಬಾಯಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಳಷ್ಟೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ
ರಮಣಯ್ಯನವರು ಯಾವ ಕಹಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ನನ್ನ
ಮಿತ್ರ, “ಅಯ್ಯೋ, ಜನ ಯಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರು ಇಡೋದಿಲ್ಲ ಹೇಳಿ ?” ಎಂದು
ಪ್ರಸಂಗೋಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ರಮಣಯ್ಯನವರು, “ಅದೂ ಹೌದು ಅನ್ನಿ,
ಅಡ್ಡ ಹೆಸರು ಇಡೋಕೆ ಏನು ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕರೆಸಬೇಕೆ? ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡ-
ಬೇಕೆ ?” ಎಂದರು. “ಮತ್ತೆ ಹೆಸರು ಇಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮಗುವಿಗೆ ಮಾತ್ರ
ಉಡುಗರೆ ಕೊಡುವವರೂ ಇಲ್ಲ ನೋಡಿ !” ಎಂದು ತಾವೇ ನುಡಿದು ಗಹಗಹಿಸಿ
ನಕ್ಕರು. ತರಲೆ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರ ವಿನೋದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬಹಳ ಉತ್ತಮ-
ವಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡೆ ನಾನು.

“ಆದರೆ ನೀವು ಮುಖ್ಯ ಪಾಯಿಂಟಿಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ರಮಣಯ್ಯ-
ನವರೇ ? ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನೀವು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಏನೋ ಮಹತ್ವದ್ದು ಇರ-
ಬೇಕು,” ಎಂದು ಸೀತಾರಾಮ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಕೃತಕ್ಕೆ ಎಳೆದು
ತಂದ.

“ಅಂಥಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ ನುಗಳ ನುಡುವೆ ಕ್ಯಾನ್‌ಸಲ್ ಆಯಿತಂತೆ ”

“ಹೌದೆ ? ನಾಡದ್ದಿಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದರಲ್ಲ ? ಏನಾಯಿತಂತೆ ?”

“ಏನಾಯಿತು, ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನೆ ನುಡುವೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದು ? ಭಟ್ಟ, ಎರಡು ಬಸ್ಸು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕ್ಯಾನ್‌ಸಲ್ ಮಾಡಿದರು ಅಂತ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಇದೇ ಈಗ ಅರೆತಾಸು ಮುಂಚೆ ಭಟ್ಟ ಕ್ಲರ್ಕ್ ಬಂದು ಕ್ಯಾನ್‌ಸಲ್ ಮಾಡಿ ಹೋದ. ನಾನು ಯಾತಕ್ಕೋ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದು.”

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಎದ್ದರು. “ಎರಡೂವರೆ ಘಂಟೆಗೆ ಗದಗ ರೋಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಲಾಸ್ ಇದೆ, ಹೋಗಿಬರುತ್ತೀನೆ.” ಎಂದವರೇ ಕಚ್ಚೆಬಿಗಿದು ಬಾಗಿಲು ದಾಟಿ ತಮ್ಮ ಕಟಕಟ ಸಸ್ಪಳ ಮಾಡುವ ಜನಮೇಜಯರಾಯನ ಕಾಲದ ಸೈಕಲ್‌ನ್ನು ರಸ್ತೆಗೆ ದೂಡಿದರು. ಪೆಡಲ್ ಮೇಲೆ ಎಡಗಾಲೂರಿ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬೀಸಿ ಸೈಕಲ್ ಏರಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾದರು.

“ಏನು ಕ್ಲಾಸ್ ಅವರದು ?” ಎಂದು ನಾನು ಶರಳಾಯನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. “ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಲು ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ ಕೆಲ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ. ಶಾಕಾಯ ಲವಣಾಯ ಅಷ್ಟೇ. ಅವರಿಗೇನು ಅದರಿಂದಲೇ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಬೇಕಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳು ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳೂ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಈಗ ಹೋದದ್ದು ಕ್ಲಾಸಿಗಲ್ಲ. ಈ ಸುದ್ದಿಯ ತಳಕ್ಕೆ ಪಾತಾಳ ಗರಡಿ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ” ಎಂದು ಸೀತಾರಾಮ ಕಣಿ ನುಡಿದ.

“ಎಲ್ಲಾ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಬಂದು ಹೇಳಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲ ? ಈ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಅವಸರದಲ್ಲಿ ?” ನಾನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆ

“ಅದೇ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಅವರು ಯಾವೊಂದು ಸುದ್ದೀನೂ ಒಂದು ಘಂಟೆ ಹೊತ್ತು ಕೂಡ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಕೂಡಲೇ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವರು ಸಂಜೆಯೊಳಗೆ ಸತ್ತೀದಾರಿ ಮುಗಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಾರೆ.”

ಸಂಜೆ ಆರರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾನ್ವಿಬ್ಬರೂ ವಾಕಿಂಗ್ ಹೊರಟಿವು. ಕೇಶವಾಪುರ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಓನರ್ ಬ್ರಿಜ್ ದಾಟುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಎದುರುಗಡೆಯಿಂದ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ 'ಕುದುರೆ'ಯೇರಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರೇಕ್ ಹಾಕಿ ಇಳಿದರು.

“ಏನು ರಮಣಯ್ಯನವರಿ ? ಎಲ್ಲಿಂದ ಸವಾರಿ ?” ಎಂದ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ.

“ಹೀಗೇ ಒಂದು ಕ್ಲಾಸ್ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟೆ. ಅಂದ ಹಾಗೆ ಶಂಕರಭಟ್ಟ ಮಗಳ ಮದುವೆ ನಿಂತದ್ದು ಯಾಕೆ ತಿಳಿಯಿತೆ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. “ನಮಗೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಬೇಕು ರಮಣಯ್ಯ ? ನಿಮಗಾದರೆ ಗಾಳಿನೇ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳುತ್ತೆ.” ಎಂದ ಶರಳಾಯ.

“ಹೆಚ್ಚೆ ಹೆಚ್ಚೆ !” ಎಂದು ನಕ್ಕು ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರು “ಬಹಳ ತಮಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಹುಡುಗಿಗೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯ ಇದ್ದ ಅಂತ ಹುಡುಗನ ತಂದೆಗೆ ಯಾರೋ ಬರೆದಂತೆ. ಅವರು ತುಬ್ಬು ಮಾಡೋಕೆ ಇಲ್ಲಿಯ ತಮ್ಮ ಒಬ್ಬ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ರಹಸ್ಯ ಪತ್ರ ಬರೆದರು. ಅದು ಹೇಗೋ ಶಂಕರ ಭಟ್ಟಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಅವರ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ವೆಟ್ಟಾಗಿ ಅವರು ಆ ನತ್ತಿಂಗನ ಮಗನಿಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನೇ ಕೊಡೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಮೂರ್ಛರೋಗ ಉಂಟು ಅಂತ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಇದು ಸತ್ಯವೇ ತಿಳಿದು ಬರೆಯಿರಿ—ಅಂತ ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಬೀಗರ ವೈಕಿಯವರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಜಟಾಪಟ ಎದ್ದು ಮದುವೆ ರದ್ದಾಗಿ ಹೋಯಿತಂತೆ.”

“ಪಾಪ ! ಹುಡುಗೀ ಭವಿಷ್ಯ ಏನು !” ನಾನು ಕೇಳಿದೆ.

“ಆದರೆ ಆಚಾರ್ರೇ, ಬೀಗರಿಗೆ ಹೋದ ಸುದ್ದಿ ಪೂರಾ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಹುಡುಗಿಗೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ಸಂಗಡ ಸ್ನೇಹ ಇತ್ತು ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ ನಾನು ಕೂಡ. ಅವಳ ಕ್ಲಾಸ್‌ಮೇಟ್ ಒಬ್ಬಳು ನಾನು ಪಾಠ ಹೇಳೋ ಮನೇ ಹುಡುಗಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿತಳು.” ಎನ್ನುತ್ತ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಸೈಕಲ್ ಏರಿ ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟರು.

“ಅಸಾಧ್ಯ ಅಸಾಮಿ ಇವರು. ಈಗ ಅವರು ನೆಟ್ಟಗೆ ನಮ್ಮನೇಗೇ ಹೋಗಿ ಸರಸಿಗೆ ತಮ್ಮ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇವರು ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಜನರಿಗಾದರೂ ಈ ಸುದ್ದಿನ ಹೋ.

ಡೆಲಿವರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೊಂದರ ವರೆಗೂ ಅವರು ಬೀಟು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಅಂತ ಎದೆತಟ್ಟಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ.” ಎಂದು ಶರಳಾಯ ಹೇಳಿದ.

ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ಶರಳಾಯನ ಮನೆಗೆ ನಾವು ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ ಸರಸಿ, “ಕೇಳಿದಿರಾ ? ಶಂಕರಭಟ್ಟ ಮಗಳ ಮದುವೆ ನಿಲ್ಲೋಕೆ ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಏನೋ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಇರೋದು ಕಾರಣವಂತೆ !” ಎಂದಳು. ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ, “ನಾನು ಹೇಳಿಲ್ಲವೇ ನಿನಗೆ ?” ಎಂದು ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸಿದ.

* * * *

ಅಂದಿನಿಂದ ನಾನು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಎದುರಾದರೂ ರಮಣಯ್ಯ ತಮ್ಮ ಚಿರಸಂಗಾತಿ ರ್ಯಾಲಿ ರೇಸ್ ಸೈಕಲ್ನಿಂದ ಇಳಿದು ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರ ವಿಚಾರಿಸದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಜ ಕೇಳಿದರೆ ನಾನು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನಮ್ಮೊಂದಿಗ ಬಂದು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಮಾಡಿರುವವರಿಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದವರು ರಮಣಯ್ಯನವರೇ. ಅವರು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೊರವರಲ್ಲವಾದರೂ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಯಾವ ದೇಶ-ಮತ-ಜಾತಿ ಭೇದವನ್ನು ಗಣಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಎದುರಿಸಿ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗೆಲ್ಲ ಏನಾದರೊಂದು ಸುದ್ದಿ ತುಣುಕು ಸಿಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ನಾನು ಸಂಸಾರವನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಾಗ ನನಗೊಂದು ಮನೆ ಹುಡುಕಿಕೊಟ್ಟವರೂ ಅವರೇ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರದು ಮಿಶ್ರ ಇರಾದೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಅವರು ಉಪಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದು ನಿಜ; ಸಂಗಡವೇ ತಮ್ಮ ಸುದ್ದಿಗಳಿಗೆ ಗಿರಾಕಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇದೂ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದೂ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ನನಗೆ ಬಲವಾದ ಸಂಶಯ. ಮನೆ ಹುಡುಕಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅಡುಗೆ ಮನೇ ವರೆಗೂ ಮುಕ್ತಪ್ರವೇಶ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ್ದೂ ಅದೇ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೆಂಗಸರು ಪ್ರದೇಶ ಸಮಾಚಾರಕ್ಕೆ ಉತ್ಸಾಹಿ ಚಿದಾದಾರರೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಕೆಲವು ಸಲ ಅವರು ನಾನಿರುವ ಸಮಯ ತಪ್ಪಿಸಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಕೆಲ ಸುದ್ದಿಗಳಿಗೆ ನನಗಿಂತ ಒಳ್ಳೇ ಕುತೂಹಲಿ ಶ್ರೋತೃವಾಗಿದ್ದಳು. ನಾನೂ ಅವರನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕುವಷ್ಟು ಸಂಭಾವಿತನಲ್ಲ ಅನ್ನಿ. ಇಡ್ಲಿಗೆ ಚಟ್ನಿ, ಊಟಕ್ಕೆ

ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ, ಮಂಡಕ್ಕಿ ಉಪ್ಪುಕರಿಗೆ ನೀರುಳ್ಳಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪರಕೀಯರ ಪೀಳಲಾಟಗಳ ಸುದ್ದಿ ನನಗೂ ಇಷ್ಟವೇ. ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಇಂಥ ಸುದ್ದಿಗಳ ಸ್ವಲ್ಪೆಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಓದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾತ್ರಿ ದಣಿದು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಎರಡು ತುತ್ತು ರೇಶನ್ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಗಜೇಂದ್ರಭೋಗವನ್ನು ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ತುರುಕಿದ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರ ಪ್ರದೇಶಸಮಾಚಾರ ಮಂಜರಿಯಿಂದ ಕಲ ಆರಿಸಿದ ಆಪ್ತಾಯಮಾನ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಊದುತ್ತಿದ್ದಳು.

ರಮಣಯ್ಯನವರ ಸುದ್ದಿಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವೈಶಾಲ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಅದ್ಭುತಪಟ್ಟದ್ದೇನೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿಯ ಜಗಳಗಳಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ಶ್ರೀಮಂತ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಗೃಹಭಂಗದ ವರೆಗೆ, ಕಾಲೇಜು ಪ್ರೊಫೆಸರುಗಳ ಪ್ರೀಮು ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮ ನೆರೆಮನೆಯ ಮುಸುರೆ ತಿಕ್ಕುವವಳ ವಿಲಾಸಗಳ ವರೆಗೆ, ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಡ್ ಮುನ್ಸಿಗೇ ಆದ ಮಂಗಳಾರತಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ರುಕ್ಮಾಂಗದರಾಯರಿಗೆ ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರಿಣಿಯ ಕೈಯಿಂದ ಅಥವಾ ಕಾಲಿನದರಿಂದಾದ ಉಪಚಾರದ ವರೆಗೆ, ಸಾವುಕಾರ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರರಾಯರು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ತರುಣ ಡೈವರನನ್ನು ಬಡಲಾಯಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸ್ವಾಮಿ ಸಿದ್ಧಾನಂದರು ಏಕಾಏಕಿ ಊರು ಬಿಟ್ಟದ್ದರ ವರೆಗೆ, ತಿಪ್ಪಣ್ಣಯ್ಯನ ಮನೆಯ ಎಮ್ಮೆ ಕರುಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರ ಸೊಸೆಗೆ ಸಿಸೇರಿಯನ್ ಆಪರೇಶನ್ ಮಾಡಿ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದದ್ದರ ವರೆಗೆ, ಹರಿನಾಮರಾಯರ ಎಂ.ಬಿ.ಬಿ.ಎಸ್. ಮಗನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಬದಲಿಸಲಿದ್ದ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕರೆಕ್ಟುಂಕೆಯಿಂದ ತೊಡಗಿ ನರಹರಿರಾಯರ ಹುಟ್ಟಲಿರುವ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ಇಡಬೇಕೆಂದಿರುವ ಹೆಸರಿನ ವರೆಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಅಭಿರುಚಿಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುವ ತಾಜಾ ಸುದ್ದಿಗಳು ಅವರ ದೈನಂದಿನ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದವು.

ನನ್ನನ್ನು ವಿಸ್ಮಯಗೊಳಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಕಚೇರಿಯ ಸುದ್ದಿಗಳೇ ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರಿಂದ ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ತರುಬಿ, ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿ, “ಏನಾಚಾರೆ, ಏನು ವಿಶೇಷ ನಿಮ್ಮಾಫೀಸಲ್ಲಿ?” ಅಂತ

ಕೇಳಿದರು. “ಏಶೇಷ ಎಲ್ಲಿಯೂ ರಮಣಯ್ಯ ? ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗೋದು, ಹನ್ನೆರಡಕ್ಕೆ ಬರೋದು, ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ಮುಕ್ಕೆ ಎರಡಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಹೋಗೋದು, ಆರಕ್ಕೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬರೋದು, ಕಾಗದಪತ್ರ ಓದೋದು, ವಸೂಲಿಗೆ ಜನ ಕಳಿಸೋದು, ತಿಂಗಳ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಲೆಜ್ಜರ್ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ತಾಳಿ ಆಗದೆ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋದು....ಸೈ, ಗಾಣದ ಎತ್ತು” ಎಂದೆ ನಾನು.

ತಾರಮ್ಮಯ್ಯ ನಕ್ಕು, “ನೀವು ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬಿಗಿಯಪ್ಪ ! ನಿಮು ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ ಸಂಜೀವಪ್ಪನಿಗೆ ಮೆನೇಜರು ಲೆಕ್ಕ ಬಾಕಿ ಇಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ಮೆವೋ ಕೊಟ್ಟದ್ದಾ ರಂತಲ್ಲ ?”

“ನಂಗೊತ್ತಿಲ್ಲಲ್ಲ !” ಅಂತ ನಾನು ನಿಜವಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ. ನನಗೆ ಅದರ ಸುದ್ದಿಯೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. “ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಬಹಳ ವಧ್ಯ. ಸಂಬಂಧಿಕರು ಬೇರೆ,” ಅಂತ ಅಪನಂಬಿಕೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದೆ

“ಅದೇ ಈಗ ಬಂದಿರೋದಂತೆ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ವಧ್ಯ. ಆದರೆ ಅವರ ಹೆಂಡ-ಹೆಂಡಂದಿರಿಗೆ ಜಟಾಪಟ ಬಂತಂತೆ. ಯಾವುದೋ ಮದುವೆಗೋ ಏನೋ ಹೋದಲ್ಲಿ ಮೆನೇಜರು ಹೆಂಡತಿ ಅಕೌಂಟೆಂಟರ ಹೆಂಡತೀನ ಇನ್ ಸಲ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಮಾತಾಡಿದರಂತೆ. ಅಕೌಂಟೆಂಟರ ಹೆಂಡತಿ, ‘ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಇದ್ದರೆ ಅಫೀಸಲ್ಲಾಯಿತು, ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನೀನು ಟಬರು ತೋರಿಸಿದರೆ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪಾನೆಲ್ಲ ಬಿಚ್ಚಿ ಬೀದಿಗಿಟ್ಟೇನು. ಜಾಗ್ರತೆ,’ ಅಂತ ಆಗಿಂದಾಗೇ ದಬಾಯಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಮುಂದೇನೆ ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡಿದರಂತೆ. ಸರಿ, ಹೆಂಡ-ಹೆಂಡಂದಿರ ಜಗಳ ಗಂಡ-ಗಂಡಂದಿರಿಗೂ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಮೆಪೋ ವರೆಗೂ ಹೋಯಿತು. ಇರಲಿ, ಹೋಗಿಬರ್ತೀನೆ” ಅಂದವರೇ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯ ತಮ್ಮ ಗಡಗಡ ಕುದುರೆ ಏರಿ ಹೊರಟೇ ಹೋದರು.

ರಮಣಯ್ಯನವರ ಸನಾಚಾರ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು. ಕುತೂ-ಹಲವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಚೋದಿಸುವಷ್ಟು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಒಮ್ಮೇಲೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿಬಿಡುವುದು.

ನನ್ನ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸುಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಜ್ಜಾ ನವನ್ನು ಮತ್ತು ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೆನೆದು ಸೋಜಿಗಪಡುತ್ತ ನಾನು ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಶ್ರೀಮತಿಯವರು ಇದೇ ವರದಿಯನ್ನು

ಊದಿದರು. ನಾನು ನನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಅವಳು ನನ್ನ ನಾಲಾಯಖಿಯನ್ನು ಹಂಗಿಸುತ್ತ, “ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ನಿರ್ಣಯವಾದರೆ, ನಿಮಗೆ ನೋಟೀಸ್ ಬಂದ ಮೇಲೆನೆ ತಿಳಿಯೋದು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತಿ,” ಅಂತ ಉಡುಗರೆ ಕೊಟ್ಟಳು. “ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರಿದ್ದಾರಲ್ಲ, ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರ ಕೊಡೋಕೆ.” ಎಂದೆ ನಾನು. “ಆದರೆ ಅವರು ಸುದ್ದಿಯ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೊರತು ಬೇರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರಂತ ನಿಮಗಿನ್ನೂ ತಿಳಿಲಿಲ್ಲವೆ?” ಎಂದು ಅವಳು ನನ್ನ ಭಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದಳು.

ತಾರಮ್ಮಯ್ಯ ತಂದ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪೂರಕಾಂಶಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದ ತಿರುಳು ಇತ್ತೆಂದು ನನಗೆ ಮರುದಿನ ಆಫೀಸಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಹೆಂಡ-ಹೆಂಡರಲ್ಲಿ ಜಗಳವಾದದ್ದೂ ಗಂಡ-ಗಂಡರಿಗೆ ಅದರ ಜಳ ತಾಗಿದ್ದೂ ಸತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಮರುದಿನ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಶ್ರೀಮತಿ ಮೇನೇಜರರು ಅಂದು ಗಂಡ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ದೂರು ಕೊಟ್ಟದ್ದು, ಕೈಕೆಳಗಿನವರನ್ನು ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡಲಾರದ ಅವರ ಪಂಡತನವನ್ನು ಜರೆದದ್ದು, ಶ್ರೀಮತಿ ಅಕೌಂಟೆಂಟರು ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ ಸಾಹೇಬರ ಪೌರುಷಹೀನತೆಯಿಂದಲೇ ಆ ಬಜಾರಿ ತನ್ನನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಮುಂದೆ ನಾಲೀಸು ಮಾಡುವ ಧೈರ್ಯ ತೋರಿಸಿದಳೆಂದದ್ದು, ಎರಡನೇ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಬಂದ ಈ ತುಚ್ಛೀಕಾರದಿಂದ ಅಕೌಂಟೆಂಟರು ಉದ್ರೇಕಗೊಂಡು ಮರುದಿನ ಮೇನೇಜರರ ಮುಂದೆ ದುಡುಕಿ ಆಡಿದ್ದು-ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಹೇಗೆ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕಳೆಯೇರಿತು ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ಕುರುಡರಿಗೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತಿ ವರ್ಣಿಸಿದರು.

“ಅಲ್ಲಾ ರಮಣಯ್ಯನವರೆ, ನಿಮಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿಯೆಲ್ಲಾ ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿ ? ನಮಗೆ ಯಾಕೆ ಸಿಗಲ್ಲ ?” ಎಂದು ನಾನೊಮ್ಮೆ ಕೇಳಿದೆ ಅವರನ್ನ.

ಅವರು ತತ್ಪಜ್ಞಾನಿಯಂತೆ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, “ಹುಡುಕುವವರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿ,” ಎಂದು ಬಿಟ್ಟರು.

ಆದರೂ ಅವರ ವಿಧಾನಗಳ ಸುಮಾರಾದ ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸದರಿ ಘಟನೆಯ ಮೊದಲ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಬಹುಶಃ

ರಮಣಯ್ಯ ಮೆನೇಜರರ ಡ್ರೈವರನಿಂದ ಪಡೆದಿರಬೇಕು. ಅವರವರ ಡ್ರೈವರರಿಗೆ ಯಾರೂ ಹೀರೋ ಆಲ್ಲ ಅಂತಾರಲ್ಲ. ಈ 'ಸು'ವನ್ನು ರಮಣಯ್ಯ ಕೆಲವೊಂದು ಅಲಂಕಾರಗಳೊಡನೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನುದುವೆಗೆ ಹೋದ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರೊಡನೆ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದರು. ಇವರು ಸೇರಿಸಿದ ಕೆಲ ಅಲಂಕಾರಗಳು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ತಿದ್ದಿ ಅವರು ತಮಗೆ ತಿಳಿದ ಅಥೆಂಟಿಕ್ ಆಂಶಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಅಲಂಕಾರಗಳೊಡನೆ ಇವರಿಗೆ ವಿವರಿಸಿದರು. ಹೀಗೆಯೇ ರಮಣಯ್ಯನವರು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಹೋದ ಹಾಗೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ತಥ್ಯಗಳು ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸುದ್ದಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮೋರೆ ಬಂತು. ಈ ತಂತ್ರದ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಅವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕ್ಲಾಸುಗಳೂ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ನಾನಿದ್ದ ಮನೆಯ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆಗಿದ್ದ ಜೂನಿಯರ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಲಂಚವೆಷ್ಟು, ಅದರಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಪಾಲು ಇದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕ್ಲಿಯರ್-ಕಟ್ ಐಡಿಯಾ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವರು ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರೇ. ಯಾವ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಯ ಹತ್ತಿರ ಎಂಜಿನಿಯರರ ಹೆಂಡತಿ ಎಷ್ಟು ತೊಲ ಬಂಗಾರ ಮಾಡಿಸಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆಂದು ಸುದ್ದಿ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನವಳ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಸಿದವರೂ ಅವರೇ. ಸಾವುಕಾರ ಅಣ್ಣಪ್ಪಯ್ಯನವರ ಕಪ್ಪು ಹಣ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದು, ಅವರಿಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಇನ್ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಮತ್ತು ದಂಡ ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ವಕೀಲರಿಗೆ "ಯೋಗ್ಯ" ಸಂಭಾವನೆ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂದು ನನಗೆ ವಿದಿತಪಡಿಸಿದವರೂ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರೇ. ದೇಸಿಗ ನಗರದ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕಸದ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಅದೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸಿನ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದವರು ಕೂಡ ಬೇರಾರೂ ಅಲ್ಲ. ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಪ್ರಜೋದ್ಧಾರ ಪಾರ್ಟಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೂ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗೂ "ಮತಭೇದ"ವಾಗಿ ಪಾರ್ಟಿ ಇಬ್ಬಾಗವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರಸ್ತೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟಿನ ಪರ್ಫೆಂಟೇಜಿನ ಪಾಲಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಾದ ಹಣಾಹಣಿ ಮೂಲ ಕಾರಣವೆಂದೂ ನನಗೆ ಅವರಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಶ್ರೀಮತಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಜನನ, ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ, ವಿವಾಹ, ವಿವಾಹಭಂಗ, ದಾಂಪತ್ಯ ವಿರಸ

ಇತ್ಯಾದಿ ತುಣುಕು-ಚೂರುಗಳೂ ಕನಿಷ್ಠವಕ್ಷ ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಅವಳಿಗೆ ಸಪ್ತೈ ಆಗುತ್ತಿದ್ದವೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ.

ರಮಣಯ್ಯನವರನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಟೀಕಿಸದವರೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಒಳ ಅಂಜಿಕೆಯೂ ಇತ್ತು ನನಗೂ ಇತ್ತು ಅನ್ನಿ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹುಳುಕುಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೊತ್ತಾಗುತ್ತವೋ, ನನಗೂ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಆದ ರಹಸ್ಯ ಜಗಳ ಎಲ್ಲಿ ಬಯಲಾಗುತ್ತೋ ಎಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಉಂಟು. ಕೆಲವರು ರಮಣಯ್ಯನವರನ್ನು ಒಳಗೇ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮುಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ರಸವತ್ತಾದ ಮಂದಿ ಮನೆಯ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಚಪಲ ನಮ್ಮ ಗೃಹಚ್ಛಿದ್ರಗಳು ಬಯಲಾಗುವ ಭಯವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಗೆಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ರಮಣಯ್ಯನವರು ಕೆಲವೊಂದು ವೃತ್ತಿಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸುದ್ದಿಗಳ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅವರು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸೆಣಸಾಡುವ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳಿರುವಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಎದುರು ಕಡೆಯವರು ಹೇಳಿದ ಅಥವಾ ಹೇಳಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯವರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಜಗಳಕ್ಕೆ ತುಪ್ಪ ಎರೆಯುವ ಉದ್ದೇಶವೇನೂ ಅವರಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ದುರಾತ್ಮ ಅವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಅಂಥಾ ಪರಿಣಾಮ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶುಭು ಶರ್ಮರ ಮಗನ ಮದುವೆಯ ಮುಂಚೆ ಚಿನ್ನಾಭರಣ ಮತ್ತು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಭೂರಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯ ವಿಷಯ, ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ಎದ್ದ ವಿವಾದ, ರಮಣಯ್ಯನವರು ಸುದ್ದಿಯ ನಿಜರೂಪ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಯತ್ನಗಳಿಂದ ಉಲ್ಬಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮದುವೆಯೇ ಮುರಿಯಿತು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಜವಾಬ್ದಾರರಲ್ಲ. ಅವರ ಸ್ವಯಂಸ್ವೀಕೃತ ಮತ್ತು ನಿರ್ವೇತನವಾದ ವೃತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಅವರ ಮೊದಲ ನಿಷ್ಠೆ. ಆದರೆ ಉಪ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವಲ್ಲ. ವಧು ಅಥವಾ ವಶನ ರಹಸ್ಯ ಶಾರೀರಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಅಥವಾ ನೈತಿಕ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಬೀಗರಿಗ ಮೂಕರ್ಜಿಗಳ ಮೂಲಕ

ತಿಳಿಸಿ ಅವರು ಕೆಲ ಮದುವೆಗಳನ್ನು ಮುರಿದಿದ್ದಾರೆಂದೂ ವದಂತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ನಿಜವೆಂದು ನಾನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೂ ಇದಕ್ಕೆ ರಮಣಯ್ಯನವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಪ್ರೇರಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಈಗ ಮಹತ್ವ ಬಂದಿದೆ ನೋಡಿ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅಂದಾಗ ರಮಣಯ್ಯನವರ ವೃತ್ತಿ ನಿಷ್ಠಾಸೂ ಕರ್ಮವಾಗಿತ್ತೆಂದು ನಾನು ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾದೀತು. ಸುದ್ದಿಸಂಗ್ರಹ ವಿತರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಸ್ವಾರ್ಥವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಸವೊಸರುವ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಿತರಿಗೆಲ್ಲ ಉಣಿಸುತ್ತ ಜೀವಮಾನದ ಕನಿಷ್ಠ ಮೂನತ್ತು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸವೆದ ಅವರು ಎಂದೂ ಒಂದು ಮನೆ ಅಥವಾ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೋಟ ಸಕ್ಕರೆ ಪಾನಕವನ್ನು ಕೂಡ ಕುಡಿದವರಲ್ಲ. ಮೂನತ್ತನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಎರಡೂಟಗಳ ನಡುವೆ ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನದ ಮತ್ತು ನೀರು ಹೊರತು ಏನನ್ನೂ ಕುಡಿಯದ ವ್ರತಹಿಡಿದಿದ್ದರಂತೆ. ನನಗೆ ಅವರ ಪರಿಚಯವಾದಾಗ ಅವರಿಗೆ ನಲವತ್ತೈದು ಇರಬೇಕು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಅವರು ಮುಂದಿನ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಏನಿಲ್ಲೆಂದರೂ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಸಲ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಬೆಳಗಿನ ಛಳಿಗೆ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಲಿಗೆ, ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆ ರಾತ್ರಿಯ ಹಸಿವೆಗೆ ಅವರು ಒಮ್ಮೆಯೂ ಒಂದು ಕಪ್ ಕಾಫಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಕಿಸೆಯಿಂದ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಒಂದು ಸಲ ಹದಿನೈದಿಪ್ಪತ್ತು ದಿವಸ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರ ಸವಾರಿ ಚಿತ್ತೈಸದೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮೈಪರಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಗುತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ಅವರು ಅಸ್ವಸ್ಥರಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಅವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋದೆ. ಜಲೋದರ ರೋಗದಿಂದ ತೀರಾ ನಿರ್ವಿಣ್ಣಾ ವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಊರಿನ ಎಲ್ಲರ ಕಾಯಿಲೆ ಕಸಾಲೆಗಳ ವರದಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ಸುದ್ದಿಯೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದ್ದು ವಿಧಿ-ವಿಲಾಸವಲ್ಲವೇ ! ಹಾಗೇ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಮರಣವಾಯಿತು.

ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಳೇವರವನ್ನು ಅಗ್ನಿ ನಾರಾಯಣ ನಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಒಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದವರಲ್ಲ ತನ್ನನ್ನು ವಿನೋದಿಯೆಂದು

ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ವನೊಬ್ಬ, “ನೀವೇನೇ ಹೇಳಿ, ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಆದದ್ದು ಜಲೋದರವಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ರಹಸ್ಯ ಸುದ್ದಿ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಜನಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೋ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಆ ಗುಟ್ಟು ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದು ಹೊಟ್ಟೆ ಉಬ್ಬರಿಸಿರಬೇಕು.” ಎಂದೊಂದು ಕುಟಲ ಜೋಕನ್ನು ಎಸೆದ.

“ಸಿಸೇರಿಯನ್ ಆಪರೇಶನ್ನಿನಿಂದ ಮಗುವನ್ನು ಹೊರತೆಗೆವ ಹಾಗೆ ಗುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಆಪರೇಶನ್ ಮಾಡಿ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರೋ ಏನೋ,” ಎಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಟಿಪ್ಪಣಿಸಿದ.

ಸಾವಿನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಈ ಜೋಕು ನಿಷ್ಕರುಣವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಆದರೆ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಕೇಳಿಬಂದ ಸುದ್ದಿಯೊಂದರಿಂದ ನನಗೆ ಈ ಜೋಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸತ್ಯಾಂಶವಿದ್ದಿರಬಹುದೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ಬಂತು. ಅವರ ಪ್ರೀತಿಯ ವೊಮ್ಮಗನೊಬ್ಬ, ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದಾತ, ಯಾವುದೋ ಜಾತಿಯ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದ ನಂತೆ.

೧೫

ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ವಿಚಾರಣಾ ವೈಖರಿ

ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ದೇವಿಯರು ಬಲು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕೋಪಗೊಂಡು, ಕೂದಲು ಕೆದರಿಕೊಂಡು ಕೋಪಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಬರಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡುತ್ತ ಇದ್ದಾರೆ ಅಂತ ಕೇಳಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಓಡಿಬಂದು, ಏನು ಸಮಾಚಾರ ? ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರು ಅನುನಯ, ವಿನಯ, ನೇವರಿಕೆ, ಪೂಸಿ ಮಾಡುವದನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ, “ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ಒಡೆಯರೆಂದು ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಮ್ಮ ಮಡದಿಯರಿಗೆ ಕವಡೆಯ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಸುಡಲಿ ನಮ್ಮ ಲೋಕಾಧಿಪತ್ಯ !” ಎಂಬ ಮುಗುಂ ಉತ್ತರ ಬಂತು. ಬಹಳವಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಾಗ ಕೋಪದ ಕಾರಣ ಹೊರಬಿತ್ತು.

ಅವೊತ್ತು ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಸತ್ಯ, ವೈಕುಂಠ, ಕೈಲಾಸ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಿದ್ದರಂತೆ ದಾಸರು, ಪುರೋಹಿತರು, ಅಡುಗೆಯವರು ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಕೆಲಸವಿರುವುದು ಈಗ ಹೇಗೋ ಆಗಲೂ ಜನಾನಾಖಾನೆಯಲ್ಲಿ, ನಾರದರು ರಾಣೀವಾಸಗಳಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟು ಮಾತಿನ ಮಧ್ಯೆ

ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ, “ದೇವಿಯರೆ, ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೊಗಳುವವರೇ. ಆದರೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ನರಿ ಮಾತ್ರ, ‘ಏನು ಮಹಾ ? ಕೆಲ ವೇಳೆ ಮನುಷ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಈ ದೇವಿಯರಿಗಿಂತ ಒಳ್ಳೇತನ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನು ? ದೇವತೆಗಳ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಚೆಲುವೆಯರಿರಬಹುದು, ಜಂಬುಕಿಯರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಜಂಬುಕೆ ಪರಮ ಸುಂದರಿ, ಏನಂತೀರಾ ?’ ಎಂದು ತುಚ್ಛೀಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದೆ !” ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರಂತೆ. ಇದು ಕೇಳಿ ದೇವಿಯರಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿತ್ತು. “ಆ ನರಿಯ ವಿಚಾರಣೆ ಆಗಬೇಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಕೋಪದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ, ನೀವು ಹೊರಗೆ !” ಎಂದು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ದೇವಿಯರು ಹೇಳಿದರು.

“ಆಗಲಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತೇವೆ,” ಎಂದು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ಇಷ್ಟಾದ ಕೂಡಲೆ ನಾರದರು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಜಂಬುಕನಿಗೆ ನಡೆದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ನರಿ ಹಗುರವಾಗಿ, “ವಿಚಾರಣೆ ಆಗಲಿ; ನೋಡಿ-ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದಿತು.

ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ನ್ಯಾಯಪೀಠವೇರಿ ನರಿಗೆ ಸಮನ್ಸ್ ಜಾರಿ ಮಾಡಿದರು.

ಮೂರು ದಿನವಾದರೂ ನರಿ ಹಾಜರಾಗಲಿಲ್ಲ. ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಈಗ ಸಿಟ್ಟು ಕುದಿಯುವ ಬಿಂದುವಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿತ್ತು.

ನಾಲ್ಕನೇ ದಿನ ಜಂಬುಕ ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾಯಿತು.

“ಏನು, ಸಮನ್ಸ್ ಜಾರಿ ಮಾಡಿದರೆ ಹಾಜರಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಪುರಸೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ?” ಎಂದು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು $೪ + ೧ + ೫ = ೧೦$ ಕಂಠಗಳಿಂದ ಗರ್ಜಿಸಿದರು. ಅವರ ದೇವಿಯರು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಗ್ಯಾಲರಿಯಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಜಂಬುಕನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಾಬರಿಯಾಗದೆ, “ಮೊದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದ ಕೆಲಸಗಳಿಂದಾಗಿ ಪುರಸೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ ಪ್ರಭುಗಳೇ.” ಎಂದಿತು.

“ಏನಂಥ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಆಳುಸ ಕೆಲಸ ?” ಎಂದು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಗುಡುಗಿದರು.

“ಬೃಹ್ಮಾಂಡ ಆಳುವ ಕೆಲಸ ತಾವುಗಳೇ ಮಾಡೋದರಿಂದ ನನಗೆ ಅದರ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ. ನನಗೆ ನಮ್ಮ ಲೋಕದ ಕೆಲ ತುರ್ತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು ಆಹ್ವಾನವಿತ್ತು.”

“ಏನು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ?” ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಕೇಳಿದರು.

“ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡ ಹೆಚ್ಚೋ ಹಳ್ಳ ಹೆಚ್ಚೋ ? ಅಂತಿಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಬಿಡಿಸಲು ನನ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಆಯೋಗ ನೇಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಮೊದಲನೇ ದಿನ ಅದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಬೇಕಾಯಿತು.”

“ಏನು ತೀರ್ಮಾನ ಹೇಳಿದೆ ?” ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಪೃಚ್ಛೆ ಮಾಡಿದರು.

“ಬಹಳ ದೀರ್ಘ ವಿಚಾರಣೆಯ ನಂತರ ಹಳ್ಳವೇ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಟ್ಟೆ” ಎಂದಿತು ನರಿ.

“ಅದು ಹೇಗೆ ?” ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಕುತೂಹಲಿಸಿದರು.

“ಗುಡ್ಡಕ್ಕಿಂತ ಎತ್ತರ ಗುಡ್ಡ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಅದರಿಂದ ಹಳ್ಳವೇ ಜಾಸ್ತಿ ಅಂತ ನನ್ನ ವಿಚಾರಿತ ಅಭಿಮತ.” ಎಂದು ನರಿ ಹೇಳಿತು.

“ಪರವಾಗಿಲ್ಲ,” ಎಂದು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ತಲೆಗಳನ್ನು ತೂಗಿದರು.

“ಎರಡನೇ ದಿನ ಏನಿತ್ತು ?”

“ಎರಡನೇ ದಿನ ಕಾಡು ಹೆಚ್ಚೋ ಊರು ಹೆಚ್ಚೋ ಅಂತ ಪಶ್ಚೆ ಎದ್ದಿತ್ತು.”

“ಏನು ತೀರ್ಪು ಕೊಟ್ಟೆ ?” ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಕೇಳಿದರು.

“ಕಾಡು ಹೆಚ್ಚೆಂದು ಪ್ರಭುಗಳೇ !”

“ಯಾಕೆ ? ಮೋಜಣಿ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದೆಯಾ ?”

“ಇಲ್ಲ, ಧರ್ಮಾವತಾರರೇ, ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಿದೆ.”

“ಏನು ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ ನಿನ್ನ ತಲೆ ?” ನರಿ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಾತಾಡಿದರೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಾರದಿದ್ದೀತೆ ?

“ಹೌದು ಪ್ರಭು, ನನ್ನ ತಲೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದೆ.” ನರಿ ಆವಿಚಲಿತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿತು. “ನರಿಗಳಿಗೆ ತಾವುಗಳು ಒಂದೊಂದೇ ತಲೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆಲೋಚಿಸಲು ಅನುಕೂಲ !”

ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತಲೆಗಳುಳ್ಳ ಇಬ್ಬರು ದೇವತೆಗಳ ಮುಖಗಳನ್ನು
ವಿಷ್ಟು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸಿದಂತೆ ಅನಿಸಿತು.

“ಹೀಗೋ ? ನಿನ್ನ ತರ್ಕ ಏನೆಂದು ತಿಳಿಸಬಹುದೋ ?”

“ಬಹುದು ದೇವಾ ! ಹೆಚ್ಚಿನ ಊರುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ಕಾಲಿನ
ಜನಗಳು, ಹೆಚ್ಚು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಡಿನ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲಿನ ಪಶುಗಳ ಹಾಗೆಯೇ
ವರ್ತಿಸುವುದರಿಂದ ಅಂಥಾ ಊರುಗಳನ್ನು ಕಾಡುಗಳೆಂದೇ ಗ್ರಹಿಸಿ ತೀರ್ಪು
ಕೊಟ್ಟೆ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ಹಂ ! ಮತ್ತೆ ನೂರನೇ ದಿನ ಏನು ಕೆಲಸ ಇತ್ತು ?”

“ಆದೇ ? ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರು ಜಾಸ್ತಿಯೋ ಹೆಂಗಸರೋ ಎಂಬ
ಬಲು ಮಹತ್ವದ ಸಮಸ್ಯೆ ಪ್ರಭುಗಳೇ !” ಎಂದಿತು ನರಿ.

“ಏನಂತ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ ?”

“ಬಹಳ ಚಿಂತಿಸಿ ಹೆಂಗಸರೇ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತ ಜಡ್ಡ್ ಮೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟೆ
ಪ್ರಭುಗಳೇ.” ನರಿ ಹೇಳಿತು.

“ಅದು ಹೇಗಯ್ಯಾ ?” ದೇವತೆಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿದರು.

“ಹೆಂಗಸರ ನಾತು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ವರ್ತಿಸುವ ಗಂಡಸರನ್ನೂ ಹೆಂಗಸರ
ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಹಿಡಿದೆ ದೇವೋತ್ತಮರೆ.” ಎಂದು ನರಿ ಹೇಳಿತು.

ಈಗ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ತಂತಮ್ಮ ದೇವಿಯರ ಮುಖ ನೋಡಿದರು.

ನರಿ ಕೇಳಿತು : “ಪ್ರಭೋ, ನನ್ನ ತೀರ್ಪುಗಳು ಹಾಗಿರಲಿ, ನನ್ನನ್ನು
ಯಾಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣವಾಯಿತು ? ಏನು ಕಜ್ಜವಿದೆ ?”

ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದರು,

“ಯಾಕೂ ಅಲ್ಲ ಸುಮ್ಮನೇ ಹೀಗೇ ಕ್ಷೇಮ-ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿದು-
ಕೊಳ್ಳೋಣ ಅಂತ.”

ಮುಶಕ ಪುರಾಣ

ದೇವರು ಉಂಟೇ ಇಲ್ಲವೇ ? ಇದ್ದರೆ ಅದು ಒಳ್ಳೇದೇ, ಕೆಟ್ಟದ್ದೇ ಅಥವಾ ತಟಸ್ಥವೇ ? ಪ್ರಪಂಚ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಉದ್ದೇಶವೇನು ? ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಅರ್ಥವುಂಟೇ ಇಲ್ಲವೇ ? ಇಂಥ ಗಹನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದ್ದು-ನೀವು ನಂಬಿ, ಬಿಡಿ-ಆ ಕ್ಷುದ್ರ ಜೀವಿಯಾದ ಸೊಳ್ಳೆ.

ಯಾಕಂದರೆ, ದೇವರು ಇದ್ದರೆ, ಅವನು ಸೊಳ್ಳೆಯನ್ನು ಯಾಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು ? ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯವನಾಗಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಪೀಡಿಸುವ ಹೊರತು ಮತ್ತಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದ ಸೊಳ್ಳೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದನೇ ? ಕೆಟ್ಟವನೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ಕರುಣಾಕರ ಎಂದು ಭಕ್ತರು ಯಾಕೆ ಕರೆದರು ? ಅಥವಾ ದೇವರು ಚಿಲ್ಲರೆ ಉಪದ್ರವಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ಪೀಡಿಸಿ, ಅವರು ಒದ್ದಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೋಜು ಪಡುವ ಕಿಡಿಗೇಡಿಯೇ ? ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಥವುಂಟೆಂದು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಸೊಳ್ಳೆಗೆ ಅರ್ಥವೇನು ? ಸೊಳ್ಳೆಗೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲವಾದರೆ ಅದರಿಂದ ರಕ್ತ ಶೋಷಣೆ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಮನುಷ್ಯಗೆ ಅರ್ಥವಿರಲಾವುದೇ ?

ಪುನರ್ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳ ನನ್ನ ಮಿತ್ರನೊಬ್ಬನ ಪ್ರಕಾರ, ಮಠ-ದೇವಾಲಯ-ಇಗರ್ಜಿಗಳ ಧನಾಪಹಾರ ಮಾಡುವ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿ-ಗಳು ಸತ್ತು ನಾಯಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಯಿ-ಗಳಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ನುಗಳನ್ನು ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳೇ ಚುಚ್ಚಿ ದುಡ್ಡು ಸೆಳೆಯುವ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಸತ್ತು ಸೊಳ್ಳೆಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅದೇ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಥಿಯರಿಗೆ ಸ್ವಾತಿಪ್ಪಿಕ್ಸಿನ ಆಕ್ಷೇಪವಿದೆ; ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಿಪ್ಪಿಕ್ಸುಗಳು ಬಹಳ ಬಲವಾದ ಸ್ವಿಕ್ಸುಗಳೆಂದು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸಿನ ಸಮಗ್ರ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಹೋಗಿರಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲ ವೈದ್ಯ-ಡಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ, ಒಂದೇ ಒಂದು ದಿನದ ಅನಧಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸೊಳ್ಳೆಗಳಷ್ಟು ಆಗಲಾರರು.

ದೇವರು ಮೊದಲು ಆಹಾರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಆಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನೆಂದು ಕೆಲವು ಧರ್ಮಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತವೆ. ಸೊಳ್ಳೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಈ ತತ್ವ ಕೂಡ ಸಂಶಯಾಸ್ಪದವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಉದಯಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಸಹಸ್ರಮಾನ ಮೊದಲೇ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಉಂಟಾಗಿದ್ದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ, ಮೊದಲು ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಆಮೇಲೆ ಅದರ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯನ ಸೃಷ್ಟಿ-ಯಾಗುವ ವರೆಗೆ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಏನನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಏಳುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಾಳೆ ಬೀಳದೆ, ಇಡೀ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅದರೊಡನೆ ದೇವರು, ತತ್ವಜ್ಞಾನ, ಪೂರ್ವಾಪರ ಸಾಂಗತ್ಯ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ಉದ್ದೇಶ, ಜೀವ-ಶಾಸ್ತ್ರ, ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದವುಗಳೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ನಾನು ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಅದು ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆದನ್ನೇ ಮಾಡಿತೆನ್ನಿ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಅರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿ-ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ವರ್ತನೆಯೂ ಅರ್ಥಬದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಈ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಸ ಅರ್ಥರಾಹಿತ್ಯ ಸೊಳ್ಳೆಯೆಂಬ ಆ ಪ್ರತಕ್ಷ ತಥ್ಯವನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಸೊಳ್ಳೆಯೆಂಬ ತಥ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಆಕ್ಷೇಪ ಅಥವಾ ವಿರೋಧ ಅದು ನನ್ನ ರಕ್ತವನ್ನು ಶೋಷಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ; ನನ್ನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಆಷ್ಣೇನೂ ರಕ್ತವಿಲ್ಲ; ಎಂದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಆಕ್ಷೇಪ ಇರುವುದು ಅದರ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ರಕ್ತವನ್ನು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೇ ಚೇಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಬದಲು, ಅದು ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ತನ್ನ ಸಂಗೀತ ಸೇವೆ ಯಾಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ? ತಾನು ಹೀರುವ ರಕ್ತಕ್ಕೆ ಸಂಗೀತ ಮೂಲಕ ಬೆಲೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿ ಋಣಮುಕ್ತವಾಗಬಹುದೆಂದು ಸೊಳ್ಳೆಯ ತಿಳಿಪಳಕೆಯೆ ? ನನಗೆ ಅದರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಛಾಪಿನ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಿಯವೋ ಅಪ್ರಿಯವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಅದು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದೆಯೇ ? ಹಾಗೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರ ಸಂಗೀತವನ್ನು ನಾನು ಮೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ-ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಅದು ರಕ್ತದ ಬೆಲೆ ಸಂದಾಯ ಹೇಗಾದೀತು ? ವಿನಿಮಯ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದ ಸರಕುಗಳನ್ನಲ್ಲವೇ ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂಥಾದ್ದು ?

“ಅದು ಸಂಗೀತವೂ ಅಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಕಿವಿಯ ಹತ್ತಿರ ಗಾನಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವೂ ಅದಕ್ಕಿಲ್ಲ; ಸೊಳ್ಳೆಗಳದು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲ. ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ಮನುಷ್ಯರ ಕಲ್ಪನೆ. ಸೊಳ್ಳೆ ಹಾರಾಡುವಾಗ ಅದರ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಸೆಕೆಂಡಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ (ಎಷ್ಟೆಂದು ಈಗ ಮರೆತು ಹೋಗಿದೆ) ನೂರು ಸಲ ಬಡಿಯುವುದರಿಂದ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣಗೋಚರ ತರಂಗಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದರಿಂದ ಅದು ಗುಂಯ್ಯಾಟವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಮೂಗು ಬಾಯಿಗಳಿಂದ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ಗುಂಯ್ ಗುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕಿವಿಗಳ ಹತ್ತಿರವೇ ಸಂಗೀತಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವೂ ಸೊಳ್ಳೆಗೆ ಇಲ್ಲ. ಅದು ನಿನ್ನ ಕಿವಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹಾರಾಡುವಾಗ ಅದರ ಗಾನ ನಿನಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದಷ್ಟೇ”-ಎಂದು ನನ್ನ ಸೊಳ್ಳೆ-ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮಿತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನನಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊತ್ತು ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳ ಹತ್ತಿರವೇ ಕಳೆಯುತ್ತದೆಂದೂ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಅಡ್ವಾನನ್ನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ತವನ್ನು ಅನಂತರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು-

ವುದೇ ಆದರ ಉದ್ದೇಶವೆಂದೂ ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ಹೇಳುವುದೇ ಖರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ನನಗೆ ಬೇಡವಾದ ಸಂಗೀತವನ್ನು ನನಗೆ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಉಣಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಅದಕ್ಕೆ ಇದೆಯೇ ?

ನಾನು ಸೊಳ್ಳೆಯ ಪೂರ್ವಾಪರದ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಒಮ್ಮೆ ಅದರ ಗಾನದಿಂದ ನಿದ್ರೆಗೇಡಾಗಿ ಎದ್ದು ಕೂತು ಕೋಶಗಳನ್ನು ಮಗುಚಿ ಹಾಕಿದಾಗ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾದ ಕೆಲ ಸಂಗತಿಗಳು ಇವು : ೧) ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ವೈದಿಕ ಋಷಿಗಳಿಗೂ ಪರಿಚಿತವಾಗಿದ್ದವು; ಋಗ್ವೇದ ಮತ್ತು ಅಥರ್ವವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಇದೆ; ೨) ವೈದಿಕ ಋಷಿಗಳು ಅವುಗಳಿಗೆ “ಮಶಕ”ಗಳೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದರು; ೩) ಮಶಕ ಎಂದರೆ “ಗುಂಯ್‌ಗುಟ್ಟುವ ಪ್ರಾಣಿ”ಯೆಂದು ನಿರುಕ್ತಿ; ೪) ವೈದಿಕ ಋಷಿಗಳಿಗೂ ನನ್ನಂತೆಯೇ ಮಶಕಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಥವಾ ಕೇಳಿದರೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅಥರ್ವವೇದದಲ್ಲಿ ಮಶಕ-ಮಾರಣ ಮಂತ್ರಗಳಿವೆ. ವೈದಿಕ ಋಷಿಗಳು ಅವು ಮಾಡುವ ಸಪ್ಪಳದಿಂದಲೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದಲೂ, ಅವುಗಳ ಮಾರಣಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಆ ಸಪ್ಪಳದ ದೆಸೆಯಿಂದಲೇ ವೈದಿಕ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ರೋಷ ಬಂದಿತ್ತೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದು ಅಸರಿಹಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ವೈದಿಕ ಋಷಿಗಳು ಈಗ ಉಳಿದಿಲ್ಲ; ಮಶಕಗಳು ಇನ್ನೂ ಇವೆ ಮತ್ತು ಮಜವಾಗಿ ಗುಂಯ್‌ಗುಡುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಮಂತ್ರಗಳು ಅವುಗಳಿಗೆ ನಾಟುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ವೇದಗಳು ಮತ್ರದಿಂದ ಮಶಕ ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿ ನೋಡಿದ್ದವೆಂದೂ, ಅದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿಯುವ ನಲವತ್ತು ವರ್ಷ ಮೊದಲೇ ನಾನು ಬೇರೊಂದು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಯತ್ನಿಸಿ ನೋಡಿದ್ದೆ. ಅದು ಶಾಪವಲ್ಲ, ಸ್ತುತಿ. ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಾನದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು, ನಾನು ಹೀಗೆ ಒಂದು ಸಾನೆಟ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ:

“ಒಡಮುನಸಿಪಾಲಿಟೆಗೆ ಒಡಹುಟ್ಟದವ ನೀನು,” ಆಗ ನಾನು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಅವೇ ತಾನೇ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮುನಸಿಪಾಲಿಟೆಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ದಯಪಾಲಿಸಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಅಲ್ಲಿ ಸೊಳ್ಳೆಕಾಟ

ಅಷ್ಟಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುನಸಿಪಾಲಿಟಿಯೊಡನೆ ಸೊಳ್ಳೆಯೂ ಒಂದೊಂದಾಗಿ, ಆಮೇಲೆ ಹಿಂಡುಹಿಂಡಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿತಾದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಸುನೀತದ ಪ್ರಥಮ ಚರಣ ಹಾಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಸೊಳ್ಳೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹನ್ನೊಂದು ಪಂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ—

“ಓ ನುಸಿಯೆ, ಪ್ರೇಮಗಾನದ ಸಸಿಯೆ, ಸಂತಸಿಯೆ,” ಎಂದು ಅದರ ಗಾನವೈಖರಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಿ, ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು, “ನಿನಗೆ ನಮಿಸುವೆನಿಂದು !” ಎಂದು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಇಡೀ ಸುನೀತವನ್ನೊಮ್ಮೆ ವಿನೀತವಾಗಿ ಹಾಡಿ ಮಲಗಿದೆ. ಈ ಸುನೀತವನ್ನು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಸ್ಯ ಮೀಮಾಂಸಾ ಗ್ರಂಥಗಳು ಆಮೇಲೆ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿವೆ. ಆದರೆ ಸೊಳ್ಳೆಗಳಿಗೆ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲವೋ, ಇದನ್ನು ನೈಜ ಪ್ರಶಂಸೆಯೆಂದೇ ಗ್ರಹಿಸಿದವೋ, ಅಥವಾ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರಿಕ್ಷಾವಾಲರೂ ಪೋಲೀಸರೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಯದೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿರುವಂತೆ ಸೊಳ್ಳೆಗಳೂ ಕನ್ನಡವರಿಯದೆಯೇ ಕನ್ನಡಿಗರ ರಕ್ತ ಹೀರಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ತೋತ್ರ ಕೇಳಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಕೊರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ರಿಯಾಯಿತಿ ಮಾತ್ರ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಸುನೀತ ಬರೆದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಕ್ಷಯ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸೊಳ್ಳೆಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ನಾನು ಕೈಕೊಂಡ ಉಪಾಯಗಳು ಅಸಂಖ್ಯ, ಓದಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಪಾರ. ನನ್ನ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯತ್ನವೆಂದರೆ ನೇರ ಧಾಳಿ. ಸೊಳ್ಳೆ ನನ್ನ ಕರ್ಣ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗಾನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೊಡನೆ ನನ್ನ ಪಂಚಾಂಗುಲಿ ಸಹಿತವಾದ ಅಂಗೈಯಿಂದ ಸಕಲ ಶಕ್ತಿಯೊಡನೆ ತಪರಾಕಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಆದರೆ ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಒಂಭೈನೂರ ತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತು ಸಲ ಪೆಟ್ಟು ನನ್ನ ಕಿವಿ ಗಡ್ಡೆಗೇ ಬಿದ್ದು ಸೊಳ್ಳೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಿವಿ ಡಾಕ್ಟರರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಯಿತು.

ಒಕ್ಕೈತಪರಾಕಿಯ ವ್ಯರ್ಥತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡ ಮೇಲೆ ಇಕ್ಕೈ ತಾಳವನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಶಯನ ಪೋಜಿನಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕೈ ತಾಳವಿಕ್ಕುವುದು ಅದೂ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಮಲಗಿದ್ದಲ್ಲದ ಕಷ್ಟವೆಂದು ಅನುಭವ—

ವಾಯಿತು. ಇಕ್ಕೈ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ದೀಪ ಬೇಕು; ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕೂಡಬೇಕು; ನಡುನಡುವೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತದವರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾರಿ ಜಿಗಿಯುವಂತೆ ನಾನು ಸೊಳ್ಳೆ ಹಿಡಿಯಲು ನಾಟ್ಯವಾಡಬೇಕು; ರೂನು ತುಂಬ ಓಡಾಡುತ್ತ ತಾಲೀ ಬಜಾನಾ ಮಾಡಬೇಕು-ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸಾಹಸದಿಂದ ಒಂದು ತಾಸಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ಸೊಳ್ಳೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣ ಮಾಡಿಸಬಹುದು-ಎಂದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸೊಳ್ಳೆ ಹೋರಾಟ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಉಡುಪಿ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಿಂತ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯದು ಅರ್ಧ ಶತಮಾನ ಪುರಾತನವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳನ್ನು ಶತಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆಕ್ಷೋಹಿಣಿಗಳಲ್ಲ ಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲೇನೋ ಪಾಲುಗಾರಳಾಗಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಇದ್ದಳು. ಹೆಂಗಸರ ರಕ್ತ ಗಂಡಸರದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಸೊಳ್ಳೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವೆಂದು ಮಶಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇರಬಹುದು; ಆದರೆ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಗೀತವನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟು ನೆತ್ತರು ಹೀರುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿದ್ದವೋ ಏನೋ, ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಮಶಕ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅವಳು ನನಗೆ ಅಕ್ಷರಶಃ ಸ್ಲೀಪಿಂಗ್ ಪಾರ್ಟ್ನರ್ ಮಾತ್ರ ಆಗಿದ್ದಳೆಂದು ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾವಣನಿಗೆ ಕುಂಭಕರ್ಣ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಅನ್ನಿ. ಅವಳು ಸೊಳ್ಳೆಗಳನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ "ಅವುಗಳ ಪಾಲಿನ ರಕ್ತ ಅವು ಹೀರಲಿ!" ಎಂದು ತಲೆದಿಂಬು ಮೂಸು. ತ್ತಲೇ ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸೊಳ್ಳೆ ಸಮರದ ಎರಡನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸೊಳ್ಳೆ ಮಾರಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ಖಚಿತ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದೆನೆಂದು ಕೆಲ ಕಾಲ ನನಗೆ ಅನಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಆಯುಧ ಬಹಳ ಸರಳವಾಗಿತ್ತು; ನಾನಾಗ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಡ್ ಲ್ಯಾಂಪು, ಮಲಗುತ್ತಲೇ ಚೀನೀ ಸೈನ್ಯದಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಮುಸುರುತ್ತಿದ್ದ ಸೊಳ್ಳೆಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷ ರೂನು ತುಂಬ ಹಾರಾಡುವಂತೆ ರ್ಯಾಂಡಂ ಆಗಿ ಒಂದು ರಟ್ಟನ್ನು ಬೀಸಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿರಾಮ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಾರಾಡಿ ರೆಕ್ಕೆ ಸೋತ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು

ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ನಾನು ಬೆಡ್‌ಲ್ಯಾಂಪನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಕೆಳಗೆ ಗ್ಲಾಸಿನ ಬಾಯಿ ಗೋಡೆಗೆ ತಾಗುವಂತೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ರೆಕ್ಕೆ ಸುಟ್ಟು ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಲ್ಯಾಂಪಿನೊಳಗೆ ಉದುರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸುತ್ತು ಕಾರ್ಯಾ-ಚರಣೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಆವೊತ್ತಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಳ್ಳೆ ದಾಳಿ ಸಹನೀಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಳಿದುಳಿದವುಗಳ ಸಂಗೀತ ನನಗೆ ಕೇಳಿಸದಂತೆ ಕಿವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಮಫ್ಲರ್ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿ, “ರಾತ್ರೀ ವ್ಯಖ್ಯದಾಯತೀ—” ಎಂಬ ರಾತ್ರಿ ಸೂಕ್ತವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತ ನಿದ್ರಾ-ದೇವಿಯನ್ನು ಆನುಮತಿಸುವುದು. ಮತ್ತೆ ಮರುದಿನ ಬರುವ ಹೊಸ ದಂಡಿನೊಡನೆ ಹೋರಾಟ ಮುಂದುವರಿಸುವುದು.

ಹೀಗೆ ಕೆಲ ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ ನಾನು ಮತಕ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಒಂದು ಗಟ್ಟಿ ಉಪಾಯ ಕಂಡು ಹಿಡಿದೆನೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ನನಗೆ ಇತ್ತು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವರದಿ ಬರೆದು ಯಾವುದಾದರೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಕಳಿಸುವ ವಿಚಾರವೂ ಬಂತು. ಆಗ ನನ್ನನ್ನು ಸೋಜಿಗಕ್ಕೊಳಪಡಿಸುವ ಸಂಗತಿ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಮಲಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪಡಸಾಲೆಯ ಪ್ರತಿ ಘನ ಅಡಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಸಂಖ್ಯಾನೂ ಹಿಂದಿನಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ, ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡುವ ನನ್ನ ಶತ್ರುಗಳ ಸಂಖ್ಯಾನೂ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಇಳಿ-ಮುಖವಾಗತೊಡಗಿತು. ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಬೆಡ್‌ಲ್ಯಾಂಪು ಒಂದೇ ಒಂದು ಸೊಳ್ಳೆಯನ್ನು ತೇಖರಿಸಲಾರದ ದಿಸವೂ ಬಂತು.

ಈಗ ಉದ್ಭವವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸೊಳ್ಳೆ ಕಡಿತಕ್ಕಿಂತ ಘನವಾದದ್ದು. ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡುವುದು ಪ್ರಾಣಾಪಾಯಕರ ಎಂಬುದು ಸೊಳ್ಳೆಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು? ಪ್ರತಿದಿನ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸೊಳ್ಳೆಗಳೇ ದಾಳಿ ಮಾಡು-ತ್ತಿದ್ದು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಅಥವಾ ಅದರ ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಸೊಳ್ಳೆಗಳಿಗೆ ಒದಗಿದ ಗತಿಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಬಂದಿರ-ಬಹುದು? ಜೀವ ಮಾತ್ರದ ಅನುಭವಗಳು ಒಂದು ಮಹಾ ಅನುಭವ ಕೆರೆ-ಯಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶ ಹೊಂದಿ, ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟುವ ಜೀವಗಳಿಗೆ ದಾಟಿಸಲ್ಪಡು-ತ್ತವೆ ಎಂದು ಬರ್ಗ್‌ಸನ್ನನೋ ಯಾರೋ ಒಂದು ಥಿಯರಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರಂತೆ.

ನಾನು ಬೆಡ್‌ಲ್ಯಾಂಪ್‌ವಾಸ್ತದಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಮರಣಾನು-
ಭವವೆಲ್ಲ ಮಶಕಾನುಭವದ ಮಹಾಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಮುಂದಿನ ಸೊಳ್ಳೆಗಳಿಗೆ
ಹಂಚಲ್ಪಟ್ಟಿತೆ ? ಅದರಿಂದ ಅವು ಜಾಗರೂಕನಾದವೇ ?

ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಬೆಡ್‌ಲ್ಯಾಂಪಿನ ಸೋಲಿನ ಸಲುವಾಗಿ
ನಾನೇನು ಅಷ್ಟು ನಾಚುವ ಪ್ರಸಂಗವಿಲ್ಲ. ಸೊಳ್ಳೆ ಕೈಲಿ ಸೋಲು ತಿಂದ
ಮಹಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೇ ನನ್ನ ವಕ್ರದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಡಿ. ಡಿ. ಟಿ. ಕಂಡುಹಿಡಿದ
ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಇನ್ನೇನು ಸೊಳ್ಳೆ ಕುಲವೇ ನಾಶವಾದ ಹಾಗೆ ಅಂತ ತಮಗೆ
ತಾನೇ ಶಿಫಾರಸು ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಮೂವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ
ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಇವೆ; ಮಲೆಜ್ಜರ ಮತ್ತೆ ಬಂದಿದೆ. ಡಿ.ಡಿ.ಟಿ. ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ
ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಆಚೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಈ
ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯನೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಣಿ ಯಾವ ಗಿಡದ ತೊಪ್ಪಲು ?

ನನಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಕೆಲಕಾಲ ಒಂದು ಅಟ್ರಾಕಾಣೆ ದಿಲ್‌ರುಬಾ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು.
ಅದರ ತಂತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕಮಾನು ಆಡಿಸುತ್ತಾ ನನ್ನದೇ ಸಂಗೀತ ಆಲಾಪನೆ
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಂದು ದಿನ ಹೀಗೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಿರಲು ಗೋಧೂಳಿ ಅರ್ಥಾತ್
ಮಶಕಧೂಳಿ ಮುಹೂರ್ತ ಬರುತ್ತಲೇ ಮನೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದ ಸೊಳ್ಳೆಗಳೆಲ್ಲ
ಬಿಟ್ಟು ಬಾಣಗಳಂತೆ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಅಕ್ಷೋಹಿಣಿ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿದವು.
ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಅದ್ಭುತ ತಥ್ಯವೊಂದು ನನಗೆ ಕಪಾಲಕ್ಕೆ
ಹೊಡೆದ ಹಾಗೆ ಪ್ರತೀತವಾಯಿತು. ದಿಲ್‌ರುಬಾದ ಧ್ವನಿಗೋ ಅಥವಾ
ಅದರಿಂದ ನಾನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಾಂಗೂಲ ರಾಗಕ್ಕೋ
ಮೋಹಿತನಾಗಿ, ಅದು ಕೇಳಿಸುವಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೊಳ್ಳೆಗಳೆಲ್ಲ ಹಾರಿ
ಬಂದು ಅದರ ಸುತ್ತ ಸಂದಣಿಸುತ್ತವೆ ! ರಿಂಗಣ ಹಾಕಿ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನರ್ತಿಸು-
ತ್ತವೆ ! ನನ್ನ ತರ್ಕ ಬುದ್ಧಿ ಚುರುಕಾಯಿತು. ಆಹಾ ! ಹೀಗೆ ಸಂಗೀತ
ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಸಂದಣಿಸಿದ ಸೊಳ್ಳೆಗಳನ್ನು ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಕೆಂದರಿ
ಜೋಗಿಯಂತೆ, ನನ್ನ ದಿಲ್‌ರುಬಾ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಕರೆದೊಯ್ದು ಯಾವುದಾದ-
ರೊಂದು ಗುಡ್ಡ ಬಾಯ್‌ರೆಯುಸಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅದರೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು
ಬದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ? ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ಬಾಯ್‌ರೆಯಿಸುವ
ಮುಂತ್ರ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ !

ಇದಾಗಿ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಒಬ್ಬ ಅಮೇರಿಕನ್ ವಿಜ್ಞಾನಿ ನನ್ನೀ ಐಡಿಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿದ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ಸೊಳ್ಳೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ರಾಗಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವನು ಅವುಗಳ ಟೀಪ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ತಯಾರಿಸಿದ್ದನಂತೆ. ಒಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಂತಿ ಬಲೆ ಹಾಕಿದ ಸ್ಕ್ರೀನಿನಾಚೆಗೆ ಕುಳಿತು ಆ ರೆಕಾರ್ಡ್ ನುಡಿಸಬೇಕು. ಆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗಾನದಿಂದ ಮೋಹಿತವಾಗಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಬಂದು ಬಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಗಾನಾನಂದ ಮಗ್ನವಾಗಿರುವಾಗ ಪ ಬಲೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಕರೆಂಟ್‌ನ್ನು ತಂತಿ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಸಬೇಕು. ದಂಡು ದಂಡಾಗಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಕುಲ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಗತಿ ಏನಾಯಿತೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸೊಳ್ಳೆ ರೆಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಾಗಲಿ, ತಂತಿ ಬಲೆಗಳಾಗಲಿ ಪೇಟೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಬಹುಬೇಗನೆ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳದೆ ಸಂಗೀತ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಲು ಕಲಿತಿರಬೇಕು. ಅಥವಾ ಆ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ತನ್ನ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಕರೆಂಟ್ ತಗಲಿಸಿಕೊಂಡು ಸತ್ತಿರಬೇಕು.

ಅನಂತರ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಿಜ್ಞಾನಿ ನಾದದ ಬದಲು ವಾಸನೆಯಿಂದ ಸೊಳ್ಳೆ ಮಾರಣ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ ಸುದ್ದಿಯೂ ಜನಪ್ರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಆತ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಗೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಲೈಂಗಿಕ ಗ್ರಂಥಿಗಳಿಂದ ವಾಸನಾ ರಸಾಯನ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಕೃತಕವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದನಂತೆ. ಆ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತಂತಿ ಬಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಟೈರೆ ದೂರದೂರದ ಆಯಾ ಜಾತಿಯ ಗಂಡು ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಸಹಿಸಲಾರದ ವಾಸನಾಕರ್ಷಣೆಗೊಳಗಾಗಿ ಬಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕೂತು ವಿದ್ಯುತ್ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೊಳಗಾಗಿ ಮರಣಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಗಂಡುಗಳ ಕುಲ ನಾಶವಾದ ಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಣು ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲದು? ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಅಂತಿಮ ಗಡಿಯೂ ರಹಸ್ಯವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಗಂಡಿಲ್ಲದೇ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಸಂಶೋಧಿಸಿದವೋ ಅಥವಾ ಇದು ಬರ್ಗ್‌ಸನ್ನನ ಅನುಭವ ಕೆರೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ ಕೊಳ್ಳಬಹುದಿಲ್ಲ? ಎಂದು ನೀವು ಕೇಳುತ್ತೀರಿ, ನಾ ಬಲ್ಲೆ. ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆಗಳು

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲವೆಂದೂ ನಾನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. “ಮಶಕವಾರಣ” ಎಂಬುದು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆಯ ಹೆಸರು. ಆದರೆ ಈಚೆಗಿನ ವರೆಗೆ ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ ಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಕಾಸು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಕಾಸು ಕೂಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಕಡಿಯುವ ಸೊಳ್ಳೆಗಳೆಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣೆಂದೂ ಗಂಡು ಕಡಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಹೇಳಿತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹೆಣ್ಣು ಜಾತಿಗೆ ಹೆದರಿ ತಾನು ಪರದೆಯ ಹಿಂದೆ ಹೆಣ್ಣಿಗಿತ್ತಿಯಂತೆ ಅವಿತುಕೊಳ್ಳಲಾರೆ ಎಂದು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದಳು. ಆದರೂ ನಾನು ಹೆಣ್ಣಿಗತನದಿಂದ ಪರದೆಯೊಳಗೆ ಅವಿತುಕೊಂಡಾಗ, ಪರದೆ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಕಡಿತಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾದೀತು ಹೊರತು ಮಶಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಇದು ಸದುಪಾಯವಲ್ಲೆಂದು ಮನಗಂಡೆ. ನಾನು ದ್ವೇಷಿಸುವುದು ಸೊಳ್ಳೆಗಾನವನ್ನು ಹೊರತು ಸೊಳ್ಳೆ ಕಡಿತವನ್ನಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಸುಗೆ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಸೊಳ್ಳೆಯ ಮೈಕ್ರೋ-ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಿದುಳಿನ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ನರಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ನನ್ನನ್ನು ನಿಜಕ್ಕೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿದೆ. ನನ್ನ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಒಕ್ಕುಡಿತ ರಕ್ತ ಹೀರಲು ಅದು ಉದ್ಯುಕ್ತವಾದಾಗ ನಾನು ಒಂದೇಟು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಕೈಯೆತ್ತುವುದಿರಲಿ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರೆ ಸಾಕು, ಸೊಳ್ಳೆಗೆ ಅದು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತೋ ಕಾಣೆ. ಅದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾರಿ ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಕೂತು ತನ್ನ ಕಾಯಕ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊಸ ಆಕ್ರಮಣದ ಸುದ್ದಿ ನನ್ನ ನರಗಳ ಮೂಲಕ ನನ್ನ ಮಿದುಳನ್ನು ತಲುಪಿ, ಕೈಗೆ ಮೋಟಾರ್ ನರಗಳ ಆಜ್ಞೆ ತಲುಪುತ್ತಲೇ ಸೊಳ್ಳೆ ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹಾರಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ, ಅಥವಾ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಹಾರುವ ಸೊಳ್ಳೆಗೂ ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪ ಯಾವುದೋ ಸಸ್ತಮ ಇಂದ್ರಿಯದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸೊಳ್ಳೆಯ ಮಿದುಳಿನ ದಾವಾತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಮಿದುಳಿಗೆ ಗ್ರಹಣ ಶಕ್ತಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ, ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅನನು ಎಂಥಾ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಬಹುದಿತ್ತು—ಎಂದು ಸೊಳ್ಳೆ ಕಡಿದಲ್ಲಿ ತುರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೂ ಸೊಳ್ಳೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಿಯತೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಭಾವ ಮಾಡಿದೆ. ನೀವು ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆಯೊಳಗೆ ಮುಳುಗುತ್ತೀರಿ. ಯಾವ

ಮಾಯಕದಿಂದಲೋ ಕೆಲ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಅದರೊಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಅವು ನಿಮ್ಮ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀವು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು ಮಿಸು-ಕುತ್ತೀರಿ. ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಹಾರತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ ಪರದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯ ಅರಿವು ಅವುಗಳಿಗಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮಲಗಿದಲ್ಲಿಂದಲೇ ದೀಪ ಹಾಕಿ ನೋಡಿ. ಅವು ಅಸಹಾಯತೆಯಿಂದ ಪರದೆಯಾಚೆಗಿರುವ ತಮ್ಮ ಅಲಭ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತ ಕುಳಿರುವ ದೃಶ್ಯ ಹೃದಯ ವಿದ್ರಾವಕವಾಗಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಕಳೆದುಹೋದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪ್ರತೀತಿ ಅವುಗಳಿಗಾಯಿತೋ ಆಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯ ವೈಯಲಿರಬಹುದಾದ ಸವಿ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಅವು ಆಸಕ್ತಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ನಿರ್ಸಹಾಯತೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಎತ್ತಿದ ಕೈಗಳನ್ನು ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಪರದೆಯನ್ನು ತೆರೆದು ಅವುಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ನಾನು ಪ್ರೋಲೀಸ್ ಕಂಪ್ಲೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟೆ !

ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು. ಆದರೆ ಆ ಅನುಭವ ಇನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಸಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ನಾವು ಆಗ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆವು. ಘಾಟಕೋಪರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರ. ಸಯಾನಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮೀಯರೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಿಂದ ಓಡುವುದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಊಟ ಹಾಕಿ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳಿಸಿ, ಯಜಮಾನರನ್ನು ಆಫೀಸಿಗೆ ಸಾಗಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಮಕ್ಕಳು ತಿರುಗಿ ಬರುವ ವರೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಕೆಲಸವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಯಾನಿನ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪುಸ್ತಕ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ಒಂದು ತಾಸು ಹರಟೆ ಹೊಡೆದು ಬರಬಾರದೇಕೆ ಅಂದುಕೊಂಡೆ. ಮನೆಗೆ ಬೇಗ ಜಡಿದು ಘಾಟಕೋಪರ್ ಸ್ಟೇಶನ್ನಿಗೆ ಬಂದೆ. ಆಗ ಸಮಯ ೧೦-೨೦. ಲೋಕಲ್ ರೈಲು ಗಾಡಿ ಬಂದೊಡನೆ ಹೆಂಗಸರ ಡಬ್ಬಿ ಬಳಿ ಧಾವಿಸಿದೆ. ಗದ್ದಲವೋ ಗದ್ದಲ. ಹಗ್ಗ ಮಾರುವ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ದಾಂಡಿಗ

ಹೆಂಗಸರು, ಪೆಪ್ಪರ್‌ಮಿಂಟು ಮಾರುವ ಹುಡುಗರು, ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ-
ಯರು ಎಲ್ಲರೂ ನುಗ್ಗಿದರು. ಅವರ ನಡುವೆ ಹೇಗೋ ಸ್ಥಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ನಾನೂ ಡಬ್ಬಿಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕೆ. ಟ್ರೈನು ಚಲಿಸಿತು.

ಎದೆ ಧಸ್ಸೆಂದಿತು. ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಮೇಲೆ ಮನಿಪರ್ಸನ್
ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿದ್ದೆ. ಈಗ ನೋಡಿದರೆ ಪರ್ಸನ್ ಕಾಣೆ.
ಅದರಲ್ಲೇ ಹಣ, ರೈಲು ಟಿಕೆಟು, ಮನೆ ಮತ್ತು ಸ್ಟೀಲ್ ಕಪಾಟುಗಳ
ಮೂರು ಬೀಗದ ಕೈಗೊಂಚಲುಗಳಿದ್ದವು. ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಪರ್ಸನ್ ಕಳೆದಿದ್ದನ್ನು
ಸುತ್ತಲವರ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು, “ನೋಡಿ,
ಆ ಪೆಪ್ಪರ್‌ಮಿಂಟ್ ಹುಡುಗರಿದ್ದಾರೆಲ್ಲ. ಅವರು ಭಾರಿ ಕದೀಮರು, ಅವರೇ
ಜಾರಿಸಿರಬೇಕು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಬಾಯಿಸಿ ಪೋಲೀಸರನ್ನು ಕರೆತೀನೆ ಅನ್ನಿ.
ಕೊಡಬಹುದು” ಎಂದಳು. ಹುಡುಗರ ಹತ್ತಿರ ಚೀಲಗಳು ಇದ್ದವು. ಸುಲಭ-
ವಾಗಿ ಬಚ್ಚಿಡಬಹುದು. ನಾನು ದಬಾಯಿಸಿ ಅವರ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಜಡ್ಡಿ
ಮಾಡಿದೆ. ಏನೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಗಡಿಬಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುರ್ಲಾ, ಸೆಯಾನ್ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ದಾಟಿ
ಮಾತುಂಗಾ ಹೋಗಿ ದಾದರ್ ಹತ್ತಿರ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಈಗೇನು
ಮಾಡಲಿ? ಸ್ವೇಶನ್ನಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗೋಣ ಅಂದರೆ ಟಿಕೆಟಿಲ್ಲ.
ವಾಪಸ್ ಹೋಗೋಣ ಅಂದರೆ ಟಿಕೆಟಿಗೆ ಬಿಡಿ ಕಾಸೂ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಗೆ
ಹೋಗೋಣ ಅಂದರೆ ಬೀಗದ ಕೈ ಇಲ್ಲ. ಈ ಹುಡುಗರೇ ಎಲ್ಲೋ ಅಡಗಿಸಿ-
ಟ್ಟಿರಬೇಕು—ಅಂದುಕೊಂಡು ದಾದರ್ ಬರುತ್ತಲೇ, “ಪೋಲೀಸ್,
ಪೋಲೀಸ್ !” ಎಂದು ಕೂಗಿದೆ. ಹುಡುಗರು ಹೆದರಿದರು. “ಇಲ್ಲಾ ಬಾಯಿ,
ನಾನು ತೆಗೆದಿಲ್ಲ. ಆ ಹಗ್ಗ ಮಾರೋ ಹೆಂಗಸರಿದ್ದಾರೆಲ್ಲ ಅವರೇ ತೆಗೆದಿದ್ದಾರೆ.
ಅವರು ಬಾಗಿಲ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನಿಪರ್ಸನ್ ತುರುಕುವುದನ್ನು ನಾವು
ನೋಡಿದ್ದೇವೆ” ಎಂದರು. ಹೌದು, ಅಲ್ಲೇ, ಸರಿಸುವ ಬಾಗಿಲಿನ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ
ಪರ್ಸನ್ ಇತ್ತು.

ಬದುಕಿದೆ ಅಂದುಕೊಂಡು ಪರ್ಸನ್‌ನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿ-
ಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನನ್ನ ಕೂಗು ಕೇಳಿದ್ದ ರೇಲ್ವೆ ಪೋಲೀಸರು ಮೂರು-
ನಾಲ್ಕು ಜನ ಲಾಠಿಧಾರಿಗಳಾಗಿ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದರು. ಪೋಲೀಸ್ ಅಂತ

ಕೂಗಿದವರು ಯಾರು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ನಡೆದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಅವರು ಪರ್ಸನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎಳೆದು, “ಬನ್ನಿ ಬಾಯಿ” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನೂ ಆ ಹೆಂಗಸರನ್ನೂ ರೈಲಿನಿಂದ ಇಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟಿ ಬಯ್ಯುತ್ತ ವೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಶನ್ನಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ನನ್ನನ್ನು ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಟರ್ ಮುಂದೆ ಕೂರಿಸಿ, ವರದಿ ಕೊಟ್ಟು, ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಪಕ್ಕದ ಕೋಣೆಗೆ ಒಯ್ದು ನನಗೆ ಕಾಣುವ ಹಾಗೇ ಲಾಠಿಗಳಿಂದ ಬಡಿದು ಬೂಟು-ಗಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದರು. ನಾನು ನೋಡಲಾರದೆ ಆಯ್ಯೋ ಪಾಪ ಅಂದೆ.

ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಟರು, “ನಿಮಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಬಾಯಿ. ಇವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಇಂಥಾ ಕಾಯಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಈ ಮೊದಲೇ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸಲ ನಮ್ಮ ಕೈಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದುಂಟು. ಇವರು ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪಳಗಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಏನೂ ಚಿಂತೆ ಮಾಡಬೇಡಿ” ಎಂದರು. ಆ ಹೆಂಗಸರು ಆ ಹೊಡೆತಗಳ ಮಧ್ಯ-ದಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ನಂಜಿನಿಂದ, “ಸಮಾಧಾನ ರುಲಾ ಕಾ, ಬಾಯಿ ?” (ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತೇ ಬಾಯಿಯವರೆ ?) ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಪರವಾಯಿಲ್ಲ, ಗಟ್ಟಿ ಗಟ್ಟಿ ಜೀವಗಳು ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಟರ್ ಕಂಪ್ಲೈಂಟ್ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಣಿಯಾಗಿ, ಪರ್ಸನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಒಳಗಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಸುರುವಿದರು. ಬೀಗದ ಕೈ ಗೊಂಚಲುಗಳು, ಏಳು ರೂಪಾಯಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಹಣ, ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಖರೀದಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲ ಸಾಸಾನುಗಳ ಬಿಲ್ಲುಗಳು, ಒಂದು ರೈಲು ಟಿಕೆಟು ಎಲ್ಲಾ ಬರೆದುಕೊಂಡರು. ಮತ್ತೆ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸತೊಡಗಿದರು. ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು ? ಎಲ್ಲಿರುತ್ತೀರಿ ? ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ? ಅವರ ಹೆಸರೇನು ಇತ್ಯಾದಿ. ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಟೆಲಿಫೋನ್ಸ್ ಇಲಾಖೆ-ಯಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರು ಎಂದು ಕೇಳಿ ಅವರ ಸಹಜವಾಗ ವಿನಯ ಇನ್ನೂ ನಮ್ರವಾಯಿತು.

ಕುಲಗೋತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬರೆದುಕೊಂಡಾದ ಮೇಲೆ ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಟರು, “ಈಗ ಹೇಳಿ ಬಾಯಿ, ನೀವು ರೈಲು ಹತ್ತಿದ್ದು ಎಲ್ಲಿ ?”

“ಘಾಟಕೋಪರಿನಲ್ಲಿ.”

“ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕಿತ್ತು ?”

“ಸಯಾನಿಗೆ.”

“ಕಳವು ಆದದ್ದೆಲ್ಲಿ ?”

“ಘಾಟಕೋಪರಿನಲ್ಲೇ.”

ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ್‌ರು ಹುಬ್ಬು ಗಂಟಕೊಡಿದರು. “ಹಾ ! ಪಂಚಾಯತಿ ಆಯಿತಲ್ಲ ಬಾಯಿ. ಈ ಕೇಸ್ ನಮ್ಮದಲ್ಲ. ಕುರ್ಲಾ ಸ್ಟೇಶನ್‌ನಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ಆದ ಕೇಸೆಲ್ಲಾ ಕುರ್ಲಾ ಪೋಲೀಸರ ಹದ್ದಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿ. ನೀವು ಅಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ ಕಂಪ್ಲೈಂಟ್ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿ. ಏ ನಂಬರ್ ಫಲಾನಾ ! ಇವರನ್ನೂ ಈ ಕದೀನು ಹೆಂಗಸರನ್ನೂ ಕುರ್ಲಾ ಸ್ಟೇಶನ್‌ನಿಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕಂಪ್ಲೈಂಟ್ ದಾಖಲೆ ಮಾಡಿಸು,” ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು.

ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ನನಗೆ ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ನಾನು ವಿನಯವಾಗಿ, “ಬೇಡ ಸಾಹೇಬ್ ! ಇವರನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ. ನನ್ನ ವರ್ಸ್ ಸಿಕ್ಕಿತಲ್ಲ, ಸಾಕು. ಈ ಗಡಿಬಡಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಚಪ್ಪಲಿಯೂ ಹರಿದಿದೆ. ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಸ್ಟೇಶನ್ ಸ್ಟೇಶನ್ ಆಲೆಯಲಿ ?” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ್ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. “ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಬಾಯಿ ? ಕಂಪ್ಲೈಂಟ್ ಕೈ ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ರೂಲ್ಸ್ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಇವರು ಮಹಾ ಧೂರ್ತರು. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಶಾಸ್ತಿ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನೀವೇನೂ ಕಾಳಜಿ ಮಾಡಬೇಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಚಪ್ಪಲಿ ಸರಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡುವಾ,” ಎಂದವರೇ ಒಬ್ಬ ಪೇದೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಕಾಗದ-ದಲ್ಲ ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದರು. ಕೆಲ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಆತ ಅವುಗಳನ್ನು ದುರುಸ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿ ತಂದ, ದುಡ್ಡು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.

ನನಗೆ ಎರಡು ಚಿಂತೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ನಡೆಯುವಾಗ ಮೂರು ಗಂಟೆ ದಾಟಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಬೀಗ ಹಾಕಿದ್ದು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೆಯದೆಂದರೆ ಈ ಹೆಂಗಸರ ಭಯ. ನಾನು ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ್‌ಗೆ ಹೇಳಿದೆ : “ಸಾಹೇಬ್, ಈ ಕೇಸ್ ಕೈಬಿಡಿ, ದಯವಿಟ್ಟು. ಈ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ನನ್ನೊಟ್ಟಿಗೆ ನೀವು ಸಯಾನಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತೀರಿ. ಅವರು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಅವರೇನಾದರೂ ದಾರಿಲಿ ನನ್ನ ಹಿಡಕೊಂಡು ಜಪ್ಪಿದರೆ ಏನು ಮಾಡಲಿ ?”

“ನಿಮ್ಮೊಟ್ಟಿಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ಇರುತ್ತಾನಲ್ಲ, ಏನಂಜಿಕೆ ? ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ನಿಮಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಇದ್ದರೆ ಮೊದಲಿನ ರೈಲಿಗೆ ಅವರನ್ನ ಪೋಲೀಸ್ ಸಹಿತ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆ ಮೇಲಿನ ಗಾಡಿಲಿ ನೀವು ಹೋಗಿ, ಪೋಲೀಸ್ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಕಂಪ್ಲೈಂಟ್ ಕೈ ಬಿಡಲಾರೆ. ನಾವು ರಾಲ್ಫ್ ಬಿಟ್ಟು ನಡೆಯೋಕೆ ಆಗೋದಿಲ್ಲ. ಡ್ಯೂಟಿ ಅಂದರೆ ಡ್ಯೂಟಿ”.

ನನಗೆ ಏನೂ ಉಪಾಯ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. “ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಕೊಡಬೇಕಲ್ಲ,” ಎಂದೆ “ಓಹೋ, ಟೆಲಿಫೋನ್ ಮಾಡಿ” ಎಂದರು ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್, ಉದಾರವಾಗಿ. ಆದರೆ ಫೋನಿನಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನರು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಆ ಹೆಂಗಸರು ನನ್ನ ಪಿಕ್ಕಲಾಟ ನೋಡಿ ಖುಶಿಯಿಂದ ನಕ್ಕರು.

ಸಯಾನಿಗೆ ನಾನು ತಲುಪಿದಾಗ ಆ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಸಲ ಮೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ನನ್ನನ್ನು ಎದುರು ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎಸೆದರು. ಕುಲ-ಗೋತ್ರ ವಿಚಾರಣೆ ಆಗಿ ದಾಖಲಾಯಿತು. ಕಳವಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡರು. ಸರ್ವನ್ನು ತಲೆಕೆಳಗು ಮಾಡಿ, ಒಳಗಿದ್ದದ್ದರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ರಿಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡಿದರು. ಇವರು ಮತ್ತೆ ಏನಾದರೂ ಪಾಯಿಂಟ್ ತೆಗೆದು ಇನ್ನಾವ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ದಾಟಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಂತಿದ್ದೆ. ಫುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಹತ್ತಿರ ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರೊಬ್ಬರು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ನಾನು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲೇ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೇನೋ ಸಂಶಯ ಬಂತು, “ಬಾಯಿ, ನೀವು ಯಾವೂರು ?” ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಮೂಲ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಎಂದು ತಿಳಿದು, ಅವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಸುಮಾರು ಮಾತಾಡಿದರು. ಅವರ ಹೆಸರು ಶೆಟ್ಟಿ ಅಂತೆ.

ನಾನು ಗಡಿಯಾರ ನೋಡಿದೆ ೪-೨೦. ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಸಿದಿರುತ್ತಾರೆ, ಪಾಪ ! ಆ ಯೋಚನೆ ಬಂದೊಡನೆ ನನಗೂ ಭಾರಿ ಹಸಿವಾಗುವುದರ ಪಚ್ಚೆ ಬಂತು.

ನಾನು ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡೆ : “ಸಾಹೇಬ್, ನೀವು ಇವರನ್ನು ಏನು ಬೇಕಾದರೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ನನಗೆ ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಪರ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ !”

“ಅಯ್ಯೋ ಬಾಯಿ ? ಈ ವರ್ಷ ನಿಮಗೆ ಈಗಲೆ ಸಿಗುತ್ತಿ ಅಂತ ಮಾಡಿ ದ್ದೀರಾ ? ಅದು ಇನ್ನು ನಿಮಗೆ ಸಿಗೋದು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಕೇಸು ನಿಕಾಲೆ ಆದ ಮೇಲೆ” ಎಂದು ನನ್ನ ಅಜ್ಜಾ ನಕ್ಕೆ ಇನ್‌ಸೈಕ್ಟರು ನಕ್ಕರು.

ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಆ ಹೆಂಗಸರು ಮಜವಾಗಿ ನಗುವುದು ಕೇಳಿಸಿತು. ನನಗೆ ಅಳು ಬಂತು. ನಾನೇ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೋ ಅನಿಸಿತು. ಇನ್‌ಸೈಕ್ಟರ್ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ, “ಏನು ಮಾಡೋಣ ತಾಯಿ ? ರೂಲ್ಸ್ ಹಾಗಿದೆ. ಕಂಪ್ಲೈಂಟ್ ಸಹಿತ ನಾವು ಈ ಮುದ್ದೇ ಮಾಲು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಜರು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿ. ಅದನ್ನ ನೀವು ಬಂದು ಗುರ್ತು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಕರೆಸುತ್ತೇವೆ” ಎಂದರು.

ನನಗೆ, ಹೆದರಿವರ ಮೇಲೆ ಹಾವು ಬಿದ್ದ ಹಾಗಾಯಿತು ಅಯ್ಯೋ ನಾನು ಕೋರ್ಟಿಗೂ ಹೋಗಬೇಕೆ ? ದೇವಾ ! ಇದೇನಾಯಿತು ? ಯಾಕಾದರೂ ಪೋಲೀಸ್ ಅಂತ ಕೂಗಿದೆನಪ್ಪಾ !

ನಾನು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ, “ಸಾಹೇಬ್, ನನ್ನ ಮನೇ ಬೀಗದ ಕೈಯಿಲ್ಲ ಇದರಲ್ಲಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಹಸಿದು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಏನು ಮಾಡಲಿ ಹೇಳಿ ?”

ಈ ಇನ್‌ಸೈಕ್ಟರು ಕೂಡ ಬಹಳ ನ್ಯಾಯಸ್ಥ. “ನೀವನ್ನೋದು ನಿಜ.” ಎಂದೊಪ್ಪಿದರು ಆವರು ಶೂನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಿದರು. “ಹಾಗಾದರೆ ಒಂದುಸಾಯ ಮಾಡುವಾ. ಈ ಬೀಗದ ಕೈಗಳನ್ನ ಒಬ್ಬ ಪೋಲೀಸನ ಸಂಗಡ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ಬೀಗ ತೆಗೆದು— ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಕಪಾಟುಗಳ ಬೀಗದ ಕೈ ಡುಪ್ಲಿಕೇಟು ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇರಬಹುದಲ್ಲ.”

ಈ ಇನ್‌ಸೈಕ್ಟರುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಪತ್ತಿಗೂ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯ ಇದೆ. ನನ್ನ ವರ್ಷ ನನಗೆ ಕೊಡದಿರಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೆ ತಮ್ಮ ಮೆದುಳನ್ನು ಉಸಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅದೇ ಕಷ್ಟ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಭಯ ಹುಟ್ಟಿತು. ಈ ಜನ ಈ ಬೀಗದ ಕೈಯ ಅಚ್ಚುತೆಗೆದು, ಕಳ್ಳ ಬೀಗದ ಕೈ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಾವಿಲ್ಲದಾಗ ಮನೆ ದರೋಡೆ ಮಾಡಿದರೆ ? ಎಂಥಾ ಹುಚ್ಚು ಭಯ ! ಅಷ್ಟು ಹೆದರಿಕೆ ಇದ್ದರೆ ಮನಗೆ ಹೊಸ ಬೀಗ

ಹಾಕಬಹುದಿತ್ತೆಲ್ಲ ಎಂದು ಈಗ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಗ ನನ್ನ ಗಾಬರಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಅಸಂಗತ ಹೆದರಿಕೆಗಳು ಮುತ್ತಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು. ನನ್ನ ಯಜಮಾನರು ಏನಂದಾರು ? ಜನ ನಕ್ಕಾರು ! ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮತ್ತೆ ಅವರಿಗೆ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ. “ದಯವಿಟ್ಟು ಕೇಸನ್ನ ಡ್ರಾಪ್ ಮಾಡಿ; ನಾನು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೇ. ಕೋರ್ಟು-ಕಚೇರಿ ಅಲೆಯೋದು ನನ್ನಿಂದ ಆಗದು. ಅದೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲ. ದಯವಿಟ್ಟು....” ಅಂದೆ.

ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರು, “ಅದು ಹೇಗಾದೀತಮ್ಮ ? ನಮ್ಮ ಡ್ಯೂಟಿ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲ.” ಎಂದು ತಾರಮ್ಮಯ್ಯ ಮಾಡಿದರು.

ಆಗಲೇ ಗಂಟೆ ಆರು. ಯಜಮಾನರು ೭-೩೦ಕ್ಕೆ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಗಾಬರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಯಮದೂತರದು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತೋ. ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ನಾನು ತೀರ ನಿರ್ವಿಣ್ಣಳಾದೆ. ಅಳುತ್ತಾ ಶ್ರೀ ಶೆಟ್ಟರಿಗೆ, “ಹೇಗಾದರೂ ಈ ಪೇಚಿನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ” ಎಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಅವರೂ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರರ ಹತ್ತಿರ ವಾದಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೋ ಅವರ ಸಂಕಟ. ಕದ್ದ ಮಾಲು ಸಹಿತ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ ಈ ಕದೀಮರು. ಒಳ್ಳೆ ಕೇಸು, ಇವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದೇ ?

ಕೊನೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ದಯೆ ಬಂತು. ನನ್ನ ಪರ್ಸನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಂಪ್ಲೈಂಟು ಹರಿದು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದರು.

ಬದುಕಿದೆ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟ ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಜಿಕೆ ! “ಸಾಹೇಬ್, ನೀವು ಈ ಕಂಪ್ಲೈಂಟು ಡ್ರಾಪ್ ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೀರಿ, ಇವರನ್ನೂ ಬಿಡುತ್ತೀರಿ. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು....”

ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರು ನಕ್ಕರು. “ನೀವು ಭಾರಿ ಅಂಜುಬುರುಕಿ ಕಾಣುತ್ತೀ. ಚಿಂತೆ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಇವರನ್ನು ನಾವು ಸದ್ಯ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರು ದಿನಾ ಒಂದಲ್ಲ ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಮುರಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತು. ನೀವು ಹೋಗಿ.” ಎಂದು ಪರ್ಸ ನನ್ನ

ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ನಿಮ್ಮ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟು ಅಜಾಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಬಾಯಿ. ಇದು ಬೊಂಬಾಯಿ, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ನಿಮಗೆ ?”

ಇಬ್ಬರೂ ನನ್ನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು. ನಾನು, ಬದುಕಿದೆಯಾ ಬಡ ಜೀವನೇ ಎಂದು ಮುಂದಿನ ರೈಲಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆ. ಆಮೇಲೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಮನೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸುದ್ದಿ, ನನ್ನನ್ನೇ ಪೋಲೀಸರು ಹಿಡಿದರು ಎಂಬುದಾಗಿ !

(ಶ್ರೀಮತಿ ಕಾನಾಕೆ ಶ್ಯಾಮ ಮಯ್ಯ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು)

ಸಹಕರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆ

ಸಹಕರಿಸುವುದು ಎಂದರೇನು ? ನಿಮಗೇನಾದರೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿ. ನನಗಂತೂ ನೀರೊಳಗಿನ ವೀನನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಹೋದರೆ ಆಗುವಂತಿ, ಈ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ಹಿಡಿದಷ್ಟೂ ನುಣುಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದೆ.

ನಾವು ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಸಹಕರಿಸುವುದು ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನೇ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರು ಸಹಕಾರ ಅಂದರೆ ಮಾವಿನಮರ ಅಂತ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆಮೇಲೆ ಗಾಂಧಿಯವರ ಅಸಹಕಾರ ಅಂದೋಲನ ಶುರುವಾಯಿತು. ನಾನು ನಮ್ಮ ಪಂಡಿತರಿಗೆ “ಅಸಹಕಾರ ಅಂದರೇನು ಸಾರ್ ? ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನದೆ ಇರುವುದೇ ಅಥವಾ ಮಾವಿನ ಮರವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದೇ?” ಅಂತ ಕೇಳಿ ಒಂದು ಕುಟ್ಟಿ ತಿಂದಿದ್ದೆ. ಗಾಂಧಿಯವರ ಸಂದು ಮುಟ್ಟಲು ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದ ಪಂಡಿತರು ಅಸಹಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇನೂ ವಿವರಣೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ-ಟೋಪಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಏಕಮಾತ್ರ ಧೀರನಾದ ಸುರೇಂದ್ರ ಸೈ,

ಅಸಹಕಾರ ಅಂದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ತೀರ್ಪು ಹಣ ಕೊಡದಿರುವುದು, ಗಾಂಧೀ-
ಟೊಪಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಪರದೇಶಿ ಬಟ್ಟೆ ಸುಡುವುದು, ಗಾಂಧಿ ಮಹಾ-
ರಾಜಕು ಳೈ ಅಂತ ಕೂಗುವುದು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗದಿರುವುದು-ಎಂಬು-
ದಾಗಿ ನನ್ನ ಅಜ್ಜಾ ನ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕ್ಲಾಸು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಮಾಡಿದ್ದ.

ಈ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಕಾರದ ಅಸಹಕಾರ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಅಕರ್ಷಕ-
ವಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದರೂ, ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆದರಬೇಕೆಂಬ
ನಿಯಮ ಆಗ ಇದ್ದಿಲ್ಲವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಅಸಹಕಾರ
ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಹಕಾರ-ಅಸಹಕಾರ ಎಂಬುದು
ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತೇ ಹೊರತು, ಸಹಕರಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಪಥಕ್ಕೆ
ಬಿದ್ದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೌದು, ಸಹಕಾರದ ಅರ್ಥ ವಿಸ್ತರಣ ಹೊಂದುತ್ತಿತ್ತು.
ನಾನು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಒಂದು 'ಸಹಕಾರಿ
ಬ್ಯಾಂಕ್' ಆಗಿತ್ತು. ಕೆಲಕಾಲದ ನಂತರ ಆ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸೇರಿ ಅದರ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪರಾರಿಯಾದರೆಂದು
ಕೇಳಿದೆವು. 'ಸಹಕಾರಿ' ಅಂದರೆ 'ಹಣ ಅಸಹರಿಸಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವ' ಎಂದು
ಅರ್ಥ—ಎಂದು ಆಗ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಆದರೂ ಸಹಕಾರಿತನದ ಮೂರ್ಛ ಬರೇ
ಹಣ ಅಸಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸೇರಿ ಹಣ
ಎತ್ತಿ ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ಇತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು
ಚೆಲ್ಲಿದವನು ಮತ್ತೆ ಸುರೇಂದ್ರ ವೈಯೇ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನಜ್ಜ ಒಂದು
ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು. ಅದು ಹಣ ಎತ್ತಿಹಾಕುವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಲ್ಲವೆಂದೂ
ಅವನು ನನಗೆ ಗ್ಯಾರಂಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ಹಾಗಾದರೆ ಅದು 'ಅಸಹಕಾರಿ'
ಬ್ಯಾಂಕೇ? ಎಂಬ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅವನು "ಹೌದು, ಆದರೆ ಅದರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ
ಆ ಶಬ್ದ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದ.

ಅಸಹಕಾರದ ಹಂತದಿಂದ ನಾವು ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಹಂತಕ್ಕೆ ಏರಿದ ಅಥವಾ
ಇಳಿದ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಸಹಕರಿಸುವುದು ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಬಳಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
ಬಂದದ್ದು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ 'ಸಹಕರಿಸುವುದು' ಎಂಬುದರ ಶಬ್ದಾರ್ಥವನ್ನು
ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಸಹ = ಒಟ್ಟಿಗೆ; ಕರಿಸು = ಮಾಡು, ಅರ್ಥಾತ್
ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಸೇರಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವುದು. ಇದು

ಕೋಶಗತಾರ್ಥ. ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹಣ ಕಬಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು 'ಸಹಕರಿಸಿ'ದಂತಾಯಿತು. ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೊಬ್ಬನೇ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಶಿಕ್ಷೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ಅ-ಸಹಕರಿಸಿದರು. ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ನೆರವಾದದ್ದರಿಂದ ಪೋಲೀಸರು ಅವರೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಿದರು. ಪೋಲೀಸರಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಿ ಯಾರಾದರೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೊಡನೆ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಆದಕ್ಕೆ 'ಸಹಕರಿಸುವುದು' ಎಂಬುದರ ಬದಲಿಗೆ 'ಶಾಮೀಲು' ಎಂಬ ಹೆಸರು (ಪೋಲೀಸರ) ತಬ್ಬಿಕೋಶದಲ್ಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಅರ್ಥ ವಿಸ್ತರಣೆಗಳು ನನ್ನ ಮುಂಕು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪನೇ ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕವು.

ಆಮೇಲೆ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಂತು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಕೊರತೆ ಉಂಟು. ಜನರು ಸಹಕರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ತಾರುಣ್ಯ, ಮಂಕುತನ ಮತ್ತು ಅದರೊಡನೆ ಬರುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಇತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇಶ ಎಂಬ ಆ ಜಾರುವ ಪದಾರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿ ಇತ್ತು. ಆಹಾರಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಕರಿಸಲು ಮನಸ್ಸು ತುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು, ಕೈಯೂ ತುರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಹಕರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆಹಾರವನ್ನು ನಾನು ಬೆಳೆಸಬೇಕೆ? ನನ್ನ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಸುತ್ತ ಒಂದಿಂಚೂ ಸ್ಥಳ ಇರಲಿಲ್ಲ ಕಡಿಮೆ ಉಣ್ಣು ಬೇಕೆ? ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ನನ್ನ ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪಾರ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಕಡಿಮೆ ತಿನ್ನುವುದು ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುವ ರೀತಿ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅಂತ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಬದಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತಿನ್ನುವುದು ಮತ್ತು ಚೆಲ್ಲುವುದು ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುವ ಒಂದು ಒಳ್ಳೇ ವಿಧಾನ ಎಂದೇ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತಿನ್ನುವ ಸಾಧನ ಇರಲಿಲ್ಲ; ನನಗೆ ಯಾರೂ ಪಾರ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತಿನ್ನುವಷ್ಟು ಆಹಾರ ಇರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶಭಕ್ತರ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿ ನೋಡಿ ನೋಡಿ, ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಭಾವಣ ಮಾಡುವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುವ ವಿಧಾನವೆಂದು

ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಉನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವವರು ಬೇಕಲ್ಲವೇ ? ಹೀಗೆ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಹಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಹಕರಿಸುವುದು ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿನ ಗಲಿಬಿಲಿ ಕೂಡ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಅನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿ-ಮಾಧರಲ್ಲದೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಸಹಕರಿಸುವ ಮಾತಾಡಲು ಶುರು ಮಾಡಿದರು. ಶಹರದಲ್ಲಿ ಭಂಗಿ ತೋಟಿ-ಗಳು ಮುಸ್ಕರ ಹೂಡಿದ್ದರಿಂದ ಜನರು ಸಹಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಗರ ಸಭಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಸಹಕರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದರ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಬಯಲಿಗಿಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕಕ್ಕಸಗಳನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಬೇಕೆ ? ಬೀದಿಗಳನ್ನು ಗುಡಿಸಬೇಕೆ ? ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸ್ವತಃ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಸಹಕರಿಸುವ ರೀತಿ ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಮಂತ್ರಿಪದ ಸಿಗದ ಕೆಲ ಗಾಂಧೀವಾದಿಗಳು ತಾವೇ ಡಬ್ಬಿ, ಕಸಬರಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟರು. ಆದರೆ ಅವರು ಹಿಂದೆ ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಕೃತ್ಯಗಳು 'ಸಹಕರಿಸುವುದಾಗಿರಲಾರವು. ಕಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಹೋಗದೇನೇ 'ಮಲಧಾರಣೆ' ಮಾಡುವುದು ಸಹಕರಿಸುವುದೇ ? ಅದೊಂದು ನನ್ನಿಂದ ಆಗುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಭಂಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಸೇರಲಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಸದಾ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬರ. ಹಿಂದಾದರೆ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಗರಸಭೆಯವರು ನೀರು ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಆಷ್ಟೆ. ಸಹಕರಿಸಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ಅವರೆಂದೂ ಪ್ರಕಟಣೆ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ನಗರಸಭೆಗೆ ಫೋನುಗೀನು ಮಾಡಿದರೆ, "ಈವೊತ್ತು ನೀರಿಲ್ಲಾರೀ !" ಅಂತ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಬ್ಬರಿಸಿ ರಿಸೀವರನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕುಕ್ಕಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗೀಗ ನೀರು ಬಿಡದೆ ಇರುವುದೇ ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಹಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. "ಮುಖ್ಯ ವೈಪು ಒಡವಿದ್ದರಿಂದ ನಗರದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ದಿನ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಗೆ ವ್ಯತ್ಯಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಸಹಕರಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ." ಹೊಸದಾಗಿ ವೈಪನ್ನು ಹಾಕಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಅಮ್ಮ ತಹಸ್ತದಿಂದ ನೀರು ಬಿಡಿಸಿ. ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ವೈಪು ಒಡವದ್ದಕ್ಕೆ ಯಾವನೋ ಅಧಿಕಾರಿ ಯಾವನೋ

ಗುತ್ತೇದಾರನೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದೇ ಕಾರಣ ಎಂಬುದು ಸರ್ವವಿದಿತ ರಹಸ್ಯ—
ವಾಗಿದ್ದರೂ ನಾವು ಸಹಕರಿಸಬೇಕಂತೆ. ಹೇಗೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು ? ಹೋಗಿ
ನಾವು ಪೈಪು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕೆ ? ಅಥವಾ ಒಡೆದ ಪೈಪಿನ ಬಿರುಕಿಗೆ
ಉಪನಿಷತ್ಕಾಲದ ಉದ್ದಾಲಕನ ಹಾಗೆ ಅಡ್ಡ ಮಲಗಬೇಕೆ ? ಒಂದು ಅಥವಾ
ಎರಡು ದಿನ ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದನ್ನು, ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದನ್ನು, ಬಟ್ಟೆ
ಒಗೆಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವೈನಾರಿಟಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕೆ ? ನೀವು
ನೀರು ಬಿಡದಿದ್ದಾಗ ನಮಗೆ ಸಹಕರಿಸದೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಹಾದಿ ಉಂಟೆ ?
ಎಂದು ನಾನೊಮ್ಮೆ ನೀರಧಿಕಾರಿಗೆ ಕೇಳಿದೆ. “ಇಲ್ಲಾ ಸಾರ್, ಇದು
ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನು ನಾವು ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
ಅವರನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕಾದರೂ ಅವರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕೋರಬೇಕಾ—
ಗುತ್ತದೆ.” ಎಂದವರು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದರು.

ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಹೇಳದೆ, ಕೇಳದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ನಾವು ಸಹಕರಿಸ-
ಬೇಕೆಂದು ವಿದ್ಯುನ್ಮಂಡಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮೊದಲೇ ಸಹಕಾರ ಕೋರಿ
ಆಮೇಲೆ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಬಂದ್ ಮಾಡುವುದು ಬೇರೆ ಇದೆ. ಮೊದಲಿನದಕ್ಕೆ
ಪೂರ್ವಾನ್ವಯ ಸಹಕರಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಾನ್ವಯ
ಸಹಕರಿಸುವಿಕೆ ಎಂದು ಅಭಿಧಾನಗಳು. ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಾದರೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ
ಇದ್ದಲಿ ಒಲೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಮೊದಲೇ ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅಥವಾ ಚಿಮಣಿ
ಎಣ್ಣೆ ಸ್ಪಂದನವನ್ನು ಒರಸಿ, ಚಿಮಣಿ ಎಣ್ಣೆ ಮಾರುವವನ ಸಹಕಾರವನ್ನು
ಮೊದಲೇ ಪಡೆದಿದ್ದರೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಗಾಳಿ ಹಾಕಿ-
ಕೊಳ್ಳಲು ನಿಮ್ಮ ಮಗನ ಹಳೇ ಎಕ್ಸ್‌ರಾಸೈಜ್ ಪುಸ್ತಕದ ರಟ್ಟನ್ನು ತಿಗಿದು,
ಟೀಬಲ್ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯುನ್ಮಂಡಲಿಯೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಲು ಪೂರ್ವ
ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಾದರೆ ಮೇಣಬತ್ತಿ ಕಡ್ಡಿ-
ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಂದ ಸಶಸ್ತ್ರರಾಗಿರಬಹುದು ಆದರೆ ಪೂರ್ವಾನ್ವಯ ಸಹಕಾರದ
ಕೋರಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೇ ಒದಗುವುದರಿಂದ ನೀವು ನಿರಾಯುಧ-
ರಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೆಂಡತಿಯಿದ್ದರೆ ನೀವು
ಸಂತೋಹದಿಂದ ನಿಶ್ಯಸ್ತ್ರ ಸಹಕಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ಎಲ್ಲ ಹೆಂಡದಿರೂ
ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಹಳಬರಾಗುವುದೀಗ ಕಷ್ಟ. ಆದರೂ ಹಿಂದೆ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕಿನಲ್ಲಿ

ಮೂರು ದಿನವೋ ಒಂದು ವಾರವೋ ವಿದ್ಯುತ್ತು ಕೈಕೊಟ್ಟು ಮೇಲೆ, ಸರಿಯಾಗಿ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಶೇಕಡಾ ಎಷ್ಟೋ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದವಂತಿ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯ ವೈಫಲ್ಯಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯು-
ನ್ಮಂಡಲಿಯ ಸಹಕಾರ ಎಷ್ಟು ಕಾರಣವೆಂದು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದು ಒಳ್ಳೆದು.

ನೊದಲು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ, ಆಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ತಗಲಿಕೊಳ್ಳು-
ತ್ತಿದ್ದ ಸಹಕರಿಸುವ ರೋಗ ಈಗ ಖಾಸಗಿರಂಗವನ್ನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಶಾಲೆಯ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಲಾಟರಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದು 'ಅನಿವಾರ್ಯ' ಕಾರಣದಿಂದ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಾಟರಿ ತೆಗೆಯಲಾಗದ್ದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಸಹಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಲಾಟರಿ ಟಿಕೆಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಮೂರ್ಖರು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ.

ಈಚೆಗೊಂದು ಹರಿಕಥೆಗೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನನಗೆ ಸಹಕರಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂತು. ದಾಸರಿಗೆ, ಬಹುಶಃ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಳತೆ ಮೀರಿ ತುಪ್ಪವನ್ನೋ, ಮೊಸರನ್ನೋ ಅಥವಾ ಎರಡನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಫಲವಾಗಿ, ದನಿ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಸಂಘಟನಕರ್ತರು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಸುಳಿವು ಪಡೆದು, "ದಾಸರಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಗಂಟಲು ಬಿದ್ದುಹೋಗಿದೆ. ಆದರೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಸಂಯಮ ದಿಂದ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು" ಎಂದು ಕೋರಿದರು. ಆಮೇಲೆ ದಾಸರು, "ಬದಿಪೆ ನಿನಗೆ ಗಣನಾಥಾ | ಬದ್ಧ ವಿಘ್ನಗಳೆ ಗಣನಾಥಾ ||" ಎಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶ್ರುತಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರುತಿ ಮಾಡಿದ ಹಲವು ತಂತಿಯ ವಾದ್ಯಗಳಂತೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆದಾಗಿ ಕೆಲ ನಿಮಿಷಗಳ ನಂತರ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ಸಹಕರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸುಮಾರು ಆರೆವಾಸಿ ಶ್ರೋತೃಗಳು ಸಹಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ನಾನೂ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿ ಎದ್ದು ಸಭಾಂಗಣದಿಂದ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿದೆ. ಇದೇ ನಾನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸಹಕರಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಸಂಗ.

ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಪ್ರೇರಣೆಯಿತ್ತದ್ದು ಮೊನ್ನೆ ತಾನೇ ನಡೆದ ಸಹಕಾರದ ಉದಾಹರಣೆ. ಒಂದು ಖಾಸಗಿ ಚಲಚಿತ್ರ ದೇಖಾವೆಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಪಾಸ್ ಪಡೆದು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ನಾನು ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ತಡವಾಗಿ ಹೋದಾಗ ಇನ್ನೂ ದೇಖಾವೆ ಆರಂಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿದ್ದ

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡುವೆ ಎಲ್ಲೋ ಖಾಲಿಯಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಕಿರು-ಗುಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಆಸನಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ರಜತ ಪರದೆಯ ಬದಲು ತದ್ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೊರಳುಗಳ ಇಸ್ಕೂಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನೂ ಹೊರಳಿಸಿದೆ. ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟರು ಪ್ರದರ್ಶಕರ ಸಂಗಡ ಅಸಹಕಾರ ಹೂಡಿ-ತ್ತಂತೆ. ಒಂದು ಡಜನ್ ಜನರು ಅದರ ಸಂಗಡ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗೊತ್ತಾದ ಸಮಯಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ತಾಸು ತಡವಾದ ಮೇಲೆ, ನನಗೆ ಇನ್ನು ದೇಖಾವೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೂ ನನ್ನ ತಲೆ ಮೂಲ ಪೂಜಿಶನ್ನಿಗೆ ಮರಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನಿಸತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಂದ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಸಂಘಟಕರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಮೈಕೇಕೃತವದನ-ರಾಗಿ, “ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ದಯವಿಟ್ಟು ಸಹಕರಿಸಬೇಕು. ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟರು ಯಾಕೋ ಕೈಕೊಟ್ಟಿದೆ, ತಜ್ಞರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೇನು ಕೆಲ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆ ವರೆಗೆ ಶಾಂತರಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು.” ಎಂದು ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಸಹಕಾರಾಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ, ನಾನು ಸಹಕರಿಸದಿದ್ದರೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಹೇಗೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಾರೆ ನೋಡುವಾ—ಅಂತ ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟರು ತನ್ನ ಅಸಹಕಾರವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿತು.

ಮತ್ತೆ ಅರ್ಧಗಂಟೆ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಚಪ್ಪಾಳೆ. ಮೊದಲು ಹುಡುಗರಿಂದಾರಂಭವಾಗಿ, ತರುಣರಿಗೆ ಹಬ್ಬಿ, ಆಮೇಲೆ ಮುದುಕರಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಸೀಟಗಳೂ ಕೇಳಿಸತೊಡಗಿದವು ಐದು ನಿಮಿಷ ಈ ಕೋಲಾಹಲ ನಡೆದ ಮೇಲೂ ಅದರ ರಭಸ ತಗ್ಗದಿದ್ದ ಮೇಲೆ, ಸಂಘಟಕರು ಪುನಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಸಹಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪೀಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ನಾನು ಹರಿಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನಲ್ಲಾ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ತರುಣ ಎದ್ದು, ಸಹಕಾರ ಕೋರಕರನ್ನು ಕುರಿತು,

“ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತೇನು ಸ್ವಾಮಿ? ನಾವು ಸಹಕರಿಸುತ್ತ ಇದ್ದೇವೆ, ಸ್ವಾಮಿ. ತೊಗೊಳ್ಳಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಹಕರಿಸುತ್ತೇವೆ” ಎಂದು ಸೀಟ ಹೊಡೆದು ಚಪ್ಪಾಳೆ ಬಾರಿಸಿದ. ಈ ಸಲ ಅವನಿಗೆ ಇಡೀ ಸಭೆಯೇ-ಮಹಿಳಾ ಮಣಿಯರೂ ಸೇರಿ-ಸಹಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಹಾಂ ! ಇದೊಂದು ಒಳ್ಳೆ ಸಹಕರಿಸುವ ರೀತಿ, ಎಂದು ನಾನೆಂದುಕೊಂಡೆ.

ಸಂಘಟಕರು ಚಪ್ಪಾಳೆ ಸದ್ದು ತುಸು ಕುಗ್ಗಿದ ಮೇಲೆ, “ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು
 ಫಲಿಸಬೇಕು. ಇವೊತ್ತಿನ ದೇಖಾವೆಯನ್ನು ನಾಳೆಗೆ ಇಷ್ಟೇ ವೇಳೆಗೆ ಮುಂದೆ
 ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ನಾಳೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪಾದ ಬೆಳೆಸಿ ಇತೋಪ್ಯತಿ-
 ಶಯವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು.” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು.

ಸಾಂಸದಿಕ ನಿದ್ರೆ

ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಯಾನೆ ಸಂಸತ್ತಿನ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನೆ ಸಂಸತ್ ವ್ಯವಹಾರ ಸಹಾಯಕ ಮಂತ್ರಿ ಕಲ್ಪನಾಥ ರಾಯರು, ಕಾರ್ಯ-ಕಲಾಪಗಳು ನಡೆದಿದ್ದಂತೆಯೇ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಬಿ. ಜೆ. ಪಿ. ಸದಸ್ಯ-ರೊಬ್ಬರು ಸಭಾಪತಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು, ಅವರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸದಿರಲು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಬಿ.ಜೆ.ಪಿ.ಯವರನ್ನು ಹಿಂದೂವಾದಿಗಳೆಂದು ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳೇ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿದ್ರಾಭಂಗ ಮಾಡಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ-ದೋಷ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದಾಗಿ ನನ್ನ ಜ್ಞಿ-ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಹುಶಃ ಒಂದೇ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಯ್ ಅವರಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ಅವರು ಪಿಳಿಪಿಳಿ ನೋಡ-ತೊಡಗಿದರಂತೆ. ಅವರ ನಿದ್ರಾಭಂಗದ ಪಾಪವನ್ನು ಯಾರ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತರು ಖರ್ಚು ಹಾಕುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು ನಿದ್ರಿಸಬಹುದೇ? ಈ ಸಂಸದೀಯ ಆಚಾರಸಂಹಿತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದ್ದದ್ದು ಇದೇನೂ ಮೊದಲಲ್ಲ. ಮದ್ರಾಸ್

ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಇದು ಎದ್ದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ. ೧೯೩೩ರ ಶಾಸನಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರು ಡೆಕ್ಕಿಗೆ ತಲೆ ಊರಿ ಗಡದ್ದಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ತಾನೂ ನಿದ್ರಿಸದೆ ಮುಂದಿಯನ್ನೂ ನಿದ್ರಿಸಗೊಡದ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಸಭಾಪತಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಒಂದು ಗುರುತರವಾದ ಸಾಂಸದಿಕ ಕ್ರಿಯಾಲೋಪವನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತ ಅವರು, “ಜೀಯಾ, ಸದಸ್ಯರು ಸದನದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸಬಹುದೇ ? ಅದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಆದೀತೇ ?” ಎಂದು ಸವಾಲೊಡ್ಡಿದರು.

ಸಭಾಪತಿಯೂ ನಗೆಗಾರರೂ ಆಗಿದ್ದ ಬುಲಸು ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿಯವರು ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತತ್ಕ್ಷಣ ಕೊಟ್ಟರು, “ನಿದ್ರಿಸುವುದು ಅನ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಅಲ್ಲ; ಗೊರೆಯುವುದು ಮಾತ್ರ ಅನ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಖಂಡಿತ !”

ಅಟ್ಟಿ ಹಾರಿಹೋಗುವಂಥ ನಗೆಯ ಆಲೆ (ಛೇ ! ಎಂಥ ದುರ್ಬಲ ಶಬ್ದ !) ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ನಿದ್ರಿಸಿದ ಸಭಾಸದರು ಎಚ್ಚತ್ತು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದರು.

ಬುಲಸು ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿಯವರ ಈ ಚರಿತ್ರಾರ್ಹ ನಿರ್ಣಯದ ಜಾಣ್ಮೆಗೆ ನಾನು ತಲೆದೂಗಿದ್ದೇನೆ. ನೀವೂ ತಲೆದೂಗಲೇಬೇಕು. “ಅದು ಮಲಗಿದ ನಾಯಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಡ.” ಎಂಬ ಪ್ರಾಚೀನ ಜಾಣ್ಮೆಯೊಡನೆ ಇನ್ನೊಂದು ದೂರದರ್ಶಿ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಒಡಗೊಂಡಿದೆ; ‘ಗೊರೆಯಬಾರದು’ ಎಂಬ ತಾಕೀತಿಗೊಳಪಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನಿದ್ರಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸಾಂಬಯ್ಯಗಾರು, ಗೊರೆಯಲು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಟ್ಟರೆ ಇತರ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನಿದ್ರಾಭಂಗವಾದೀತು ಎಂಬ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಮುಂಜಾಗ್ರತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದರು.

ಇಂಥ ಬಹುಮೂಲ್ಯ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದ ಸದಸ್ಯರು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದವರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನೀವು-ನಾವು ಏನು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ತೋರಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನಾಥ ರಾಯರಾಗಲಿ, ನಮ್ಮ ಆ ಸದಸ್ಯರಾಗಲಿ ಅಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಓದುಗರ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ದುಂಡುಮೇಜಿನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಹೋಗಿದ್ದ ರಲ್ಲ. ಆ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರು ಉದ್ದುದ್ದ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಎಟಗುಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ನಡುನಡುವೆ ಹಾಗೆಯೇ ನಿದ್ದೆ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ; ಆದರೆ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದೇನನ್ನಾ ದರೂ ಹೇಳತೊಡಗಿದರೋ, ಗಾಂಧೀಜಿ ತಟ್ಟನೆ ನೆಟ್ಟಗಾಗಿ ಟಪ್ಪಣಿ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದವರು ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಏಕಾಂತ ಭಕ್ತರೂ ಅವರಿಗೆ ಬ್ಲಾಂಕ್ ಚೆಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವರೂ ಆದ ಘನಶ್ಯಾಮದಾಸ ಬಿರ್ಲಾ ಆದ್ದರಿಂದ ನಂಬಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕ ವಿಮರ್ಶಕನೊಬ್ಬನನ್ನು ಒಬ್ಬ ತರುಣ ನಾಟಕಕಾರ ತನ್ನ ಪ್ರಥಮ ನಾಟಕದ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಿದ್ದನಂತೆ. ಓಂದಿರಡು ದೃಶ್ಯಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ವಿಮರ್ಶಕ ಕೂತಲ್ಲೇ ಒರಗಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ವ್ಯಸಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಉಸಿರಾಡತೊಡಗಿದನು. ನಾಟಕ ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ನಾಟಕಕಾರ ವಿಮರ್ಶಕನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, ನೊಂದ ದನಿಯಲ್ಲಿ “ಏನು ಸ್ವಾಮಿ, ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದರೆ, ನೀವು ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲ!” ಎಂದು ದೂರಿಕೊಂಡ. ವಿಮರ್ಶಕ ಅಕಳಿಸುತ್ತಾ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು: “ಹುಡುಗಾ! ನಿದ್ರಿಸೋದೂ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪ್ರಕಟನೆ ತಾನೇ!” ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನಾಥ ರಾಯರೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಆ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ರಸವತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಇದೇ ಬಗೆಯ ಮೂಕ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೇನೋ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲ ಭಾರಕ್ಕೆ ಹೆಗಲು ಕೊಡಲು, ಎಲ್ಲ ಬಾಣಕ್ಕೆ ತಲೆ ಕೊಡಲು ಇಂದಿರಮ್ಮ ಇರುವಾಗ ನನಗೇತಕ್ಕೆ ಚಿಂತೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ಕಲ್ಪನಾಥ ರಾಯರು ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ನಿದ್ದೆ ಹೋದರೋ.

ಕಾಯುವವರಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ನಿರಾಂತಕವಾಗಿ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಕೊನೆಯ ಮಹಾಕವಿ, ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸಕ ಜಗನ್ನಾಥ ಪಂಡಿತ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುಸ್ಲಿಂ ಪ್ರಿಯಕರಿ ಲವಂಗಿಯ ಸಂಗಡ ಗಂಗಾತಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಜೆ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದನಂತೆ. ಮಹಾ ಮಡಿವಂತ, ಜಗನ್ನಾಥನಷ್ಟೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಂಡಿತ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ದೀಕ್ಷಿತ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೀದು, ದಾರಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಗುಡಿಸುತ್ತ ಬರುವಾಗ ಮಲಗಿದವನ ಗುರುತು ಘಕ್ಕನೆ ಸಿಗದೆ,

ಕಿಂ ನಿಶ್ಯಂಕಂ ಶೇಷೇ

ಶೇಷೇ ವಯಸಿ ತ್ವಮಾಗತೇ ಮೃತ್ಯೌ ?

ಏನಯ್ಯಾ ಮುಪ್ಪು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಶಂಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೀಗೆ ಮಲಗಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ ?-ಎಂದು ಎಟಗುಟ್ಟಿ, ಆಮೇಲೆ ಗುರುತು ಹತ್ತಿ ಗಡಬಡಿಸಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತ—

ಅಥವಾ ಸುಖಂ ಶಯೀಥಾ

ನಿಕಟೇ ಜಾಗರ್ತಿ ಜಾಹ್ನುವಿ ಭವತಃ ||

ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು, ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೆ ಗಂಗೆ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ, ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಮಲಗಲೇನಡ್ಡಿ ?-ಎಂದುಕೊಂಡನಂತೆ !

ಸಂಸತ್ತಿನ ಅಥವಾ ಶಾಸನಸಭೆಗಳ ಆಕಿವುಡುಗೆಡಿಸುವ ಗದ್ದಲದ ನಡುವೆ ನಿದ್ರಿಸಬಲ್ಲ ಈ ಕಲಿಯುಗದನರ ಬಗ್ಗೆ ತ್ರೇತಾ-ದ್ವಾಪರ ಯುಗದವರು ನಿಜಕ್ಕೂ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಪಟ್ಟಾರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳು ದುರ್ಲಭವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಒಂದು, ರಾಜರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುವುದು; ಎರಡು, ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ನಿಂದೆ ಬರುವುದು. ನನಗೆ ಬಿಡಿಸಲಾರದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರುವುದೆಂದರೆ, ನಿಂದೆ ಬರುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿದ್ದುದು ಹೇಗೆ ಅಂತ. (ಅಥವಾ ನಿಂದೆ ಬಾರದಿದ್ದವರೇ ಬೇರೆ, ಮಕ್ಕಳಾಗದಿದ್ದವರೇ ಬೇರೆಯೋ ?) ಅಂತೂ ಎರಡಕ್ಕೂ ಜನ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಕುಂಭಕರ್ಣ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಆರು ತಿಂಗಳು ನಿಂದೆಯ ವರ ಪಡೆದ. ದ್ವಾಪರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮುಚುಕುಂದ ತನ್ನನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಅವನು ಸುಟ್ಟುಹೋಗಬೇಕೆಂದು ವರ ಬೇಡಿದ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಾದರೆ ಇವರು ಸಂಸತ್ತುಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದಂಥ ಸದಸ್ಯರಾಗಬಹುದಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ನಿದ್ರಾಯೋಗಿಗಳು ಇದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ (ಇಂದಿರಮ್ಮನವರಿಗೆ) ಈಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನಿಂದೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಾಗಿಲ್ಲ.ನಿದ್ರೆ ಬಾರದವರು ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ಕಿತಾಸತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಕ್ರೇಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಜಯ ಯುವ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ, ಉದೂರ್ ಬಚಾವೋ ಚಳವಳಿ ವಗೈರೆ, ವಿರೋಧ

ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ನಿದ್ರಾಹೀನರಿಗಿಂತ ಇವರೇ ಈಗ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಏನಾದರೊಂದು ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನ ಕೊಡದ ಹೊರತು ಅವರಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಾರದು. ಕೊಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಅವರು ಕೂಡಲೆ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಹಾಗಾದರೂ ಕಷ್ಟ.

ಅಂದ ಹಾಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಸ್ಥಾನ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ giving a berth (ಬರ್ತ್ ಕೊಡುವುದು) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬರ್ತ್ ಅಂದರೆ ಸ್ಲೀಪಿಂಗ್ ಬರ್ತ್ ?

೨೦

ತೊಗಲಖ ಲ್ಯಾಂಡಿನಿಂದೊಂದು ವರದಿ

ತೊಗಲಖಲ್ಯಾಂಡಿನ ಮೂಲ ಹೆಸರು ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು ಆದರೆ ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡರು. ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ನಾಲಗೆ ಕತ್ತರಿಸುವ ಶಿಕ್ಷೆ ಇದೆ.

ತೊಗಲಖಲ್ಯಾಂಡಿನ 'ಜನಪ್ರಿಯ' ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಇಮ್ಮಡಿ ತೊಗಲಖ್ ತನ್ನನ್ನು 'ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಡಿಕ್ಟೇಟರ್' ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನೊಡನೆ ಸಂದರ್ಶನ ದೊರೆತಾಗ ನಾನು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಎತ್ತಿದೆ. "ನೀವು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕರಾಗಿದ್ದರೆ ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ದೇಶದ ಹಳೇ ಹೆಸರನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಲು ಯಾಕೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ?" ಅಂತ.

"ನಾನೆಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತೀನೆ? ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಉಂಟು. ಹಳೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವುಂಟು. ಹಾಗೆಯೇ ನಾಲಗೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಉಂಟು."

“ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೂ ನನಗೂ ಇರಬಹುದಾದ ಮತಭೇದವನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿದರೂ ನಾಲಗೆ ಕತ್ತರಿಸುವ ಶಿಕ್ಷೆ ಕ್ರೂರ, ಅನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ಅಮಾನುಷ ಎಂದು ನಿಮಗೆ ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ ?”- ನಾನು ಕೇಳಿದೆ.

“ಇಲ್ಲ, ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ ವೇದನಾರಹಿತ ಉಪಾಯ. ಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಸರ್ಜನ್ರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಾಲಗೆ ಕಳೆಯುವುದು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಅತ್ಯಂತ ಸುಮಾನುಷ ಉಪಚಾರವೆಂದು ನಾನು ಬಗೆಯುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಅದು ಪುಕ್ಕಟೆಯಾಗಿದೆ.”

“ಆದರೆ ಸುಮಾನುಷ ಹೇಗೆ ?”

“ನಾಲಗೆಯೆಂಬುದು ಮನುಷ್ಯನ ಪರಮ ಶತ್ರು-ಎರಡೂ ವಿಧಗಳಿಂದ. ನಾಲಗೆ ರುಚಿಯ ದಾಸರಾಗಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಮಧುಮೇಹ, ಹೃದಯವ್ಯಾಧಿ ಮೊದಲಾದ ಮಾರಕ ರೋಗಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಮಾತಾಡುವ ಚಪಲದಿಂದಲೇ ಜನರು ತಮಗೂ ಇತರರಿಗೂ ವಿಪತ್ತು ತರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಮಾತಾಡುವುದು ಅಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಬಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಾಲಗೆ ಹೋದರೆ ಅವರು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಅಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿವೇಕ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಲಗೆ ಹೋಗುವುದು ಓಡೆ ಹೋದಂತೆ.”

“ತುಂಬಾ ವಿಚಾರಾರ್ಹವಾದ ವಿಚಾರ, ಆದರೆ ಹಳೇ ಹೆಸರಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ವಿರೋಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?” ಎಂದೆ ನಾನು ಕುಂಟುತ್ತ.

“ನಮಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಬದಲಾವಣೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜ್ ಕೋ ಒದಲ್ ಡಾಲೋ ! ಹಳೇ ಹೆಸರುಗಳು ಹಳೇ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ಮೈಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಹೇಗೆ ಇರಲಿ, ಮೈಯಿಂದಲೇ ನಾವು ನಮ್ಮನ್ನೂ ಇತರರನ್ನೂ ಗುರುತಿಸುವುದರಿಂದ ಹೆಸರಿನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಹಳೇ ಹೆಸರಿನ ಪೂರ್ತಿ ವಿಸ್ಮರಣೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ನಾನು ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ಗುರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡೇ ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನೋಡಿ, ನನ್ನ ನಾಪುಕರಣದ ಹೆಸರಾದರೂ ತೊಗಲಖ್ ಎಂದಲ್ಲ. ನಾನು ಮುಸಲ್ಮಾನನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ

ತೊಗಲಖ್ ಮಹಮ್ಮದನ ಅತ್ಯಂತ ರ್ಯಾಡಿಕಲ್ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿ ನಾನು ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಅಹರ್ನಿಶಿ ಹೆಣಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮರೆತು ಕೂಡ ಹಳೇ ಹೆಸರನ್ನು ನೆನೆದು-ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.”

ಇಮ್ಮಡಿ ತೊಗಲಖನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಅತ್ತಕಡೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ಅವನ ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಇದೆ. ನಾವು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚು ಮಹಮ್ಮದನೆಂದು ಕರೆಯುವ ಆ ಸುಲ್ತಾನನ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಈ ಇಮ್ಮಡಿ ತೊಗಲಖ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಆ ಮಾನದಿಂದ ಇವನನ್ನೂ ನಾವು ಹುಚ್ಚು ಎನ್ನಬಹುದು.

ನಾನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಅವನ ಮುಂದೆ ಮೆತ್ತಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. ಅವನಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಸಿಟ್ಟು ಬರಲಿಲ್ಲ. “ಎಲ್ಲಾ ಮಹಾಪುರುಷರೂ ಹುಚ್ಚರೇ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಜಾಣರೆಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡವರು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮಹಾಪುರುಷರು ಸಾಧಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಅನೇಕ ಸಲ ವಿಫಲರಾಗುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ಜಾಣರೆಂಬ ಹೇಡಿಗಳು ಎಂದಾದರೂ ಸಮಂಜಸದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆ ತಂದ ಉದಾಹರಣೆ ಇದ್ದರೆ ಹೇಳಿ. ಹುಚ್ಚನೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಅನುಭವದ ವಿರುದ್ಧ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವವರು ನಾವು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವಾದರೂ ಮೂಲಭೂತ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಸಾಧಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇತಿಹಾಸ ಅನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಕುರಿತಾಗಿದೆ ಹೊರಜು ಜಾಣರ ಕುರಿತಾಗಿ ಅಲ್ಲ.”

ಇಮ್ಮಡಿ ತೊಗಲಖನ ವಾದವನ್ನು ನಿರಾಸಗೊಳಿಸಲು ನಾನು ಯತ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶಂಕೆಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಆಡಳಿತ ವೈಖರಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವಾದರೂ ಗುಣಗಳಿವೆಯೆಂದೂ, ಅಭಿನರ್ಧಮಾನ ದೇಶಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಅನುಸರಿಸದಿದ್ದರೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಬಹುದೆಂದೂ ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವನ ರೀತಿಗಳು ಎನಿಲ್ಲೆಂದರೂ ಅತ್ಯಂತ ನವೀನವೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತುಂಬಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯೂ ಆಗಿವೆಯೆಂದು ಒಪ್ಪದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ರಾಜಧಾನಿ ತೊಗಲಖವುರಿಯ ಒಂದು ಬಡಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕಳವುಗಳಾದಾಗ ಅವನು ಆ ಬಡಾವಣೆಯ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಲು ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸಿದನಂತೆ. ಕಳ್ಳರನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಾರದ ಪೋಲೀಸರೇ ಕಳ್ಳರು ಎಂಬುದು ಅವನ ವಾದವಾಗಿತ್ತು.

ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಅವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳ ಕಳ್ಳಪೇಟೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ದೂರು ಬಂದಾಗ ಊರಿನ ಸಂಭಾವಿತ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಅವನು ಹಿಡಿತರಿಸಿದನಂತೆ. “ನಾವು ನಿರಪರಾಧಿಗಳು.” ಎಂದು ಅವರು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದಾಗ, “ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ, ಅದಕ್ಕೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಅಪರಾಧಿಗಳು ಯಾರೆಂಬುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ನಿಮ್ಮ ಮಾವಂದಿರು ಅಳಿಯಂದಿರು ಇರಬಹುದು. ಅವರನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರಲು ನೀವೇನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನಂತೆ.

ಇಂಥ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿಧಾನಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತುಂಬಾ ಫಲಪ್ರದವಾಗಿವೆ; ಅವು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗದೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಸಂಭಾವಿತರು ಸುಮ್ಮನಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಫಟಂಗರು ಹಾರಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಅವನ ಸಿದ್ಧಾಂತ. “ನೆಗೆಟಿವ್ ಸಂಭಾವಿತನ ಸಂಭಾವಿತನವೇ ಅಲ್ಲ,” ಎಂದು ಅವನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ. “ಅದು ನೆಗೆಟಿವ್ ಫಟಂಗತನ.” ಎಂದು ನಾನು ಜೋರಿಸಿದಾಗ ಅವನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕು, “ಪೋಕ್ತಾಗಿ ಹೇಳಿದಿ ನೋಡು !” ಎಂದು ಮೆಚ್ಚುಕೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ.

ನನ್ನ ಇಲ್ಲಿನ ವಾಸ್ತವ್ಯದಲ್ಲೇ ನಡೆದ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದರೆ ಇಮ್ಮಡಿ ತೊಗಲಖನ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳ ಅರ್ಥ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಆದೀತು. ರಾಜಧಾನಿ ತೊಗಲಖವುರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಲಿದ್ದ ಒಂದು ಭಯಂಕರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಗಲಭೆ ಇಮ್ಮಡಿ ತೊಗಲಖನ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹಗರಣದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ತೊಗಲಖವುರಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತೈದು ಕಾಲೇಜುಗಳಿವೆ. ಒಟ್ಟು ಹದಿನೈದು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಚೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಇಲ್ಲಿಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ, ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜಿನವರಿಗೂ ಆದ ಜಟಾಪಟ ಇಡೀ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿತು.

ಸುರುವಾದದ್ದು ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಘಟನೆಯಿಂದ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾಲೇಜಿನ ಕೆಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಿಟಿಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗುಂಪಾಗಿ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಚಲಿಸುವ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗರೇಟು ಹೊತ್ತಿಸಿ ಸೇದುತ್ತಿದ್ದ. ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯೊಬ್ಬಳು ಆಕ್ಷೇಪ ಎತ್ತಿದಳು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಬೇಕೆಂದೇ ಒಂದು ದಮ್ಮು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಅವಳ ಮುಖಕ್ಕೆ ಊದಿ, “ನನ್ನಂಥ ಸಿಗರೇಟ್ ಗಂಡ ಬಂದ್ರೇನು ಮಾಡ್ತೀಯೇ ? ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊ” ಅಂದ. ಅದೇ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯೊಬ್ಬ ಆತನ ಕೈಯಿಂದ ಸಿಗರೇಟು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಹೊರಗೇದ. ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೂ ಅವನ ಸಂಗಡಿಗರೂ ವಿಜ್ಞಾನದವರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತವಕಿದರು.

ವಿಜ್ಞಾನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಬೆಂಬಲಿಗರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತೆಪ್ಪಿರಬೇಕಾಯಿತು. ಮರುದಿನ ಕಾಲೇಜು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಲೇ ಅವನು ನಡೆದದ್ದನ್ನು ತನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಗಳಿಗೆ ವಿವರಿಸಿದನು. ಅವರೆಲ್ಲ ಅದು ತಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನ ‘ಅಬರೂ’ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾಲೇಜಿನ ಕೇಚಕನಿಗೆ ಪಾಠ ಕಲಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಸಂಜೆ ವಾಣಿಜ್ಯದವನು ಬಸ್ಸಿನಿಂದ ಶಹರಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ವಿಜ್ಞಾನದವರು ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತಿ ವರಿದು ಮುಖಕ್ಕೆ ಡಾಂಬರು ಬಳಿದು ಎಂಜಲು ಸಿಗರೇಟುಗಳ ವಕಾಲೆ ಹಾಕಿದರು.

ಈ ಇಬ್ಬರು, ನಗರದ ಆಡ್ಯ ವರ್ತಕ ಮತ್ತು ಉಚ್ಚ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಭಾರಿ ಬೆಂಬಲವಿತ್ತೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ದಾಳಿ ಪ್ರತಿದಾಳಿಗಳಾಗಿ ಮೂರನೇ ದಿವಸ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜ್ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಂಡ ಸಂದಣಿ ಸೇರಿ ಕೇಚಕ ವಿರೋಧಿಯನ್ನು ತನುಗೆ ಶರಣಾಗತ ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೂಗತೊಡಗಿತು. ಅತ್ತ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸಾವಿರಾರು ಬಲದ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಂದ ಕಲಿತು, ಕೇಚಕನಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ ! ಎಂದು ಘೋಷಿಸುತ್ತ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜಿನ ಕಡೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ಹತ್ತು ಸಾವಿರವಿರಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾದ ಉಭಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಯೋಧರಿಂದ ಕಲ್ಲು, ಸೋಡಾ ಬಾಟ್ಲಿಗಳ ವಿನಿಮಯ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಪೋಲೀಸರು ಬರುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಯಿತು. ಅವರ ಅನುನಯ, ವಿನಯ ಏನೂ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ತೊಗಲಖನಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಹೋಯಿತು. ಅವನು ಒಂದು ಸಂದೇಶ ಕಳಿಸಿ, ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ, ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರನ್ನು ದಂಡಿಸುವುದಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಖಂಡರು ಕಿವಿಗೊಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮುಂದೆ ನಡೆದ ಕ್ರಮ ತೊಗಲಖನಂಥ ಓರಿಜಿನಲ್ ಜೀನಿಯಸ್ಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂಥದ್ದು. ಕಾಲೇಜು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರುಗಳಿಗೂ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಅವನು ಫೋನ್ ಮಾಡಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಲಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಅವರನ್ನು ಚದುರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ಫರ್ಮಾನ್ ಕೊಟ್ಟು. ಒಬ್ಬ ಬ್ರಿಗೇಡಿಯರನ್ನು ಕರಸಿ ೨೫೦ ಬ್ರಿನ್‌ಗನ್ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮದ್ದು ಗುಂಡುಗಳೊಡನೆ ಒಂದು ಪಡೆಯನ್ನು ಆಣೆಗೊಳಿಸಲು ಹೇಳಿದ. ಪಿ.ಡಬ್ಲ್ಯು.ಡಿ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕರಸಿ ೫೦ ಟ್ರಕ್ಕುಗಳ ತುಂಬ ಬೆಣಚುಕಲ್ಲು, ಇಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಡು ಮತ್ತು ಸೋಡಾ ಬಾಟ್ಲಿಗಳನ್ನು ತತ್ಕ್ಷಣ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು ಆವಾರದೊಳಗೆ ತಂದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸುರಿಯತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಬರಹೋಗುವ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪೋಲೀಸ್ ಮೂಲಕ ಬಂದ್ ಮಾಡಿಸಿದ.

ಹಾರ್ನ್ ಹೊಡೆಯುತ್ತ ಟ್ರಕ್ಕುಗಳು ಕಾಲೇಜ್ ಆವಾರದ ನಾಲ್ಕೂ ಗೇಟುಗಳ ಮೂಲಕ ಒಳಗೆ ಬಂದವು; ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಹೊರೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುಂಪೆಗುಂಪೆಯಾಗಿ ಸುರಿದವು. ಏನಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ಮೊದಲೇ ಒಂದು ಪಟಲಾಂ ಸೈನ್ಯ ಬಂದು ಆವಾರವನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿಯಿತು ಎಲ್ಲ ಗೇಟುಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿ ಸಶಸ್ತ್ರ ಕಾವಲು ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಆವಾರದ ಗೋಡೆ ಜಿಗಿದು ಓಡಿಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಎನಿಸಿದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಬ್ರಿನ್‌ಗನ್ ಸಮೇತ ಸೈನಿಕರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ೨೫೦ ಗನ್ನುಗಳು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಮುಖಹಾಕಿ ನಿಂತವು. ಕಾಲೇಜು ಕಟ್ಟಡದ ಎಲ್ಲ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಾಯಿತು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೀರರು ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತೊಗಲಖ್ ಸ್ವತಃ ಕಮಾಂಡ್ ವಹಿಸಿದ. ಧ್ವನಿವರ್ಧಕಗಳ ಮೂಲಕ ಅವನ ಭಾಷಣ ಆರಂಭವಾಯಿತು. “ನಾನು, ಇಮ್ಮಡಿ ತೊಗಲಖ್ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ, ಅಂಜಬೇಡಿರಿ! ನಿಮ್ಮ ಇರಾದೆ ಉದಾತ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಬ್ರೆನ್ ಗನ್ನು ಗಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಚದರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಮ್ಮತ್ತ ಮುಖಮಾಡಿ ನಿಂತಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ನಾನು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾವಾದಿ. ಪ್ರಜೆಗಳ ಇಚ್ಛೆಯೇ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ. ನೀವೆಲ್ಲ ಅಪ್ಪಂದಿರ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವವರಾದರೂ ಪ್ರಾಯಸ್ಕಬುದ್ಧರು. ನೀವು ಎರಡೂ ಕಡೆಯವರು ನಿಮ್ಮೊಳಗಿನ ಮತಭೇದವನ್ನು ಹೋರಾಡಿಯೇ ತೀರ್ಮಾನಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಘನವಾದ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಪ್ರಜಾ-ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಿದಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂದೇ ಕಲ್ಲು, ಇಟ್ಟಿಗೆ, ಸೋಡಾ ಬಾಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವು ಮುಗಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಒಂಟ್ರಕ್ಕುಗಳು ಸರಬರಾಜಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೆ ಕಾಳಜಿ ಬೇಡ. ನೀವು ಮನಃ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹೋರಾಡಿರಿ.”

“ಈ ಬ್ರೆನ್ ಗನ್ನು ಗಳು ವೀರರಾದ ನಿಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಹೇಡಿಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೂ ರಣಮುಖದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಧೈರ್ಯ ಕುಸಿಯುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ಅಂಥವರು ರಣರಂಗದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗಿ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳ ಮುಖಗಳಿಗೆ ಮುಸಿಬಳಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಗೋಡೆ ಹಾರಿಯೋ ಮತ್ತಾವುದೇ ರೀತಿಯಿಂದಲೋ ಪಲಾಯನ ಪಸರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವ ಜೀವಿಗಳರ ದೇವರನ್ನು (ಈ ಪ್ರಯೋಗ ನೋಡಿದರೆ ತೊಗಲಖನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು ಓದಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವುದು.) ಸುಟ್ಟುಹಾಕಲು ಈ ಅಗ್ನೈಸ್ತ್ರಗಳು ಇವೆ. ಹೇಡಿಗಳು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಇದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ. ಅವರ ಮೇಲೆ ಪಾಯಿಂಟ್-ಬ್ಲಾಂಕ್ ಆಗಿ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇದು ಇಡೀ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೃಂದದ ಆತ್ಮಗೌರವದ ಪ್ರಶ್ನೆ.”

“ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ಎರಡೂ ವಕ್ಷಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಲೈನುಗಳಾಗಿ ನಿಂತು ನಿಮಗೆ ಒದಗಿಸಿದ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಹೋರಾಡುವುದು ಲೇಸು. ಮುಂದೆ ನಿಂತವರಿಗೆ ಗಾಯವಾಗಿ ಉರುಳಿದಾಗ ಹಿಂದಿನವರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಕಾಳಗ ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ರಣತಂತ್ರ ಬೇರೆಯೇ ಇರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಹೋರಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಹೋರಾಟದ ನಿರ್ಧಾರ ನಿಮ್ಮದು; ಸ್ವಾಟಜಿಯೂ ನಿಮ್ಮದೇ.”

“ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಬೇಕಾದರೂ ಹೋರಾಡಲು ನೀವು ಸ್ವತಂತ್ರರು. ನೀವು ಯುದ್ಧವಿರಾಮ ಘೋಷಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಗಾಯಾಳುಗಳನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಲು ಅಂಬುಲೆನ್ಸುಗಳು ಅಣೆಯಾಗಿವೆ. ಯಾರಾದರೂ ವೀರಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸೇನಾ ಸಡೆಯುವರು ವೀರೋಚಿತ ಆಂತ್ಯ ಗೌರವವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಕಳೇಬರಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಒಂದು ವೀರಗಲ್ಲು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗುವುದು.”

“ಸೈ ! ಇನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲಿ !”

ಭಾಷಣ ನಿಂತಿತು. “ಕದಮ್ ಕದಮ್ ಬಧಾಯೆ ಜಾ | ಖುಶೀಕಾ ಗೀತ ಗಾಯೆ ಜಾ ||” ಎಂದು ಮಿಲಿಟರಿ ಬ್ಯಾಂಡ್ ನುಡಿಯತೊಡಗಿತು.

ನಿಮಿಷ ಒಂದಾಯಿತು, ಎದಾಯಿತು, ಹತ್ತಾಯಿತು, ಹದಿನೈದಾಯಿತು. ಯೋರೊಟ್ಟರೂ ಮಿಸುಕಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಇಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಡು, ಬೆಣಕುಕಲ್ಲು, ಖಾಲಿ ಸೋಡಾ ಬಾಟ್ಲಿಗೆ ಗಿರಾಕಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸು ಗೇಟಿನ ಕಡೆ ಧಾವಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಧ್ವನಿಸರ್ಧಕದಲ್ಲಿ ತೊಗಲಖನ ಧ್ವನಿ ಮೃದುವಾಗಿ ಎಚ್ಚರವಿತ್ತಿತ್ತು : “ನನ್ನ ತರುಣ ವೀರರೇ, ಗೇಟಿನ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಬೇಡಿ, ಭುಜಬಲದಿಂದಲೇ ವಿನಾದ ತೀರ್ಮಾನಿಸುವ ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಬ್ರೆನ್ ಗನ್ನುಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸೇವಕ. ನಿಮ್ಮ ಧವಳ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಹೇಡಿಗಳ ಭಯವಿಲ್ಲದ ~~ತೀರ್ಮಾನಿಸುವ~~ ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆ ನಿಮಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ—ಈ ಅಣಿ ಬ್ರೆನ್ ಗನ್ನುಗಳು ಹಿಂಜರಿಯಬಾರದು.”

ನೇಸರು ನೆತ್ತಿಗೇರಿ ಪಡ್ಡುವಲಿಗೆ ವಾಲಿತ್ತು. ಎದ್ಯಾಧಿಗಳು ನಿಂತಲ್ಲೇ ನೀರಾದರು. ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದ ಆಢ್ಯರೂ, ಉಚ್ಚ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ನಿಂತಲ್ಲೇ

ಮರಗಟ್ಟಿದರು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕೀಚಕ ಮತ್ತು ಭುಜಬಲ ಭೀಮ ಇಬ್ಬರ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಅನೇಕ ರೌಡಿ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅಪರೇನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟರೆ ತೊಗಲಖನು ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಪಾಲಿಸದೆ ಬಿಡನೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಖಾತ್ರಿ ಇತ್ತು.

ಗಂಟಿ ಎರಡಾಯಿತು, ಮೂರಾಯಿತು. ಹೊಟ್ಟೆಗಳು ತಾಳಪ್ರಸ್ತಾರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದವು. ನಾಲಗೆಗಳು ಒಣಗಿದ್ದವು. ಕೀಚಕ ಬಲಭೀಮರಿಬ್ಬರ ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಗುಜುಗುಜು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಪಕ್ಷದೊಳಗೇ ಪರಸ್ಪರ ದೋಷಾರೋಪಣೆಗಳು ನಡೆದಿದ್ದವಂತೆ. ಕುರಿದುಂಬಿಸಲು ಯಾವ ಮುಕ್ತವೇಣಿ ದ್ರೌಪದಿಯೂ ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಐದು ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎರಡೂ ಬಣಗಳು ಶರಣಾಗತಿ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಲುಗಡೆಗೆ ತರುವುದೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

“ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮಿತ್ರರೇ!” ಎಂದು ಧ್ವನಿವರ್ಧಕ ವಿಷಾದಕಂಠದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. “ನನಗೆ ಬಹಳ ವೃಥೆಯಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಕಾಲ ಬುಡದಲ್ಲೇ ಕಲ್ಲು ಇಟ್ಟಿಗೆ ಸೋಡಾ ಬಾಟ್ಲೆಗಳು ರಾಶಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೂ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಒಂದನ್ನೆತ್ತಿ ವಿರೋಧಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಬೀರುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗದ್ದು ನೋಡಿ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನಿಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಪುರುಸೊತ್ತು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಸಂಜೆಯ ಚಳಿ ಆರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಮೈಚಳಿ ಕೊಡವಿ ರಣಾಗ್ರಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿರಿ. ಮೊದಲ ಕಲ್ಲು ಬೀರುವವನಿಗೆ ಬಿರುದು ಬಾವಲಿ ದಯಪಾಲಿಸುತ್ತೇನೆ ವೀರರೇ, ಯಾಕೆ ತಡ!”

ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಡೆಗೆ ಬಂದ. ತೊಗಲಖನ ಸವಿಷಾದ ಧ್ವನಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜಿನ ಬಯಲಲ್ಲಿ ತರಂಗಿಸಿತು. “ಆಗಲಿ, ನೀವೆಲ್ಲ ಈಗ ಎದುರಾಳಿನ ಮರೆತು ಶಾಂತಿಯಿಂದಲೇ ನಿಮ್ಮ ವಿವಾದವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀರೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸುತ್ತಲೂ ಆಯುಧಗಳ ರಾಶಿ ಇದ್ದಾಗ ತಾನೇ ವೀರರಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಮನೋಭಾವ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ರಣೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಮ್ಮ ಸಂಧಿ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೂ ನೆರವಾಗಲು ನಿಮ್ಮ ಈ ಸೇವಕ ಸಿದ್ಧ. ಅದಕ್ಕು

ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮ ವೀರ ಕೀಚಕ ಮತ್ತು ಬಲಭೀಮು ಗುಂಪಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲಲಿ.”

ಇಬ್ಬರೂ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳನ್ನು ಅವರವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಹಿಂದಿಸಿಂವ ತಳ್ಳುತ್ತ ಬಯಲಲ್ಲಿ ತಂದು ನಿಂದಿರಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣಳಾದ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಬುಲಾವಣೆ ಬಂತು. ಅವಳು ಅಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ದೂತರನ್ನು ಅಟ್ಟಿಲಾಯಿತು. ಅವಳು ಬರುತ್ತಲೇ ತೊಗಲಖ್ ಜೀಪಿ-ನಿಂದಿಳಿದು ಬಂದು ಹೇಳಿದ : “ಈಗಲೂ ಕಾಲ ಮಿಂಚಿಲ್ಲ. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನಿಮ್ಮ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಡಲಿಚ್ಛಿಸದೆ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ನಿಜ ಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರೆ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಸಂಧಿ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಹೇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”

ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಕದನ ಕುತೂಹಲ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅನ್ನ ನೀರು ಕಂಡು ಒಂಭತ್ತು ತಾಸಾಗಿತ್ತು.

ತೊಗಲಖನು ದ್ರೌಪದಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಕೇಳಿದ. “ನಿಜವೇನಮ್ಮ, ಈತ ನಿನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಸಿಗರೇಟು ಹೊಗೆ ಊದಿದ್ದು ?”

“ಹೌದು ಜಹಾಂಪನಾ !” ಎಂದಳಾ ದ್ರೌಪದಿ ಮೊಗಲ್ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ. “ಊಂಹುಂ, ನನ್ನನ್ನು ಜಹಾಂಪನಾ ಎನ್ನಬೇಡ ಹುಡುಗೀ. ನಾನು ಬರೇ ಯಹಾಂಪನಾಃ (ಜಹಾಂ ಪನಾಃ-ಜಗದ್ರಕ್ಷಕಃ ಯಹಾಂ ಪನಾಃ-ಇಲ್ಲಿಯ ರಕ್ಷಕ) ಎಂದು ತೊಗಲಖ ಅವಳನ್ನು ತಿದ್ದಿದ. ಆಮೇಲೆ, “ಒಲ್ಲವೇ ಹುಡುಗಿ, ಅಗ್ನಿಕನೈ ದ್ರೌಪದಿ ಹೊಗೆಗೆ ಅಂಜಿದೊಡೆಂತವ್ವ ?” ಎಂದ. ಅವನ ಜೋಕಿಗೆ ಅವನಲ್ಲದೆ ಅವಳೂ ಮತ್ತು ಅಂಗೈಲಿ ಜೀವ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೀಚಕ-ಭೀಮರೂ ನಗದಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಹಾಗಾದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ, ಕೀಚಕನು ಮೊದಲು ಇವಳ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೂರು ಸಲ ಕೂತು ಏಳಲಿ, ಇದೇನು ದೊಡ್ಡ ಅನಮಾನವಲ್ಲ. ನನಗೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಫಾಸ್ಟರು ಒಮ್ಮೆ ಇದೇ ತಿಷ್ಟೆ ವಿಧಿಸಿದ್ದರು. ಆಮೇಲೆ ಕೀಚಕ-ಭೀಮರಿಬ್ಬರೂ ಕೈಕೈ ಹಿಡಿದು ಬರಲಿ, ಗೇಟಿನ ಬಳಿ ಇಬ್ಬರೂ ಬಗ್ಗಿ ತಂತಮ್ಮ ಮೂಗುಗಳಿಂದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೂರು ಗೆರೆ ಎಳೆಯಲಿ, ಅಷ್ಟಾದೊಡನೆ ಬ್ರೆನ್‌ಗನ್ನುಗಳು ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತವೆ. ಗೇಟುಗಳು ತೆರೆಯುತ್ತವೆ.”

ಈಗಾಗಲೇ ವರದಿ ಬಹಳ ಬೆಳೆದಿರುವುದರಿಂದ ಮುಂದಿನದನ್ನು ಓದುಗರ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಗೆ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುವುದುಳಿದಿದೆ. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಒಪ್ಪಿನ ಕಂಡಕ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಚಾಲಕನಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯ ಲೋಪ-
ಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಸೈಸೆ ದಂಡ ಹೇರಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮರುದಿನದ ಪೇಪರು-
ಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿ ಬಂತು.

ಗೋಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿರಿ

ಗೋಹತ್ಯೆ ಮಾಡಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಇದೀಗ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಕೆಲವು ಮಂತ್ರಿ-ಮಾನ್ಯರು ಗೋಮಾಂಸ ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗೋವಿನ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡದೆ ಅದರ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವ ಉಪಾಯ ಯಾವುದೂ ನಮ್ಮ ಆ ಮಂತ್ರಿಬುದ್ಧಿಗೆ ಹೊಳೆಯದಿರುವುದರಿಂದ ಗೋಹತ್ಯೆಗೆ ಅವರು ಅನುಕೂಲಾಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳವರೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಬೇರೆ ಕೆಲವರು ಗೋಹತ್ಯೆ ಬೇಡ ಎಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ನರಹತ್ಯೆ ಮಾಡಲೂ ಸಿದ್ಧರಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರಾಲೋಚನೆ ಇಲ್ಲದ ಕೆಲಸ. ಗೋವನ್ನಾದರೆ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕೊಂದ ಪಾಪ ತಿಂದು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಹಾಗಲ್ಲ. ನರಮಾಂಸ ತಿನ್ನಲಾರದಷ್ಟು ಕೊಳಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಗಹನ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ? ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ, ಅನುತನುಹಾಲ, ಸಿಂಧಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸಾರಾಸಾರ ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಬಹುದು. ನಾನು ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲಿನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕುಕ್ಕಿಂತ ಕಮ್ಮಿ ಕಾಲುಗಳುಳ್ಳ ಗೋವುಗಳನ್ನೂ ನನ್ನ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಘನ ಸರಕಾರದವರು ವರಿಸ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಷ್ಟು ಕಮಿಟಿಡ್ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆನಾದರೂ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾಗಿ ತೀರ್ಪು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ.

ನನ್ನ ನಿರ್ಣಯ ಹೀಗಿದೆ :

೧) ಗೋಹತ್ಯೆ ಮಾಡಬೇಕು; ಆದರೆ ೨) ಈ ಹತ್ಯೆ ಕೆಲ ಪ್ರಕಾರದ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೂರು ಕಾಲಿನ ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಬೇಕು.

ಈ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ "ಹೋಲಿ ಕೌ" ಎಂದೂ ದೇಶ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ "ದೇವರ ಆಕಳು" ಅಥವಾ "ಪವಿತ್ರ ಗೋವು" ಎಂದೂ ವಿಶೇಷಿಸಬಹುದು.

ನಾಲ್ಕು ಕಾಲಿನ ಆ ಬಡಕಲು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಂದರೂ ಅಷ್ಟೇ, ಬಿಟ್ಟರೂ ಅಷ್ಟೇ ಆದರೆ ಈ ಮೂರು ಕಾಲಿನ ದೇವರ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅವಶ್ಯವಿದ್ದರೆ ಈ ಗೋವುಗಳ ಪಾಲಕರನ್ನೂ.... ಬೇಡ ಬೇಡ, ಅದು ತೀರ ಅತಿಯಾದೀತು, ನಾವು ನಮ್ಮ ತೀರ್ಪನ್ನು ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿಡಬೇಕಲ್ಲವೆ !

ನಾಲ್ಕು ಕಾಲಿನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದೆಂದು ಹಿಂದೂಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಉಪನಿಷತ್ಪಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಬಡಕಲಾಗಿ, ಹಾಲು ಕೊಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ* ಅವುಗಳನ್ನು ಪುಕ್ಕಟೆ ಸಾಕುವ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಪಾರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅದೊಂದೇ ಉಪಾಯವಿತ್ತು ಅವರಿಗೆ. ಈಗ ಸಾಕಲಾರದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದಾನವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಕಟುಕರಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ನಾವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಗೋಹತ್ಯಾ ವಾಪದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ-

* ನೋಡಿರಿ. ಕಾಡಕೋಪನಿಷತ್ತು ೧.೧.೨

ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀವೆ. ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದ ಗೋವುಗಳ ಹತ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ಇಂಥ ಅಪಚಾರಗಳನ್ನು ಗೋಹತ್ಯಾನಾದಿಗಳು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಇತರ ಗೋವುಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಿದರೆ ವಿರೋಧಿಸಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲ.

ಈ ಯುಗದ (ಇದನ್ನು ಕಲಿಯುಗ ಎನ್ನುವುದು ನನಗೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲ ಜನರು ತಾವಿದ್ದ ಯುಗವನ್ನು ಕಲಿಯುಗವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ನನಗೆ ಬಲವಾದ ಸಂದೇಹವಿದೆ) ದೇವರ ಆಕಳುಗಳು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದವುಗಳ ಹಾಗೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರದೆ ಮೂರೇ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಕ್ಕೆ ಇವು ಅವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಪವಿತ್ರವಾಗಲು ಆಪೇಕ್ಷಿಸುವುದೇ ಕಾರಣವಿರಬೇಕು. ಒಂದು ಕಾಲು ಕಮ್ಮಿ ಇರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದು ಡೀಸೆಂಟ್ ಜನರಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುವುದೆಂದೂ ತನ್ನೂಲಕ ತಾವು ಹೆಚ್ಚು ಪವಿತ್ರವಾಗುತ್ತೀವೆಂದೂ ಇವು ನಂಬುತ್ತಿರಬೇಕು. ತಮಗೆ ಮೂರೇ ಕಾಲು* ಎಂದು ಅವು ಹಟ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ನಾವು ವಾಸ್ತವವಾದಿಗಳಾಗಬೇಕು. ಸುಳ್ಳು ಡೀಸೆಂಟ್ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ನಾವು ಈ ಅಪಾಯಕರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಜಾಂ ಮತ್ತು ಅಪಘಾತಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಲು ಬಿಡಬಾರದು.

ನನ್ನ ವಾದದ ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಇನ್ನು ವ್ಯವಾದ ಈ ತ್ರಿಸಾದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ

“ಜಾತ್ಯತೀತತೆ” ಎಂಬ ಪವಿತ್ರ ಗೋವಿನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಿರಲೇಬೇಕು. ಕೇಳಿರಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಶಬ್ದದಿಂದ ಸೂಚಿತವಾಗುವ ನಿಜವಾದ ಗೋವು ಒಬ್ಬನ ಜೀವನವಾದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತದೋ ಇಲ್ಲವೋ, ನಾನು ಕಂಡ ಒಂದೋ ಎರಡೋ ನಿಜವಾದ ಜಾತ್ಯತೀತ ಗೋವುಗಳು ಹುಲ್ಲು ನೀರು ಕಾಣದೆ ದಶಕಗಳೇ ಆಗಿದ್ದು ಮುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣಬಿಡುವಂತಿದ್ದವು. ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳಿದ್ದವು (ಆದ್ದರಿಂದ ಅವು ಪುತ್ರವೆಂದು

* ಹೋಲಿಸಿರಿ—ತನ್ನ ಕೋಳಿಗೆ ಮೂರು ಕಾಲು (ಕನ್ನಡ ಗಾದೆ).

ಯಾನ ಗೋಸೇವಕನೂ ಭಾವಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.) ಆದರೆ ಪವಿತ್ರ, ಜಾತ್ಯತೀತ ಮುಗ್ಧಾಲಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನೀವು ವಿಧಾನಸೌಧಗಳ, ಪಕ್ಷ ಕಚೇರಿಗಳ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ—ಹೆಚ್ಚೇಕೆ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತಿನ್ನಲು ಉಂಟೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಾಣುತ್ತೀರಿ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರಾಜಕೀಯ ಮನುಷ್ಯನೂ ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ಅದರ ಬಾಲವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಬಲವೆಂದು, ಮೂರೂ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಎರಗಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿ ಒಳಗೆ ಏನಾದರೂ ಉಂಟೇ ಎಂದು ನೋಡಲು ಧೈರ್ಯಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅದು ಕೆಳಗುರುಳಿ ಕಾಲು ಮೇಲೆ ಸೂಡಿ ಪಾಣ ಬಿಡಬಹುದೆಂದೂ ತನಗೆ ಗೋಹತ್ಯಾಪಾಪ ಬಂದೀತೆಂದೂ ಆಮೇಲೆ ತನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಬಹುದೆಂದೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಂಜಿಕೆಯಿದೆ. ಈ ಜಾತ್ಯತೀತತಾ ಗೋಸಾವಿತ್ರಿ—ಯಾದರೂ ತನ್ನನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸಿದವರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನೂ ಆಸೆಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಜಾತ್ಯತೀತತೆಯೇ ಜಗನ್ಮಾತೆಯೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಕತ್ತಿಯನ್ನೋ ನಾಯಿಯನ್ನೋ ಮಂಗನನ್ನೋ ಕೋಣನನ್ನೋ ಖಾಸಗಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಕುಬೇಕಾದಂತೆ ಪೂಜಿಸಲು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗುತ್ತೀರಿ. ಇರಲಿ, ಏನು ತಪ್ಪಾಯಿತು? ಪರಮಾತ್ಮನೇ “ಯಾರು ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೋ ಅನರನ್ನು ನಾನು ಹಾಗೆಯೇ ಸೇರುತ್ತೇನೆ.”* ಎಂದಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೀರಾ? ಒಪ್ಪಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಪೂಜಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಿಮಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪವಿತ್ರ ಗೋವಿನ ಹಿಂದೆ ಅವಿತು—ಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವವರು ಒಹಳ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಗೋವನ್ನೊಮ್ಮೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಕೊಂದರೆ ಇಂಥವರಿಗೆ ಮರೆ ತಪ್ಪಿ ಲೋಕ ಕ್ಷೇಮವಾದೀತು. ಮತ್ತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಾದರೂ ನಾವು ಪೂಜಿಸುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾಚಿಕೊಂಡು ಕ್ಷುದ್ರ ದೇವತಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಬಿಡಬಹುದೆಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ.

“ಅಭಿಮಾನ” ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ದೇವರ ಆಕಳುಂಟು. ಇದರಲ್ಲಿ ದೇಶಾಭಿಮಾನ, ಭಾಷಾಭಿಮಾನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಭಿಮಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ವಲ್ಪ

* ನೋಡಿರಿ—ಭಗವದ್ಗೀತೆ

ಸ್ವಲ್ಪ ಭೇದಗಳುಂಟು. ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು positive ಗಿಂತಲೂ negative ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥ-ನಾಗುವಂತೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇವುಗಳ ಅಭಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ—ಅಂದರೆ ಇವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಆಕ್ರೋಶದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ “ಅಭಿಮಾನ” ಗೋವನ್ನು ನಾವು ಆರಾಧಿಸುತ್ತೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮೊನ್ನೆ ಒಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನ ಶೂನ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬರು ವಿಷಾದದಿಂದ ವಿವೇಚಿಸಿದರು. (ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯ ನಾಯಕರೂ ಇದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ). ಇದು ಒಂದು ಪವಿತ್ರ ಗೋವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಹೊಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಅಥವಾ ಭಾರತ ದೇವಿಯ ಈ ದೇವಾಲಯದ ಆಕಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು “ಯಾಕೆ ಹೆಮ್ಮೆಪಡಬೇಕು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕಣ್ಣು ರಳಿಸಿ ನಂಬಲೊಲ್ಲದವರಂತೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದಲೇ ನೀವು ಗೋಮಾತಿಯ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ನೀವು ಅವಳಿಗೆ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಒಣ ಹುಲ್ಲು ಹಾಕದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ; ಅವಳಿಗೆ ಯಾರೂ ಹುಲ್ಲು ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀವು ಅಳಬೇಕು, ಅಥವಾ ಅಳುವವರ ಸುತ್ತ ನೆರೆದು ಚ್-ಚ್-ಚ್ ಎಂದು ಮುಂದೆ ಸಾಗಬೇಕು.

ನನ್ನ ಕೇಳಿದರೆ ಈ ಗೋವನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕೊಂದು ಒಳಗೇನಿದೆ ಎಂದು ನೋಡುವುದೊಳಿತು. ಆಗ ಈ ಗೋವಿಗೆ ಮೂರು ಕಾಲು ಇರುವುದೇ ಅದರ ಎಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾದೀತು. ಅಭಿಮಾನ-ವೆನ್ನುವ ಈ ಗೋವಿಗೆ ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಮೊಲೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೋ ಅಥವಾ ಅದು ಕೊಡುವ ಹಾಲು ಜನಕ್ಕೆ ಜೀರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೋ ತಿಳಿದೀತು. ಆಮೇಲೆ ನಾವೇನಾದರೂ ಈ ಗೋಜಾತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸುವ ದಾರಿ ಹುಡುಕಬಹುದು.

ನೀವು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಆ ಆಧುನಿಕ ದೇವರ ಆಕಳನ್ನು ಕಂಡಿರಲೇಬೇಕು. ಅದು ಈಚೆಗೆ ಹುಚ್ಚು ಕುಣಿದು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿರುವ ಗೋ-ಧೂಳಿ ಮುಂಬರುವ ದುರಂತ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆಂಬ ಭಯ ನನಗೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ನೀವು ಅದು ಯಾವ ಗೋವೆಂದು ಊಹಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಅದರ ಹೆಸರು “ಗಂಭಿ ಹಟಾವೂ.”

ಈ ಗೋವಿನ ವಿರುದ್ಧ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಏನಾದರೂ ಹೇಳುವುದು, ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ತನ್ನ ತೊರೆದ ಮೊಲೆಗಳಿಂದ ಈ ದೇಶದ ಕೋಟೆ ಕೋಟೆ ಗರೀಬರ ಮನೆಗೆ ಹಾಲಿನ ನದಿಯನ್ನೇ ಹರಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಗೋವಿನ ಗೋಪಾಲಕರು ಜನರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಕುಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಹಾಲಲ್ಲ. ಒಂದು ತರಹದ ಕಳ್ಳು ಎಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕುಡಿಸು ಅವರಿಗೆ ತಮಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠರನ್ನು ಬೈಯಲು, ಅಣಕಿಸಲು ಧೈರ್ಯ ಬರುತ್ತದೆಂಬುದು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗುಂಟಾದ ಅದಮ್ಯ ತೃಷೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಕುಡಿದು ಬೈಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರುವಾಗ ಅವರ ಗುಡಿಸಲುಗಳಿಂದ ಇದ್ದ ಬಿದ್ದ ಅಲ್ಯಮಿನಿಯಂ ಪಾತ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಗೋಪೂಜಕರು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗರೀಬಿಯನ್ನು ಹಟಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಗೋವಿನ ನಿಂದೆ ಮಹಾ ಪಾಪವೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಗರೀಬಿ ಹಟಾವೊ ಗೋವು ಮತ್ತು ಅದರ ಪೂಜಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಳತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ಗರೀಬರ ಎಲುವು ಗೂಡುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ದೃಶ್ಯಾವಸ್ಥೆಗೆ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಗರೀಬರು ಎಂದೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಕೇಳಿದರೆ ಈ ಗೋವನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದರೆ ಗರೀಬರಿಗೆ ತಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅರಿವಾಗಿ, ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಾವೇ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಗೋಪೂಜೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಕೊರತೆಯೆಂದರೆ ಗೋವು ಕೊಡುವ ಮೂತ್ರವೂ ಪವಿತ್ರವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು.

ಗೋಹತ್ಯಾ-ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳು ಮುಂದೊಡ್ಡುವ ಒಂದು ವಾದವೆಂದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತೀರ ಅತಿಯಾಗಿ (ನಾಲ್ಕು ಕಾಲಿನ) ಗೋವುಗಳಿವೆಯೆಂಬುದು; ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಬಡಕಲಾಗಿದ್ದು, ಸಗಣೆಗಷ್ಟೇ ಉಪಯೋಗವಾದ ಈ ಆಕಳುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ಕೆಲವೇ ಹಾಲುಗೆಚ್ಚಲ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಸಾಕಬಹುದು ಎಂಬುದು. ಆದರೆ ಈಗಿನ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ದೇವರ ಆಕಳುಗಳು ಸಗಣೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಡಲಾರದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ತಿಂದು ತಿರುಗುತ್ತವೆ. ಕೆಲವಂತೂ ಶುದ್ಧ ಆಕಳ ಚರ್ಮ ಹೊದ್ದ ಮುದಿ ಹುಲಿಗಳೇ !

ನಮ್ಮ ಪವಿತ್ರ ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸಮಾಜವಾದ ಎಂಬ ಗೊಡ್ಡಾಕಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಇದು ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿ ಮುದಿಯಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ತರಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಅದು ಕರು ಹಾಕುವ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಮೀರಿ, ಕೆಲವು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಆಗಲೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದರ ಕೋಡುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ವೋಹಿತರಾಗಿ ನಾವು ಅದನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದರ ಪವಿತ್ರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಶಂಕೆ ಎತ್ತುವವರು ದ್ರೋಹಿಗಳೆಂದೇ ಬಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಈ ವರೆಗಂತೂ ಒಂದೇ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅದು ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾವೂರ ತರುವಷ್ಟು ಹಾಲು ಕೊಡಲಿದೆಯೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕಂತೂ ಅದರಿಂದ ಲಾಭ ಹೊಂದುವವರು ಗೋಪಾಲಚೂಡಾಮಣಿಗಳು. ಈ ಗೋವಿನ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಬೇಕುಬೇಕಾದ್ದು ಮಾಡಲು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಈ ಗೋವಿನ ಮೇಲೆ ನಾವೆಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆಂದರೆ—ರೇಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡಷ್ಟೂ ರೇಸಿನ ಚಟವನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುವ ಹಾಗೆ—ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಹೋಗಲಿ, ಆಡವಿಗೆ ಆಟ್ಟುವುದೂ ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಯಾರೂ ಅದರ ಹಾಲಿಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾವಿತ್ರೈಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಪೂಜಿಸುತ್ತೇವೆ. ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಭಾವೈಕ್ಯೆ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಪವಿತ್ರ ಪಶುಗಳ ಸಂಗಡ ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿದರೆ ಹೇಗೆ ?

೨೨

ಕುರಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಗಾಲ

ಕುರಿನಾಡಿನ ರಾಜಧಾನಿ ಬಫಲೋಪುರಂ ಆದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಶಂಕಾನುಯ ಉತ್ಕಟತೆ ಈಗ ಕೆಲ ವಾರಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಕುರಿನಾಡಿನ ಪ್ರಭುಗಳೆಂದು ಎಲ್ಲ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಜನತಾ ಜನಾರ್ದನರು ಈ ಉತ್ಕಟತೆಯಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿದ್ದರೆಂದಲ್ಲ. ಚುನಾವಣೆಗಳು ಎರಡು ವರ್ಷ ಹಿಂದೆ ಮುಗಿದಿದ್ದು, ಇನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷ ಮುಂದಿದ್ದುದರಿಂದ ಜನತಾ ಜನಾರ್ದನರಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯಮ ಕಪ್ಪಾನಂದಾರಂಭಿಸಿ ನೌಕರಶಾಯಿಯ (ದೇಶದ ಹೆಚ್ಚು ಶಾಯಿಯನ್ನು ಇವರೇ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನೌಕರಶಾಯಿ ಎಂಬುದೇ ಸರಿಯಾದ ರೂಪವೆಂದು ಈಚೆಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ) ವರೆಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಚಳವಳಿಗಾರರಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ಮುಟಕಾ ದೊರೆಗಳವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಥವಂತ ವರ್ಗಗಳು ಈ ತಲ್ಲಣವನ್ನು ಅನು-

ಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಅಕ್ಷರಗಳು ಹೀಗಿದ್ದವು : “ಸರಕಾರದ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಬೇಯುತ್ತಿದೆ ?”

ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತಿದವನು ಬಫಲೋಪುರದ ಒಬ್ಬ ಅಜ್ಞಾತನಾಮದ ಸುದ್ದಿ ಸೂರಪ್ಪ. ಮೂರು ಮರಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವನು ಸರಕಾರದ ಹಂಚಿಯೊಳಗೆ ಯಾವುದೋ ಆಮೆ ಬೇಯುತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂದು ಅಡಿಗರ ನುಡಿಯನ್ನೆತ್ತಿ-ಕೊಂಡು ತರ್ಕ ಮಾಡಿದ್ದ. “ಈಗ ಓಂದು ತಿಂಗಳಿಂದ ಕುರಿನಾಡಿನ ಸರಕಾರದ ಯಾವೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಯೂ ಯಾರಿಗೂ ಏನೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವಲ್ಲ, ಇದರಲ್ಲೇನೋ ಇದೆ” ಎಂಬಂತನನ್ನು ಆತ ತನ್ನ ಓದುಗರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದ. “ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ-ವರೆಗೆ ದಿನ ಬೆಳಗಾದರೆ ಒಬ್ಬರೋ, ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರೋ ಕಳ್ಳಪೇಟೆ ಕದೀನುರಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡದ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರವರ್ಗದವರೆಗೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಅಸಾಮಾಜಿಕ ಅಥವಾ ಅಸಮಾಜವಾದಿ ಶೋಷಕ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕ್ರಮದ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕುವುದು ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಕಳೆದ ವರ್ಷದ ಹನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳೊಂದರ ಸರಾಸರಿ ೧೭.೩೫ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ನನ್ನ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಆದರೆ ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿ ಕೂಡ ಏನೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಗಾಯವೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಹುಣ್ಣೂ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮುರಿದು ಈಗ ಈ ಕಾಸ್ಮ ಮೌನ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಯಾಕೆ ?” ಎಂದಾತ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದ.

ಇದು ಪ್ರಕಟವಾದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ “ಹೌದಲ್ಲ ! ಯಾಕೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಇಲ್ಲ ?” ಎಂದು ಹುಬ್ಬೇರಿಸಿದರು. ಹೆಸರಾಂತ ರಾಜಕೀಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಕಾರರು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ತನುಗೇಕೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ ? ಎಂದು ಕೈಕೈ ಹೊಸೆದುಕೊಂಡರು. ಕೊಟ್ಟ ಕೊನೆಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟವರು ಸ್ಥಾನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಉಪಮಂತ್ರಿಯೆಂದೂ ಆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕುರಿನಾಡಿನ ದ್ವಿತೀಯ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಲ್ಯಾಂಬ್‌ಟೌನಿನ ಹಂದಿ ಸಾಕುವವರನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿತ್ತೆಂದೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಮೆಂಟೇಟರ್ ಬರೆದ. ಅದು ಸ್ಮರಣಾರ್ಹ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಯಾಕೆಂದರೆ, ಮಂತ್ರಿಗಳು, “ಹಂದಿಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಸಾಕಬೇಕೆಂದು ಕಾನೂನಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಾಡಿಯಾಗಿ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ದೂರು ಬಂದಿದೆ. ಸಾಕುವವರು ತತ್ಕ್ಷಣ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕದಿದ್ದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಮೂಲಕರ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅದನ್ನೋದಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಕಿಡಿಗೇಡಿ, “ಸ್ವಾಮೀ, ಸಂಪಾದಕರೇ, ಹಂದಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ; ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಡೆನ್ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿ ಹಾಕಿಸಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ?” ಎಂದು ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ನಿರಾಕರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ತಾವು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಒಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಎಂದೇ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಸಾಧಿಸಿ, ತಪ್ಪು ನರದಿ ಮಾಡುವ ಸುದ್ದಿಗಾರರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಎಚ್ಚರಿಕೆ ರಹಿತವಾದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಸುವಂಥಾದ್ದು ಏನೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಸರಕಾರಿ ಬೆಲೆಯ ಚೆನುಣಿ ಎಣ್ಣೆ ಥಾಣಾ ಡಂಗುರವಾಗಿ ಮೂರೂವರೆಗೆ ಮಾರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ “ದೂರುಶಂಖ” ಪುಟದಲ್ಲಿ ದೂರಲಾಗಿತ್ತು. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು (ಮುಂದಲ್ಲ) ಹಿಂದೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಂಘದವರು ಚಳವಳಿ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಬೀದಿ ಬಲ್ಬುಗಳನ್ನು ಒಡೆದು ಹಾಕಿದ್ದರು. ಹೊಸದಾಗಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿದ ಪ್ರೋಲೀಸ್ ಸಂಘಟನೆಯ ಹುರುಪಿನ ನಾಯಕನೊಬ್ಬ ಈಚೆಗೆ ನಡೆದ ಮಾನಭಂಗ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಲೀಸನ ಮೇಲಿನ ವಿಚಾರಣೆ ನಿಲ್ಲಿಸದಿದ್ದರೆ “ಟೋಪಿಡಾನ್” ಚಳವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದಾಗಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಮಿಶ್ರಿತ ಎಣ್ಣೆ ಮಾರುವವರ ಮೇಲೆ ಮಿಶ್ರಣ ವಿರೋಧಿ ಪಡೆಯವರೆಸಗಿದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೊಸದಾಗಿ “ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸರಕು ಸಂಘ” ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿತ್ತು. “ಮಿಶ್ರಣ ನಮ್ಮ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು; ನಮ್ಮದು ಸಂಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ; ನಮ್ಮದು ಸಂಮಿಶ್ರ ಅರ್ಥಪದ್ಧತಿ; ಮಿಶ್ರಿತ ಎಣ್ಣೆ ಮಾರುವುದು ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಇದೆ,” ಎಂದು ಆದರ ನಾಯಕ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿ ಕರತಾಡನ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಏನೊಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ

ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ, Something is up ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಪುಸ್ತಕ ಬಂದಿತ್ತು.

ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕ್ರಮಗಳು ಬರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಯಾರಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೆ ಏನೂ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕುರಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಎಂಬುದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಲಿತ ಮಂತ್ರ. ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಹ್ರೀಂ ಹ್ರೂಂ ಅಂದ ಹಾಗೆ. ಪುರೋಹಿತರಿಗೂ ಅದರ ಅರ್ಥಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೇಳು-ಕೇಳುವವರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದೊಬ್ಬ ಹ್ಯೂಮರಿಸ್ಟ್ ಹೇಳಿದ್ದ. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂಬುದು ಹೊಳೆಯದಿದ್ದಾಗ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡು-ತ್ತಾರೆ ಎಂದೊಬ್ಬ ವಿಟ್ ಚಟಾಕಿಸಿದ್ದ. ಅದು ಒಂದು ತರಹದ ತೇಗು-ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದವರಿಂದ ಬರುವಂಥಾದ್ದು ಎಂದೂ ಹೇಳುವವರಿದ್ದರು.

ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕುರಿನಾಡಿನ ಸ್ವಭವ-ಗಳಾದ ಜನತಾ ಜನಾರ್ದನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಅರ್ಥವಂತ ವರ್ಗ-ಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು ಹುಸಿ ಗುಂಡುಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಹಾನಿಗಳಿಗೆ ಹಾರಿಸುವಂಥಾದ್ದು. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಪಾಲು ಅವುಗಳಿಗೆ ಗೂಢಾರ್ಥ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಅನುಮಂತ್ರಣವಾಗಿರ-ಬಹುದು; ಅದು ಆಶ್ವಾಸನವಾಗಿರಬಹುದು. ಅದು ಶಾಮಿಲು ಕುಸ್ತಿ-ಯಾಗಿರಬಹುದು; ಅಥವಾ ಅದು ರಾಜಕೀಯ ನೆರಳು ಕುಸ್ತಿಯಾಗಿರ-ಬಹುದು.

ಕೊಳತೂರಿನಲ್ಲಿ “ಸಕ್ಕರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಕಪ್ಪು ಪೇಟೆ ದರಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಬಿಳಿಪೇಟೆಯಲ್ಲೇ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ; ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತದೆ,” ಎಂದು ವಿದ್ಯಾಮಂತ್ರಿಗಳು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ, ಮೊದಲು ಎಲ್ಲರ ಸಂಗಡ ಸಕ್ಕರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೂ ನಕ್ಕು ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದರು. ಎಂಟು ದಿವಸಗಳ ನಂತರ ಊರಿನ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುದಾಮಿನ ಮೇಲೆ ಪೊಲೀಸ್ ದಾಳಿಯಾಯಿತು. ಸಿಹಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಕಹಿ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಫಲೋಪುರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಪುತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು. ಆಹಾರಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅವರು ಯಾವ ನಂಬರಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ತೋರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿದ್ಯಾಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಆಹಾರ ಮಂತ್ರಿ-

ಗಳ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮೇಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆಂಬ ರಾಜಕೀಯ ರಹಸ್ಯ "ಅರಿತ ವರ್ಗ"ಗಳಿಂದ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂತು. ಸಕ್ಕರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಆಹಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಬದಲಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ "ನಡೆದುಕೊಳ್ಳ"ಬೇಕಾಯಿತು. ಬಡ ಆಹಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಇನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ನುಂಗಿಕೊಂಡರು. ಸಕ್ಕರೆ ಗುದಾಮಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಕ್ಕರೆ ಸಿಕ್ಕಿತೆಂಬುದಾಗಲಿ, ಕೇಸು ಯಾಕೆ ದಾಖಲಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಲಿ ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಆಹಾರಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಗನ ಮದುವೆಯನ್ನು "ಅದ್ಧೂರಿ"ಯಿಂದ ನಡೆಸಿದಾಗ ಆಹಾರ ವಸ್ತು ವರ್ತಕರ ಘಡರೇಶನ್ನಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಆರತಕ್ಷತೆಗೆ ಹಾಜರಾಗದೆ ಒಬ್ಬ ಚಿಲ್ಲರೆ ಮೆಂಬರನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಬಂದ ಉಡುಗರೆಗಳು ಏನೂ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೊಳತೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಒಂದು ವಾರದವರೆಗೆ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಕಿಲೋಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಅಧಿಕ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಹಾರಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡಲು ಧೈರ್ಯ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಕುರಿನಾಡಿನ ಜನತಾ ಜನಾರ್ದನನಿಗೆ ಸುಳಿವಿಲ್ಲದ ಒಂದು ತಥ್ಯವೆಂದರೆ, ಮೋಲೀಸು ಖಾತೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಚೇಂಬರ್ ಆಫ್ ಕಾನುನ್ಸ್‌ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥವಂತ ವರ್ಗಗಳೂ ಬಫಲೋಪುರಂನಲ್ಲಿ "ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳ ಅರ್ಥಗ್ರಹಣ ತಜ್ಞ"ರನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮಸಾಲೆದೋಸೆಗಳ ವ್ಯಾಸ, ದಸ್ತ, ತೂಕ ಮಾತ್ರ ವಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿ ದೋಸೆಯಲ್ಲಿ ಚದರ ಅಂಗುಲಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ತೂತುಗಳಿರಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸಕತ್ ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಟ ಮೇಲೆ ಹೋಟೆಲ್ ಉದ್ಯಮದವರೂ ತಮ್ಮ ಮಂಕುತನ ಬಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಗ್ರಹಣತಜ್ಞರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾಲ್ಕು ವಾರಗಳ ಎಚ್ಚರಿಕಾಮೌನ ಗಂಭೀರವಾದ ಶಂಕೆಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸದೆ ಇದ್ದೀತೆ ? ಎಚ್ಚರಿಕಾರಾಹಿತೃದ ಬಗ್ಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಬರತೊಡಗಿದ ಮೇಲೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳ ಸುದ್ದಿಯೇ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಿಜಕ್ಕೂ ಗಾಬರಿ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ರಾಜಧಾನಿಯ ಎಚ್ಚರಿಕಾ ತಜ್ಞರಿಂದ ಯಾವ ಸಹಾಯವೂ ಒದಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳ ಅರ್ಥಗ್ರಹಣ ಪಠ್ಯತಿಯೊಂದನ್ನು ಬೆಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೇ ಹೊರತು, ಅನಿಚ್ಚರಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೇನೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೊಸದಾಗಿ

ಅನರ್ಥಗ್ರಹಣ ಪದ್ಧತಿಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ಡಾಟಾ (data) ಗಳ ಅಭಾವದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆರು ವಾರಗಳ ಅನೇಚ್ಚರಿಕಾವಸ್ಥೆಯ ನಂತರ ಕುರಿನಾಡಿನ ಹವಾಮಾನ ಕಡಬಿಗುಮಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಯಿತು. ರಾಜಧಾನಿಯ ಯಾರೊಬ್ಬ ಎಚ್ಚರಿಕಾತಜ್ಞನಿಗೂ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿ-ಗಳನ್ನು ಸಂಧಿಸುವುದು ದುಷ್ಕರವಾಗಿ ಇತ್ತು. ಸಾಧ್ಯವಾದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಗಾಬರಿಗೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲೆಂಬ ಮೊಗುಂ ಆಶ್ವಾಸನೆ ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತೇ ವಿನಾ ಮಂತ್ರೀನೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವಣಿಕ್ ಸಂಘಗಳು ತಮ್ಮ ಒಳಕಾರ್ಯಕಾರಿಣಿ ಸಮಿತಿ-ಗಳ ರಹಸ್ಯಸಭೆಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಚರ್ಚಿಸಿದವು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೂಟಗಳ ನಾಯಕರೂ ಸೇರಿದರು. ಅಖಿಲ ಕುರಿನಾಡ ಚಳವಳಿಗಾರ ಒಕ್ಕೂಟದ ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಿತಿ ತುರ್ತುಸಭೆ ಕರೆಯಿತು. ಮಟಕಾ ದೊರೆಗಳು ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಏನೂ ನೆಲೆ ಹತ್ತದ್ದರಿಂದ ಕಲಿತ ಹಾಗೆ ಸಭೆಗಳು ಬರ್ಬಾಸ್ತಾದವು

ಎಚ್ಚರಿಕಾ ಸಂನ್ಯಾಸದ ಎಂಟನೇ ವಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದವು. ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದ ಸಕ್ಕರೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ನಾಲ್ಕುಕೈಳಿದು ಮರುದಿನ ಮೂರಕ್ಕೆ ಜಾರಿತು. ಕೊಳ್ಳ ಹೋದ ಗಿರಾಕಿಗಳು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಚಿವುಟಕೊಂಡು ತಾವು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆಂದು ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಏನೋ ಕೃತ್ರಿಮವನ್ನು ಶಂಕಿಸಿ ಕೆಲವರು ಕೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ; ಇನ್ನೆರಡು ದಿನ ಕಾದಿದ್ದರೆ ಸಕ್ಕರೆ ಕೊಂಡವರಿಗೆ ಅಂಗಡಿ-ಯವರೇ ಕಿಲೋಗೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಗೃಹಿಣಿಯರು ಸಾಮಾನ್ಯ ತಂದ ಗಂಡಂದಿರ ಪೆದ್ದುತನವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಅತಿ ತುಟ್ಟದರದ ಮಹಾರಾಜಾ ಗುಂಪಿನ ಹೋಟೆಲುಗಳಲ್ಲಿ ದರಗಳು ಅರ್ಧ-ಕೈಳಿದದ್ದು, ಮಸಾಲೆ ದೋಸೆ ತಿಂದು ಬಿಲ್ ಕೇಳಿದಾಗ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಅರವತ್ತು ವಯಸ್ಸಿನ ದೋಸಾಭಾಯಿ ಎಂಬವರು ತಲೆ ತಿರುಗಿ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದರು. ವಿಶ್ವ ಕುರಿನಾಡ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಘಡರೇಶನ್ನಿನವರು ಪರೀಕ್ಷೆ ಹಿಂದೂಡಬೇಕೆಂಬ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಕಾರಣಕೊಡದೆ ಹಿಂದೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಚಳವಳಿ ಯಶಸ್ವಿ-ಯಾದೀತೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ನಡುರಾತ್ರಿಯ ಇಲೆಕ್ಕಿಸಿಟ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ್ದ

ರ್ಯಾಂಕ್ ಗೀಳಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಇನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬಿದ್ದರೆ ತನುಗೆ ಓದಿದ್ದೆಲ್ಲ ಮರೆತು ಹೋದೀತೆಂದು ಗೊಣಗಿದರು. ಮುಟಕಾ ಮಹಾತ್ಮರು ತಮ್ಮ ಆರಕ್ಷಕರಿಂದ ಸೌವ್ಯ ಸೂಚನೆ ಪಡೆದು ಕದ ಮುಚ್ಚಿ-
ದ್ದರಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಾಧೀಶರಾಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದವರಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯಾಯಿತು. ತಹಶೀಲು ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಸಿ ಮಾಡದೇನೇ ತತ್ಕ್ಷಣ ಕೆಲಸನಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಏಜಂಟರೊಬ್ಬರು “ಏನು ಕಲಿಕಾಲ ಬಂತಪ್ಪಾ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಬೋಳುತಲೆ ವೂಸಿಕೊಂಡರು.

ಸ್ಕೂಟರ್‌ಗಾಗಿ ವರಾತ ಹಚ್ಚಿದ ಮಗನಿಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರರೊಬ್ಬರು. “ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳಪ್ಪಾ, ಏನೋ ಒಳಗೇ ಕುದೀತಾ ಇದೆ. ಕೈಮುಂದೆ ಒಡ್ಡಲಿಕ್ಕೇ ಅಂಜಿಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ,” ಅಂದರಂತೆ ಆಪ್ತುಣ್ಣಿಗಳು ದೀನಾಸಳಿಗೆ ಭರ್ಜರಿ ಸೀರೆಗಳ ಆಸೆ ಬಿಡಬೇಕು ಎಂದು ಗಂಡಂದಿರಿಂದ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯ ನೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಖ ಸಿಂಡರಿಸಿದರು. ನಾಲ್ಕು ವಾರಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಳಬಾರ್ ಆಗಿರದ್ದರಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ನೀರಸವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಒಬ್ಬರು ಚಿತ್ರವತ್ತಾಗಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದರು. “ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗೇ ಮುಂದುವರಿದರೆ ನಾವು ಕೃತಯುಗಕ್ಕೆ ಸದ್ಯವೇ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇವೆ. ಆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಬದುಕಲಿಕ್ಕೆ ನಾನಂತೂ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ನಿಖಿಲ ಕುರಿನಾಡ್ ಹರಟೆಮಲ್ಲರ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಘೋಷಿಸಿ “ನಾನು ಸಯನೈಡ್ ಕೊಂಡಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಅವರಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರಿಕಾ-
ರಹಿತ ಅವಸ್ಥೆಯ ಒಂಭತ್ತನೇ ವಾರದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕುರಿನಾಡ್ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ದರ್ಜೆಯ “ಎಚ್ಚರಿಕಾ ಮಂತ್ರಿ”ಯೊಬ್ಬರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಪ್ರಕಟನೆ ಬಂತು.

ಮರುದಿನ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆಯ ದರ ಒಂಭತ್ತಕ್ಕೆ ಏರಿತು.

ಆದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಪಾರ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿತ್ತು.

ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಕಾಮೆಂಟ್ರಿ

ನಮ್ಮನೆಗೆ ಈಚೆಗೆ ಬಂದ ವೆದ್ದಂಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಯಾನೆ ಟೀವಿಯ ನಿರುತ್ಥನಾನು ಮೊದಲು ನನ್ನ ಮಗ-ಸೊಸೆಯಂದಿರ ಸಂಗಡ ಬಂಡೆಯ ಹೂಡಿದರೂ ಈಗೀಗ ನನಗೆ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಮನವರಿಕೆಯಾಗತೊಡಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನನಗೆ ಈಗ ಯಮಲೋಕದ ಭಯ ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಟೀವೀಲಿ ಇಂಡಿಯಾ-ದಟೀಸ್ ಭಾರತಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಶತ್ರುವಾದ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೂ ನಡೆದ ಏಕಾಹ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಹ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಪಂದ್ಯಗಳ ನಿರಂತರ ವೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ದೊರಕಿದ ಲಾಭ. ಜೀವನಾನವೆಲ್ಲ ನೀನು ಬರೆದೂ ಬರೆದೂ ಓದುಗರನ್ನ ಬೋರು ಹೊಡೆಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನನ್ನ ಯಮ, ಕಲ್ಪನಾ-ತೀತವಾಗಿ ಬೋರು ಹೊಡೆಸದೆ ಬಿಡ ಆಂತ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ನನ್ನನ್ನ ತುಂಬಾ ಹೆದರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಸಾಯೋಕೆ ಅಂಜುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳನ್ನ ಸುನಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೀಳು ದಿನ ಬಿಟ್ಟೂ ಬಿಡದೆ ಸಹಿಸಿ ಏನೂ ಆಗದಿದ್ದ ಮೇಲೆ, ಯಮಲೋಕದ ಯಾವ ಬೋರಿಂಗ್ ಮೆಶೀನೂ ನನ್ನ ಮೂಳೆನ

ದಾಟ ಮಿದುಳಿಗೆ ನೋವು ಮಾಡೋಕೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅಂತ ಈಗ ಧೈರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇದು ಸಾರತ್ರಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಆಯಿತು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ನಾನು ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಒಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಇಲ್ಲದ ಆಟ ಅಂತ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದರೂ, ಟೀವೀಲಿ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ನೋಡೋದ್ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಏಕೋಭಾವ ಉಂಟಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿ, ನನ್ನ ಹಳೇ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ನೋಡಿ, ಕ್ರಿಕೆಟ್ ರಣರಂಗಾನ ಎಂದೂ ನೋಡದಿದ್ದ ನನ್ನ ಹೆಂಡತೀನ ಒಳಗೊಂಡು, ಇಡೀ ಫ್ಯಾಮಿಲಿಯ ಮೂರು ತಲೆ ಮಾರುಗಳು ಟೀವೀ ಮುಂದೆ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಲೆ, ಚಾಪೇ ಮೇಲೆ, ಗೋಡೆಗೆ ಒರಗಿ ನಾನಾ ಭಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಣ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಯೋಗ ಕೊಟ್ಟವೆ. ಹೀಗೆ ಮೂರು ತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಏಕತ್ರಿಕರಿಸಿ ಜನರೇಶನ್ ಗ್ಯಾಪ್ ಅಥವಾ ತಲೆಮಾರುಗಳ ತಾಕಲಾಟವನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನು ಟೀವೀಗೆ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಪಂದ್ಯವೀಕ್ಷಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಟೀವೀ ಮನೆಗೆ ಮತ್ತು ತದ್ವಿರುದ್ಧ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಸೌಟು ಹಸ್ತಳಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತ ಉಭಯ ಕಲಾಕುಶಲತ್ವ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಹೆಂಡತೀನೂ ಸೇರಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಕಮೆಂಟೇಟರುಗಳಾಗಿರ್ದದ್ದು ದೊಡ್ಡ ಏತೇಷ. ನಮ್ಮ ಪ್ರೊಸೀಡಿಂಗ್‌ನ ಕೆಲ ಎಕ್ಸ್‌ಸರ್ವ್‌ಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ :

“ಭಲ್ಲೇ ಬಾಜ ಅಂದರೇನು ಅಜ್ಜಾ ?” ಅಂತ ನನ್ನ ಆರು ವರ್ಷದ ಮೊಮ್ಮಗನ ಪ್ರಶ್ನೆ “ದಗಲ್ ಬಾಜನಿಗೆ ಅವನು ಏನಾಗಬೇಕು ?”

“ಭಲ್ಲೇ ಬಾಜ ಅಂದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಟ್ಸ್‌ಮನ್ !” ನಾನು.

“ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ?” ಅಂತ ನನ್ನ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಿಯ ಮೊಮ್ಮಗಳು.

“ದಾಂಡಿಗ !” ಅಂತ ನನ್ನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮೊಮ್ಮಗ.

“ಆದರೆ ಕಪಿಲದೇವ ದಾಂಡಿಗರ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸೋಲ್ವಲ್ಲ ?”

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಪಿಲದೇವ ಒಂದು ಚಂಡಿಗೆ ಪಿಟಕ್ಕನೆ ಒಂದೇಟು ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಚುಪ್ ! ಅಂತ ದಬಾಯಿಸಿ ಚಂಡು ಎಷ್ಟಿಂಚು ದೂರ ಹೋಯಿತೆಂದು ಕಣ್ಣು ಟ್ಟುತ್ತೇನೆ.

“ಅಮ್ಮಾ, ಇವರು ಚಂಡಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಮೆತ್ತಗೆ ಯಾಕೆ ಹೊಡೀ-
ತಾರವ್ವ ?” ಅಂತ ನನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗಳ ಸವಾಲು.

“ಕರುಣೆ, ಮಗೂ, ಕರುಣೆ !” ಅಂತ ನನ್ನ ಉತ್ತರ. “ದಯೆಯೇ
ಧರ್ಮದ ಮೂಲವಯ್ಯ ಅಂತ ಬಸವಣ್ಣೋರು ಹೇಳಿಲ್ಲವೆ ? ಚಂಡಿಗೆ, ಪಾಪ,
ನೋವಾಗಬಾರದು ಅಂತ.”

“ಮೊನ್ನೆ ಅಪ್ಪನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಾಗ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹೊಡೆದ್ದಲ್ಲ.
ಹಾಗೆ ! ಹೊಡಿಯೋದು ಧರ್ಮ-ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಡಿಯೋದು. ಆದರೆ ನೋವಾ-
ಗಿರಬಾರದು. ಸವ್ವಳ ಮಾತ್ರ ಆಗಬೇಕು.” ನನ್ನ ಹುಬತ್ತು ವರ್ಷದ
ಮೊಮ್ಮಗಳು ಏಳು ವರ್ಷದ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ. ಅವರಮ್ಮ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ
ಮಿಂಚಿನ ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಿ, “ತಡಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ನೀನು ನನ್ನ ಕೈಲಿ
ಸಿಗು, ಬಾಂಡ್ರೀನೇ ಬಾರಿಸ್ತೀನೆ !”

“ಬಾಂಡ್ರೀ ಅಲ್ಲಮ್ಮ, ಅದಕ್ಕೆ ಚೌಕಾ ಅಂತ ಹೆಸರು ಈಗ !” ಅಂತ
ಅವಳು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಸರಿದು ಅಮ್ಮನನ್ನು ತಿದ್ದಿದಳು. ಅವಳು ಹಿಂಡಿಪ್ರೇಮಿ
ಮಂಡಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಳು.

ಇಸ್ರಾನ್ ಖಾನ್ ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಬಂದ ಚೆಂಡನ್ನು ತನ್ನ ಹುಬಾಗಕ್ಕೆ
ತಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ತಿರುಗಿಸಿ ನೋಡಿ, ಅಂಪೈರಿಗಿಂತ ಬಹಳ ಹಿಂದೆ
ಹೋಗಿ ಮುಂದೋಡಿ ಬರಲು ಅಣೆಯಾದ. ಅವನು ಕೈ ಎತ್ತುತ್ತಿರುವಾಗ
ನನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗ, “ದೊಡ್ಡಮ್ಮಾ, ಇವನು ಚಂಡನ್ನು ಇಜಾರದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ
ಯಾಕೆ ತಿಕ್ಕತಾ ಇದ್ದಾನೆ ?” ಅಂತ ಅವನ ಅಜ್ಜೀನ ಕೇಳಿದ.

“ಅಜ್ಜೀಗೇನು ಗೊತ್ತು ಪಾಪ ! ಚಂಡಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದಿದೆ, ನೋವಾ-
ಗಿರಬೇಕು ಅಂತ ಮಾಲೀಸ್ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ,” ಅಂತ ನನ್ನ ಮಗ
ವಿಸರಣೆ ಕೊಟ್ಟ. ಅವನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹ್ಯಾಮರಿಸ್ಟ್ ಆಗೋಕೆ ಯತ್ನಿಸ್ತಾ
ಇದ್ದಾನೆ. ಸಣ್ಣವರು ನಗಲಿಲ್ಲ, ನಾನು ನಕ್ಕೆ. ನಾನು ಹ್ಯಾಮರಿಸ್ಟ್
ಅನ್ನಿಸಿರೋದ್ರಿಂದ ಬೇರೆಯವರ ಜೋಕುಗಳಿಗೆ ನಗೋದು ಕರ್ತವ್ಯ ಅಂತ
ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

“ಆದರೆ ಬಿಳಿ ಇಜಾರದ ಕುಂಡೇಮೇಲೆ ಬಾಲ್ ಉಜ್ಜಿ ಉಜ್ಜಿ
ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿಕೊಂಡ್ರೆ, ನಾಳೆ ಅದನ್ನು ಒಗಿಯೋವಾಗ ಅವರಮ್ಮ ಅವನಿಗೆ
ಬೈಯೋಲ್ಲವೇ ?” ನನ್ನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮೊಮ್ಮಗನ ಚಿಂತೆ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇಮ್ರಾನ್ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಚಂಡಿಗೆ ತನ್ನ ಹಣೆ ಮೇಲಿನ ಬೆವರು ಹಚ್ಚಿ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಜ್ಜಿ ಚಂಡು ಬಿಟ್ಟ. ದಾಂಡಿಗ ಒಮ್ಮೆ ನೆಲ ಸಾರಿಸುವಂತೆ ಬಾರಿಸಿದ.

“ಬೆವರು ಯಾಕೆ ಹಚ್ಚಾನೆ ?”

“ಏನೋ.... ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿ ಇರಬೇಕು ಅವನ ಬೆವರಿಗೆ ಅಥವಾ ನೋಡಪ್ಪ ಚಂಡೇ, ನಿನ್ನ ದೆಶೆಯಿಂದ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಬೆವರು ಸುರಿಸ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಕರುಣೆ ಬರಬಾರದೇ ? ಹೋಗು, ಹೋಗಿ ಏಕೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಡಿ ಅಂತ ಅದಕ್ಕೆ ಪಾಲಿಶ್ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು” ಅಂದ ನನ್ನ ಹ್ಯೂಮರಿಸ್ಟ್ ಮಗ. ಈಗ ಎಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕರು. ಆದರೆ ಮಂತ್ರನಾಗಲಿ ತಂತ್ರನಾಗಲಿ ಫಲಕಾರಿಯಾದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಇಂಡಿಯಾ ದಟೇಸ್ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಎರಡು ರನ್ನು ದಕ್ಕಿತು.

ಬೋಳರ್ ಬದಲಾದ. ಅವನು ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ಮಂತ್ರನಾದಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಅವನು ಪೃಷ್ಠಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಇಜಾರದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಚಂಡು ಉಜ್ಜಿ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ನೋಡಿ ತೃಪ್ತಿಯಾಗದೆ ಒಂಚೂರು ಉಗುಳಿ ಎಂಜಲನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ಬೀರಿದ. ಚಂಡು ಕುಣಿಯುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬಂತು. ಭಲ್ಲೇಬಾಜನು ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಗೊಳಗಾದವನ ಹಾಗೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಹೆಟ್ಟಿದ. ಅದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತ ಬೌಂಡ್ರಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬರುವಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರಸಾಲನೊಬ್ಬ ಓಡಿ ಬಂದು ಅದನ್ನು ಅಂತರದಲ್ಲೇ ಕ್ಯಾಚಿಸಿ-ಬಿಟ್ಟ. ಅಧಿಕೃತ ಕಮೆಂಟೇಟರ್ ಹೇಳಿದ ಮೊದಲೇ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ‘ಔಟ್ !’ ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಇದು ಸಂತೋಷಜನಕವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. “ಎಂಜಲಿನ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತು ನೋಡು ! ಮಾಟ ಮಾಡೋವರು ಎಂಜಲು, ಉಗುರು, ಕೂದ್ಲು ಎಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಿಸ್ತಾರಂತೆ !” ಅಂದಳು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, “ಹಿಂದಿನವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ !”

ಅದು ಜೋಕಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕರು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗಳು ತಾನಿದ್ದ ಸ್ಥಾನ ತಾಯಿಯ ಕೈಯಳವಿಗಿಂತ ಹೊರಗಿದೆಯೆಂದು ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು,

“ಅನ್ಯಾ ಬೌಂಡಿ, ಬಾರಿಸ್ತೇನಂತಂದಿ ಆಗ. ಸಿಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಬೌಂಡಿ, ಬಾರಿಸೋಕೆ ಹೋದರೆ ಔಟಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ನೋಡು!” ಎಂದು ಚುಚ್ಚಿದಳು. ಅವಳ ತಾಯಿ ಎದ್ದು ಬೌಂಡಿ, ಬಾರಿಸೋಕೆ ತಯಾರಾದಾಗ ಅವಳ ಬೇಟೆ ಅಜ್ಜಿಯ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ‘ಅವ್ವೆವ್ವೆ!’ ಎಂದು ಅಣಕಿಸಿತು.

ಹೊಸ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿ ಬೌಲರ್ ಜಿಗಿಯುತ್ತ ಜಿಗಿಯುತ್ತ ಬಂದು ಬೌಲಿಂಗ್ ಗೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟು ಭಂಗಿಸಾ ವಿಶೇಷದಿಂದ ನೆಗೆದು ಚೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಮೊಮ್ಮಗಳು, “ಅಪ್ಪಾ! ಈ ಬೌಲರ್ ಹಾಗೆ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಯಾಕೆ ಚೂಡಿಸಿತಾನೆ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದಳು ಅವಳಪ್ಪ, “ಅವನು ಈಗ ಯಕ್ಷಗಾನ, ನೃತ್ಯ ಕಲಿತಾ ಇದ್ದಾನಂತೆ ಕಾರಂತರ ಹತ್ರ” ಎಂದ. ಈ ವಿಷಯ ಹೆಚ್ಚು ವಿನಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲನೊಬ್ಬ ನಿಂತಲ್ಲಿಂದಲೇ ಧಡ್ಡನೆ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಷಾಕ್ ಹೊಡೆದಂತೆ ಆಯಿತು. “ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ! ಅಪ್ಪಾ ರೋಗವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೋ ಏನೋ, ಅಂಥವರನ್ನು ತಂದು ಹೀಗೆ ಬಿಸಿಲ್ಲ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಮತ್ತೇ ನಾಗುತ್ತೆ!” ಅಂತ ಟೀವಿ ಕಡೆ ಓಡಿದಳು, ಅವನನ್ನು ಎತ್ತೋಕೆಂತ, “ಅದು ಅಪ್ಪಾ ಆಲ್ಲವೇ! ಅದು ಕ್ಷೇತ್ರರಕ್ಷಣೆಯ ಹೊಸ ಸ್ಟೇಲು. ಚಂಡು ತಡಿಯೋಕೆ ಕೈನ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ, ಇಡೀ ಮೈನೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸೋದು. ಉಸನಿಸತ್ತಿಲ್ಲ ಉದ್ದಾಲಕ ಕಾಲುವೆ ಓಡೆದು ನೀರು ಹರಿದು ಹೋಗೋದು ತಡಿಯೋಕೆ ತಾನೇ ಅಡ್ಡ ಮಲಗಿದನಂತಲ್ಲ, ಹಾಗೆ!” ಅಂತ ಅವಳನ್ನ ಸನಾಧಾನಪಡಿಸಿ “ಯಥಾಸ್ಥಾನಮುದ್ವಾಸಯಾಮಿ” ಮಾಡಿದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಅಪ್ಪಾರಿ ಚಂಡಿನೊಡನೆ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದ. ನನ್ನವಳಿಗೆ ಜೀವ ಬಂದಂತಾಯಿತು.

ಆದರೆ ಅವಳು ಪುನಃ ನಾರ್ಮಲ್ ಉಸಿರಾಟಕ್ಕೆ ಮರಳುವದರೊಳಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಚಂಡು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನ ಅದರ ಪಾಡಿಗೆ ಬಿಡೋದು ಬಿಟ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ ಅಡ್ಡಮಲಗಿದ. ಅದು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಕೆ ಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಹಾಗೇ ಹೊರಳುತ್ತ ಅದರ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದ.

ನಮ್ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಗಳ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ “ಅನ್ಯಾ, ಅವನು ಯಾಕೆ ಹೊರಳುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಕಿಟ್ಟು ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಾಗ

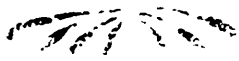
ಹೊರಳಾಡೋ ಹಾಗೆ ?” ಅಂತ ಜಿಜ್ಞಾಸಿಸಿದ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ, “ಆಷ್ವಾಜಿ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲನೋ ಪೆದ್ದೇ ! ಅವನು ಉರುಳುಸೇವೆ ಒಪ್ಪಿಸ್ತಾನೆ ಇದ್ದಾನೆ. ಮೊನ್ನೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದಲ್ಲ ನೋಡ್ಲಿಲ್ಲೇನೋ, ಹಾಗೆ. ಅವರಜ್ಜಿ ಹರಕೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.” ಅಂತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ. ಅವರೆಲ್ಲ ಅದೇ ಆಗ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮೊದಲಿನಾತ ಪಟ್ಟು ಬಿಡದೆ “ಅದ್ದಾಕ್ಕೆ ಉರುಳುಸೇವೆ ಮಾಡ್ತಾನೆ ? ಅವನು ಸಾಬರವನು. ಸಾಬರು ಉರುಳುಸೇವೆ ಮಾಡ್ತಾರೇನೋ ಮಂಗಣ್ಣು ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಧರ್ಮಾಚಾರ ಭೇದ ಏಳು ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಈ ಹುಡುಗರಿಗೆ ತಿಳಿದುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಇವರು ದೊಡ್ಡವರಾದಾಗ ಏನೇನಾಗುತ್ತೋ ಅಂತ ನಾನು ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿಗಾಗಿ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ನಡೆಯೋವಾಗ ಸ್ಕೋರ್ ಬೋರ್ಡು ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೆರಡು ಓಟಗಳು ಏರಿದ್ದನ್ನೂ ಎರಡು ಗೂಟೆಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದ್ದವು. ಎರಡೂ ತಂಡಗಳು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ನಿಂದೆ ಬರಿಸಬೇಕು ಅಂತ ಶಕ ಸಾಧಿಸೋ ಹಾಗೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದವು. ವೀಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ “ಹೋ-ಓ-ಓ ಕ್” ಅಂತ ಆಕಳಿಸಿದ ಶಬ್ದ ಮೈಕಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸಿ ವೀಕ್ಷಕರ ಸಂತೆಯ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಆಕಳಿಕೆಗಳು, ಕಾರಣ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅಂಟು ಜಾಡ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಾನೂ ಅದರ ಅಸ್ರತಿಹತ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹೊಮ್ಮಿಸಬೇಕು ಅನ್ನುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ದವಡೆ ಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು, ಹೊರ ತಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಗಾಳಿ ಗಂಟಲಲ್ಲೇ ಕೇಲಿಸಿ—

ಏನು ನೋಡಿದೆ ಅಂದರೆ, ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಭಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ನೈಷ್ಕರ್ಮ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದ $೧೧ + ೨ + ೨ = ೧೫$ ನರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲದೆ, ಹದಿನಾರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬದಿಗೆ ಬೆಳೆದ ಹುಲ್ಲಿನಡೆಯಿಂದ ಅಚಾನಕ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಏಕತ್ರತವಾದವು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಮರೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಸರಿದು ವಿಕೆಟ್ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ವ್ಯೂ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತನ್ನ ಗಂಭೀರವಾದ ತಿರಸ್ಸನ್ನೆತ್ತಿ ಭಲ್ಲೆಬಾಜನತ್ತ ನೋಡತೊಡಗಿತು.

ಯಾರೇ ಸೃಷ್ಟಿ ? ಕಾಳಿದಾಸ "ಮೇಘದೂತ"ದಲ್ಲಿ ಹೇಳೋ ಹಾಗೆ ಈ ಸೃಷ್ಟಿ "ಜಾತಂ ನಂಶೇ ಭುವನ ವಿದಿತೇ." ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉದ್ದೆಂದು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುವ ಪೆಡಂಭೂತಗಳ ಖ್ಯಾತ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಓತಿಕ್ಯಾತ ! ತನ್ನ ಅಂದಿನ ೫೦ ಅಡಿಯ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಖ್ಯಾತತ್ವದಿಂದ ಕ್ಯಾತತ್ವಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದರೂ ಅದು ತನ್ನ ಕುಲದ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ತಲೆಯೆತ್ತಿ, ನಿರ್ವಿಣ್ಣು ನಂತೆ ದಾಂಡನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭಲ್ಲೇಬಾಜನ ಕಡೆ ಕೆಲ ಕ್ಷಣ ಕಾಲ ತುಚ್ಛೀಕಾರದಿಂದ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿತು. ಆಮೇಲೆ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಮೈಕ್ಷಕ ವರ್ಗದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಿಸ್ಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಆಯ್ಕೆ ಹೊಂದಿದವರ ಹಾಗೆ ಬಾಲವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಆಗಲಿಸಿ ಆಕಳಿಸಿತು ಅಷ್ಟು ಮಾಡಿ ಅದು ತಲೆ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದದ್ದೇನನ್ನೋ ಕಂಡ ಹಾಗೆ ಸರಸರನೆ ಹರಿಯುತ್ತ ಕಣ್ಮರೆಯಾಯಿತು.

ಯಾರೆಂಬರು ಭಾ-ಪಾ-ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಸರಣಿ ಬೋರೆಂದು ? ನಂಬದಿರದು ಮರುಳರ ಮಾತೇ !

ಪಾ. ವೆಂ. ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ

೧೯೧೫ರ ಫೆಬ್ರವರಿ ಆರಂಭದ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಜನನ. ತಂದೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯ, ತಾಯಿ ಸೀತಮ್ಮ.

ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಐದು ವರ್ಷವಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ಸಾವು. ಉಡುಪಿಯ ಅನಂತೇಶ್ವರ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಬೋರ್ಡು ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ. ಐದನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಬಂಗಾಲಿ, ಹಿಂದಿ ಕಲಿಕೆ. ೧೯೩೨ರಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ತೇರ್ಗಡೆ. ಬಡತನದಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ವಿದಾಯ.

೧೯೩೨-೩೩ರಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯ ಕಡಿಯಾಳಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ. 'ಇಷ್ಟೊಂದು ಸರಳ ವಿಷಯವೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ?' ಎಂಬ ಅಸಹನೆಯಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕವೃತ್ತಿಗೆ ವಿದಾಯ.

೧೯೩೩-೪೦ರ ಮಧ್ಯೆ ಅಂಗಡಿ ಕಾರಕೂನ. ಎಸ್.ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿಯ ನರ ತುಳುನಾಡು ಪ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಮಣಿಪಾಲ ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೆನೇಜರ್. ಪಣಿಯಾಡಿಯ ನರ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದಾಗ ಮದರಾಸಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ. ಅಲ್ಲಿ ಹೊಬ್ಬೆಲ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಕಾರಕೂನ.

೧೯೪೨ರಿಂದ ೧೯೫೫ರ ದೀರ್ಘ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ 'ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ'ದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣ ತಜ್ಞ. ಬಳಿಕ 'ಕರ್ಮವೀರ' ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯ ಉಪಸಂಪಾದಕ. ತರುವಾಯ 'ಕಸ್ತೂರಿ'ಯ ಪ್ರಥಮ ಸಂಪಾದಕ. ನಿವೃತ್ತಿಯ ಬಳಿಕ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ್ಯ.

'ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ' ಎಂಬ ಗುಪ್ತನಾಮದಿಂದ ಹಲವಾರು ಹರಟೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರವರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಗಳು ಅನೇಕ : "ನವನೀರದ" (ಕವನಸಂಗ್ರಹ)ಕ್ಕೆ ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರದ ಬಹುಮಾನ. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕಾರಿಗಳ ಪಿ.ಆರ್. ರಾಮಯ್ಯ

ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ವರ್ಧಮಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ. ೧೯೮೯ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ. ಅಲ್ಲದೆ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಿಂದ ಸನ್ಮಾನ. ೧೯೮೭ರಲ್ಲಿ ಮುಲ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ.

ಪಾ. ವೆಂ. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಿರಿಯ ಚಿಂತಕ. 'ಹರಟೆ' ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಲೇಖಕ, ಕವಿ, ಉದ್ಭಾವ ವಿಚಾರವಂತ, ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಿ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಹತ್ತಾರು ಕಿರಿಯ ಲೇಖಕರ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದ ಸಹೃದಯಿ ಸಂಪಾದಕ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು

ಹಂಬಲ್ ಕಣವೆಯಲ್ಲಿ	ದು. ನಿಂ, ಬೆಳಗಲಿ	೨೧-೦೦
ಚುಗ್ಗೇದದ ಅಂತರಂಗ	ವೇದಾಂತ ವೈಶಂಪಾಯನ	೩೦-೦೦
ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಹಾಗೂ ರೋಗಿಯ ಶುಕ್ರಾಪೆ	ಡಾ. ಇಚಾರಿ	೨೦-೦೦
ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಆಯಾಮಗಳು	ಬಿ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ	೧೬-೫೦
ಸಾಧನಾ	ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರ	೧೩-೫೦
ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಚಿತ್ರಕಲೆ	ಬಿ. ಪಿ. ಬಾಯಿರಿ	೧೨-೦೦
ಕನ್ನಡ ನುಡಿಗನ್ನಡಿ (೩ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ)		
(ಹೊಸಗನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ)	ಪಂ. ಮ. ಪ್ರ. ಪೂಜಾರ	೩೨-೦೦
ಪಾಕ ರಸಾಯನ	ಡಾ. ಎಲ್. ಆರ್. ಹೆಗಡೆ	೧೮-೦೦
ಆಧುನಿಕ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಮಹೇಶ್ವರಯ್ಯ		೨೪-೦೦
ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನಶಾಸ್ತ್ರ	ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ	೨೫-೦೦
ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಹೊಸ ಬದುಕಿಗೆ	ಜೆ. ಕೆ.	೨-೬೦
ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆಯ ಕೈಪಿಡಿ	ಡಾ. ರಾನುರಾವ ಜ್ಯೋತಿ	೧೨-೦೦
ಪುರಂಜರ ಪರಿಮಳ	ಆರ್. ಎಚ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ	೧೫-೦೦
ಹತಯೋಗ ಪದೀಪಿಕೆ	ಆರ್. ಎನ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ	೨೫-೦೦
ಸಿರಿಗನ್ನಡ ಪಂಚತಂತ್ರ	ಕಾದ್ಯಪ್ರೇಮಿ	೧೫-೦೦
ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಯೋಗಾಸನ	ಯೋಗಾನಂದ	೧೨-೦೦
ಪತ್ರಿಕೋಚ್ಯಮ	ನಾ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ	೧೬-೦೦
ಗೀತ ರಾಮಾಯಣ (ನಾಡಗೂಳಕರ)	ಆ : ತೋಫಖಾನೆ	೧೨-೦೦
ಮಕ್ಕಳ ನಿತ್ಯಪಾಠ	ಮನೋಹರ	೬-೦೦
ಆಧುನಿಕ ಹೊಲಿಗೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರ	ಹಳವೇಟೆ ದಂಪತಿಗಳು	೨೦-೦೦
ರಸಪಾಠ	ಶಾಂತಾದೇವಿ ಮಾಳವಾಡ	೧೮-೦೦
ಆಟ-ಓಟ-ಸಂಖ್ಯೆ	ನಾ. ಶಾ.	೨೪-೦೦

ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ-೧.